

**T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI**

**TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNİN TEMEL SORUNLARI
ÜZERİNE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

Okan DEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Düzce
Haziran, 2022**

**T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI**

**TÜRK MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNİN TEMEL SORUNLARI
ÜZERİNE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

Okan DEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Engin ASLANARGUN

**Düzce
Haziran, 2022**

ÖNSÖZ

Bu araştırmada Türk eğitim sisteminin temel sorunları deneyimli ve tecrübeli olduğuna inanılan ve okul müdürleri tarafından örnek olarak gösterilen öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda derinlemesine irdelenmiş ve belirtilen sorunların etkilerine, nedenlerine ve sorunların nasıl çözülebileceğine yönelik önerilere yer verilmiştir. Uzun ve yorucu bir sürecin sonunda ortaya çıkan bu çalışmamda engin hoşgörüsünü ve sabrını esirgemeyen, zaman mefhumu gözetmeden kesintisiz desteğini sunan, bilgi, görüş ve yönlendirmeleri ile her zaman yol gösterici olan saygıdeğer hocam tez danışmanım Prof. Dr. Engin ASLANARGUN' a teşekkürü bir borç bilirim. Araştırmanın tüm aşamalarında fikir alışverişinde bulunduğum, enerjimin azaldığı, motivasyonumun düştüğü dönemlerde beni cesaretlendiren ve bana destek olan değerli arkadaşım Ahmet KESKİN' e, ders sürecinde beni motive eden Dr. Öğr. Üyesi Ender KAZAK' a ve çalışma sürecinde benden hiçbir yardımı ve özveriyi esirgemeyen, manevi destekleriyle hep yanımda olan sevgili eşim ve çocuklarıma teşekkür ediyorum.

02.07.2022

Okan DEMİR

ÖZET

DEMİR, Okan

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Engin ASLANARGUN

Haziran 2022, VII + 218 sayfa

Bu çalışmada Türk milli eğitim sisteminin temel sorunları incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırma kapsamında görüşme yapılacak çalışma grubu amaçlı, ölçüt örnekleme yöntemlerinden kartopu veya zincir örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu olarak deneyimli ve tecrübeli olduğuna inanılan ve okul müdürleri tarafından örnek olarak gösterilen öğretmenler tercih edilmiştir. Bu nitelikleri taşıyan 20 öğretmenle görüşme yapılmış ve yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; öğretmenlerin mesleki gelişim sürecinde, yetiştirilmesinde ve özlük haklarında sorunların yaşandığı, yönetici yetiştirme sisteminin kurulamadığı ve yöneticilerin liyakate göre atanamadığı, eğitim öğretim sürecinin ezberci ve öğretmen merkezli bir anlayışla yürütüldüğü, merkezi sınavların eğitim öğretim faaliyetlerini olumsuz etkilediği, eğitim sistemi ve eğitim politikalarında yaşanan sık değişimlerin güven ve istikrar problemi oluşturduğu, öğretim müfredatları ve materyallerinin öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına cevap vermediği, 4+4+4 eğitim sistemi ve 12 yıllık kesintisiz eğitimin bir takım sorunlara yol açtığı, okulların fiziksel alt yapı ve donanım eksiklerinin devam ettiği, meslek liselerinin işlevini tam olarak yerine getiremediği, sınıf mevcutlarında yoğunluğun devam ettiği, eğitimde fırsat ve imkan eşitliğinin istenilen düzeyde olmadığı, ebeveynlerin çocukları ile iletişiminin sorunlu olduğu, öğrencilerde teknoloji bağımlılığının önlenemediği ve rehberlik ve yönlendirme sisteminin yeteri kadar işlevsel olmadığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda Türk eğitim sisteminin tespit edilen sorunlarına yönelik tüm eğitim paydaşlarının görüşlerinin dikkate alınarak etkili ve süreklilik arz eden reformların yapılmasına gerek duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Eğitim Sistemi, Öğretmen, Öğrenci, Sorun, Yönetici

ABSTRACT

In this study, the main problems of the Turkish national education system were examined. Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in the research. The study group to be interviewed within the scope of the research was determined by using snowball or chain sampling method, one of the criterion sampling methods. Interviews were held with As the study group of the research experienced teachers were preferred who are seen as an experienced and qualified by school principals. 20 teachers who had these qualifications, and the data obtained as a result of the interviews were analyzed by content analysis method. According to the findings obtained in the research; There are problems in the professional development process, training and personal rights of teachers, the administrator training system can not be established and administrators cannot be appointed according to merit, the education process is carried out with a rote learning and teacher-centered approach, central exams negatively affect education and training activities, frequent changes in the education system and education policies can not be trusted. and stability problems, education curriculum and materials do not meet the interests and needs of students, the 4+4+4 education system and 12-year uninterrupted education cause some problems, the physical infrastructure and equipment deficiencies of the schools continue, the vocational high schools do not fully fulfill their function. It is not possible to provide education, the class size continues, the equality of opportunity and opportunity in education is not at the desired level, the communication of parents with their children is problematic, technology addiction among students cannot be prevented, and the guidance and guidance system is not at the desired level. It has been concluded that it is not functional enough. In line with the findings obtained in the research, it is necessary to make effective and continuous reforms by taking into account the opinions of all education stakeholders regarding the identified problems of the Turkish education system.

Keywords: Turkish Education System, Teacher, Student, Problems, Principal

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLO LİSTESİ	vi
KISALTMALAR	vii
1. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE PROBLEMİ.....	6
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	7
2. BÖLÜM.....	8
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	8
2.1. EĞİTİM YÖNETİMİ İLE İLGİLİ SORUNLAR	8
2.2. EĞİTİM PROGRAMI KAYNAKLI SORUNLAR.....	15
2.3. ÖĞRENCİ KAYNAKLI SORUNLAR.....	21
2.4. ÖĞRETMEN KAYNAKLI SORUNLAR	27
2.5. FİNANSMAN SORUNU	37
2.6. AİLE SORUNU	40
2.7. MERKEZİ SINAV SORUNU.....	42
3. BÖLÜM.....	45
YÖNTEM.....	45
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	45
3.2. ÇALIŞMA GRUBU.....	46
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	48
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	50
3.5. İNANDIRICILIK VE AKTARILABİLİRLİK	51

4. BÖLÜM.....	53
BULGULAR VE YORUM.....	53
4.1. ÖĞRETMEN VE YÖNETİCİ SORUNU	54
4.1.1. Öğretmen Sorunu	54
4.1.2. Eğitim Yöneticileri Sorunu	70
4.2. EĞİTİM FELSEFESİ VE EĞİTİM POLİTİKALARINDAN KAYNAKLI SORUNLAR.....	73
4.2.1. Eğitim Anlayışı Sorunu	73
4.2.2. Merkezi Sınav Sorunu	82
4.2.3. Eğitim Sistemi ve Eğitim Politikalarının Sık Değişimi Sorunu	87
4.2.4. Müfredat Sorunu	91
4.2.5. Materyal Sorunu	96
4.2.6. 4+4+4 ve 12 Yıllık Kesintisiz Eğitim Sorunu	99
4.2.7. Mesleki Lisesi Sorunu	103
4.3. ÖĞRENME ORTAMI KAYNAKLI SORUNLAR	106
4.3.1. Okulların Fiziki Yapı ve Donanım Eksikliği Sorunu	106
4.3.2. Sınıf Mevcutlarının Yoğunluğu Sorunu	110
4.3.3. Fırsat ve İmkân Eşitliği Sorunu.....	112
4.3.4. Ders Sürelerinin Uzunluğu	114
4.4. DİĞER SORUNLAR	115
4.4.1. Veli Merkezli Sorunlar	116
4.4.2. Öğrenci Merkezli Sorunlar	118
4.4.3. Rehberlik ve Yönlendirme Sorunu	119
5. BÖLÜM.....	120
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	120
5.1. SONUÇ.....	120
5.2. ÖNERİLER.....	141
KAYNAKÇA	143
EKLER.....	166
EK 1: GÖRÜŞME METİNLERİ.....	166
EK 2: ETİK KURULU KARARI.....	216
EK 3: TEZ ÖNERİSİ ONAY FORMU	217

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Bilgiler.....	48
Tablo 2. Türk Eğitim Sisteminin Temel Sorunlarına İlişkin Katılımcı Görüşleri:	53
Tablo 3. Öğretmen Sorunlarına İlişkin Katılımcı Görüşleri	54
Tablo 4. Eğitim Yöneticileri Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	70
Tablo 5. Eğitim Anlayışı Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri	73
Tablo 6. Merkezi Sınav Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri	82
Tablo 7. Eğitim Sistemi ve Politikalarının Sık Değişimi Sorununa İlişkin Görüşler	87
Tablo 8. Müfredat Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	91
Tablo 9. Materyal Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri	96
Tablo 10. 4+4+4 ve 12 Yıllık Kesintisiz Eğitim Sorununa İlişkin Görüşleri	99
Tablo 11. Mesleki Lisesi Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri	103
Tablo 12. Okulların Fiziki Yapı ve Donanım Eksikliğine İlişkin Görüşler	106
Tablo 13. Sınıf Mevcutlarının Yoğunluğu Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri ...	110
Tablo 14. Eğitimde Fırsat ve İmkân Eşitliği Sorununa İlişkin Görüşleri	112
Tablo 15. Ders Saatleri Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	114
Tablo 16. Veli Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri.....	116

KISALTMALAR

DYK:	Destekleme ve Yetiştirme Kursu
EĞİTİM - SEN :	Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası
EĞİTİM-İŞ:	Eğitim ve Bilim İş görenleri Sendikası
EĞİTİM-BİR-SEN :	Eğitimciler Birliği Sendikası
KPSS :	Kamu Personeli Seçme Sınavı
LGS :	Liselere Giriş Sınavı
MEB :	Milli Eğitim Bakanlığı
OECD:	Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
ÖSYM :	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
TED :	Türk Eğitim Derneği
TTKB :	MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
TÜBİTAK :	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜRK-EĞİTİM-SEN :	Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası
UNESCO :	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
UNESCO-GEM :	Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü, Küresel Eğitim İzleme Raporu
YÖK :	Yüksek Öğretim Kurulu

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Türk eğitim sisteminin temel sorunlarının incelendiği bu araştırmanın ilk bölümünde, araştırmanın problem durumuna, amacına ve önemine yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim bireylerin sahip olduğu yetenekleri belirlenen amaç doğrultusunda geliştirmek ve bireyleri içinde bulunduğu toplumun ve çağın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmış bir şekilde yetiştirme görevini üstlenen temel unsurdur. Eğitim en bilinen tanımıyla kişinin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla bilinçli olarak istendik yönde değişiklik meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1997). Eğitim insan yetiştirme görevini üstlenirken bireylerin ilgi ve yeteneklerini geliştirerek aynı zamanda toplumsal kalkınmayı da sağlamaktadır (Uluğ, 1998). Bu amaçlar doğrultusunda bilgi ve teknoloji çağını yaşadığımız günümüzde devletlerin eğitime yaptığı yatırımlar giderek önem kazanmakta ve artmaktadır. Türkiye’de milli eğitim sistemini geliştirmeye yönelik çok önemli yatırımlar yapılmış pek çok proje hazırlanmış planlar, hedefler, politikalar, ilkeler belirlenip uygulamaya konulmuş ancak eğitimde beklenen sonuçlar bir türlü alınamamıştır. Eğitimden beklenen öncelikli faydanın ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmasını sağlayan insan gücünü yetiştirmesi olduğu düşünüldüğünde ülkenin eğitim çıktılarının istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu durum Türk eğitim sisteminde yaşanan sorunların belirlenmesinin önemini ortaya koymaktadır. Türk eğitim sisteminde yaşanan sorunların eğitimde istenilen sonuçlara ulaşılmasını engellediği görülmektedir. Özyılmaz (2019) ve Uygun (2013) Türk eğitim sisteminde birçok problemin sisteme hâkim olduğunu, Gedikoğlu (2005) ise yeni ihtiyaçların ve küreselleşmenin

sorunları/problemleri olan Türk eğitim sistemini daha etkisiz ve verimsiz kıldığını belirtmiştir. Sorunları olan bir sistemin kendisinden beklenileni vermesi mümkün görülmemektedir. Bu sorunlar içerisinde Türk eğitim sisteminin bireylerin yeteneklerini geliştiremeyeceği ve bu sistem içerisinde yetişen nesiller ile toplumsal kalkınmayı sağlayamayacağı düşünülebilir. Ülke nüfusunun büyük bir bölümünün eğitim çağında olması bir avantajdır fakat iyi eğitilmemiş bir genç nüfus avantajdan dezavantaja dönüşebilir. Unutulmamalıdır ki eğitim sürekli değişen ve gelişen dinamik bir yapıya sahiptir. Böyle bir yapının sorunlarının olması kaçınılmazdır, sorunlar ki eğitim sistemlerinin gelişme dinamizmini yükselten ve gelişime yön veren itici gücün kendisidir. Sorunların çözümü öncelikli olarak sorunların doğru olarak tespit edilmesine bağlıdır. Alanyazın incelendiğinde Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında öne çıkan başlıklar yönetim, program/müfredat, öğretmen, öğrenci, veli ve finansman kaynaklı sorunlar olduğu görülmüştür. Bu sorunlar derinlemesine literatür çalışmasında incelenmiş, bu bölümde ise sorunlar kısa açıklamalar ile sunulmuştur.

Eğitim yönetimi ile ilgili sorunlar incelendiğinde ilk karşılaşılan sorunların başında okul yöneticilerinin yetiştirilmesi gelmektedir. Okul yöneticisinin yetiştirilmesi hususunda Türk eğitim sisteminde herhangi bir sistemin olmadığı, belirli bir süre öğretmenlik yapmış olan kişilerin bir sınav veya mülakat ile yönetici olarak görevlendirildikleri bilinmektedir. Savaş (2019) yaptığı çalışmada Türkiye’de yönetici yetiştirmeye yönelik görev öncesinde herhangi bir programı bitirme zorunluluğu olmadığını müdür yardımcılığı için öğretmenlik, okul müdürlüğü için belirli bir süre yöneticilik deneyiminin yeterli olduğunu belirtmiştir. Cemaloğlu (2005) yöneticilik için öğretmenliğin yeterli olmayacağını, yöneticiliğin farklı yeterliklere sahip olmayı gerektirdiğini belirtmiştir. Eğitim yönetiminde yöneticinin yetiştirilmesi dışında sistemimizde yöneticinin atanmasında ve yönetici olduktan sonra uygulamalarında problemler olduğu görülmektedir. Bazı okul yöneticilerinin liderlik özelliği taşımaması, iletişim eksikliği, bir vizyona sahip olmaması, demokratik ve adil davranmamaları, öğretmenlerin mesleki ve kişisel ihtiyaçlarını dikkate almamaları gibi nedenler okullarımızda kurum kültürünün oluşmasını engellemekte ve okullarımızı istenilen seviyeye ve amaca ulaştırmamaktadır.

Eğitim programları, bir ülkenin kalkınmasını ve gelişmesini sağlayacak olan

insan gücünü yetiştirilmesinde, toplumsal ve kültürel değerlerin korunup geliştirilmesinde etkili olan en önemli araçların başında gelmektedir (Özdemir, 2009). Hedeflere ulaşmak için takip edilen bir yol haritasıdır (Sert vd., 2018). Eğitim programı ilgili sorunlarda ön plana çıkan ilk husus eğitim programının merkeziyetçi bir anlayışla yöresel ve bireysel vb. farklılıkları dikkate almadan esnek bir yapıda hazırlanmamış olmasıdır. Yenilenen öğretim programlarının öğrenci merkezli hazırlanmasına rağmen eğitim ve öğretimin ezberci ve öğretmen merkezli yapılması, öğretmenlerin yeni hazırlanan öğretim programlarına ayak uyduramaması, değişiklikleri yeteri kadar önemsememeleri ve alışkanlıklarından kurtulamamaları/kurtulmamaları yenilenen öğretim programının tam anlamıyla uygulanmasının önündeki en büyük engellerdir. Yeşil ve Şahan (2015) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile ilgili hizmet içi eğitime ihtiyacın olduğunu belirtmişlerdir. Sarıbaş ve Babadağ (2015) öğretim programlarımızın tercüme olduğunu belirterek, öğretim programları hazırlama sürecinin katılımcı bir anlayış içerisinde gerçekleşmesi ve milli özellikler taşıması gerekliliğini vurgulamışlardır. Alanyazın incelendiğinde eğitim programlarımızın yoğun olduğu, öğrencilere gereksiz bilgi yüklediği, uygulama açısından yeterli zamanın olmadığı ve öğrencilerimizi hayata hazırlamaktan uzak olduğu programla ilgili sorunlar arasında yer almaktadır. Özyılmaz (2019) Eğitim programlarımızın toplumdan kopuk olduğu ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olduğunu belirtmiş ve eğitim programlarında yapılan sık değişiklikler sisteme olan güveni de zedelediğini ifade etmiştir.

Eğitim sistemlerinin en önemli girdisi ve çıktısı, öğrencilerdir. Fakat öğretmenler öğrencilerden çok yakınmaktadır. Öğretmenler tarafından öğrencilerle ilgili şikayet konusu olan en önemli husus öğrencilerdeki motivasyon eksikliğidir. Bunun yanında araştırmacılar öğrencilerin; seviyelerinin düşük olduğunu, davranış problemleri sergilediğini, geleceğe yönelik plan ve vizyonlarının olmadığını, hazırbulunuşluk seviyelerinin düşük olduğu gibi çeşitli olumsuz durumları belirtmişlerdir (Karataş ve Çakan, 2018; Sarıbaş ve Babadağ, 2015; Şener, 2018). Öğrenciler belirtilen sorunların hangi aşamasında yer almaktadır. Erken çocukluk dönemine gelen yaşlardan itibaren çocuğu alıp yetiştiren eğitim sistemi; öğretmeni, velisi ve tüm faktörleri ile bu sorunun ana kaynağını teşkil etmektedir. Öğrenciyi

yetiştiren öğretmen, öğretmeni yetiştiren sistem tüm hatlarıyla düzeltilmediği sürece öğrenciler sorunlu gözükecektir, sistem içerisinde en masum olanın öğrenciler olduğu söylenebilir. Özellikle akademik seviyesi düşük olan öğrencilerin eğitim gördüğü okullarda zorunlu eğitimin dışında olması gereken öğrencilerin zorunlu eğitimin içinde tutulması, akademik seviyesi düşük olan bu okulları daha da sorunlu hale getirmektedir. Bu tür öğrenciler okullarda davranış ve güvenlik problemlerinin ortaya çıkıp yayılmasında etkili olmaktadır.

İnsanlık tarihi kadar eski bir meslek olan öğretmenlik insanlık var olduğu sürece var olacaktır (Maraşlı, 2007). Öğretmen bir milletin, geleceğini hazırlama sorumluluğunu omuzlarına taşıyan kişidir. Yeni kuşakları yetiştiren, onlara şekil verenler öğretmenlerdir. Bursalıoğlu (2015) gelecek nesillerin yetiştirildiği yer ve sosyal sitemin en önemli ögesi olan okulların, en stratejik parçasının öğretmen olduğunu belirtmiştir. Nurettin Topçu maarifin temel unsurunun “mualim” yani öğretmen olduğunu ifade etmektedir. Topçu muallim için, *“Muallim, gençlere bilmediklerini öğreten bir nakledici değildir, bu iş kitabın işidir, bilmediklerimiz hep kütüphanelerde bulunmaktadır, her sahada yalnız bilinmeyi bilmekle eski devrin tahsili elde edilir.”* demektedir (Topçu, 1997: 60). Topçunun ifade ettiği satırlar önemlidir. Öğretmenler öğrencilerine bilinmeyi bilmeyi mi öğretiyor yoksa kendi bildiklerini ve kitaptakileri nakil mi ediyor. Oysaki öğretmen öğrencilerine aklını kullanabilmeyi, düşünebilmeyi, fikir üretip beyan edebilmeyi balık tutan değil balık tutmayı öğreten bir rehber olmalıdır. Alan yazında yapılan araştırmalar durumun bu şekilde olmadığını ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin ezbere dayalı eğitimi kolay gördükleri, kendilerini yenileme noktasında istekli olmadıkları, değişime dirençli oldukları ve alışkanlıklarından kurtulamadıkları gibi sonuçlar ortaya çıkmaktadır (Gündüz ve Can, 2011; Hareket, vd., 2016; Özyılmaz, 2019; Şahan ve Yeşil, 2015). Öğretmenlerin motivasyonlarının düşük olduğu, öğretim yöntem ve tekniklerine hâkim olma ve uygulama noktasında yeterli ve istekli olmadıkları, öğrenci ve veli ile iletişiminin sağlıklı olmadığı, öğrencilere karşı adil ve demokratik tutumlar sergileme konusunda problemlerin yaşandığı, mesleki gelişim konusunda kendilerini yeterli görüp mesleki gelişim etkinliklerine katılmada isteksiz davrandıkları, yönetim ve karar alma sürecine katılmada isteksiz oldukları, rol model olma konusunda mesleğine uygun davranış sergileyip sergilemedikleri gibi sorunların varlığı gözlemlenmektedir.

Bahsedilen sorunlar öğretmenlerin kaynağı kendisinde olan sorunlarıdır, bunun dışında öğretmen atama ve yer değiştirme takvimindeki zamanlama hataları, sözleşmeli / kadrolu öğretmen uygulaması, öğretmenlerin dağılımında bölgeler ve okullar arasındaki dengesizlik, hizmet içi eğitimin verimsizliği, öğretmen yetiştirmenin belirsizliği (Fen Edebiyat / Eğitim Fakültesi / İlahiyat Fakültesi / Pedagojik Formasyon), gibi sorunların da var olduğunu söylenebilir. Demir ve Arı (2013) öğretmen sorunları ile ilgi yaptıkları çalışmada '*öğretmenlerin gelirlerinin düşük olduğu*' ve '*öğretmenlerin toplumdaki saygınlığının düşmesi*' gibi maddelerin frekansı en yüksek maddeler çıktığını belirtmişlerdir. Bir ülkede öğretmenlerin sorunlu ya da sorunlarının olması demek gelecek nesillerin sorunlu yetişmesi anlamına gelmektedir.

Okullar ve öğretmenler öğrencilerin yetiştirilmesindeki formal kaynaklardır, fakat eğitim bir bütüncül olarak değerlendirildiğinde bir çocuğun eğitiminde informal kaynaklar önemli bir yer tutmaktadır, bu informal kaynaklar içerisinde çocuğun doğduğu ve büyüdüğü aile ön plana çıkan en önemli informal kaynaktır. Araştırmacılar öğrencinin başarısı üzerinde aile faktörünün en az okul kadar etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Shaw, 2008). Ailenin eğitim süreci içerisinde yer almasının gerekliliği tartışma getirmeyen bir gerçektir. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki aile sürece dahil olduğunda öğrencinin akademik başarısı artmakta ve okullardaki disiplin sorunları azalmaktadır (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010). Fakat sahaya inildiğinde durumun istenilen düzeyde olmadığı ortaya çıkmaktadır. Ailelerin öğrenci ve okullara karşı ilgisiz oldukları, eğitim öğretimdeki sorumluluğu okul ve öğretmene bıraktıkları, akademik başarıya odaklandıkları, okul ve çocukları ile iletişimlerinin zayıf olduğu gibi durumlar görülmektedir. Ayrıca ailelerin birçoğunun ekonomik güçlükler nedeniyle çocukların eğitimine yeterli bütçe ayırmadıkları, çocukların gelişimi ile ilgili süreçler hakkında bilgi sahibi olmadıkları, eğitim öğretim sürecine yönelik yanlış müdahaleleri, eğitim seviyelerinin düşüklüğü ve şiddet unsurunun varlığı da eğitim sisteminde aile kaynaklı sorunlar içerisinde önemli bir yer tutmaktadır.

Eğitimin finansmanı, toplumun eğitim ihtiyacının karşılanması adına gerekli ekonomik kaynakların elde edilmesi sürecini ifade eder. Tonbul (2016) eğitim finansmanın bir ülkenin eğitim hedeflerinin sürdürülebilir ve gerçekleştirilebilir

olmasında önemli bir yer tuttuğunu dile getirmiştir. Okulların henüz tam anlamıyla çağdaş ihtiyaçlara cevap verecek düzeyde fiziki yapılara kavuşmadığı açık bir şekilde görülmektedir (Abu vd., 2016). Okulların onarım ve günlük ihtiyaçlarını karşılayacak kaynaklarının olmadığı, mali kaynakların süreklilik içermediği, okul dışı faaliyetler için herhangi bir bütçenin olmadığı birçok araştırmada ortaya çıkmaktadır. Eğitim sistemimiz içerisinde kaynakların yetersizliği bariz bir şekilde ortada iken, kaynak savurganlığı ya da mevcut kaynakların etkin kullanılmadığı da göze çarpmaktadır. Öğretmen ihtiyacı yanında norm fazlası öğretmenlerin varlığı, kırsal kesimlerde okullarda öğrenci mevcutlarının azlığı, verimi düşük olan DYK kursları bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca aileler eğitim alanında finansmanı da tamamen devletten beklemektedir, Başdemir (2012) parasız eğitimin dünyanın en pahalı eğitimi olduğunu ifade ederken, Altunay (2017) Türkiye’de öğrenci başına yıllık harcama miktarının OECD ortalamalarının altında seyrettiğini belirtmiştir.

Yukarıda Türk eğitim sistemi ile ilgili belirtilen sorunların dışında eğitimde fırsat ve imkan eşitsizliğinin var olduğu, mevzuatta sorunların halen devam ettiği, partiler üstü bir eğitim politikasının oluşturulamadığı, denetleme, değerlendirme ve rehberlik sistemlerinin işlevsiz ve sınav odaklı bir eğitim anlayışının var olduğu gibi sorunlar alan yazında karşılaşılan diğer sorunlar arasında yer almaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Problemi

Bu araştırmada Türk eğitim sisteminin temel sorunlarının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu sorunların ne gibi problemleri ortaya çıkarttığı sorunun neden kaynaklandığı, sorunun neden çözülemediği ve belirtilen sorunlarla ilgili çözüm önerilerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın problemi:

“Öğretmen görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin temel sorunları nelerdir?” şeklinde biçimlenmiştir.

Araştırmanın alt problemlerinde ise öğretmenlere şu sorular yöneltilmiştir.

1. Belirttiğiniz sorun ne gibi problemleri ortaya çıkartmaktadır?
2. Belirttiğiniz sorun neden kaynaklanmaktadır?

3. Belirttiğiniz sorun neden çözülememektedir?
4. Belirttiğiniz sorun için çözüm önerileriniz nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim bireylerin ilgi ve yeteneklerini geliştirirken aynı zamanda toplumsal kalkınmayı sağlayan önemli bir araçtır. Bu amaçlar doğrultusunda bilgi ve teknoloji çağını yaşadığımız günümüzde devletlerin eğitime yaptığı yatırımlar giderek önem kazanmakta ve artmaktadır. Türkiye’de günümüze kadar milli eğitim sistemini geliştirmeye yönelik çok önemli yatırımlar yapılmış pek çok proje hazırlanmış, planlar, hedefler, politikalar, ilkeler belirlenip uygulamaya konulmuş; ancak, eğitimde beklenen sonuçlar bir türlü alınamamıştır. Eğitimden beklenen öncelikli faydanın ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmasını sağlayan insan gücünü yetiştirmesi olduğu düşünüldüğünde ülkede eğitim çıktılarının istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu durum Türk eğitim sisteminde yaşanan sorunların belirlenmesinin önemini ortaya koymaktadır. Eğitimin sürekli değişen ve gelişen dinamik bir yapıya sahip olduğu düşünüldüğünde böyle bir yapının sorunlarının olması kaçınılmazdır, sorunlar ki eğitim sistemlerinin gelişme dinamizmini yükselten ve gelişime yön veren itici gücün ta kendisidir. Sorunların çözümü öncelikli olarak sorunların doğru olarak tespit edilmesine bağlıdır.

Türk eğitim sisteminin temel sorunlarının doğru bir şekilde tespit edilerek, değerlendirilip analiz edilmesi ve çözüme kavuşturulması için, öğretmenlerin görüşleri önemlidir. Bu çerçevede öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda ele alınan Türk eğitim sisteminin temel sorunları ve bu sorunların nedenlerinin ve yol açtığı problemlerin detaylı incelenmesi ve öğretmenlerin sorunlara yönelik çözüm önerilerinin ortaya konulması araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde literatür taraması sonucunda Türk Eğitim Sisteminin temel sorunları alt başlıklar halinde ortaya konulmuştur. Bu başlıklar çerçevesinde sorunların içeriğinde neler olduğu alanda yapılan çalışmalarla desteklenerek açıklanmış ve kavramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Eğitim Yönetimi İle İlgili Sorunlar

Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve atanması, Bursalıoğlu (2015) bir okulun amaçlarına uygun olarak yaşamasında ve hedeflerine ulaşmasında okul yönetimin önemine vurgu yapmıştır. Okul yönetiminin belirlenen hedeflere ulaşabilmesi için tüm kaynakları en etkili bir şekilde kullanması önem arz etmektedir. Çok boyutlu özelliklere sahip olmanın yanında çeşitli bilimsel bilgileri de bilmeyi gerektiren okul yöneticiliğinin süreç içerisinde yaşayarak öğrenmesi yerine öncesinde profesyonel bir eğitimden geçmesi gerektiği ortadır (Babaoğlu vd., 2017). Fakat Türk eğitim sistemi içerisinde Turan ve Şişman'ın (2000) belirttiği gibi amacı ve görevi okul müdürü yetiştirmek olan bir eğitim kurumu bugüne kadar oluşturulamamıştır. Turan ve Şişman'ın bu tespitlerinin üzerinden uzun bir süre geçmesine rağmen böyle bir kurumun halen oluşturulmadığı gerçeği okul yöneticiliğinin bir uzmanlık alanı, bir meslek olarak görülmediğini ortaya koymaktadır. Türk eğitim sisteminde hâkim olan *meslekte aslanan öğretmenliktir* anlayışı yönetici yetiştirme çabalarını da olumsuz etkileyen bir durumu içermektedir. Okul yöneticileri öğretmen ve yönetici rolleri arasında sıkışıp kalmışlardır (Kılınç vd., 2017). Okçu (2011) okul yöneticilerinin süreç içerisinde yaşadığı rol çatışmalarının okul yöneticilerini yıpratıldığını ve motivasyonlarını düşürdüğünü vurgulayarak bu konuda eğitim yöneticiliğinin

öğretmenler için ek bir görev olmaktan çıkartılması gerektiğini ve okul yöneticisi olmak isteyen öğretmenlerin yöneticilik mesleğinin niteliklerine göre yetiştirilmesi gerekliliğini belirtmiştir.

Türk eğitim tarihinde okul yöneticilerin atanması konusunda bir standart ve sürekliliği olan bir uygulama oluşturulamamıştır (Özmen ve Kömürlü, 2010; Yavuz, 2018). Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan yönetici atama yönetmeliklerinde okul yöneticisi olabilmenin temel kriteri belirli bir süre öğretmenlik yapmış olma şartı taşımaktır (Şişman ve Turan, 2004). Okul yöneticisinin bazı yeterliliklere ve niteliklere sahip olması gerekliliği tartışmasız kabul edilen bir durumdur, fakat Türk eğitim sistemi içerisinde yönetici atama konusunda ölçütlerin açık ve net olmadığı, sık yönetmelik değişikliklerinin yaşandığı, objektif ve sağlıklı bir politika oluşturulmadığı, belirli bir kural ve standartların konulmadığı, atamaların ideoloji, sendika ve adam kayırma bağlamında gerçekleştirildiği gibi durumların varlığı alan yazında görülmektedir (Aktepe, 2014; Aslanargun, 2011; Okçu, 2011; Recepoğlu ve Kılınç, 2014; Sayan ve Yıldırım, 2008; Şahin vd., 2017). 2018 yılında yayınlanan ‘Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği’ (MEB, 2018) çerçevesince eğitim kurumlarına ilk defa atanacaklar için sınav uygulaması ve sözlü mülakat getirilmiştir. Eğitim yöneticisinin atanmasında sınav uygulaması eğitim camiası tarafından olumlu karşılanmış fakat tek başına yeterli olmayacağı görüşü de vurgulanmıştır. Sınavın yanında adayın bilgi, beceri, mesleki deneyim ve niteliklerini ölçen objektif ölçütlere dayanan bir mülakatin yapılmasının gerekli olduğu sınavın tek başına yeterli olmayacağı belirtilmiştir, fakat bu görevin MEB merkez teşkilatı tarafından yapılması Taşra yönetimlerine bırakmanın objektif ve güvenilirliği sağlama noktasında sıkıntılı olabileceği belirtilmiştir (Ozan vd., 2014). Yayımlanan yönetmelik incelendiğinde mülakat uygulamasının devam ettiği, mülakatin merkez tarafından yapılmayıp taşra birimleri tarafından yapılacağı anlaşılmaktadır. Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten itibaren yapılan yönetici atamalarında il milli eğitim müdürlüklerinin mülakata giren öğretmenlere mülakatta sınav puanlarının aynısını veya yakın puanın verildiği görülmektedir (İlk Defa Yönetici Görevlendirme Sözlü Sınav Sonuçları, düzce.meb.gov.tr, 16 Temmuz 2020). Uygulama sürecine incelendiğinde mülakat sisteminin adayın bilgi, beceri, mesleki deneyim ve niteliklerini ölçmeyi içeren bir uygulama olmadığı, girilen sınavdan

yüksek puan almanın yönetici olarak atanmak için yeterli olduğu bakanlığın objektifliği ve güvenilirliği sağlama konusunda tereddütler yaşadığı aslında sınavı yeterli görerek sorunu çözmeye çalışmayıp sadece tartışmalardan uzaklaşmak istediği görülmektedir. Türkiye’de okul müdürlerinin yetiştirme süreci bir sisteme, atanması ise üzerinde uzlaşma sağlanan objektif, güvenilir ölçütlere ve sürekliliği olan bir kurala bağlanmadığı sürece okul müdürlüğü hep tartışmalı ve politik bir konumda olmaya devam edecektir(Şahin vd., 2017).

Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve atanması sorunsalı altında dikkat çeken husus sistemin içerisinde kadın yöneticilerin sayısının azlığıdır. Yavuz (2018) Türk Eğitim Sistemi içerisinde bir milyon öğretmenin yarısından fazlasını oluşturan kadınların yönetim kademesinde yeteri kadar temsil edilmediklerini bir sorun olarak belirtmiştir. Çelikten (2004) yaptığı araştırmada kız öğrencilerin ve kadın öğretmenlerin rol model olarak kadın yöneticilerin sayılarının artırılmasına ihtiyaç duyulduğunu belirtmiş. Bu konudaki engellerin aşılabilmesi için kadınların kendi çabalarının tek başına yeterli olmayacağını, sosyokültürel değerlerin değişime uyum sağlaması, yasaların ve sivil toplum kuruluşlarının kadınlara destek olması gerektiğini belirtmiştir.

Okul yöneticilerinin liderlik özellikleri, etkili okul olarak nitelendirilen okullarda yapılan araştırmalarda liderliğin okul etkililiğinde önemli bir unsur olduğu ortaya çıkmaktadır. Şişman (2002) belirli vizyona sahip liderlerin örgütün geleceğine yönelik yeni bir bakış açısıyla bakabilen, örgütün geleceğini bugünün düşünce düzeyinde oluşturan, geleceğin analiz ve sentezini yapan, insanları yasal gücüyle değil, düşünceleriyle etkileyen kişiler olduğunu belirtmiştir. Okul için vizyon, okulun gelecekte olan ya da olması gereken resminin, imajının ve düşüncesinin tasvir edilmesidir (Deneri, 2019). Vizyonu olan okullarda paydaşlar arasında hedefe gidilen yolda bağlılık artar, anlamsız sorunlarla ve ayrıntılarla uğraşılmaz (Durukan, 2006). Etkili okullardaki liderlerin ‘*Öğretim Lideri*’ tanımlaması içerisinde yer alan nitelikleri taşıdıkları ortaya çıkmıştır. Şişman (2018) öğretim liderliğini okul müdürünün okulda belirlenen hedeflere ulaşmak için yerine getirilmesi gereken davranışları insanları etkileyerek yine onların aracılığıyla gerçekleştirebilme kabiliyetini kapsadığını ifade etmiş ve yaptığı araştırmada öğretim lideri özelliği taşıyan yöneticilerin okullarının

etkili bir okul olduğunu, bu okullardaki öğretmenlerin örgüte bağlılıklarının, iş doyumlarının ve motivasyon gibi unsurlarının olumlu düzeyde olduğunu belirtmiştir. Tahaoğlu ve Gedikoğlu (2009) ise yaptıkları araştırmada öğretmenlerin okul müdürlerinin liderlik rollerini yerine getirmesi konusunda kararsız olduğunu ortaya çıkartan sonuçlara ulaşmışlardır. Yavuz vd. (2018) Türk eğitim sistemi ve çözüm önerileri raporunda okul yöneticilerinin okula ne olursa olsun varlığını sürdürecektir bir örgüt olarak baktıkları için verimliliği arttırmaya yönelik girişimde bulunmadıklarını ifade etmiştir. Bu bağlamda Türk eğitim sisteminde okul yöneticilerinin sistemi etkili kılma ve geliştirme noktasında vizyonlarının yeterli olduğu söylenemez. Vizyonsuz bir okul ne kendini geliştirebilir ne de böyle bir çaba içerisine girer. Okul müdürlerinin okulun başarısındaki en önemli unsurların başında geldiği düşünüldüğünde okul yöneticisinin vizyon ve liderlik konusundaki özellikleri Türk eğitiminin geleceği adına önemli bir yer tutmaktadır.

Bir okul yöneticisinin de bulunması gereken özelliklerden biri de iletişim bilgi ve becerisidir. Açıkalın ve Turan (2015) okulun birey ve gruplar arasında ortaya çıkan iletişim yumağı olduğunu, Bursalıoğlu (2015) eğitim örgütlerinde kişiler arası ilişkilerin ve iletişimin önemli olduğunu belirtmiştir. İletişim, eğitim örgütlerinde hedeflerin gerçekleşmesi amacıyla insanların örgütlenmesi ve eşgüdüm sağlanmasında önemli bir güçtür, yönetici bu gücü hedefleri davranışa dönüştürmek için kullanma görevini üstlenen kişidir (Kaymak ve Kara, 2016). Okul yöneticilerinin öğretmenlerle kurduğu iyi ve etkili iletişim, öğretmenlerin motivasyonunu, iş doyumunu arttırdığı ve eğitim örgütlerinde demokratik ortamın oluşumunu sağladığı araştırmalarda ortaya çıkmaktadır (Celep, 1992; Doğan ve Koçak, 2014; Erbaş, 2008; Genç, 2005; Özgan ve Aslan, 2008). Altay (2007) okul yöneticilerinin zaman zaman yasal yetkileri bir otorite ve güç olarak kullanmalarının öğretmenler ile sorunların yaşanmasına neden olduğu belirtmiştir. Alanında uzman olmayan yöneticilerin resmi iletişim tarzından öteye geçememesi okullarda öğretmen ve yöneticiler arasında çatışmaların yaşanmasına ve bu durumun eğitim örgütleri için önemli bir sorun olduğu Yavuz (2018) tarafından belirtilmiştir. Fakat araştırmalar incelendiğinde son yıllarda okul yöneticilerinin öğretmenlerle iletişim düzeylerinin iyi düzeyde olduğu fakat geliştirilmeye ihtiyacı olduğu da vurgulanmaktadır (Ada vd., 2015; Akan ve Azami, 2019; Çınar, 2015; Kösterlioğlu ve Organ, 2010; Yılmaz, 2015).

Eğitim örgütlerinin sağlıklı bir şekilde yaşamasında, belirlenen hedeflere ulaşılmasında karar ve adalet kavramları çok önemli bir yere sahiptir. Bursalıoğlu (2015) karar ve adaletin yönetim olgusunun kalbi olduğunu belirtmiştir. Okul yöneticilerinin karar alma sürecindeki sergileyeceği demokratik tavır ve uygulamalarındaki adalet öğretmenlerin kuruma olan bağlılıklarını güçlendirecek ve okulların başarısını arttıracaktır. Okullarda örgüte bağlılık ve örgütsel güvenin artmasındaki önemli unsurlardan biri yöneticilerin öğretmenlerine eşit ve adil davranmasıdır (Polat ve Celep, 2008). Uğurlu ve Üstünel (2019) yaptığı çalışmada yöneticilerin adil olmayan davranışlarının örgüte olan bağlılığı azalttığını vurgulamıştır. İş görenlerin adaletsizlik algılarındaki temel unsur yöneticilerin davranışlarında kayırmacı tutum sergilemeleridir (Karacaoğlu ve Yörük, 2012). Gül ve Saraç (2018) yaptıkları çalışmada öğretmen görüşlerinin çoğunluğuna göre okul müdürlerinin ‘demokratik tutum ve davranış sergilemedikleri’ sonucuna ulaşmışlardır. Polat ve Kazak (2014) yaptıkları çalışmada Özgan ve Bozbayındır (2011) yaptığı çalışmaya alıntı yaparak ‘Yöneticilerin öğretmenlere, işlevsel, etkileşimsel ve dağıtımsal adalet boyutlarında adil olmadıklarını’ belirtmişler, Yöneticilerin karar alma, kararlara katılma, görevlendirme, izin, sicil notu verme, ödüllendirme, ders programı hazırlama, kurallar ve cezalar gibi konularda adil olmadıkları bulgularına ulaşmıştır. Yapılan bazı çalışmalarda ise okul yöneticilerinin adaletli davranma ve kararları almada öğretmenlerin katılımını sağlama noktasında olumlu tutum içerisinde oldukları da belirtilmiştir (Özan vd., 2010; Özbek, 2016; Polat ve Celep, 2008).

Okul müdürünün taşıdığı veya taşımadığı tüm yetenek ve özellikler okulda hissedilebilmektedir. Açıkalın’a (1998) göre bir okul müdürü kadar okuldur, okulu kuran da, geliştiren de geleceğe hazırlayan da okul müdürüdür. Okulunu geliştirmek isteyen bir okul müdürü öğretmenlerinin mesleki gelişimini de kendisine görev edinmelidir (Bilge ve Aslanargun, 2018). Alan yazın incelendiğinde mesleki gelişimin ülkede istenilen düzeyde olmadığı, yetiştirilmesinde, atanmasında problemler taşıyan okul yöneticilerinin öğretmenlerin mesleki gelişimi noktasında yeteri kadar destek vermediği ortaya çıkmaktadır (Bilge ve Aslanargun, 2018; Cemaloğlu, 2002; Gül, 2008; İlğan, 2013; Özmen ve Gözler, 2009)

Merkeziyetçi yönetim anlayışı ve denetim, Türk eğitim sistemi merkezi yönetim

odaklı bir örgüt yapısına sahiptir (Özkan ve Çelikten, 2017). Ülkemizde eğitimi düzenleyen ve yürüten Milli Eğitim Bakanlığıdır, bakanlık eğitim öğretim hizmetlerini merkez ve taşra teşkilatları aracılığı ile yerine getirmektedir. Eğitim politikalarının merkez tarafından belirlenmesi, okulların tümünde aynı programın ve mevzuatın uygulanması bölgesel farklılıklara ve ihtiyaçlara duyarsız kalınmasına neden olmaktadır (Özkan ve Çelikten, 2017). Bu merkeziyetçi anlayış tekdüzeliği de beraberinde getirmektedir. Ayrıca merkezi eğitim sisteminde eğitimin ilkeleri ve şekli ülkeyi yöneten hükümetlerin toplumsal ve siyasi tercihlerine göre şekillenebilmektedir (Yılmaz ve Altınkurt, 2011). Eğitim sisteminin merkeziyetçi yapısı Türk eğitim sisteminin yapısal bir sorun alanı olarak görülmektedir. Uluğ (1998) Türkiye’deki üst sistemin aşırı merkeziyetçi ve müdahaleci bir yönetim yaklaşımı sergilediğini, bu durumun okulları demokrasi, kalkınma, bilimsel ve teknolojik alanda sınırlandırdığını, merkeziyetçi yönetim anlayışındaki hantal yapı ve işleyişin eğitim sorunlarının çözümünde okulları sınırlandırdığını ifade etmiş, hizmetin yerinden görülmesini sağlayacak görev aktarımı yapılmasını belirtmiştir. Yılmaz ve Altınkurt (2011) yaptıkları çalışmada sistemin aşırı merkeziyetçi yapısının devam ettiğini, Özyılmaz (2013) eğitim sistemimizin çağ dışı bir anlayışla tek merkezden yönetildiğini, eğitim yönetimi alanında gelişmelere rağmen asırlar öncesinin yanlış yönetim sistemiyle devam etmenin eğitimde verimsizliğin en önemli sebebi olduğunu vurgulamıştır. Sarıbaş ve Babadağ (2015) eğitim sistemindeki merkeziyetçi yapının yöneticileri yetki ve sorumluluk noktasındaki dengesizlik nedeniyle sıkıntıya düşürdüğünü, okul müdürlerinin sorumlulukların fazla fakat yetkilerinin az olduğunu belirtmiş. Yavuz vd. (2018) hazırladıkları raporda eğitim sisteminde yetkinin üst makamlarda sorumluluğun ise alt makamlarda olmasının yönetim bilimine aykırı olduğunu ayrıca üst makamların sorumluluğu üstlenmediği için olumsuz kararlar alabildiklerini, astların ise sorumluluktan kaçmak için uygulamaları geçiştirdiklerini belirtmiştir. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki Türk eğitim sisteminde merkeziyetçi yapının varlığı devam etmekte, eğitim sisteminin gelişmesinde olumlu sonuçlar doğurmadığı anlaşılmaktadır. 2020 yılında karşılaşılan Covid-19 salgını sürecinde okulların uzaktan eğitime geçtiği dönemde merkeziyetçilik felsefesinin somut hali bir kez daha görülmüştür (Gündüz, 2020). Eğitime dair sorunların çözülebilmesi adına sistemin merkeziyetçiliğinin azaltılıp yerinden yönetim uygulamalarının arttırılması gerektiği

açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Eğitim sisteminin en önemli kurumu olan okulların toplumsal sorumluluklarını yerine getirme ve amaçlarına ulaşma düzeylerini tespit etmenin en önemli yollarından biri denetim unsurudur. Denetim, eğitim örgütlerinin nasıl daha verimli olabileceği konusunda ilgili kişilere öneriler sunup kurum personelinin yetişmesi ve gelişimi adına rehberlik yapmaktır (Sağlam ve Aydoğmuş, 2016). Başar (2005) iyi bir yönetimin ayrılmaz parçasının iyi bir denetim olduğunu ifade etmiş, Ağaoğlu (2010) denetlenmeyen bir yönetsel sürecin etkili olmasının ve gelişmesinin mümkün olmadığını belirtmiştir. Son dönemlerde eğitimde denetimin kontrol etme, hata bulma, eksik arama ve baskı kurma gibi olumsuzluklardan ziyade rehberlik ve geliştirme odaklı olması gerektiği ve bu yöne doğru evrilmeye başladığı belirtilmektedir, fakat yapılan alan yazın araştırmasında tam anlamıyla denetimin bu işlevi karşılayamadığı ortaya çıkmaktadır, bu durumun oluşmasının birçok nedeni bulunmaktadır: Müfettiş sayısının azlığı, denetmenlerin yeterliliği, denetimin göstermelik ve yapay şekilde yapılması, denetimin nesnel ölçülerde yapılmaması, merkeziyetçi yönetim anlayışına bağlı olarak farklılıkların dikkate alınmaması, ön yargılara bağlı öğretmenlerin isteksizliği, denetmenler ile öğretmenler arasında iletişim sorunu gibi nedenler yer almaktadır (Güzel vd., 2020; Memduhoğlu, 2012; Sağlam ve Aydoğmuş, 2016; Şahin, 2017; Yalçın ve Hanoğlu, 2020). Bülbül (2020) MEB teftiş sistemi ve işleyişi ile ilgili sorunların akademik çalışmalarda ve STK raporlarında ele alınmasına rağmen halen geçerliliğini koruyarak devam ettiğini belirtmiştir ve 2023 Eğitim Vizyon Belgesinde teftiş sistemine yönelik sorunların ve hedeflerin bütüncül bir bakış açısıyla belirlenmediğini vurgulamıştır. Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı (2020) 2019 idari faaliyet raporu verilerine göre bir yılda denetlenen okul sayısının tüm okullara oranı %4,36'dır. Ülkenin büyüklüğü ve okullarımızın tüm yurttaki yaygınlığı düşünüldüğünde merkeziyetçi bir anlayışla eğitimin denetiminin verimli ve etkili bir şekilde gerçekleştirilmesinin mümkün olmayacağı anlaşılmaktadır.

MEB Rehberlik ve Denetim Başkanlığı ile Maarif Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği'nde (2014) değişikliğe giderek öğretmenlerin ders denetimi görevini müfettişlerden alınmış okul müdürlerine verilmiştir. Bu durum okul içi yerinden denetim ve öğretmen üzerindeki denetim baskısının azalması adına önemli görülebilir,

fakat burada okul müdürünün bir öğretim lideri özelliği taşıması gerekmektedir, okul müdürü, öğretmenlerin kişisel mesleki gelişimlerine destek olmayıp aksine eksik arama, mevzuat bekçiliği yapma gibi ögeleri ön planda tutarsa bu değişim fayda sağlamayabilir. Dönmez ve Demirtaş (2018) yaptıkları araştırmada ders denetiminin okul müdürü tarafından yapılmasının müdür ile öğretmenler arasındaki iletişimi arttırdığı, öğretmenler üzerindeki denetim baskısını azalttığı yönünde olumlu sonuçlara ulaşırken okul müdürü ile öğretmen arasındaki ideolojik farklılıkların denetimin objektifliğine gölge düşürdüğü yönünde olumsuz sonuçlara ulaşmıştır. Altunay (2020) yaptığı benzer çalışmada okul müdürleri ve öğretmenlere sorduğu: *‘Okul müdürleri tarafından ders denetimleri yürütülmelidir.’* sorusuna müdürler tarafından olumlu cevaplar alırken öğretmenler tarafından çoğunlukla olumsuz cevaplara ulaşmıştır. Tüm örgütlerde olduğu gibi eğitim örgütlerinde de denetim olmazsa olmazdır çünkü okulları etkili kılmak ve bunu sürdürmek için denetim gereklidir (Başaran, 2000). Fakat bu sürecin sağlıklı işlemediği görülmektedir. Nitekim Şemin ve Arkadaşları (2018) okullarda denetim ihtiyacının öğretmen ve yöneticiler tarafından kabul edildiği, fakat bu ihtiyacı karşılayacak denetim mekanizmasının tam anlamıyla olmadığı ve yapılan denetimlerin kontrol özelliği taşıması nedeniyle verimsiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Manolya Yalçın ve Hanoğlu (2020) eğitim sistemi açısından başarılı olan ülkelerde denetim hususunda rehberlik amacının ön plana çıktığı ve denetimde öz değerlendirmenin sık kullanılan bir yöntem olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

2.2. Eğitim Programı Kaynaklı Sorunlar

Eğitim programlarının merkeziyetçi bir anlayışla hazırlanması, eğitim programları ülkenin kaliteli bir eğitim sistemi kurma, nitelikli insan gücü yetiştirerek ülkenin kalkınmasını ve gelişmesini sağlama, kültürel ve toplumsal değerlerini koruyup geliştirme gibi amaçlara yönelik ülkenin eğitim politikalarını uygulamaya dönüştüren bir kılavuz ya da yol haritalarıdır (Özdemir, 2009). Bu yol haritası veya kılavuzun değişen dünya şartları bağlamında yenilenmeye ve değişime ihtiyacı vardır. Bu bağlamda dünyada ve ülkemizde eğitim alanında çok sayıda reform gerçekleştirilmektedir. Son yıllarda ülkemizde teknolojinin eğitim öğretim ortamlarına yansması, okulların fiziki imkânlarının iyileştirilmesi, okul sayılarının artırılması

gibi birçok yenilik sıralanabilir. Eğitim alanında en önemli reformlardan biri de öğretim programlarında yapılan yenilik çalışmalarıdır. Türkiye’de öğretim programları alanında yapılan yenilik çalışmalarının ana amacı öğrencileri değişen dünya koşullarına uygun olan bilgi ve becerileri kazanmış bir şekilde yetiştirmek olarak ifade edilmektedir (MEB, 2004). Bu amaç doğrultusunda 2005 Öğretim Programı yürürlüğe konulmuştur. 2015-2016 yılına kadar revize edilen bu program 2017 yılında ise 51 programı kapsayan bir güncelleme yapılmıştır (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2017). Kart ve Taşdemir (2019) yenilen öğretim programları hakkında eğitim sendikaların görüşlerini içeren bir çalışma yapmışlardır. Sendikalar, programların çağın ihtiyaçlarına göre yenilenmesini olumlu bulurken MEB tarafından mevcut durum araştırması yapılmadan öğretim programı geliştirilmesinin bilimsel yöntemlere aykırı olduğunu, ayrıca programın taslak hazırlandıktan sonra görüş alınmasının doğru bir yaklaşım olmadığını, fikir aşamasında iken tüm paydaşlar ile iş birliği yapılarak değişim/gelişim sürecine alınması gerektiğini belirten değerlendirmeler yapmışlardır. Eğitim sendikalarının eleştirisinden de anlaşılacağı üzere öğretim programı hazırlama ve devamında uygulama aşaması ülkedeki eğitim yönetiminin merkezi yapısının açık bir tezahürüdür.

Öğretmenlerin kendi branşları ile ilgili öğretim yöntem ve uygulamalarını şekillendirirken temel aldıkları öğretim programları, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanıp kendilerine sunulmaktadır. Yan (2009) eğitim programlarını uygulayan, öğretimsel süreci yöneten, eğitimde hedeflenen amaçlara ulaşmasındaki en önemli görevi üstelenen ana unsurun öğretmenler olduğunu belirtmiştir. Merkezîyetçi anlayışla MEB tarafından hazırlanan öğretim programları öğretmenlerden Türkiye’nin her tarafında aynı biçimde uygulanması beklenmektedir, öğretmenlerin merkezi olarak hazırlanan öğretim programlarını yerel ihtiyaçlar doğrultusunda uyarlama ihtiyacı hissettikleri kısmen bunu gerçekleştirdikleri söylenebilir, fakat alan yazında öğretmenlerin programları sınıflarında nasıl uyarladıklarına dair araştırmalar çok sınırlıdır (Tokgöz, 2013; Yazıcılar ve Bümen, 2019). Bümen vd. (2014) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin eğitim programlarını uygularken kendi tercihleri ve öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda değişikliklere gittiklerini belirtmişler. Türkiye’de öğretim programlarının merkezîyetçi anlayışla hazırlanması ve kontrolün bu bağlamda yapılması öğretmenlerin özerkliğini sınırlandırmakta öğretim

programlarının işlevini de tartışmalı bir duruma getirmektedir. Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütünün (UNESCO) 2017 yılında yayınladığı UNESCO Küresel Eğitim İzleme Raporu'na göre Türkiye' de öğretmenlerin ders içeriğine karar vermede en az söz sahibi ülkeler arasında yer aldığı, öğretmenlerin bu konudaki özerkliğinin 2006'dan 2015'e azaldığı belirtilmiştir (UNESCO-GEM, 2017). Yurdakul vd. (2016) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin % 53'ü kendilerini merkezden verilen kararların pasif uygulayıcısı olarak gördüklerini dile getirmişlerdir. Yavuz (2016) öğretmenlerin kendilerini merkez tarafından hazırlanan programların uygulayıcı olarak gördüklerini, öğretim programının katı ve öğretmenlere alan bırakmayan onların özerkliğini engelleyen bir yapıda olduğunu, ayrıca öğretmenlerin bu özerkliğe yeterince hazır olmadıklarını da belirtmiştir. Öğretim programlarının merkeziyetçi yapısına bağlı olarak Karacoğlu ve Acar (2010) öğretim programlarının esnek olmadığını bölgesel, yöresel, ekonomik vb.farklılıkları dikkate almadığını, özellikle kırsal kesimlerde ve kalabalık sınıf mevcudu olan okullarda araç gereç ve ortamın programın uygulanmasına engel olduğunu belirtmişlerdir.

Eğitim programları ile ilgili tartışılan bir konu da program geliştirme çalışmalarının ideolojik ve siyasi tartışmalardan sıyrılamamasıdır. Diker Coşkun (2017; 9) yaptığı çalışmada “*Program geliştirme çalışmalarının siyasi çekişmelerin üstünde olması için ortak bir anlayış geliştirilmeli ve eğitim bilimlerindeki esaslar ve yenilikler çerçevesinde çalışılmalıdır.*” şeklinde bir görüş belirtmiştir. MEB 2023 Eğitim Vizyonunda eğitim meselesinin ideolojik olmaktan çıkartılması ve pedagojik zemine oturtulması şart olduğu belirtilmiştir (MEB, 2018). Fakat öğretim programlarının merkeziyetçi yapısı geliştirilen programların, ideolojik ve siyasi tartışmalardan kurtulamamasına neden olmakta, özellikle ülkedeki yerel ve ekonomik farklılıkların programın uygulanabilirliğine ve işlevselliğine engel teşkil ettiği, öğretmenler açısından bakıldığında ise öğretmenleri işlevsiz kıldığı, yaratıcılık yerine standartlaştırdığı, mekanik bir içerik aktarıcısı haline getirdiği, sorumluluk ve inisiyatif almaktan uzaklaştırdığı, öğretmeni sınav odaklı teknisyen haline getirdiği ve özerkliğini engellediği görülen sorunlardır (Karacoğlu ve Acar, 2010; İşeri, 2014; Yıldız, 2013).

Öğretim programlarının yoğunluğu ve öğretmen yeterliliği, Türk eğitim

sisteminde merkeziyetçi bir anlayışla hazırlanan öğretim programlarının öğretmenler tarafından yeteri kadar uygulanmasını engelleyen önemli faktörlerden başında öğretmen yeterliliği ve program yoğunluğu gelmektedir. Bu yoğunluk uygulama sürecinde zaman problemini ortaya çıkartmaktadır. Kaya ve arkadaşları (2012) öğretim programının öğretmenler tarafından kapsam ve zaman açısından eleştirildiğini, Erdoğan ve arkadaşları (2014: 190) programın yoğunluğu ve okullardaki sınıf öğrenci sayılarının fazlalığının öğretim programındaki etkinliklerin sıkıştırılmasına, uygulama ve pekiştirme etkinliklerine yeteri kadar zaman ayrılamamasına neden olduğunu ve öğretmenlerin öğrencilerle bire bir ilgilenilemediğini ifade etmişlerdir. Öğretim programlarında bir dersin konusuna ait kazanımların işlenme süresinin gerçekçi olması amaca ulaşma adına önemli bir yer tutmaktadır. Aksi halde öğretmenler kazanımların tamamını belirli bir sürede verme adına kazanımların bir bölümünü ihmal edecek ya da programdaki etkinlikleri gerçekleştirmeden konuyu tamamlayacaktır, bu durum öğretim programının istenilen düzeyde uygulanmasını ve öğrenciler tarafından konunun tam anlamıyla öğrenilmesine engel olabilmektedir.

Eğitim-Bir-Sen (2017: 79) 2017 yılında hazırlanan öğretim programında kazanımlar için verilen süreyi programdan örnekleri ile açıklayıp “*Verilen süreler ile bu süreler içinde hedeflenen kazanımlar açısından müteakabiliyet ve denge yeterince sağlanamamıştır.*” değerlendirmesini yapmıştır. Karacaoğlu ve Acar (2010) yenilenen öğretim programlarında öğretmenlerin en büyük sorun olarak etkinlikleri planlama, uygulama ve ölçme değerlendirme sürecinde zamanın yetmemesi gibi sorunları yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Öğretim programlarının yoğun olduğu uygulayıcılar tarafından belirtilmektedir, bu durumda öğretim programının esnek olup olmadığı önem arz etmektedir. Çünkü öğretim programı öğrencilerin ve çevrenin ihtiyaçlarını, çağın getirdiği yenilik ve gelişmeleri hızlı bir şekilde öğretime aktarabilecek bir yapıda olması gereklidir. Bu ancak programdaki hedef, içerik ve yöntemlerin esnek olarak düzenlenmesiyle gerçekleşebilir (Hesapçıoğlu, 2008). Bu konuda Öztürk (2012) Türkiye’de öğretim programlarının esnek olmadığını, konu içeriğinin ise yoğun olduğunu ve bu durumun öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre bazı yeni konuların programa eklemesini imkansız hale getirdiğini belirtmektedir.

Geliştirilen öğretim programlarının en önemli ögesi öğretmenlerdir, çünkü hazırlanan programları hayata geçiren öğretmendir. Programın uygulanmasında öğretmenlerin yeterlilikleri ve programı özümsemeleri programın uygulanması noktasında önemli bir yer tutmaktadır. Öğretim programları ne kadar zengin, kapsamlı ve nitelikli olursa olsun bir programın etkililiği programın uygulayıcısı olan öğretmenin o programı sınıf ortamına yansıtabilmesine bağlıdır, öğretmen o programı nasıl anlıyorsa o şekilde aktarmaktadır, burada önemli olan öğretmene özgü öğretim programı oluşturmaktır (Kahramanoğlu, 2019).

Rençber (2008) öğretmenlerin yenilenen öğretim programlarındaki amaç ve vizyonu benimsemediklerini, uygulama hususunda isteksiz ve ön yargılı olduklarını, kılavuzda belirtilen açıklamaların öğretmenler tarafından yeteri kadar okunmadığını, öğretmenlerin programın genel felsefesini anlamadıklarını daha da önemlisi alışkanlıklarını terk edemeyip değişime direnç gösterdiklerini, ayrıca formasyon bilgilerini yenilemedikleri için programın uygulanmasında önemli bir yer tutan öğretim yöntem ve teknikleri uygulamada güçlükler yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Öztürk (2012), Yeşil ve Şahan (2015) yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin ezbere dayalı eğitimi kolay görerek yeni sisteme ayak uydurma ve sistemi önemseme hususunda özverili olmadıkları, geleneksel anlatım ve soru cevap haricinde farklı yöntem kullanmadıkları, materyal geliştirme ve uygulama noktasında yeterli çalışma yapmadıkları gibi sonuçlara ulaşmışlardır.

Özmantar vd. (2009) ise öğretmenlerin yenilenen eğitim programları ile ilgili yeterli seviyede hizmet içi eğitim almadıkları, öğretim programında öğrencilere kazandırılmak istenilen becerileri kazandırma noktasında sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Alan yazın incelendiğinde öğretmenlerin öğretim programlarını yeteri kadar tanımadığı, özümsemediği yönünde benzer bulgulara ulaşılmıştır (Camuzcu ve Duruhan, 2011; Kahramanoğlu, 2019; Kaymakçı, 2015; Kösterelioğlu ve Özen, 2015; Rençber, 2008; Şimşek, 2017; Yeşil ve Şahan 2015). Bu sorunların varlığı Türk eğitim sisteminde öğretim programları aracılığı ile istenilen hedeflere ulaşılmasında önemli bir engel olarak görülmektedir.

Öğretim programlarının ihtiyaçlara cevap vermemesi, eğitim programları ülkenin kalkınma amaçlarını gerçekleştirecek insan gücünün yetiştirilmesin de

izlenilen yol haritasıdır. Programların istenilen nitelikteki insan gücünü yetiştirebilmesi programın; bilimsel, teknolojik, toplumsal değişimleri ve bireysel ihtiyaçları göz önünde bulunduruyor olmasına bağlıdır (Canbal vd., 2020). Öğretim programı öğretmen rehberliğinde öğrencilerin edinmesi hedeflenen temel bilgi ve beceriler çerçevesidir (MEB, 2017). Sosyokültürel hayat, bilim ve teknolojideki hızlı değişim ve gelişmeler, toplumun ve ferдин ihtiyaç duyduğu vasıfların da farklılaşmasına sebep olmaktadır. Bu farklılaşma ise tabii olarak çağın gerekliliklerini karşılayabilecek fertlerin yetiştirilmesini sağlayacak olan öğretim programlarının yenilenmesi ve güncellenmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu 2017 yılında yayınladığı bildiride müfredat değişikliğinin nedenini: *“Mevcut müfredatlar, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler doğrultusunda çağın gerekliliklerini, ferдин ve toplumun değişen ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yenilenmiştir.”* (TTKB, 2017: 5) şeklinde bir ifadeyle açıklamıştır. Öğretim programları kapsadığı alanlara yönelik ilerleme ve yenilikleri içerdiği sürece ihtiyaca dönük olabilir. Öğretim programları hazırlanmadan önce ihtiyaç analizleri yapılmalıdır ki bireyin, toplumun ve ele alınan konuların ihtiyaçlarını karşılayabilsin. Fakat 2017 yılında yenilenen öğretim programlarında Diker (2017: 12):

“Yenilenen öğretim programlarında, bir arada yaşama kültürü oluşturma, toplumsal cinsiyet eşitliği, teknoloji ve yeniliklerin yerelleştirilmesi, doğa, enerji, üretim ve verimlilik gibi temalara ilişkin bireysel ve toplumsal ihtiyaçları ortaya koyacak analizlere yer verilmediği görülüyor.”

Şeklinde bir değerlendirme yapmış ve yenilenen öğretim programının ihtiyaç analizi yapılmadan gelişmiş ülkelerden adapte edildiğini belirterek her ülkenin özelliklerinin, sorunlarının ve çözüm yollarının farklı olacağını yapılan yenileşmenin aslında bir uyarılama olduğunu belirtmiştir.

Yenilenen öğretim programları ile ilgili eğitim sendikaları program içerisinden örnekler sunarak bazı derslere ait öğretim programlarında içeriğin yaşama yakın ve öğrenmeyi destekleyici nitelikte olmadığını ortaya koymuşlar. Ayrıca öğretim programları hazırlanırken öğrencinin içinde bulunduğu gelişim döneminin

özelliklerini dikkate alan bir anlayışla hareket edilmediği, programlarda öğrencilerin ilgi yetenek ve ihtiyaç çeşitliliğinin gözetilmesinde problemler olduğu belirtilmiş. Öğretim programlarının üst sınıfa hazırlayıcı nitelik taşımadığını, aşamalı öğrenme ilkelerinin gözetilmediği, düşünme becerisi geliştirme günlük hayat ve pratikle bağlantı kurma gibi eksiklikler taşıdığını hazırladıkları raporda ortaya koymuşlardır. (Eğitim-Sen, 2017; Eğitim-Bir-Sen, 2017; Türk-Eğitim-Sen, 2017; Eğitim-İş, 2017). Eğitim programlarının değişen dünya koşulları ve şartlar bağlamında okul, öğrenci ve öğretmen ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi bir zorunluluktur, programların uygulayıcısı öğretmenlerinde program hazırlama sürecine dâhil olduğu, görüşlerini ortaya koyduğu bir program geliştirme ve değerlendirme sistemi kurulması daha faydalı olabileceği gibi, uygulayıcısının hazırlanmasında aktif olarak rol aldığı bir program kâğıt üzerinde kalmayıp ve uygulayıcısı tarafından sahiplenilebilir.

2.3. Öğrenci Kaynaklı Sorunlar

Öğrencilerin motivasyon eksikliği, motivasyon; güdüleme, teşvik etme, isteklendirme ve yöneltme gibi anlamlara gelmektedir (Keskin, 2008; Özkalp ve Kirel, 2010). Başıbüyük ve Çakılı (2002) öğrencilerin okuldaki davranışlarının kararlılık düzeylerini ve yönlerini belirleyen en önemli gücün motivasyon olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencinin davranışlarında ve akademik başarısında motivasyonun çok büyük bir etkisi olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Okullarda öğrencilerin bazıları eğitim öğretim etkinliklerine istekli olurken bazıları ise isteksiz olabilmekte, bazıları karşılaştığı sorunlara çözüm üretmeye çalışırken bazıları ise kaçmaktadır, öğrenciler arasındaki bu farklılığın ortaya çıkmasına neden olan en önemli unsur güdülemedir (Bayraktar, 2015).

Motivasyon bireyin bir davranış için istekli hale gelmesini sağlayan, ona enerji veren onun öğrenme sürecindeki etkililiğini ön plana çıkartan en önemli husustur (Akbaba, 2006). Önemli olan soru ise öğrencilerin okula ve öğrenmeye nasıl motive edileceğidir. Sürücü ve Ünal (2018) öğrencilerin motivasyonunu arttırmanın en iyi yolunu, zengin ve dengeli bir program ile öğretimin kalitesini arttırmak, destekleyici ve bilgilendirici bir değerlendirme sistemine sahip olmak olarak belirtmişlerdir. Öğretmen, öğrencilere okul hayatında başarılı olmaları adına gerekli olan bilgi ve beceriyi sunacak, öğrenme adına motive olma durumlarını keşfedecek, öğrencileri ile

bağlantı kurup onlara inanacak ve onların yaşam ve kariyer amaçlarını belirlemelerinde rehberlik ederek motivasyonlarını diri tutma adına önemli bir görevi gerçekleştirmiş olacaktır (Eryılmaz ve Aypay, 2011).

Öğretmenlerin bu görevi gerçekleştirebilmeleri için öğrencileri motive etmenin yollarını bilmeleri, onlar için olumlu ve etkili öğrenme iklimini oluşturmaları daha da önemlisi yaptıkları işin önemine inanmaları gerekmektedir. Öğretmen öğrencilere öğrenme zevkini tattıracak, öğrencinin kendi özelliklerinin farkına varmasını sağlayacak, öğrencilere öğrenim görme nedenlerini öğretip uygun motivasyon kaynaklarını onalara sunarak onların başarılarına arttıracaktır (Akbaba,2006).

Öğrencilerin motivasyonu konusunda farklı bir konu ise öğretmenler tarafından öğrencilerin motivasyonuun düşürülmesidir. Özdemir (2015) bu konuda ödev meselesinin önemli bir yeri olduğunu çalışmasında ortaya koymuştur, öğretmenlerin ödev verirken öğrenci özelliklerini ve yeterliliklerini dikkate almadan kendi beklentilerine göre ödev vermelerinin öğrencide bıkkınlık ve isteksizlik ortaya çıkarttığını bu durumun öğrenciler adına bir okul tükenmişliğini doğurarak öğrencilerin motivasyonunu düşürmekte olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarının yüksek olmasında aile desteği, olumlu akran grubu gibi faktörlerde ön plana çıkmaktadır. Atmaca ve Koççu (2019) anne, baba ve akran desteğinin, öğrencilerde başarısızlık korkusu, öz yetersizlik ve kendini olumsuz değerlendirme gibi istenmeyen durumların azalmasına olumlu katkı sağladığı, ailesinden destek gören öğrencilerin okula kolay uyum sağladığı, kendini yalnız hissetmediği ve motivasyonlarının yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

İnsan doğduğu andan itibaren keşfetmek, iletişim kurmak ve çevresindekileri anlamak adına yoğun bir istek ve ihtiyaç halindedir. Fakat eğitim hayatı başlayınca öğrenmeye karşı duyulan istek ve arzu azalmaya başlar (Bayraktar, 2015). Bu noktada öğretmenlere büyük bir görev düştüğünü ortadadır. Fakat Katipoğlu' nun (2012) İzmir ilinde *Öğrencilerde Dikkat ve Motivasyon Zafiyetine Neden Olan Bazı Faktörler* adlı 515 lise öğrencisi üzerinde yaptığı anket çalışmasında öğrencilerin yarıya yakını dikkat ve motivasyonlarının düşmesine neden olan birinci faktörün üniversite sonrası iş bulamama kaygısı olduğunu dile getirmiştir. Sezer (2020) tarafından yapılan bir araştırmada ise Milli eğitim sisteminin öğrencileri bir “mesleğe hazırlar” ve “hayata

hazırlar” amacının gerçekleşme düzeyi öğrenciler tarafından çok düşük düzeyde gerçekleştiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu araştırmalar öğrencilerdeki motivasyon eksikliğinin doğrudan öğrenci ve öğretmen kaynaklı olmadığını göstermesi adına da önemli bir yer tutmaktadır.

Sürücü ve Ünal (2018: 284) etkili bir sınıf ortamı oluşturmak isteyen öğretmenlerin öğrenci motivasyonunu olumsuz etkileyen davranışlardan kaçınmaları *“coşkusuzluk, gözde öğrenci, tutarsızlık, kapalı sınıf iklimi oluşturma, ulaşılmazlık ve şiddet -fiziksel şiddet, psikolojik şiddet ve pasif saldırganlık”*, ayrıca öğretmenlik mesleği konusundaki yetersizliklerini önlemeye yönelik çalışmalar içerisine girmeleri gerektiğini ortaya koyarak, öğretmenlere öğrenci motivasyonunu arttıracak davranışlar sergilemeleri *“kişisel ilgi, hazırlık/plan, yüksek başarı beklentisi, coşku, eşitlik/adalet, tutarlılık, açık sınıf iklimi, alan bilgisi ve dikkat çekme”* önerisinde bulunmuşlardır.

Öğrencilerin davranış problemleri, eğitimin davranış değiştirme süreci olduğunu düşünüldüğünde bu davranış değiştirme sürecinde asıl amaç öğrencilerdeki olumsuz davranışları ortadan kaldırıp öğrencilerin olumlu davranış kazanmalarını sağlamaktır. Fakat öğrenciler zaman zaman istenmedik davranışlar sergileyebilmektedir. Burden (1995), istenmeyen davranış, *“Öğrencinin belirli bir zamanda akademik eylemleri tehdit eden ve sınıf etkinliklerinin akışını olumsuz etkileyen her türlü öğrenci davranışı”*, Başar (2007) ise *“okulda eğitsel çabaları engelleyen her türlü davranış”*, istenmeyen davranış olarak tanımlamıştır. Genel anlamda eğitim öğretim sürecinde öğrencileri ve öğretmenleri rahatsız eden, eğitim öğretim sürecini olumsuz işlemesine sebep olan, eğitim sisteminin hedeflerine ulaşmasında kurallara uymayan veya sınıf düzenini bozacak türde davranışlar sergileyen öğrencilerin davranışlarına istenmeyen öğrenci davranışları denilmektedir (Tertemiz, 2003).

Okulda belirli bir düzeni sağlayıp huzurlu bir eğitim ortamı oluşturarak eğitimin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi adına istenmeyen öğrenci davranışlarının ortadan kaldırılması ya da en alt seviyeye indirilmesi gerekmektedir. Burada devreye ise ‘disiplin’ adı verilen yaptırım düzeni girmektedir, Başaran (2006: 368) disiplini *“Öğrencilerin okula uyumunu sağlamak için kurulan yaptırım düzeni”* şeklinde tanımlamaktadır. Disiplin ile okulda öğrencilere uyması gereken kurallar öğretilir,

öğrencilerin bu kurallara uyup uymadığı izlenir, kurallara uygun davrananlar ödüllendirilirken aykırı davranmayı alışkanlık haline getirenler ise cezalandırılır, fakat disiplin öğrenciyi cezalandırmak için değil, caydırmak için kullanılan bir yol, bireylerin sorumluluk almalarını sağlayan ve onlara öz denetim sağlayan bir araç olmalıdır (Kahveci, 2012). Pehlivan ve Demirtaş (2019: 32) okullarda disiplinin amacını şu şekilde açıklamıştır:

“Öğrencinin davranış farkındalığını, öz disiplinini, sorumluluk bilincini, otokontrol ve gösterdiği davranış için hesap verme sorumluluğunu geliştirmek. Öğrencilerin öz saygılarını geliştirirken öğrencilere başkalarının haklarını anlamayı ve onlara saygı göstermeyi öğretmek, öğrencilerin öğrenme sürecinde sorumluluk sahibi olarak bağımsızlık duygusu kazanmalarını ve diğer öğrencilerle iş birliği içinde olmalarını sağlayıp dürüstlük, adil olma ve diğerlerine saygılı olma değerlerini geliştirmek ve rasyonel çatışma çözümleri sağlamaktır.”

İstenmeyen öğrenci davranışları neden kaynaklanmaktadır? sorusuna yanıt olarak; sınıfların fiziki özellikleri, sınıflardaki öğrenci yoğunluğu, öğretmenlerin sınıf yönetimi ve yeterlilikleri, öğretim etkinliklerinin planlanması, öğretim programlarının öğrencilerin ilgi ve beklentilerine uygun olmaması, öğrencilerin akademik başarısızlığı ve gelişim özellikleri, aile ve çevre faktörü, okul yönetiminin tutumu gibi birçok neden sıralanmaktadır. (Akar, 2006; Doğan, 2020; Gökyer ve Doğan, 2016; Medikoğlu ve Dalman, 2018; Pehlivan ve Demirtaş 2019; Şişman ve Turan, 2008). İstenmeyen öğrenci davranışlarının ortaya çıkmasında çok farklı etmenlerin olduğu görülmektedir. İstenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerinin anlaşılması ve bu istenmeyen davranışların istendik davranışlara dönüştürülebilmesi için önce çocuğun tanınması gerekmektedir, öğretmen bu sorunu çözebilmek adına pedagojik yeterliliğe sahip olmalı ve zaman ayırmalıdır (Doğan, 2020; Özer vd., 2014). İnsanların sorunlu davranışlar sergilemesinde karşılanmayan gereksinimleri yatmaktadır (Medikoğlu ve Dalaman, 2018). Öğrenciyi etkileyen tüm etmenler (öğretmen, aile, akran, toplum, değerler, program, biyolojik dürtüler, psikolojik faktörler, politika, vb.) öğrenci davranışı üzerinde olumlu ya da olumsuz bir şekilde etkili olmaktadır, yapılan araştırmalar ortaya koymaktadır ki istenmeyen öğrenci davranışları ve disiplin

problemleri, eğitsel amaçların istenilen düzeyde gerçekleşmesini engellemektedir (Cebeci ve Şirin, 2017; Gündüz vd., 2017; Sarpkaya, 2007; Siyez, 2009). Günümüz bilgi ve teknoloji çağında okul sıralarına bağlı kalınarak yapılan öğretim etkinlikleri, çağımızın çok odaklı ve hareketli çocuklarına sıkıcı ve anlamsız gelebilir ve bu durum öğrencilerde davranış problemlerinin ortaya çıkmasının sebepleri arasında gösterilebilir.

Öğrencilerin teknoloji bağımlılığı, bağımlılık, bir nesneye, kişiye veya bir varlığa duyulan engellenemez istek veya başka bir iradenin tahakkümü altına girmek olarak tanımlanır (Günüç ve Kayri, 2010). Bağımlılık kavramı denildiğinde akla ilk gelen madde bağımlılığıdır, günümüzde küreselleşme ile birlikte teknoloji hayatımıza girmiş ve ihtiyaçlarımızın karşılanmasında en önemli unsurlardan biri haline gelmiştir. Günümüzde teknoloji kullanımı hayatın her alanında çağa uyum sağlamak ve ihtiyaçların karşılanması adına bir zorunluluk halini almıştır. Bu durum “Teknoloji Bağımlılığı” adı verilen bir bağımlılık türünü ortaya çıkartmıştır (Cengizhan, 2005). Teknoloji bağımlılığı herhangi bir kimyasal madde kullanımına bağlı kalmadan insan ve makine etkileşimiyle ortaya çıkan bir tür davranışsal bağımlılık türüdür (Aydın, 2017).

Taylan ve Işık (2015) teknoloji bağımlılığı kapsamında öğrenciler arasında sosyal ağ, anlık mesajlaşma ve çevrim içi oyun bağımlılığı oranının yüksek olduğu ve öğrencilerin bu durumu kontrol altına almakta pek başarılı olamadıkları sonucuna ulaşmıştır, Karadağ ve Kılıç (2019) öğrencilerdeki teknoloji bağımlılığının onların sosyal ve psikolojik gelişmelerine çok ciddi bir şekilde söz sahibi olduğunu belirtmiştir. Kuyucu (2017) artan akıllı telefon kullanımının öğrencilerde fiziksel, ruhsal ve sosyolojik açıdan problemlere neden olduğunu, Şahin ve Tuğrul (2017) mobil oyunların öğrencileri şiddet ve saldırgan davranışlara yönlendirebileceğini belirtmiştir. Ertemel ve Aydın (2017) ise teknoloji bağımlılığının öğrencilerde fiziksel aktivitelerin azalmasına yol açtığını, bu nedenle öğrencilerin bedensel gelişim sorunları yaşandığını, teknoloji bağımlılığının öğrencilerin fiziksel gelişmesine olumsuz etkisi yanında öğrencilerde çabuk sıkılma, gerçeklerden kaçma gibi psikolojik problemler ortaya çıkardığı sonucuna ulaşmıştır. Okulların öğrencilerini teknoloji bağımlılığından kurtarmak adına birtakım çalışmalar içerisinde oldukları

görülmektedir. Karadağ ve Kılıç (2019) okullar tarafından teknoloji bağımlılığını önleme konusunda öğretmenlere, öğrencilere ve ailelere seminerler verildiği, öğrencilerin derslerde cep telefonu kullanmalarının engellendiği, öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda öğrencilere rol model olmaya çalıştığını yaptıkları çalışmada sonucunda ulaşmışlardır.

Teknoloji bağımlılığının diğer bağımlılık türlerinde olduğu gibi çocuklar için zararlı olduğu, onların sosyal ilişkilerini, bedensel gelişimlerini ve okul başarılarını olumsuz etkilediği, okulların ise teknoloji bağımlılığını önlemek amacıyla birtakım farkındalık oluşturan faaliyetler içerisinde olduğu yukarıda belirtilmiştir. Ebeveynler, okul yöneticileri ve öğretmenler öğrencilerin akıllı telefon / teknolojik alet kullanımlarına şikayetçi olmak yerine bu olguyu eğitim öğretime konu ve aracı kılıslardı muhtemelen bir çözüm yolu bulanabilirdi (Akpınar, 2020 Eğitime Bakış).

Ertemel ve Aydın (2017) belirttiği gibi eğitim kurumlarının bir misyonu da öğrencileri teknolojiden soyutlayan değil, onları çağın teknolojisine ayak uyduran, teknolojik cihazları faydalı bilgilere ulaşmaları için kullanmalarını sağlayan bireyler haline getirmek olmalıdır. Doğan ve Şerefoğlu (2015) gelişen teknoloji sayesinde öğretim ortamlarının zenginleştirilip öğrenciler için farklı öğrenme yaşantıları sunulabileceğini ve bu sayede öğrencilerde anlamlı ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşeceğini belirtmişlerdir. Çocuklara teknolojiyi (internet, telefon, tablet, bilgisayar vb.) doğru tanıtmadan, doğru kullanmayı öğretmenden onlardan doğru kullanmalarını beklemek çok da gerçekçi olmayacaktır. Akpınar (2020) ülkemizde eğitim sektörünün bilgi çağına ve teknolojiye uyum konusunda sektörel bazda bakıldığında sağlık, ticaret, sanat ve eğlence gibi birçok sektörden geri kaldığını vurgulamıştır. Eğitim kurumlarının bilgi çağına tam anlamıyla uyum sağlayamadığı ortadadır, fakat ebeveynler de çocuklarına ekran yerine alternatifler sunmak değil, kendilerini ekrandan alacak iradeyi gösterememektedir. İçinde bulunduğumuz bilgi çağında yeni neslin teknoloji ile büyüdüğü gerçeği ortayken, eğitim öğretim faaliyetlerini belirli bir zaman ve mekâna sıkıştırarak, geçerliliğini kaybetmiş yöntem ve tekniklerle gerçekleştirmeye çalışmak doğru bir yol olmayabilir.

2.4. Öğretmen Kaynaklı Sorunlar

Öğretmenlerin yetiştirilmesi ve atanması, Bursalıoğlu (2015) okul olarak nitelendirilen sosyal sistemin en stratejik unsurunun öğretmen olduğunu ifade etmektedir. Öğretmenler ülkelerin gelişmesinde, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumun kültür ve değerlerinin gelecek nesillere aktarılmasında en önemli görevi üstlenen kişilerdir. Eğitimin amaçlarının istenilen düzeyde gerçekleştirilebilmesi, eğitimin etkili olabilmesi sistemin temel ögesi olan öğretmenlerin niteliklerine bağlıdır, nitelikli insan yetiştirme görevini üstlenen kişilerin nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir (Abazoğlu vd, 2016; Özer ve Alkan, 2017; Üstüner, 2004; Yayla, 2015). Eğitim sistemi içerisinde öğretmenlerin rolünün çok önemli olduğu ortadadır, fakat Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme sürecinde sorunlar ve eksiklikler olduğu görülmektedir (Ciritgül, 2016; Gündoğar, 2014; Tozlu, 2015; Yayla, 2015;). Türkiye’de geçmişten günümüze öğretmen yetiştirme sisteminde sık sık değişikliklerin olduğu görülmektedir. Bu değişiklikler sorunları ortadan kaldırmak şöyle dursun içinden çıkılmaz hale getirmiş ve sorunlar gün geçtikçe büyümüştür (Abazoğlu vd., 2016). Azar (2011) Türkiye’de öğretmen yetiştirme hususunda uygulanan kriterlerin karmaşık, çelişkili ve yetersiz olduğunu, öğretmen yetiştirme sürecinin sürekli bir değerlendirme içinde sorgulanması gerektiğini, öğretmen yetiştirme sisteminin günümüzün ve geleceğin gerektirdiği nicelik ve nitelikte öğretmen yetiştirmek için iyileştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Dünyada pek çok ülkede öğretmenlerin yetiştirilmesi önemli bir konu olarak ele alınmakta ve öğretmenlik birçok ülkede seçkin bir meslek olarak görülmektedir (Gül, 2016).

Uluslararası sınavlarda başarılı olan ülkelerde öğretmenlerin çok yönlü yetiştirildikleri, adayların öğretmen olabilmek için belirli aşamalardan geçtikleri, öğretmen adaylarının öğretmenliğin ilk yıllarında değerlendirmeye alındıkları, belirli bir süre gözetmen öğretmen eşliğinde görev yaptıkları gibi uygulamalara ulaşılmıştır(Gül, 2016; Yılmaz vd, 2019). Türkiye’de öğretmen yetiştirmek amacıyla açılan kurum eğitim fakülteleridir. Fakat öğretmenler sadece eğitim fakülteleri tarafından yetiştirilmemektedir. Eğitim fakültelerinin yanında Fen Edebiyat Fakültesi mezunları da öğretmen olabilmektedir. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerine ve

mezunlarına öğretmen adayı gözüyle bakılması alan bilgisi olan herkesin öğretmen olabileceği düşüncesi öğretmen yetiştirme sitemini içinden çıkılmaz bir sorun yumağına dönüştürmüştür (Akdemir, 2013). Bu durumun temelinde insan gücünü planlama sorunu yatmaktadır. Günümüze kadar uygulanan pedagojik formasyon uygulaması orta öğretim kademesinde istihdama ihtiyaç bulunmayan öğretmen adayı sayısını arttırmış, eğitim fakülteleri içerisindeki nitelikli öğretmen eğitimi sekteye uğratmış ve eğitim fakültelerini işlevsiz hale getirmiştir (Yayla, 2015). Bakanlık pedagojik formasyon belgesi uygulamasını 2023 Vizyon Belgesi kapsamında şu açıklamaya dayanarak *"Daha önce sertifika programı olarak uygulanan 'pedagojik formasyon' bundan böyle yüksek lisans programı haline getirilerek, Türkiye Öğretmenlik Mesleği Uzmanlık Programı olarak uygulanacak."* İfadeleri ile kaldırıldığını ilan etmiştir (Habertürk, 2020). Fakat 2023 Vizyon Belgesinde belirtilen bu durumun hayata geçirilemediği görülmektedir.

Nitelikli öğretmen yetiştirmek için; nitelikli ve başarılı öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etmesinin sağlanması, öğrenci kontenjanlarını belirlerken istihdam olanaklarının dikkate alınması, bireyin bu mesleği isteme gerekçeleri, mesleğe uygunluğu ve kişilik özellikleri gibi değerlendirmeler yapılması, MEB ve YÖK'ün insan kaynakları planlaması yapması, lisans eğitimlerinin yenilenen müfredat, öğretmenlerden beklenen nitelikler ve değişen öğrenci profilinin dikkate alınarak düzenlenmesi, eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ve öğretmen eğitimi sürecinde verilen öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerinin daha geniş sürece yayılması ve etkinliğinin artırılması, öğretmen yetiştiren fakültelerin öğretim elemanı eksikliklerinin giderilmesi gibi unsurlar alanyazında sorunlara çözüm olarak belirtilmektedir (Abazoğlu, vd, 2016; Azar, 2011; Dumlu, 2018; Gündoğar, 2014; Gül,2016; Özyürek, 2008; Üstüner, 2004; Tozlu. 2015; Yayla, 2015; Yılmaz, vd, 2016). Alan yazındaki çözüm önerilerinin bir kısmına 2023 Eğitim Vizyonunda yer verildiği görülmektedir. 2023 Eğitim Vizyonunda Eğitim fakültelerinin uygulama temelli olarak yeniden yapılandırılmasının önemi vurgulanmıştır. Belgede *"İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi ve Yönetimi"* başlığına ait alt hedeflerden biri *"YÖK ile yürütülecek iş birliği ve koordinasyon çerçevesinde, Türkiye genelinde belirlenecek ölçütleri taşıyan eğitim fakültelerinde, öğretmen yetiştirme programları, öğretmenlik uygulaması merkeze alınıp özel olarak yeniden yapılandırılacaktır."*(MEB, 2018)

maddesi yer almaktadır.

YÖK tarafından aynı yıl içerisinde öğretmen yetiştiren lisans programlarının güncellenmesi gerçekleştirilmiştir (YÖK, 2018). Bu güncellemede bazı hususların yukarıda belirtilen hedefle uyumlu olmadığı 2018 TED Eğitim Değerlendirme Raporunda şu şekilde belirtilmiştir: Yapılan güncelleme ile öğretmen yetiştiren lisans programlarının daha merkeziyetçi bir yapıya dönüştüğü, bu durumun eğitim fakültelerine kesin çizgi konularak esneklik ve özgünlük alanı bırakmadığı, ayrıca öğretmen adaylarının teorik düzeyde elde ettikleri kazanımları etkin bir biçimde değerlendirmeleri ve uygulamaya koyabilmeleri adına önemli olan uygulama ders saatleri sayısının azaltıldığı, teorik saatlerinin ise arttırıldığı belirtilmiştir (TEDMEM, 2019).

Nitelikli öğretmen yetiştirmek için nitelikli öğrencinin öğretmenlik bölümlerini tercih etmesi önemlidir. Günümüzde öğretmen yetiştiren fakültelere liseyi bitiren öğrenciler arasından yapılan çoktan seçmeli bir sınava bağlı olarak öğrenci alınmaktadır. Fakat bu sistem bir öğrenci seçme sisteminden ziyade elemeye yönelik bir sistemdir. Sınava giren öğrenciler belirli bir kontenjana bağlı olarak puan sıralamasına göre üniversiteye yerleştirilmekte ve öğretmen adayı olacak öğrencilerin sadece akademik bilgisi gibi çok dar bir yönünü ölçmektedir, öğretmenlik için gerekli olan yeterliliklerin ve özelliklerin hiçbirini ölçmemektedir. Bu sınavın haricinde adayların öğretmenliğe uygun olup olmadığını belirleyen bir uygulama bulunmamaktadır (Göktaş, 2019).

Öğretmen yetiştirme görevini üstelenen fakültelere öğrenci alımında herhangi bir seçim yapılmadığı ve öğretmen aday adayı olabilmek için herhangi bir kriterin olmadığı ortadadır, ayrıca MEB ve YÖK arasında insan kaynağı planlaması yapılmaması ve buna bir de maalesef umut tacirliğine dönüşen “Pedagojik Formasyon Belgesi” eklenince üniversitelerden mezun, öğretmen olmayı bekleyen yüz binleri bulan insan yığını eklenmiştir. Kiraz ve Kurul (2018: 273) yaptıkları çalışmada 2016 yılında KPSS’ ye başvuran öğretmen adayı sayısının 333.532 kişi, atanan öğretmen sayısının ise 18.506 kişi, bu durumda başvuran öğretmen adaylarının atanan öğretmene oranı ise yüzde 5,5 olduğu verisine ulaşmışlardır. 2019 yılında KPSS’ye başvuran öğretmen adayı sayısı 376.706 kişi olurken, 2020 yılında ise KPSS’ ye başvuran

öğretmen adayı sayısı ise 471.506 kişi olmuştur (KPSS, 2019 & 2020 Sayısal veriler). Eğitim Reformu Girişimi 2020 Eğitim İzleme ‘Öğretmenler’ raporunda “*T.C. Sayıştay Başkanlığı verilerine göre Aralık 2019 itibarıyla Türkiye genelinde net öğretmen ihtiyacı 93.235, kurum bazlı öğretmen ihtiyacı 138.393*” olarak belirtmiştir (Koyuncu ve Düşkün, 2020; 44). 2020 yılının Ocak ve Haziran aylarında sözleşmeli öğretmen ataması yapılmış olup, Ocak’ta 19.917, Haziran’da 19.910 olmak üzere toplam 39.827 öğretmen atanmıştır (MEB, 2020). Atanamayan öğretmen sorununun eğitim ve istihdam uyumsuzluğundan kaynaklandığı görülmekte ve üniversite kontenjanlarının yeniden düzenlenmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır (Akpınar ve Erdamar, 2020; Dumlu, 2018; Kiraz ve Kuru, 2018). Millî Eğitim Bakanlığı 2019 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda çeşitli ülke genelinde büyük bir öğretmen ihtiyacı varken hemen hemen her alanda makul kabul edilemeyecek sayıda öğretmen fazlası bulunduğunu ortaya koymuş. Bu dengesizliğin süreklilik kazandığını ve planlamada yapılan zafiyetlerin öğretmen açığını çözüme kavuşturamazken mevcut insan kaynağının ve mali kaynakların verimli kullanılmadığını ortaya koymuştur (MEB, 2018)

Türk eğitim Sistemi içerisinde öğretmen adayının seçiminde, yetiştirilmesinde ve atanmasında çok ciddi problemler olduğu; sistemin bu hali ile uygulanabilir ve sürdürülebilir olmadığı alan yazında ortaya çıkan sonuçlar arasında yer almaktadır. Öğretmenin yetiştirilmesi ve atanması Türk eğitim sisteminin önemli bir sorunu olduğu ortadır, bu sorunun çözülmesi Türk eğitim sistemindeki birçok sorunu çözebilir. Üstüner’ in (2004) dile getirdiği gibi bugünün öğretmen yetiştirme çıkmazı, yarın toplumun çıkmazı olacaktır, “*Nasıl bir eğitim?*” sorusunun cevabı “*nasıl bir öğretmen?*” sorusuna verilecek cevapta saklıdır.

Öğretmenlerin tükenmişliği ve motivasyonu, motivasyon bireyi belirli amaçlara yönlendiren ve bu amaçların gerçekleşmesi adına harekete geçiren dürtüye denilmektedir (Akbaba, 2006). Motivasyonun kişilerin hedefine varmasında ve mesleki doyuma ulaşmasında çok önemli bir rolü vardır. İnsanların yetiştirilmesi ve geliştirilmesi adına faaliyet gösteren okullarda görev alan yönetici ve özellikle öğretmenlerin görevlerini yerine getirirken istekli olmaları önem arz etmektedir (Ertürk, 2016). Motivasyonu etkileyen önemli unsurlardan biri mesleki tükenmişlik

kavramıdır. Mesleki tükenmişlik çalışma ortamında bireylerde görülen duygusal tükenme, duyarsızlaşma, kişisel başarının azalması ve işe olan ilginin azalmasına bağlı olarak fiziksel, duygusal ve beyinsel bir yorgunluğun ortaya çıkma halidir (Ordu ve Çetnkaya, 2018; Polat, vd., 2012). Tükenmişlik, özellikle kişilerle yüz yüze iletişim halinde olan meslek türlerinde sıkça görülmektedir ve bu bağlamda tükenmişlik öğretmenlik meslek grubunun da yaşadığı bir durum olup onların çalışma performansını etkilemekte ve duygusal olarak yıpranmayı getirmektedir (Polat vd., 2012). Bu durum öğretmenlerde okula karşı isteksizlik, duyarsızlık, meslekten soğuma, ideallerini kaybetme gibi olumsuzluklara neden olmaktadır (Cemaloğlu, 2007). Ortaya çıkan bu olumsuzluklar öğretmenlerin kişisel başarısını etkilerken beraberinde öğrenciyi, okulu, veliyi dahası eğitim sistemini toptan etkileyerek verilen eğitim öğretim hizmetlerinin niteliğini ve niceliğini düşürmektedir (Sağır,2015). Öğretmenlerin yaşadığı tükenmişliğin nedenleri arasında alan yazında; öğrenciler, aileler, okul türü, okul kültürü, örgütsel özellikler, idare ile çatışma, yaş gibi birçok etkenin olduğuna ulaşılmıştır. Öğretmenler emeklerinin karşılığını almadıklarını düşünmektedir, bu durum öğretmenlerde duygusal, psikolojik ve mesleki açıdan birtakım problemlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır, ayrıca öğretmenler tükenmişliğin nedeni olarak en fazla öğrencilerin ilgisizliği ve davranış problemlerini dile getirmektedir (Durak ve Seferlioğlu, 2018; Kaptangil ve Erenler, 2014; Şanlı ve Tan, 2018; Yorulmaz ve Akkurt, 2018). Öğretmenlerin tükenmişlik içerisinde olması motivasyonlarını düşürerek öğrencilerle iletişim kopukluğuna, kurum içerisindeki isteksiz davranışlarının ise diğer öğretmenleri olumsuz etkileyerek kurum kültürünün oluşmasını da olumsuz etkileri olmaktadır (Arı ve Bal, 2008).

Okulların performansının ve başarısının artmasında dahası eğitim sisteminin uzun vadede gelişmesi ve hedeflerine ulaşmasında eğitim öğretim personelinin özellikle öğretmenlerin motivasyonlarının yüksek olması önemlidir. Yaman (2020) ülkemizde eğitim süreçlerini başarısız kılan etkenlerden biri olarak eğitimcilerdeki idealizm kaybını göstermekte, ayrıca öğretmenlik mesleğine yönelik itibarsızlığın ve bilgi kaynaklarının çoğalması gibi sebeplerle öğretmenlerde motivasyon eksikliğinin gözlemlendiğini belirtmiştir. Motivasyonu etkileyen unsurlardan biri de öğretmenlerin iş doyumudur.

Öğretmenlerin iş doyumunu eğitimin kalitesini yükseltmede ve öğrencilere iyi eğitim sağlamada önemli bir aracı görevini üstlenmektedir, ayrıca okullarda öğretmenlerin iş doyumunun yüksek olması verimliliği sağlarken okul başarısını arttırmaktadır, tam tersi bir durum ise öğretmenin psikolojik sorunlar yaşayıp kendisine ve okuluna yabancılaşmasına neden olabilecek olumsuzlukları ortaya çıkartabilmektedir (Çanak, 2016). Sağır (2015) yaptığı çalışmada öğretmenlerin yüksek düzeyde mesleki tükenmişlik (iş doyumsuzluğu) sonucuna ulaşmıştır.

Ertürk (2016) öğretmenlerin iş motivasyonun artırılması için aldıkları ücretlerin iyileştirilmesi gerektiğini, rahat ve huzurlu, fikirlerin önemsendiği, sorunlarla yakından ilgilenen ve sorunlara çözüm üretebilen ayrıca başarıyı öven ve ödüllendiren bir okul yönetimi anlayışının öğretmenlerin motivasyonu arttırabileceğini dile getirmiştir. Çüm ve Doğan (2016) öğretmenlerin güdülenmeleri adına statü ve saygınlık ihtiyaçlarının karşılanması, ayrıca maaş ve ücretlerinin artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durumda öğretmenlerin işe yönelik güdülenme düzeylerinin artırılması için önce motivasyonu düşüren faktörlerin tespit edilmesi, sonrasında öğretmenlerin gereksinimlerinin belirlenmesi ve bu gereksinimlerin karşılanması önemli bir yer tutmaktadır.

Öğretmenlerin iletişimi, okul ve paydaşları arasındaki sağlıklı ilişki ve öğrenme sürecindeki iletişimin kalitesi; öğrenme ve yaşam alanı olan okulların başarısını ve kalitesini etkileyen önemli bir unsurdur (Açıkalin ve Turan, 2015). Eğitim öğretim faaliyetlerinin en önemli öğelerinin öğretmen ve öğrenci olduğu düşünüldüğünde, bu iki öge arasındaki ilişki eğitimin amaçlarının gerçekleşmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Öğretmenlerin öğrencileri ile olumlu iletişim davranışları öğrencilerin öğrenmelerini ve motivasyonlarını olumlu yönde etkilemektedir (Uzun vd., 2018; Yılmaz ve Tosun, 2013). Köse (2020) öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkinin niteliği; öğrencinin derse katılımını, ilgisini ve devam durumunu en iyi tahmin eden etmen olduğu vurgusu yapılmıştır.

İyi bir eğitimci, sınıf içerisinde öğrenmeyi sağlama ve rehberlik etme konumunun yanında, iletişim becerilerine sahip, iletişim sürecini iyi bilen, öğrencilerin söylemek isteyip söylemediğini beden dili ile anlayan, iyi bir gözlemci ve sözel ve sözel olmayan yollarla iletişimi en sağlıklı şekilde kuran kişidir (Başar vd., 2018;

Erdem ve Okul, 2015). Erkol (2019) öğretmenlerin kendi duygularının öğrenci üzerinde bıraktığı etkinin öğretimin eğitici davranışlarından daha çok etkili olduğunu belirterek yaptığı araştırmada öğretmenlerin kullandıkları iletişim dilinin öğretmenlerin genel kültür düzeyi ve alan bilgisi gibi teknik özelliklerini geride bıraktığını ve bunun üzerinde durulması gereken önemli bir husus olduğunu vurgulamıştır.

Öğretmenlerin öğrencilerle iyi ve etkili iletişim kurmasının faydalı olduğu ortadadır. Bunun dışında öğretmenin veli ile iletişimi öğrencinin gelişimi adına önemli ve gereklidir (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010). Bu iletişimin düzenli ve sağlıklı olması; öğrencinin okula olan ilgi ve başarısının artmasında, öğrencilerin olumlu davranışlar kazanmasında, ailelerin eğitime yönelik bakış açısının olumlu yönde katkıda bulunmasında, öğrencilerin benlik saygısının gelişmesinde, öğrencinin çevreyle bütünleşmesi ve çevrenin olumsuz etkilerinden korunması gibi birçok olumlu katkıda bulunabilir (Ergi ve Çayak, 2015; İşeri ve Yıldırım, 2020). Öğretmen ve veli arasındaki doğru iletişimin eğitimin tüm paydaşları adına faydalı ve önemli olduğu çok açıktır. Bu iletişim tam anlamıyla doğru işletilebiliyor mu? sorusu akla gelmektedir; fakat öğretmen veli görüşmelerinde en çok konuşulan konunun öğrencinin başarısızlığı ve sınıf içerisinde yaşanan problemler (Akbaba ve Samancı, 2003) olduğu düşünüldüğünde bu sürecin çok sağlıklı, faydalı ve verimli işlemediği ortadadır. İşeri ve Yıldırım (2020) bu durumun nedenini, veli ve öğretmenin böyle bir süreci nasıl yürüteceklerini bilmemelerine, mevcut durumda devam eden okul aile birliği çalışmalarının ve veli toplantılarının verimsizliğine bağlamaktadır.

Öğretmenlerin öğrenci ve velilerle olan iletişimlerinin önemli ve gerekli olduğu yukarıda bahsedilmiştir. Bunun yanında eğitim sisteminin yönetilmesi ve eğitim öğretim faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi adına öğretmenler ile okul yöneticilerinin iletişimi önemli bir yer tutmaktadır. Alan yazın incelendiğinde okul yönetimi ile öğretmenler arasında güven ve samimiyete dayalı gerçekleşen sağlıklı iletişim, öğretmenlerin okula olan bağlılık, motivasyon ve iş doyumunu gibi olumlu unsurları arttırmakta, dolayısıyla bu durum okul ve öğrenci gelişimi adına önemli sonuçları getirmektedir (Aksay ve Ural, 2008; Can ve Serençeli, 2017; Doğan vd., 2013; Gürkan, 2006). Can ve Serençelik (2017) öğretmenlerin okul yönetimine

katılma konusunda isteksiz olduklarını, bu konuda kendilerini yetersiz görüp çekingen davrandıklarını dile getirmişler, bu durumun öğretmenlerle okul yönetimi arasında iletişimi olumsuz yönde etkileyen bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin okul yönetimi ile ilgili kararlara katılımın az olduğu daha ziyade öğretim ile ilgili kararlara katılım sağladıkları ortaya çıkmaktadır (Demirtaş ve Alanoğlu, 2015).

Öğretmenlerin mesleki gelişimi, eğitimin temel amacı insan kaynağını nitelikli hale getirmektir. Bu amaç doğrultusunda ülkeler eğitim sistemlerinin geliştirmek adına sürekli reformlar gerçekleştirmektedir. Bu bağlamda ülkenin insan kaynağını yetiştiren ve eğitim adına gerçekleştirilen reformların uygulayıcısı öğretmen olduğuna göre, öğretmenlerin üniversiteden aldıkları eğitimle yetinmeleri ve yıllar boyunca bu birikimleri ile öğretmenlik yapmaları beklenemez. Eğitim alanında yaşanan değişimler, gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri, toplumun değişen gereksinimleri, öğrenci profilindeki değişim, öğrenme ve öğretmede değişen paradigmlar düşünüldüğünde öğretmenlerin mesleki gelişimleri bir zorunluluk olarak görülmektedir (Uştu vd., 2016).

Mesleki gelişim, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamak için planlanan öğrenme fırsatlarını ve deneyimlerini içeren sistematik bir süreç ve meslek hayatları boyunca devam eden öğrenmeyi aktif kılan bir öğrenme sürecidir (Özdemir, 2016). İlğan (2013: 42) mesleki gelişimi, öğretmenin kapasitesini arttırarak yüksek standartlarda öğretim yapmasını sağlama amacıyla gerçekleştirilen reform çabalarının sistematik bir parçasıdır şeklinde ifade etmektedir. Mesleki gelişim öğretmenin mesleki bilgi ve becerisini geliştirerek öğrenci başarısının artmasında önemli bir etkindir, fakat mesleki gelişim sadece öğretmenin kalitesini belirleyen ve attıran bir değişken değil bütüncül olarak eğitimde kalitenin artmasında kritik bir etkindir (Ceylan ve Özdemir, 2016; Eroğlu ve Özbek, 2020). Alanyazında mesleki gelişim faaliyetlerinin; öğretmenlerin bilgi, beceri ve davranışlarında olumlu değişimleri ortaya çıkarttığı, öğretmenin, öğrencinin ve okulun başarısının artmasında etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. (Aslanargun ve Atmaca, 2017; Bümen vd., 2012; Ceylan ve Özdemir, 2016; İlğan, 2013;; Özer vd., 2018;). Öğretmenlerin eğitimin istenilen hedeflere ulaşması adına önemli bir yer tuttuğu ortadadır. Bu durum “iyi bir

öğretmen” kavramı ortaya çıkartmaktadır. Seferoğlu (2004: 41) iyi bir öğretmeni, kendisini mesleki ve kişisel alanlarda sürekli olarak geliştiren, gelişimi ile ilgili fırsatları ve imkânları araştıran ve değerlendiren öğretmen olarak belirtmiştir. İyi öğretmeni nitelikli öğretmeni yetiştirmenin yanında öğretmenlerin görevleri sürecinde mesleki gelişimleri de önemli bir yer tutmaktadır.

Mesleki gelişimin gerekli olduğu ve öğretmenler tarafından da ihtiyaç duyulduğu alan yazın taramasında ortaya çıkmaktadır(Aslanargun ve Atmaca, 2017; Bümen vd., 2012; Ceylan ve Özdemir, 2016; İncik ve Akbay, 2018; Uştu vd., 2016). Fakat ülkemizde gerçekleştirilen mesleki gelişim faaliyetleri öğretmenlerin ihtiyaç beklentilerini karşılayabiliyor mu? Öğretmenlerin mesleki gelişim faaliyetlerine katılma düzeyi ve istekli olma durumları nedir? Gerçekleştirilen mesleki gelişim faaliyetlerinin öğretmenlerin gözüyle etkililik ve verimlilik düzeyi nedir? Öğretmenlerin mesleki gelişimine yönelik Millî Eğitim Bakanlığının, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve okul yönetimlerinin desteği ne düzeydedir? Öğretmenlerin mesleki gelişiminin önündeki engeller nelerdir? gibi sorular önem arz etmektedir. Alan yazın tartışmalarında etkili olduğu belirtilen mesleki gelişim faaliyetlerinin ülkemizde yürütülen mesleki gelişim faaliyetleri ile uyumlu olmadığı, hatta yürütülen mesleki gelişim faaliyetlerinin etkililikten ve verimlilikten uzak olduğu İlğan (2013: 53) tarafından belirtilmiştir. Türkiye’de mesleki eğitim faaliyetlerinin nitelik ve nicelik bakımından yetersiz, tekrardan ibaret, öğretmenlerin ihtiyaçlarına karşılamaktan uzak, öğretmenlerin talepleri dikkate alınmadan seminer ve toplantı şeklinde teorik ağırlıklı etkisiz ve kaynak israfına neden olduğu belirtilmektedir (Buldu, 2014; Bümen vd., 2012; Ceylan ve Özdemir, 2016; Elçiçek ve Yaşar, 2016; İlğan, 2013; Seferoğlu, 2004).

Ertuğ (2019) Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye yönelik güdülerinin de düşük olduğunu belirtmiştir. Yukarıda belirtilen hususlar ışığında öğretmenlerin mesleki gelişiminin önünde inanç probleminin yattığı ortadadır, Bakanlık 2023 Vizyon Belgesinde (MEB, 2018: 42) “*Öğretmenlerin meslekî gelişimleri yeniden yapılandırılacaktır*” demektedir. Ayrıca MEB 2019-2023 Stratejik Planı’nda da “*Öğretmen ve okul yöneticilerinin gelişimleri desteklenerek yeni bir mesleki gelişim anlayışı, sistem ve modelinin oluşturulması*” denilerek öğretmenlerin mesleki

gelişimlerine yönelik çeşitli öngörülerde bulunulmuştur. 2020 yılında öğretmenlerin mesleki gelişimi bağlamında EBA mesleki gelişim modülünün yenilenmesi, mesleki gelişim programlarının genişletilerek devam edilmesi ve öğretmen kitaplığı uygulamasının hayata geçirildiği görülmektedir (Koyuncu ve Düşkün, 2020).

Öğretmenlerin mesleki gelişiminin önünde birtakım engeller bulunmaktadır. Bu engeller alan yazında şu başlıklar altında toplanmaktadır: Öğretmenlerin bağlı oldukları kurumlardan yeterli derecede maddi ve manevi destek görmedikleri, maddi olanaklarının bu konuda harcama yapmaya yeterli olmadığı, ailevi nedenler, ders programlarının yoğunluğu, kendilerine uygun bir mesleki gelişim programının olmaması, bakanlık bünyesi içerisinde mesleki gelişimini gerçekleştiren öğretmenle gerçekleştirmeyen öğretmen arasında statü, kariyer ve ekonomik hiçbir farklılığın bulunmaması, eğitim alanında sık yaşanan sistem ve uygulama değişiklikleri, üniversitelerin ve sendikaların öğretmenleri mesleki gelişimini destekleme gibi konularda etkisiz olduğu gibi nedenlerdir (Aslanargun ve Atmaca, 2017; Bümen vd.2012; Buldu, 2014; Can 2019; Elçiçek ve Yaşar, 2016; Eroğlu ve Özbek, 2020; Özdemir, 2016; Özer vd, 2018; İncik ve Akbay,2018; Uştı vd., 2016; Şenol, 2020; Seferoğlu, 2004; Yirci, 2017)

Öğretmenlerin mesleki gelişiminin önündeki engellerden biri de öğretmenlerin üniversitelerden mesleki gelişim konusunda yeterli desteği alamamalarıdır. Uştı (2016) bu konuda ülkemizde üniversiteler ve MEB arasında öğretmenlerin mesleki gelişimlerini destekleyici bağlamda herhangi bir ilişki bulunmamasını önemli bir sorun olarak belirtmiştir. MEB'in mesleki gelişim konusunda önemli bir sorunu da mesleki gelişim adına çoğunlukla uyguladığı kurs/seminer modelidir, bu modelin öğretmenler tarafından mesleki gelişim adına etkili görülmediği ortadadır. Konuyla ilgili Bümen ve arkadaşları (2012: 195) TALİS raporuna göre öğretmenlerin en etkili bulduğu uygulamalar olarak *“Mesleki bir konuda bireysel veya grupla yapmış oldukları araştırmaya dayalı etkinlikler, meslektaşlara rehberlik etme, onları gözlemleme ve yetiştirme, diğer okullara yapılan inceleme gezilerine katılmadır.”* belirtmişlerdir.

Buldu (2014), Türk eğitim sisteminde öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlayıp sağlamadığını değerlendiren, onları bu konuda destekleyen, bireysel ve

mesleki manada gelişim imkânı tanıyan bir değerlendirme ve destek sistemi bulunmadığını ifade etmiştir. Özoğlu (2010), öğretmenlerin genellikle kendilerini yeterli gördüğünü ve kendilerini geliştirme ihtiyacı hissetmediklerine de dikkat çekmiştir. Öğretmeni mesleki gelişime zorlayıcı içsel ve dışsal bir baskı unsuru ya da maddi ve manevi sebepler olmayınca öğretmen kendini yeterli görebilir, kendini yeterli görmek gelişimin ve değişimin önündeki en büyük engeldir. Mesleki gelişim konusunda son yıllarda olumlu adımlar atıldığı Eğitim Reformu Girişimi tarafından belirtilmiştir. Mesleki gelişim faaliyetlerinin çeşitlenmesi, üniversite ve STK'lar gibi kuruluşlarla iş birliği yapılması, verilen eğitimlerin kapsamının ve niteliğinin genişletilmesi, içeriğin zenginleşmesi, eğitimlerin öğretmenlerin isteğine bağlı olarak sunulması, zorunlu eğitimler olarak yapılmaması ve öğretmenlere mesleki gelişimlerinde özerklik tanınması olumlu gelişmeler olarak vurgulanmaktadır (Koyuncu ve Düşkün, 2020).

2.5. Finansman Sorunu

Eğitim finansmanı, eğitimi tüm boyutları ile etkileyen bir unsurdur (Koç, 2007). Eğitim faaliyetlerinin istenilen düzeyde gerçekleştirilebilmesi için yeterli ekonomik kaynakların sağlanması ve sistemin tüm kademelerine dengeli bir şekilde bölüştürülerek etkili bir şekilde kullanılması zorunludur (Âdem, 1993; Karakul, 2014). Eğitimin finansmanı, eğitim sektörünün sorunlarının temel nedenleri içerisinde yer alan ve eğitimin istenilen hedeflere ulaşılmasını sınırlayan önemli bir faktördür (Yiğit, 2019). Türkiye’de son yıllarda eğitimin süresi ve okullaşma oranı ciddi oranda artmıştır (Çelik vd., 2019; Gür vd., 2018; Korlu, 2020). Yaşanan bu gelişme eğitimin finansmanı meselesinin daha da önemli bir hale getirdiği gibi eğitime ayrılan kaynak kullanımının arttırılması anlamına gelmektedir. Bu durum kaynakların daha etkili ve verimli kullanılmasının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Okul yönetimlerinin okulun amaçlarını gerçekleştirilebilmesi için öğrenci, personel ve fiziki şartlardan kaynaklanan gereksinimlerinin karşılanması önemli bir yer tutmaktadır. Bursalıoğlu’nun (2015) belirttiği gibi okul yönetimlerinin okulu amaçlarına uygun bir şekilde yaşatma görevini gerçekleştirmek için okuldaki insan ve madde kaynaklarını verimli bir şekilde kullanması gerekmektedir. Fakat okulların temel gereksinimlerinin (elektrik, su, telefon internet gibi) ödenmesi dışında bütçesi olmadığı düşünüldüğünde

Altınay'ın da (2017) belirttiği gibi eğitsel amaçları gerçekleştirebilmek adına öğrenci, personel ve fiziki şartlardan kaynaklanan ihtiyaçların karşılanması ve çözümler üretilmesinin zorunluluğu eğitim sistemimizin önemli bir sorun alanı olarak görülmektedir.

Son yıllarda derslik ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarının azalması eğitim öğretimin kalitesini arttırmak adına olumlu bir gelişmedir, fakat derslik başına düşen öğrenci sayılarında Türkiye ortalamasında iyileşme olmasına rağmen ortalamanın çok üstünde kalan okullar ve bölgesel farklılıklar dikkat çekmektedir (Köse, 2020). Türkiye'de eğitime erişim, eğitime ayrılan kaynaklar ve öğretmen alanları gibi birçok göstergede halen OECD ortalamasının altında yer almaktadır (Korlu,2019). Türkiye'de kamusal kaynakların eğitimi finanse etme noktasında yeterli olmadığı görülmektedir. Bu durum mevcut kaynakları etki bir şekilde kullanılmanın önemini ortaya koymaktadır.

Eğitim sistemi içerisinde okulların elektrik, su, telefon ve yakacak gibi gereksinimler dışında sabit bir bütçesinin olmadığını bilinmektedir. Okul yöneticileri belirtilen gereksinimlerin dışında dönem içerisinde çeşitli ihtiyaçları karşılamak için mali kaynak yaratma çabası içerisine girmektedirler. Kaynak sağlamada ana unsur veliler olmaktadır. Fakat bu durum okul yöneticileri ile velileri karşı karşıya getirmektedir. Özer (2015) bu konuda alan yazında okul yöneticilerinin öğretimsel lider olarak okulun finansal ihtiyaçlarını karşılamak için veli, öğrenci ve üst yöneticilerle karşı karşıya kalmaktan hoşlanmadıkları bulgusuna ulaşmış. Velilerden para istenmesinin okul yönetimi, öğretmen ve veli arasında iletişim sorunlarına neden olduğunu, okulların okulaile birliği aracılığı ile kaynak oluşturma çabasının ise okulların çevrelerinin sosyoekonomik düzeylerinin farklılığından dolayı okullar arasında eşitlik ilkesi çerçevesinde adaletsizlikler oluşturduğunu ve bu durumun öğrencilere yansımalarının farklı biçimlerde olduğu bulgularına ulaşmıştır. Yiğit (2019), okul yöneticilerinin kaynak yaratma zorunluluğunun okul yönetimi adına enerji ve zaman kaybı oluşturduğunu, okul ve veli arasında çatışmaya neden olduğunu bu durumun eğitim sürecinde nitelik kaybına neden olduğunu belirtirmiştir. Hoşgörür ve Arslan (2014) ise okul yöneticilerinin maddi destek bulma adına veliden ve çevreden isteklerde bulunmasının veliyi okuldan uzaklaştırdığı gibi okulun toplumdaki

statüsünü de zedelediğini belirtmiş. Altunay (2017) sosyoekonomik düzeyi düşük çevrede bulunan okullarda kamu finansman kaynağının yeterli olmamasının yanına veli desteğinin de istenilen düzeyde gerçekleşmemesi eklenince bu okulların fırsat ve imkân eşitliği açısından dezavantajlı duruma düştüğünü belirtmiş. Ekonomik yetersizliklerin bu gibi okullar da eğitimsel amaçlara ulaşılmasında engel teşkil edeceğini vurgulamıştır.

Türkiye’de eğitime ayrılan kamu kaynakları yıllar içerisinde artış göstermektedir, fakat öğrenciler için nitelikli eğitime erişim sağlayacak yatırımlara kaynak ihtiyacı devam etmektedir (Korlu, 2020). İkili öğretimin sonlandırılması, okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi ve okulların spor salonu, laboratuvar, tasarım beceri atölyeleri gibi ihtiyaçlarının karşılanması adına yatırıma ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Eğitim-Sen (2019) ikili öğretim yapan okul oranı %25,71, spor salonu bulunan okul oranı %13, kütüphanesi olmayan okul oranı %61 ve çok amaçlı salonu olmayan okul oranı %62 olarak belirtilmiştir. Alan yazında finansman yetersizliğinden dolayı birçok okulda spor salonu, kütüphane ve laboratuvar gibi fiziki donanım alanlarının bulunmadığı ayrıca yeterli sayıda araç ve gereç eksikliğinin önemli bir sorun olduğu, bu yetersizliklerin nitelikli eğitimin önünde engel teşkil ettiği belirtilmiştir (Apaydın ve Katılmış, 2018; Gedikoğlu, 2005; Göksoy, 2017; Karataş ve Çakan, 2018; Kutlu Abu vd., 2016; Uğurlu vd., 2011; Sarıbaş ve Babadağ, 2015; Şener, 2018; Yılmaz ve Altinkurt, 2011).

Eğitimdeki ihtiyaçların sadece kamu finansmanı ile karşılanamayacağı ve finansman kaynaklı eğitim alanında yaşanan sorunların sadece devlet eliyle çözülemeyeceği ortadadır. Bu bağlamda 2023 Eğitim Vizyonundaki okulların finansmanı konusunda eğitimin niteliğini arttırmak adına finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi gerekliliği belirtilmiştir. Yatmaz (2019) 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında okulların finansmanı alanında; okul bazlı bütçeleme, hane halkı harcamaları, bağışlar, yerel idarelerin katkıları ve döner sermaye gelirlerinin ön plana çıkan başlıklar arasında olduğunu belirtmiş ve vizyon belgesini eğitim finansmanı konusunda daha önce hazırlanan strateji belgeleri ve kalkınma planlarından ayıran önemli hususun, merkeze okulun alınarak okul gelişim planlarının gerçekleştirilmesi amacıyla mali kaynak oluşturma düşüncesinin olduğunu vurgulamıştır. Beşerî

sermayeye yapılan en önemli yatırım eğitim alanında yapılan yatırımdır. Baş (2004: 23) geliştirmekte olan ülkelerde beşerî sermayeye yapılan yatırımların getirisinin yüzde 15-20 arasında olduğunu, maddi sermayeye yapılan yatırımların getirisinin ise yüzde 8-9 arasında olduğunu belirtmiştir. Okullar, sürekli gelişen ve değişen bir çevrede yaşamını sürdüren ve ihtiyaçları olan dinamik bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda okulların finansmanı dahası eğitimin finansmanı konusu ülkenin geleceği adına önemli bir yer tutmaktadır.

2.6. Aile Sorunu

Aile toplumun içerisindeki en küçük kurum olarak çocuğun hayata ve insanlara bakışını şekillendiren en önemli etkidir. Aile çocuğun biyolojik gelişiminin büyük bir oranda tamamlandığı, psiko-sosyal gelişiminin ilk ve en kritik dönemlerinin yaşandığı yer olarak görülmektedir. Bu bağlamda aile çocuğun eğitimi ile ilgilenen okulun bu süreçteki en önemli ortağıdır. Bu iki ortak arasındaki iletişimin ve ilişkinin sağlıklı olması eğitim adına önemli bir yer tutmaktadır. Çocuğun kişisel ve bilişsel gelişiminde ilk olarak okuldan önce ailenin etkili olduğu düşünüldüğünde okul öncesinde çocuk ile aile arasında yaşanan sağlıklı iletişim; onların başarılı bir öğrenci, sorumlu bir vatandaş ve duyarlı bir insan olması adına büyük bir önem arz etmektedir.

Aile içerisinde ebeveynlere çok önemli görev sorumluluk düşmektedir, tüm ebeveynler birer insan, birey ve kişilik yaratıcılarıdır (Şentürk, 2012: 110). Çocuğun içinde yaşadığı aile hayatı ile gelecekte kazanacağı kişilik ve bu kişilik çerçevesinde ortaya koyacağı tutum ve davranışlar arasında güçlü bir bağ olduğu gerçeği ortadadır. Çocuk iyi ve kötü alışkanlıkları aile çevresinde gördüğü tutum, davranış ve hareketleri taklit ederek benimser (Girişken, 2010). Çocuğun çevresiyle olan uyumu ya da uyumsuzluğunun nedenlerine bakıldığında ekseriyetle aile çevresinden kaynaklandığı görülmektedir. Dam (2008: 80) aile içerisinde yaşanan sorunların aile yapısının bozulmasının ve aile içerisindeki bir yetişkinin olumsuz bir kişiliğe sahip olmasının aynı ailede yetişen çocuklara yansıyabileceğini ve bu çocukların sorunlu bireyler olmasına yol açacağını belirtmiş ve araştırmasında; suçlu gençlerin %54 oranında birinci derece akrabaları arasında hüküm giymiş suçluya rastlandığı bulgusu bu düşünceyi desteklemiştir.

Ailenin çocuğun sosyal uyum ve kişilik gelişiminde ve çocuğun okul başarısı üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Aile okulun yaşamla olan temel bağlantı unsurudur, okulda başlayan birçok eğitsel ve öğretimsel çalışma öğrencinin aile ve çevresinde tamamlanmaktadır. Ailenin eğitsel ortamı öğrencinin okulda öğrendiklerini pekiştirebileceği gibi köreltebilir (Dam, 2008). Öğrencinin okul başarısını etkileyen ve çok yönlü gelişimini sağlayan en önemli unsurun başında aile gelmektedir. Bu bağlamda velilerin çocukları ile kuracakları sağlıklı ve doğru iletişim, okulla gerçekleştirecekleri iş birliği eğitim adına çok önemli bir yer tutmaktadır. Fakat Türk eğitim sistemi içerisinde okul aile ilişkisi denildiğinde ilk akla gelen verimli ve üretken olmayan, disiplin konularının ön planda olduğu, genel bilgilendirme ve uyarıların yapıldığı, veliye öğütlerin verildiği, okul tarafından otoriter ve resmi havanın hâkim olduğu sıkıcı toplantılar gelmektedir (Argon ve Kıyıcı, 2012; Aslanargun, 2007).

Yapılan araştırmalar okul aile işbirliğinin öğrenciler adına başarının artmasında, disiplin ve devamsızlık sorununun azalmasında etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu iş birliği çocukların hak sorumluluk ve ödevlerini öğrenmelerinde ve bunları davranış haline getirmelerinde etkili olduğu gerçeği ortadayken, okulla aile arasındaki ilişkinin ve iletişimin istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. (Artan ve Karamanoğlu, 2020; Aslanargun, 2007; Avcı, 2010; Çelenk, 2003; Çalışkan ve Ayık, 2015; Dam, 2008; Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010; Keçeli ve Kaysılı, 2008). Aslanargun (2007) ailelerin okula ilgisizliği konusunu kapsayan araştırmalarında, bu durumun hem veliler hem de okul yönetimi ve öğretmenlere bağlı olduğu sonucuna ulaşmışlardır, araştırma sonuçlarında veliler kendi yetersizliklerini ve bilgi eksikliklerini kabul ederken veliler okul yönetimi ve öğretmenlerin kendileri ile iyi ilişki kurmadıklarını ve kendilerine ilgi göstermediklerini vurgulamışlardır. Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) ise öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin, ailelerin eğitim sürecine katılımı konusunda gerekli hassasiyeti göstermediklerini kabul ettiklerini, fakat öğretmenler tarafından bu durumun ortaya çıkmasında ailelerin eğitim sürecine katılım konusunda ölçüyü kaçırarak bilinçsizce davranmaların sebep olduğu belirtilmiştir.

Ailelerin okul ile olan ilişkilerinde iletişim sıklığı ilk sınıflarda yoğun iken son sınıflara doğru ise iyice seyrekleşmektedir (Erdoğan ve Demirkasımoğlu, 2010), aileler

eğitim sürecinde sorumluluğu okula atmakta eğitim konusunda kendilerinde çocukla ilgili fizyolojik ihtiyaçların karşılama sorumluluğunu görmektedir. Aileler eğitim süreci boyunca çocuklarının farklı konularda yardıma ihtiyacı olduğunu unutabilmektedir. Bu noktada okul ile aileler arasında birliği ve iletişimi sağlama görevini gerçekleştirmek, okulun ve öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulan ve resmi bir yapı olan okul-aile birliğinin işlevsizliği, görev ve sorumluluklarını yerine getirmediği görülmektedir. Özgan ve Aydın (2010) okul-aile birliklerinin okullarda yeterince aktif olmayan kâğıt üzerinde var olan birlikler olduğunu belirtmiştir. Bu birliklerin aktif olmamasında ve velinin okula olan ilgisizliğinde alan yazında velilerden istenilen para meselesinin varlığı görülmektedir. Son yıllarda bakanlık tarafından vurgulanan velilerden para istenmemesi velilerin eğitime olan ilgisini okul ile olan iletişimlerini olumlu bir noktaya taşıyıp taşımadığı bilinmemektedir.

2.7. Merkezi Sınav Sorunu

Eğitim sistemi diğer sistemlerde olduğu gibi girdisi, süreci, çıktısı ve geribildirim mekanizması olan bir sistemdir (Şişman, 2007). Sınavlar ise eğitim sisteminin geri bildirimini almanın yani çıktının sınanmasının en önemli aracıdır. Sınavlar aracılığı ile öğrencilerin eğitimi gördükleri alana yönelik bilgi ve becerilerinin ne düzeyde olduğu ölçülür. Pehlivanoğlu (2014) ülkemizde bir üst kademeye geçişte yapılan sınavların öğrencilerin bilgi ve becerilerini ölçmeye yönelik değil sıralama ve elemeye yönelik yapıldığını, gelişmiş ülkelerde yapılan sınavların eleme veya sıralama mantığı ile değil izleme ve değerlendirme amaçlı yapıldığını belirtmiştir. Büyüköztürk (2016) ülkemizde merkezi sınavlar hususunda ihmal edilenin hem eğitim sistemini hem de öğrencinin bireysel gelişimini izlemeye yönelik bir sınav sisteminin olmaması olarak belirtmiştir.

Yapılan araştırmalar öğrencilerin merkezi sınavlara yönelik sahip oldukları algıların olumsuz nitelikte olduğu ve bu sınavların öğrencileri yüksek beklentiye bağlı olarak baskı altına aldığı ve öğrencilerde kaygı ve stresi arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Baş ve Kıvılcım, 2019; Can, 2017). Özellikle bu tür sınavlar toplumumuzda genellikle var olup olmama ikileminde değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2016). Bu durum eğitim sisteminin sınav odaklı bir hal almasına neden olmakta sınıf içi ve dışı öğretim

program ve yöntemlerini de etkilemektedir (Çetin ve Ünsal, 2019). Can (2017) sınav odaklı anlayışın öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarında kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirecek, eğitim ile gerçek hayat arasındaki bağlantıyı sağlayacak etkinlikler yerine, öğrencileri merkezi sınavlarda başarılı olmayı sağlayacak çoktan seçmeli testleri çözmeye yönelik yüzeysel öğrenmeleri “öğrenilen şeyi hatırlamayı” ön plana çıkartan tekniklere yöneltebileceğini düşünmektedir. Ölçme değerlendirmenin araçlarından biri olan sınavlar, Türk eğitim sisteminin merkezinde önemli sorunlardan biri olarak durmaktadır (Can, 2017). Gümüş (2020) ülkemizde eğitim sürecinin sınav sistemine göre yapılandırıldığını ve bu sürecin doğru cevabı bilme üzerine inşa edilerek, eğitimin gerçek amacını ve okulun asıl işlevinin konuşulmasını imkânsız hale getirdiğini belirtmiştir.

Yılmaz ve Akkurt (2011) merkezi sınavların eğitime olan etkisi ile ilgili öğretmen adaylarına sordukları soruda merkezi sınavların öğrencilerin okula olan ilgisini azalttığı, okulları ikinci plana ittiği ve öğrencileri ezberci eğitime yönlendirerek eğitimin niteliğini olumsuz etkilediği cevaplarını almışlardır. Atılgan (2018) sınavlara yönelik yapılan çözüm ve uygulamaların okulun önemini azalması, öğretim programlarının işlevsizleşmesi, öğrencilerde stres ve baskının artması, öğrencinin okul dışı kaynaklara yönelmesi, özellikle öğrencilerin üniversite tercihi aşamasında ilgi ve yetenekten ziyade sınav puanına göre okul, bölüm, alan tercihi gibi olumsuz nitelendirebileceğimiz sorunlara yol açtığını belirtmiştir.

Merkezi sınav uygulamalarının olumsuz sonuçları ortadadır, fakat arz talep dengesi düşünüldüğünde okullar arası nitelik farkına bağlı olarak en çok hak edeni bulmak için öğrencilerin bilgi ve becerileri açısından sıralanması akla ve vicdana uygun olan bir yoldur (Baykal, 2014). Sınav odaklı sistemin getirdiği problemler yine sınav odaklı çözülmeye çalışılmaktadır. Yıllar içinde merkezi sınavlarda değişen tek şeyin sınavların adı olduğu gerçeğidir, merkezi sınavların öğrencileri sıralama ve elemekten başka bir işlevi görmemektedir. Sınav sisteminde yapılan değişikliklere dair eleştirilere bakıldığında sınavın varlığı değil; biçimi, kapsamı, uygulanış şekli eleştiri odağındadır (Büyüköztürk, 2016). Merkezi sınavların eğitim sistemine olumsuz yansımaları ortadadır, bu sınavların gerekçelerinin ortadan kaldırılması sistemin öncelikli sorunu arasında yer aldığı düşünülmektedir.

Alanyazın taraması sonucunda Türk eğitim sisteminin ön plana çıkan temel sorunları arasında; yönetim, öğretim programı, öğrenci, öğretmen, finansman, aile ve merkezi sınav sorunlarının yer aldığı görülmektedir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama aşamaları ile verilerin analizine yönelik bilgiler verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmen görüşleri doğrultusunda “*Türk Eğitim Sisteminin Temel Sorunlarını*” incelemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma türü olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45). Nitel araştırma karmaşık durumları ortaya koyma açısından güçlü bir potansiyele sahip olmakla beraber bütüncül ve zengin bir içerik sunmaktadır (Miles ve Huberman, 2016: 10). Nitel araştırma yöntemi araştırmalarda duygu, düşünce ve hisleri daha iyi anlayabilmek, katılımcıların öznel görüş ve deneyimlerine bağlı olarak ortaya çıkan anlamları sistematik olarak incelenebilmesi adına tercih edilmektedir (Ekiz, 2003: 25). Nitel araştırma bireylerin veya grupların insani veya toplumsal bir soruna yüklemiş oldukları anlamları ve deneyimleri keşfetmeyi sağlayan önemli bir yöntemdir (Creswell, 2017: 3; Merriam, 2018: 13). Merriam’a (2018) göre nitel araştırmacılar, insanların dünyayı nasıl algıladıkları, yaşamlarında hangi tecrübeleri edindikleri ve sosyal yaşamlarında gerçeği nasıl inşa ettiği ile ilgilenirler.

Bu çalışmada belirli bir kıdeme sahip öğretmenlerin bakış açıları ve yaşam tecrübelerinden faydalanarak Türk eğitim sisteminin temel sorunlarını, sorunların nedenlerini ve çözüm yollarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırmanın deseni

olarak nitel araştırma modellerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Bu çalışmada Türk eğitim sistemin sorunları bir olgu olarak kabul edilmiş ve bu olgunun derinlemesine irdelenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle kamuoyunda genel olarak konuşulmasına, tartışılmasına ve çeşitli yorumlar yapılmasına rağmen konunun derinlemesine araştırılmadığı düşünüldüğü için olgu bilim deseni kapsamında bu konuda asıl söz söyleme yeterliliğine sahip bu deneyimi taşıyan kıdemli öğretmenlerin görüşlerine başvurarak bu sorunun irdelenmesi amaçlanmıştır. Öktem ve Karagöz (2015: 52) olgu bilim deseni için insanların belirli bir durum karşısındaki algılarını ve ortamdaki etkileşimini ve insanların olaylara yükledikleri anlamları keşfetmeye odaklanan bir model olduğunu, Saban ve Ersoy (2017: 82) fenomenalının gerçekliği bireysel bakış ve deneyimlerde arayan bir akım olarak geliştiğini belirtmiştir. Olgubilim deseni, insanların yaşantılarına bağlı ulaşan deneyimlerinin anlamı veya doğası hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla olguları doğrudan deneyimleyen kişilerle derinlemesine mülakatlar yapmayı amaç edinir (Patton, 2018: 104).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Düzce ilinde MEB'e bağlı resmi eğitim kurumlarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma verileri kapsamında görüşme yapılacak çalışma grubu amaçlı, ölçüt örnekleme yöntemlerinden kartopu veya zincir örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Nitel araştırmalarda örneklem rastlantısal yöntemlerle değil amaçlı olarak seçilmektedir (Maxwell, 2018: 97). Amaçlı örneklem seçiminde, seçilen ölçütün araştırmanın amacını yansıtacak yapıda olması ve amaca yönelik zengin bilgi edinmeye imkân tanınması önemlidir. Kartopu örneklem araştırmacının problemine ilişkin olarak zengin bilgi kaynağı olabilecek bireylerin saptanmasında özellikle etkilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 122). Araştırmada kartopu örneklem ile ölçüt örneklem birlikte kullanılmış, bu kapsamında önce Düzce ilinde görev yapan kıdemli okul müdürleri ile ön bir görüşme yapılmış ve konuyla ilgili zengin bilgi kaynağı olabilecek kıdem yılı en az 15 yıl olan isimler talep edilmiştir. Okul müdürleri tarafından örnek olarak gösterilen bu konuda söz söyleme yeterliliğine sahip deneyimli öğretmenlerin farklı illerde farklı okullarda görev almış olabilecekleri, sistemle daha içli dışlı hale geldikleri ve gerekli deneyime

sahip oldukları düşünülmüştür. Bu ölçüte sahip öğretmenlerden Türk eğitim sisteminin sorunları, bu sorunların kaynağı ve nasıl çözülebileceği konusunda daha detaylı daha doyurucu bilgi alınabileceği öngörüldüğü için bu öğretmenler tercih edilmiştir. Okul müdürlerinin tavsiyesi ile belirlenen kişilerle iletişim kurulmuş ve araştırmaya katılmak isteyip istemedikleri sorulmuştur. Tespit edilen bazı isimler konunun Türk eğitim sisteminin temel sorunlarını içermesi siyasi ve ideolojik bakış açılarının açığa çıkabileceği endişesiyle araştırmaya katılmak istemediklerini belirtmişlerdir. Katılmak isteyen gönüllü öğretmenlerle yapılan görüşmenin sonucunda kişi önerisi alınmış ve kıdem yılına dikkat edilmiştir. Alınan önerilerden yola çıkılarak Düzce ilinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında farklı okul türlerinde görev yapan 20 öğretmen araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmanın katılımcıları, Saban ve Ersoy'un (2018) belirttiği gibi gönüllülük esası alınarak araştırmaya dâhil olmuştur. Veriler, 17'si erkek ve 3'ü kadın toplam 20 katılımcı ile yüz yüze görüşme yapılarak toplanmıştır. Süreç ilerledikçe belirli isimlerin ön plana çıkması (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 122) ve verilerin eski verilerin tekrarı olması üzerine Patton (2018: 202) ve Creswell'in (2017: 82) belirttiği kriterler çerçevesinde veri toplama işlemi durdurulmuştur.

Araştırmanın çalışma grubundaki katılımcıların okul türünü, branşını, yaşını, kıdemini, cinsiyetini, görüşmenin yapıldığı tarihini ve süresini gösteren bilgiler Tablo 1 de sunulmuştur. Tablo incelendiğinde görüşmeye katılan 20 kişinin 17'sinin erkek, 3'ünün kadınlardan oluştuğu, katılımcıların yaşı en küçük olanı 38, en kıdemli olanı ise 51 yaşında olduğu görülmektedir. Katılımcıların 15' i ortaöğretim kademesinde görev yaparken, 5'i ise temel eğitim kademesinde görev yapmaktadır. Ortaöğretim kademesinde görev yapan 15 katılımcının 14'ü genel kültür dersi öğretmeni iken 1 katılımcı meslek dersi öğretmeni. Ortaöğretim kademesinde görev yapan 15 katılımcının 7'si sınavla öğrenci alan proje okulunda (Fen Lisesi, Proje İmam Hatip Lisesi ve Proje Anadolu Lisesi) 5'i meslek lisesinde (Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Mesleki Teknik Anadolu Lisesi) ve 3'ü ise Anadolu lisesinde (sınavsız öğrenci alan Anadolu lisesi) görev yapmaktadır. Temel eğitim kademesinde görev yapan 5 katılımcının 4'ü ortaokulda görev yaparken 1'i ilkokulda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Katılımcılarla yapılan görüşmeler en kısa 30 dk. en uzun 69 dk. sürmüştür. Yapılan görüşmelerin toplamı yaklaşık olarak 1004 dk. sürerken

görüşmelerin ortalama 50 dk. aralığında gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 1. *Katılımcılara İlişkin Bilgiler*

Kat. No	Okul Türü	Branş	Yaş	Kıdem	Cinsiyet	Tarihi	Görüş. Süre
Ö-1	Lise	İngilizce	40	19	Kadın	01.10.2021	59:00:00
Ö-2	Lise	Tarih	39	15	Erkek	16.11.2021	43:00:00
Ö-3	Lise	İhl. Mes. Ders	51	28	Erkek	10.11.2021	65:00:00
Ö-4	İlkokul	Sınıf Öğrt.	38	16	Erkek	27.10.2021	44:00:00
Ö-5	Lise	Biyoloji	39	15	Erkek	10.12.2021	62:00:00
Ö-6	Lise	Tarih	45	22	Erkek	30.11.2021	50:41:00
Ö-7	Lise	T.D.ve Edb..	49	27	Erkek	21.10.2021	57:00:00
Ö-8	Ortaokul	Teknoloji Tas	40	15	Kadın	15.11.2021	56:00:00
Ö-9	Lise	Felsefe	47	23	Erkek	18.10.2021	39:50:00
Ö-10	Lise	Coğrafya	42	18	Erkek	28.10.2021	57:40:00
Ö-11	Lise	Tarih	43	22	Erkek	20.10.2021	69:00:00
Ö-12	Lise	İngilizce	40	18	Erkek	03.11.2021	62:00:00
Ö-13	Ortaokul	Rehberlik	47	25	Kadın	24.10.2021	40:00:00
Ö-14	Lise	Tarih	41	19	Erkek	15.10.2021	58:00:00
Ö-15	Lise	Matematik	43	21	Erkek	15.12.2021	58:00:00
Ö-16	Lise	T.D.ve Edb.	51	29	Erkek	10.11.2021	38:00:00
Ö-17	Ortaokul	Fen Bilgisi	42	20	Erkek	26.10.2021	39:00:00
Ö-18	Lise	Kimya	44	21	Erkek	30.10.2021	35:00:00
Ö-19	Ortaokul	Türkçe	39	15	Erkek	02.11.2021	30:00:00
Ö-20	Lise	Coğrafya	51	29	Erkek	05.12.2021	40:00:00

3.3. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada katılımcılardan probleme yönelik derin ve detaylı bilgi edinmek amacıyla nitel araştırmaların veri toplama tekniklerinden görüşme tercih edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeniyle eğitimbilim araştırmalarına daha uygun bir teknik görünümü vermektedir (Türnüklü, 2000). Nitel araştırma soruları genellikle açık uçlu ve keşifçi niteliktedir (Elliott ve Timulak, 2005). Elliott (2000) keşifçi soruların; betimsel, tanımsal, yorumlayıcı, eleştirel ve yapı çözücü olabileceğini ifade etmiştir. Bu bağlamda katılımcılara *Türk Eğitim Sisteminin En Temel Sorunları Nelerdir* sorusu yöneltilmiş, devamında ise katılımcılardan belirttiği sorun ile ilgili derin ve detaylı bilgi edinmek amacıyla *bu sorunların ne gibi problemlere yol açtığı, sorunun neden*

kaynaklandığı, sorunun neden çözülemediği sorularına cevaplar aranmıştır. Ayrıca katılımcılardan belirttiği sorunlara yönelik çözüm önerileri istenmiştir.

Araştırmanın veri toplama süreci öncesinde Düzce Üniversitesi etik kurulu onayı talep edilmiştir, araştırmada yöneltile soruların onayı alınmış ve bu onaydan sonra çalışma yürütülmüştür. Araştırmada kullanılan veriler Düzce ilinde görev yapan öğretmenlerden, Ekim 2021 - Aralık 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmaya katılan 20 öğretmenle yapılan görüşmeler toplam 16 saat 8 dakika sürmüştür. Görüşme öncesinde görüşmenin amacı yöntemi ve içeriği ile ilgili katılımcılara bilgilendirme yapılmıştır. Özdamar vd. (1999) nitel araştırmalarda geçerliliği ve güvenilirliği sağlamada ses ve görüntü kaydının önemli olduğunu, Yıldırım ve Şimşek (2006) ise görüşme yoluyla elde edilen verilerin kayıt altına alınmasını ve kayıt altına alma işlemi sırasında not almayı tavsiye etmektedir. Bu bağlamda görüşmeler, katılımcıların istedikleri saatlerde ve günlerde yüz yüze görüşülerek yapılmıştır. Görüşmeye katılan her öğretmenden görüşme ve ses kaydı ile ilgili izin verdiklerine dair onay alınmış ve sorulara verdikleri yanıtlar yine kendi izinleri doğrultusunda ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Ses kaydının yanı sıra mülakat esnasında görüşmeci tarafından notlar tutulmuştur. Nitel araştırmalarda yapılan mülakatlarda, bazı görüşmeciler mülakat sürerken ses kaydına ek olarak aynı zamanda not da alırlar. Burada amaç katılımcıların ifadelerinin yanında vücut tepkilerini de kayıt altına almaktır (Merriam, 2018: 105). Görüşmeler 35 ile 65 dakika arasında değişen sürelerde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların isimleri ve çalıştıkları kurum bilgilerinin gizli tutulacağı, görüşmelerden elde edilen verilerin sadece bu araştırma için kullanılacağı teminatı verilerek karşılıklı güven ortamı oluşturulmuştur. Katılımcıların kimliklerinin gizli tutulması etik açıdan önemli olduğundan çalışmanın bulgular bölümünde öğretmenlere Ö-1, Ö-2, Ö-3... şeklinde kodlar verilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmeler sohbet havasında geçmiş ve katılımcı öğretmenlerin görüşme sırasında rahat oldukları gözlemlenmiştir.

Merriam (2013) katılımcı ile araştırmacının etkileşiminin belirli mesafede olması gerektiğini ve gerçek verinin elde edilebilmesi için araştırmacının katılımcıyı yönlendirmemesi ve görüş alışverişinde bulunmaması gerektiğini belirtmektedir. Bu sebepten ötürü yapılan görüşmelerde katılımcıları yönlendirecek ifadeler

kullanmamaya özen gösterilmiştir. Yazılarak metin haline getirilen ses kayıtları konuşmaların doğruluğunu ve gerçekliğini kontrol etmek amacıyla (Silverman, 1993) metin olarak katılımcılara iletilmiş ve katılımcılara görüşlerini tekrar okuyup ekleme ve çıkarma yapabilme haklarının olduğu belirtilmiş ve katılımcıların onayı alındıktan sonra analiz sürecine geçilmiştir. Merriam (2013: 207) nitel araştırmalarda iç geçerliği ve inandırıcılığı sağlamanın yollarından birinin üye kontrolü ve katılımcı sorgulaması olduğunu ifade etmiştir. Gerçekleştirilen bu uygulamayla görüşme ile elde edilen verilerin geçerliliği oluşturulmaya çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Öğretmenlerin Türk eğitim sisteminin temel sorunlarına ilişkin görüşlerinin çözümlenmesinde nitel veri analiz tekniklerinden biri olan betimsel ve içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Sorular daha önceden belirlendiği ve sorulara eklemeler yapılmadığı için betimsel analiz kullanılmış olup, ortaya çıkan kodlar ve temalar tamamıyla katılımcıların görüşleri doğrultusunda oluşturulduğu için içerik analizi yapılmıştır. Betimsel analizde temel hedef, elde edilen verilerin neden-sonuç ilişkisi bağlamında irdeleyerek sonuca ulaşmak, içerik analizinde ise toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde kavramlar araştırmacıyı temalara / kodlara götürür bu sayede olgular daha iyi düzenlenir ve anlaşılır hale gelir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem birbirine benzeyen verileri kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirip bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyip okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmanın bulgular bölümünde ham veriler ile ilgili kodlamalar yapılmış ve frekanslar tespit edilmiştir.

Görüşme esnasında katılımcılardan elde edilen veriler ses kaydı ve notlar ile alınmıştır. Görüşmeye ilişkin ses kayıtları ve yazılan notlar bilgisayara aktarılmış belge haline getirilmiştir. Belgeler, satır satır okunarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Görüşmelerin analizini kolaylaştırmak için lisansı alınan Maxqda 20 nitel veri analiz programı kullanılmıştır. Bilgisayar programları nitel veri analizinde araştırmacılara kolaylıklar sağlamaktadır (Ekiz, 2003). Bu kolaylıklar; saha notlarının metne dönüştürülmesi, metnin düzenlenebilmesi, kodlamaların yapılması, sistemli hale getirilmesi, kodlara ilişkin notların alınması, analiz süreci, raporlaştırma vb. iş ve

işlemlere imkân tanınması şeklinde sıralanabilir (Patton, 2018: 442; Miles ve Huberman, 2016: 311). Bilgisayar programları araştırmacıya verilerin analizinde kolaylıklar sağlasa bile analizin odağında her zaman araştırmacı bulunmaktadır (Patton, 2018: 442). Bu bağlamda Maxqda 20 bilgisayar programına aktarılan veri seti araştırmacı tarafından dikkatli bir şekilde incelenmiş, araştırmanın sorularına verilen cevaplar doğrultusunda tümevarım yöntemiyle kodlar oluşturulmuştur. Tümevarım analizi, analizin kategorilerinin, kodlarının ve temalarının tümüyle verilerden oluşturulması anlamına gelmektedir. Analizi yapan kişi, verilerdeki doğal çeşitlenmeye bakarak, kategorileri ve temaları oluşturmaktadır (Patton, 1990). Kodlar katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda metnin birkaç kez okunması ile çıkarılmıştır. Kodlama bir çalışmada toplanan bilgileri tanımlayıcı ve yorumlayıcı niteliğe sahip künye ve etiket olarak adlandırılabilir söz öbekleridir (Merriam, 2018: 165; Miles ve Huberman, 2016: 56). Maxqda 20 programında katılımcı verilerinden elde edilen kodlar, verilerin önemli görülen noktalarında doğrudan alıntılara yer verilmek suretiyle teyit edilmiştir. Bulguların işlenmesinde veriler doğrudan alıntılarla desteklenerek sunulmuştur. Bulgular arasında neden-sonuç ilişkileri açıklanmış, olgular arasında yer yer karşılaştırmalarda bulunulmuş ve yorumlamalar yapılmıştır.

3.5. İnandırıcılık ve Aktarılabilirlik

Bir araştırma bilimsel açıdan alanyazına kazandırdığı bilgi ve insanların karşılaştığı sorunlara çözüm üretebiliyorsa önem arz eder. Araştırmanın belirtilen hedeflere hizmet etmesinin yanında bilimsel olarak değer görmesi için araştırma sürecinin ve sonuçlarının tutarlı, açık ve farklı araştırmacılar tarafından mümkün olduğu kadar doğrulanabilir olması gerekmektedir. Aksi halde araştırmanın inandırıcılığı noktasında şüpheli durumlar ortaya çıkabilir ve bu durum araştırmanın geçerliliğine gölge düşürebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 277). Bu bağlamda inandırıcılık araştırmada ulaşılan verilerin gerçek hayatla bağlantılı olup olmadığını göstermesi açısından önemlidir. Nitel araştırmada geçerlik, araştırmacının araştırdığı olguyu olduğu haliyle mümkün olduğu kadar tarafsız gözlemesiyle gerçekleşir. Nitel bir araştırmada toplanan verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi, doğrudan alıntılara yer verilmesi ve bunlardan yola çıkarak sonuçların açıklanması araştırmanın

geçerliliğinin sağlanması adına önemli bir ölçüt olarak kabul edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmanın inandırıcılığını ve iç geçerliliğini arttırmak için alanyazın taranmış ve kavramsal bir çerçeve oluşturarak görüşme formu hazırlanmıştır. Soruların anlaşılabilirliğini ve amacı gerçekleştirmedeki gücünü belirlemek için iki öğretmen ile ön görüşme yapılmıştır. Görüşme sonucunda danışman hoca ile sorular güncellenmiş ve daha açık anlaşılır hale getirilmiştir. Görüşmeler öncesinde katılımcılara konun içeriği ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve katılımcıların fikirlerini rahat ifade edebilmeleri adına çalışmada elde edilen verilerin akademik amaçla kullanılacağı ve kişisel bilgilerinin gizli kalacağı güvencesi verilmiştir. Yapılan görüşmeler sonrasında görüşme metinleri katılımcılara gönderilerek analiz süreci öncesinde onayları alınmıştır. Araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar katılımcılara ayrıntılı bir şekilde açıklanarak araştırmanın inandırıcılığını ve geçerliliğini arttırmak hedeflenmiştir. Nitel araştırmalarda genelleme yerine aktarılabirlik kavramı benimsenmektedir. Yıldırım ve Şimşek (2018) nitel araştırma sonuçlarının doğrudan benzer ortamlara genellenemeyeceğini ancak sonuçlarının uyarlanabileceğini ve geçici yargılara ulaşılabilceğini belirtirken, araştırmayı okuyan bireylerin benzer süreç ve ortamlara ilişkin bir anlayış oluşturabileceğini ve kendi uygulamalarına daha deneyimli ve bilinçli yaklaşabileceklerini ifade etmiştir. Araştırmanın aktarılabirliğini arttırmak için Yıldırım ve Şimşek (2018)' in önerdiği iki yöntemden biri olan *amaçlı örnekleme* yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca aktarılabirliği arttırmak adına görüşme sürecinde katılımcılara araştırmacının bakış açısını yansıtan sorular sormamaya özen gösterilmiş, araştırma konusu ile ilgili kişisel düşünceler ifade edilmeden tarafsız bir şekilde görüşme süreci yürütülmüştür. Katılımcılarla yapılan görüşme sonucunda elde edilen ses kayıtları değişiklik yapılmadan metne dönüştürülmüştür. Elde edilen metinler aslına sadık kalınarak yeniden gözden geçirilip düzenlenmiş, veriler analiz ölçütleri kullanılarak çözümlenmiş ve temalar oluşturulmuştur. Araştırmanın aktarılabirliğini arttırmak adına belirtilen uygulamaların haricinde katılımcıların görüşlerinden birebir alıntı yapılmış ve bunlardan yola çıkarak sonuçlar açıklanmaya çalışılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde katılımcıların Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında gördükleri sorunlar; *öğretmen ve yönetici, eğitim felsefesi ve eğitim politikaları, öğrenme ortamı ve diğer sorunlar* başlığı altında 4 kategoriye ayrılarak sunulmuştur. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda sorunların etkilerine, neden kaynaklandığına, neden çözülemediğine ve sorunlara yönelik çözüm önerilerine yer verilmiştir.

Tablo 2. Türk Eğitim Sisteminin Temel Sorunlarına İlişkin Katılımcı Görüşleri:

<i>Kategori</i>	<i>Kod</i>	<i>f</i>
<i>Öğretmen ve Yönetici Sorunu</i>	Öğretmen Sorunu	17
	Yönetici Sorunu	5
<i>Eğitim Felsefesi ve Eğitim Politikası Kaynaklı Sorunlar</i>	Eğitim Anlayışı	11
	Merkezi Sınav	6
	Sistem ve Politikalarındaki Sık Değişim	7
	Müfredat Sorunu	7
	Materyal Sorunu	6
	4+4+4 ve 12 Yıllık Kesintisiz Eğitim	4
	Meslek Lisesi Sorunu	4
<i>Öğrenme Ortamı Kaynaklı Sorunlar</i>	Okulların Fiziki Yapısı ve Donanımı	8
	Sınıf Mevcutları Yoğunluğu	4
	Eğitimde Fırsat ve İmkân Eşitsizliği	4
	Ders Sürelerinin Uzunluğu	3
<i>Diğer Sorunlar</i>	Veli Sorunu	3
	Öğrenci Merkezli Sorun	2
	Rehberlik ve Yönlendirme Yetersizliği	2

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan 20 katılımcının 17'si Türk eğitim sisteminin en temel sorunları arasında öğretmen sorunun olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların 11'i eğitim anlayışını, 8'i okulların fiziki yapısı ve donanım eksikliğini, 7'si eğitim sistemi ve eğitim politikalarının sık değişimini ve öğretim müfredatını, 6'sı merkezi sınavları ve materyal sorununu Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında yer aldığını sıklıkla belirtmiştir.

4.1. Öğretmen ve Yönetici Sorunu

Bu bölümde katılımcıların Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında gördükleri öğretmen sorunu ve yönetici sorunu ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Sorunu ele alan katılımcılara önce sorunun ne olduğu sorusu yöneltilmiş, devamında bu sorunun ne gibi problemlere neden olduğu, sorunun neden kaynaklandığı, neden çözülemediği ve sorunun çözümüne yönelik önerilerini içeren görüşlerine yer verilmiş ve öğretmenlerin görüşleri alıntılarla desteklenmiştir.

4.1.1. Öğretmen Sorunu

Tablo 3. Öğretmen Sorunlarına İlişkin Katılımcı Görüşleri

Kod	f
Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi ve Kendilerini Yenilemeleri	15
Öğretmenin Yetiştirilmesi	12
Öğretmenin Özlük Hakları ve İtibarı	4
Öğretmenlerin Okula Aidiyeti	1
TOPLAM	32

Tablo 3 incelendiğinde katılımcılar, öğretmenlerin mesleki gelişimi ve kendilerini yenilemelerinde, öğretmen yetiştirme sisteminde, öğretmenlerin özlük hakları ve itibarında ve öğretmenlerin okula aidiyet duygusu konularında sorunların var olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar Türk eğitim sisteminin öğretmen sorunlarına ilişkin birden fazla görüş belirttiği için frekans sayısı 20 olan katılımcı sayısından fazla çıkmıştır.

Öğretmenlerin kendilerini yenileme ve mesleki gelişimlerini sağlama noktasında isteksiz davrandıkları ve öğretmenlerin kendilerini yenilemeye yönelik ilgi ve ihtiyaç duymadıkları katılımcılar tarafından sıklıkla dile getirilmiştir. Ayrıca

üniversitelerdeki öğretmen yetiştirme sisteminin çok verimli olmadığı araştırmaya katılan öğretmenler tarafından üzerinde durulan önemli bir sorun olarak belirtilmektedir. Katılımcılar görüşleri incelendiğinde Türk eğitim sistemi içerisinde öğretmenlerin kendisini yenilemeye ve geliştirmeye sevk edecek bir sürecin olmadığı ve dolayısıyla öğretmenlerin böyle gelişime ilgi ve ihtiyaç duymadıkları anlaşılmaktadır. Belirtilen hususla ilgili bazı katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

“Öğretmenlerin üniversitelerden aldıkları eğitimin yeterli olmadığını ya da zaman içerisinde öğretmenlerin kendilerini geliştirme noktasında isteksiz davrandığını Türk eğitim sisteminin önemli bir sorunu olduğunu söyleyebilirim.” Ö-1

"Öğretmenin kendini yenilemesi aslında Türkiye'nin perspektifini yansıtıyor önem derecesi ile ilgili bir durum var, örneğin bir mimar olsanız mimarlık size iyi gelir getirdiği için iyi olabilmek için sürekli yaratıcı olmanız gerekiyor yaratıcı olmanın içinde sürekli bir arayış içerisinde olmanız gerekir. Türkiye'de bir öğretmenin arayış içerisinde olmasını gerektiren bir durum yok Türkiye'de bir öğretmen işini yapamadığı için işinden olmuyor öğretmenin kendisini yenilemesine gerektiren zorlamasını gerektiren yasal ya da mevzuat zemini de yok" Ö-2

“Bizim zamanımızda böyleydi doğrusu bu, böyle olmalı gibi cümleler olmaz, öğretmenler yeniliğe açık olmayan bir kitle gibi karşımıza çıkıyor bugünün çocuklarını bir önceki yüzyılın bakış açısı ile yetiştiremeyiz.” Ö-6

"Öğretmenliğe bir girdin mi bir daha çıkma yok öğretmen kendini geliştirme ihtiyacı duymuyor yeni durumu anlamak için çaba sarf etmiyor, durağan halde mezun olduğu ile emekli oluyor burada..." Ö-3

Katılımcılar öğretmen yetiştirme sisteminin verimli olmadığını şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

“Eğitimde başarının gelebilmesi için öğrenci önemli ama iyi yetişmiş iyi bir eğitim almış sınıfta liderlik yapacak rehberlik yapacak bir öğretmenin varlığı o sınıf için o öğrenciler için en önemli unsur, fakat öğretmenlerin üniversitede aldıkları eğitimin kalitesinin yeterli olmadığını düşünüyorum.” Ö-4

“Öğretmen üniversiteden mezun olduktan sonra kendisi ile baş başa kalıyor yani okurken uygulamayı çok alamıyor öğretmenliğimin ilk yıllarında bu sorunu aşmam kendi çabamla oldu çevremde gördüğüm öğretmenlerde benzer sorunların var olduğunu görünce öğretmen yetiştirme sürecinin yetersiz olduğu düşüncesine vardım.” Ö-5

Öğretmenlerin özlük haklarının ve itibarının iyi düzeyde olmadığı katılımcılar tarafından dile getirilmiş, katılımcılardan bazılarının ifadeleri şu şekildedir:

"Öğretmenlerin özlük hakları ile alakalı ciddi problem var, öğretmenlerin maddi olarak kazançları çok yeterli değil toplum nezdinde öğretmenin değeri çok fazla yok

öğretmenin sınıfta durması bir iki öğrenciyi keşfetmesi bir iki öğrenciye dokunması aslında yeterlidir. Öğretmen çok değerliymiş gibi görünüyor ama uygulamaya baktığımız zaman biraz havada kalıyor." Ö-7

"Öğretmenlerin ekonomik haklarının, özlük haklarının iyileştirilmesi lazım bir nesil yetiştirecek öğretmenin bu kadar düşük ücrette çalışmaması lazım, şu anda baktığın zaman öğretmenler yurtdışına çıkmayı planlıyorlar niye çünkü ekonomik olarak öğretmenin kafası rahat değil, siz bu insanlardan geleceğin neslini yetiştirsin istiyorsunuz." Ö-8

Sorunun etkilerine yönelik katılımcılar sorunun varlığının eğitimin kalitesi ve sistemin verimini önemli oranda etkilediğini bu alanda yaşanan sorunların öğrencinin başarısında ve tutumunda belirleyici bir faktör olduğunu sıklıkla vurgulamışlardır. Ayrıca öğretmen alanında yaşanan sorunların öğretmenlerin örnek modelliğini olumsuz etkilediği, öğretmenlerin eğitim alanında sorumluluk almadıkları, iş tatmini ve motivasyonlarını olumsuz etkilediği, kıdemli öğretmenlerin teknoloji konusunda kendilerini geliştirememelerinin öğretmenlerde özgüven eksikliği ve meslekten soğuma gibi durumlara neden olduğuna yönelik bulgulara ulaşılmıştır. Türk eğitim sisteminin öğretmen alanında yaşanan sorunların eğitimin kalitesine ve sistemin verimine olan etkisine yönelik öğretmenler şunları ifade etmişlerdir:

"Öğretmeni eğitmeliyiz, öğretmeni dinamik hale getirmediğiniz sürece öğretmeni nitelikli hale getirmediğiniz sürece sistem başarılı olamaz, sistemi taşıyan öğretmendir öğretmen o sistemi bilmiyor uygulamıyor dinamiklerini fark edemiyor bu sefer sistem çürümüş oluyor bu durum eğitimin girdisi ve çıktısını etkiliyor." Ö-9

"Sistemin önemli saç ayaklarından bir tanesi kesinlikle öğretmen öğretmenin doluluğu öğretmen birikimi bu birikimin aktarımı eğitim sisteminde önemli bir yere sahip." Ö-10

"Öğrenci öğretmeni yeterli görmediğinde arayışlara giriyor, dershaneye gidiyor özel derse gidiyor ve maddi durumu ise özel okula gidiyor bu durum ailelere ayrı bir külfet getiriyor." Ö-7

Öğretmenlerin öğrencilere yönelik davranış ve tutumları öğrencilerin akademik başarısında, derslere yönelik ilgi ve tutumlarında, gelişiminde önemli bir yere sahip olduğu öğretmenler tarafından yoğun bir şekilde dile getirilmiştir. Konuyla ilgili öğretmenlerin ifadeleri şunlardır:

"Bir okulu ayakta tutan öğretmendir, öğrenci öğretmenini sevdiği zaman dersine okula bağlılığı artıyor, öğrenci öğretmen ile iletişim kurabildiği zaman öğretmen öğrenciye bir şey kata bildiği zaman öğrenci işin içerisine katılıyor." Ö-1

"Öğrencilerimiz dijital ve görsel bir çağda yaşıyor ve bu durum derslerimize karşı

tepkiye neden olabiliyor. Sadece sözel anlatıma dayalı bir teknikle ders sunumu çeşitli sorunlara neden olabiliyor. Hâlihazırda çalışan öğretmenler olarak kendimizi güncellememiz gerekir. Gerekli güncellemeyi yapalım ki örnekliğimiz orada ortaya çıksın öğrenciye onun dili ile hitap edemediğimiz zaman bizim örneklik boyutumuz da boşa çıkıyor öğretmen bu anlamda rol modellik ve örneklik sergileyemiyor.” Ö-11

“Öğrenci ile doğru iletişim kurmak öğrencinin dilini bilmek yerüstü kaynağımız diye ifade ettiğimiz öğrencilerin özgüveninde, başarısında, yaratıcılığında vb. gelişiminde çok önemli bir yere sahiptir.” Ö-12

“...mesela matematik öğretmenini sınıfta 5 öğrenci anlıyordur, matematik öğretmeni ben bu sınıfın tamamına nasıl öğretim hedefi ile gitmiyor. Bunun için de öğretim yöntem tekniklerini çeşitlendirmiyor, bu sorun öğrenci kaybına emek kaybına veli adına maddiyat kaybına zaman kaybına neden oluyor, en önemlisi eğitimdeki çıktı kaybına neden oluyor, eğitimdeki beklentimiz ne, davranış değişikliği gerçekleşmiş birey ama baktığımız zaman çıktı da davranış değişikliği gerçekleşmemiş öğrenci geldiği gibi geri çıkmış.” Ö-13

“Günümüz ve daha doğrusu geleceğin düşünce sistemine yönelik öğrenci yetiştiremiyoruz. Günün bakış açısı, günün ihtiyaçları çocukların ilgi ve alakaları farklı bunları yakalayamıyoruz maalesef geçmişte kalıyoruz, öğrencilerin ilgi ve ihtiyacına yönelik bir yaklaşım sergileyemiyoruz.” Ö-6

"öğretmeni iyi yetiştiremediğiniz zaman öğretmen yaparak ve yaşayarak öğretmenliği öğreniyor tabi ki bu sürede öğretmen öğrenene kadar arada bir nesil kaynayıp gidiyor." Ö-4

"Birinci derecede öğretmen niteliği önemli, örneğin sınıfta ders işliyoruz öğrenci sınıfta istenmeyen bir davranış sergiledi, yanındaki ile konuştu güldü ses çıkardı çocuğa bağıırıyorsunuz konuşma şeklinde çocuğa bir defa istenmeyen bir davranış sergilediğinde, konuşma diye bağıırırsan biz buna psikolojide birinci tip ceza diyoruz hiç kullanılmaması gereken bir ceza ses tonu da bir cezadır şiddettir, bir daha yaparsa ne yapacaksın öldürecek misin istenmeyen davranışı kazandırmanın aşamaları var sen o aşamaları öğrenmen lazım ama baktığımız zaman öğretmenlerin birçoğu bilmez ama hepimiz her gün sınıfa girip çıkıyoruz de ergen yapısındaki çocukları yönetmeye çalışıyoruz çocuğa bağıırıyor çocuk susuyor ama öğrenci sustu öğretmeni de çöpe attı kapandı çocuk. Bu durum çocuğun öğrenmeye yönelik tutumunu, meslek seçimini ilgisini her şeyini etkiliyor gelişimini etkiliyor, onun için öğretmenlerin mesleki standartların yüksek tutmamız lazım." Ö-9

Katılımcılar öğretmenlerin öğrencilere örnek model olmasının öğrencinin gelişimine yardımcı olma adına önemli olduğunu fakat kendisini yenilemeyen, geliştirmeyen öğretmenin öğrencilere iyi bir örnek model olamayacağını şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Sonuçta öğretmenin çocuk üzerinde çok büyük bir etkisi var, öğretmen buna dikkat etmiyor, sen öğretmensin toplumun önünde olacaksın geleceğin insanını sen yetiştireceksin senin öğrenciden toplumdaki önde olman lazım, konuşmasına, giyimine

hal ve hareketlerine kendini yenilemene dikkat etmen lazım bunlara dikkat etmeyen bir öğretmen nasıl geleceği inşa edebilir."Ö-14

"Gerekli güncellemeyi yapalım ki örnekliğimiz orada ortaya çıksın öğrenciye onun dili ile hitap edemediğimiz zaman bizim örneklik boyutumuz da boşa çıkıyor öğretmen bu anlamda rol modellik ve örneklik sergileyemiyor."Ö-11

"Kendini geliştirmeyen, ya da nitelikli yetiştirilmeyen öğretmen, öğretmenliği sadece derse girip çıkma olarak görüyor, öğrenciye karşı rol model olduğunu geri planda bırakabiliyor, nitelikli öğretmen dediğimiz şey sadece dersini anlatıp çıkan öğretmen değildir öğrencinin sorunları ile ilgilenen öğrenciyi kazanan öğrencinin psikolojisi ile ilgilenen öğretmendir çocuğu her türlü alanda gelişimini sağlayan bir öğretmendir." Ö-8

Öğretmenlerin özlük hakları noktasındaki sorunların varlığı öğretmenlerin iş tatminine ve motivasyona olan olumsuz yansımaları ilgili katılımcılar şunları dile getirmişlerdir:

"Öğretmenin gelir anlamında tatminkâr düzeyde olmaması iş tatmini motivasyonunu olumsuz yönde etkiliyor, mali konularda kafası karışık ya da yeterince temel birçok noktada ihtiyaçlarına gideremediği zaman işine yeterince motive olamıyor, sorumluluk almaktan kaçınıyor." Ö-2

"Öğretmenlerin özlük haklarının özellikle ekonomik durumunun iyileştirilmesi lazım geleceğin neslini yetiştirecek olan öğretmenden beklenti çok fazla fakat beklenti ile öğretmenlerin gelirleri arasında önemli uçurum var, öğretmenler yurtdışına çıkmayı planlıyorlar, niye çünkü ekonomik olarak öğretmen mutsuz." Ö-8

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde öğretmen alanında yaşanan sorunların varlığı eğitimi doğrudan etkileyen eğitim sisteminde kaliteyi verimi etkileyen önemli bir unsur olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Mevcut öğretmen sorunun neden kaynaklandığına yönelik katılımcılar öğretmenlerde gelenekçi yapının varlığını ve buna bağlı olarak değişime olan direnci, devlete sırtını dayama zihniyetini ilgi ve ihtiyaç eksikliğini, değerlendirme ve denetleme sisteminin işlevsizliğini ve ekonomik faktörleri sıklıkla vurgulamışlardır. Bu nedenlerin dışında öğretmenin görev yaptığı okul türü, hizmet içi eğitimlerin meteliksizliği, okul yönetiminin etkisi, öğretmene yapılan yatırımın yetersizliği, öğretmenin niteliği, öğretmenin teknolojiye ayak uyduramaması ve öğretmenin itibarının zedelenmesi gibi durumları belirtmişlerdir. Öğretmenlerin kendilerini yenileme ve geliştirme hususunda isteksizliğinin nedeni olarak öğretmenlerde

gelenekçi anlayışın varlığı, ilgi ve ihtiyaç eksikliği olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcılardan bazılarının bu sorun ile ilgili söylemleri şu şekildedir:

"Öğretmenlerin gelenekçi muhafazakâr bir yapısı var, örneğin bir arkadaşım okulun birine müdür olarak atanmıştı o anlattı bakanlıktan bir yazı gelmiş bir işleyişle ilgili uygulama değişikliği bende duyurdum dedi. Emekliliği yaklaşmış 3-5 öğretmen odama geldi dedi ki hocam biz bunu 30 yıldır böyle yapıyoruz, dedim ki ben demiyorum devlet diyor. Görebiliyor musunuz direnç gösteriyor, öğretmenlerin değişime en kapalı meslek olduğu konusunda bir yazı okumuştum çünkü çok biliyoruz her şeyi yenileşmeye değişimi öğretmen camiası çok da açık değil." Ö-9

"Maalesef biz öğretmenlerde sisteme girdikten sonra rahatı seviyoruz konforumuzun dışına çıkmak istemiyoruz bizim zorlanmamız lazım verilen seminerlerin inandırıcılığı yok verimli seminerler olmalı eğitimler olmalı biraz zorlanmalı, ayrıca öğretmenler gelişimlerini sağlayacak duruma çok sıcak bakmıyorlar." Ö-1

"Öğretmen kendini yeterli görmekte gelişim ihtiyacı duymuyor." Ö-15

Katılımcılar öğretmenlerin kendilerini yenileme ve mesleki gelişim noktasındaki isteksizliğin nedeni olarak 'devlete sırtını dayama zihniyetinin' önemli bir etken olduğunu vurgulamışlardır. Bazı katılımcıların bu husustaki ifadeleri şunlardır:

"...devlete sırtını dayama mantığı var. Gözlerimi kapar işimi yaparım rahatlığı var. İşin açıkçası eğitimde reform demiştik ya belki de işe bu noktadan başlamak gerekiyor olabilir. Öğretmenliği memuriyet zihniyeti ile yapıyoruz. Ö-11

"Koruyucu zırhın varlığı soruna neden teşvik etmekte öğretmen kendini yeterli görmekte gelişime ihtiyaç duymuyor." Ö-15

"Öğretmenlerde tembelliğin olduğunu söyleyebilirim öğretmenliği elde edene kadar çok ciddi gayret sarf ediyor, öğretmenliği aldıktan sonra çalışma değil de dinlenme kampı olarak görülüyor." Ö-7

"Öğretmenliğe bir girdin mi bir daha çıkma yok öğretmen kendini geliştirme ihtiyacı duymuyor yeni durumu anlamak için çaba sarf etmiyor Durağan halde mezun olduğu ile emekli oluyor." Ö-3

Katılımcılar öğretmenlerin kendilerini yenileme ve mesleki gelişime yeteri kadar ilgi ve ihtiyaç duymadığını, ayrıca sistem içerisinde öğretmenlerin kendilerini yenilemelerini ve gelişimlerini teşvik edecek, onları zorunlu kılacak bir denetleme ve değerlendirme sisteminin olmadığını da sıklıkla dile getirmişlerdir. Katılımcıların bazılarının bu konuyla ilgili ifadeleri şu şekildedir:

"Öğretmenler mesleki gelişimlerini arttırmak için ilgi ve ihtiyaç duymuyor, ilgi var ekonomi yok ekonomi var ilgi yok, zorlama ile öğretmene harekete geçiremezsiniz öğretmenin ihtiyaç duyması lazım öğretmenin mesleğini iyi yapma ihtiyacı duyması lazım." Ö-13

"Öğretmenin yaptığı eğitim öğretim faaliyetleri ile ilgili başarılı olup olmadığını ölçen bir sistem yok. Bu öğrenciler neden başarısız diyen bunu sorgulayan bir sistem, yok öğretmen başarılı olsa da olmasa da bir sonraki eğitim öğretim yılında görevine aynı devam edecek. Hocam siz başarılı bir öğretmen değilsiniz önümüzdeki yıl sizle çalışmayacağız diyen bir sistem yok, bu bağlamda öğretmenler kendini geliştirmiyor ve kendini geliştirmeye ihtiyaç duymuyor iş tamamen öğretmenin vicdanına kalmış." Ö-15

"Öğretmenin performansını denetleyen bir sistemin olmaması problem 20 yıllık öğretmenlik hayatımda beni kimse denetlemedi, bana hiç denk gelmedi, sadece 2 kez dersime bir müdür geldi sadece notunu aldı geçti denetim ve değerlendirmenin sadece müdür tarafından yapılması yeterli değil üst bir mekanizma olmalı. Ben işimi Bu çocuk ne öğrendi ne yaptı nereden nereye ulaştı yani çıktı ile alakalı herhangi bir denetim performans yok." Ö-5

"Devleti atandım rahatlığı ile olaya bakıyor öğretmen kendini geliştirme ihtiyacı duymuyor herhalde bununla alakalı bir otorite bir sistem yok." Ö-8

"Öğretmeni yenilemeye zorlayan bir sistem yok aslında sistem ve herhangi bir denetim olmadan öğretmenin kendisini yenilemesi lazım, fakat öğretmen pek buna ihtiyaç hissetmiyor ve ilgi duymuyor." Ö-14

Katılımcılar öğretmenlerin kendilerini yenileme ve gelişimi konusundaki isteksizliğinde ekonomik faktörlerin, öğretmenlerin görev yaptığı okul türünün, hizmet içi eğitimlerin işlevsizliğinin, okul yönetimin, öğretmenin teknolojik geri kalmışlığının, öğretmenin niteliğinin ve itibarının zedelenmesi gibi nedenlerin etkili olduğunu dile getirmişlerdir. Katılımcıların bazılarının bu konuyla ilgili ifadeleri şu şekildedir:

Öğretmenin itibarının zedelenmesi hususunda Ö-4 şunları dile getirmiştir:

"Eğitimin merkezine öğrenci almak güzel ama bunu yaparken öğrenmeni de ihmal etmemek lazım kötü örnekleri koyduğunuz zaman toplumun önüne toplum bunu geneller bir öğretmen bunu yapmış öğretmenler böyledir demek doğru bir yaklaşım değil öğretmenin itibarı maalesef zedelenmiş bir durumda böyle olunca öğretmen yaptığı işten soğuyor."

Okul yönetiminin öğretmen üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkisine Ö-15 şunları ifade etmiştir:

"Okul yönetiminin iyisi iyi bir rehber olur iyisi size müsaade eder Her türlü yaptığınız işte size sizin arkanızda durur kötüsü ise yaptığınız işle alakalı olmaz hiç umursamaz."

Öğretmene yapılan yatırımın yetersiz olduğu hususunda Ö-12 şunları ifade etmiştir:

"Eğitimin iyi olduğu iyi örneklerin olduğu ülkelere baktığımız zaman asıl yatırımın öğretmene olduğunu görüyoruz öğretmeni yetiştirirken öğretmene verilen zaman öğretmene verilen değer gelişimine harcanan önem ve emek bu durumun niteliği lokomotif olarak arttığını görüyoruz."

Öğretmenlere verilen hizmet içi eğitim faaliyetlerinin amacına yeteri kadar hizmet etmediği, öğretmenlerin mesleki gelişimine yeteri katkıyı sunmadığı katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Konuyla ilgili bazı öğretmenler şunları ifade etmişlerdir:

"Öğretmen kalitesi sorununun çözümünde hizmet içi eğitimler önem taşıyabilir. Maalesef hizmet içi eğitimler formalite olarak görülüyor. Bu eğitimleri o noktadan kurtarmamız lazım bu zihinsel bir şey ne kadar kanunu hale getirirseniz getirin ama zihinsel manada bu düzeltilmediği zaman problem aynı şekilde devam ediyor." Ö-11

"Hizmet içi eğitimler aktarım üzerinden yapılıyor, çıkar birisi anlatır diğerleri dinler sonra değerlendirmek için bir test yapılır katılım sertifikası alır gider bu aktarımdır." Ö-12

"Şu anki seminer dönemleri çok verimsiz yani seminerlerde kitap özeti yapıyoruz biz anlatıyoruz Öğretmen arkadaşlar dinliyor öğretmen anlatıyor biz dinliyoruz böyle sunum yoluyla olmaz üst düzey eğitimlerle değerlendirilmesi gerekiyor Uzmanlar tarafından verilen eğitimlerle bu sürenin değerlendirilmesi gerekir Tabii bu eğitimler süreklilik arz etmeli." Ö-16

Katılımcılar öğretmenlerin gelişimi ve kendilerini yenileme hususun görev yaptığı okul türünün ve buna bağlı olarak öğrenci profilinin etkili olduğunu şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Öğretmenin görev aldığı okul türleri öğretmenin kendini yenilemesinde ve gelişiminde önemli bir faktör. İyi öğrencilerin olduğu okullarda öğrenci seni zorluyor ama ortalamanın altı okullarda öğretmeni zorlayacak hiçbir faktörü yok, örneğin bir meslek lisesinde çalışan öğretmen 9 ve 10.sınıflara fizik-kimya-biyoloji anlatıyor 11 12. sınıflarda anlatamıyor çünkü ders yok." Ö-14

"...iç motivasyon engelleyen ortamlarda eğitim sistemi içerisinde mevcut, örneğin öğretmenin görev yaptığı okul türü, iç motivasyonu yüksek olan bazı öğretmenler gelişime açık olmayan ortamlarda bulundukları için ne kadar mücadele etselerde bu sefer kendilerini akıntıya karşı kürek çekmek gibi bir durum içinde görüyorlar ve böylece öğretmen durağan hale gelebiliyor." Ö-12

Katılımcılar öğretmenlerin ekonomik haklarının yeterli düzeyde olmadığını ve bu durumun öğretmenlerin mesleki gelişimi hususunda olumsuz etki oluşturduğunu şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Öğretmenlerin ekonomik imkânlar yeterli değil devlet politikası ya da hükümet politikası olarak karşımıza çıkıyor, askerin ya da polisin kazancının daha yüksekken öğretmenin kazancının daha düşük olması bu durum siyasal bakış açısını ortaya çıkartıyor. İnsanlar önemli gördüğü şeye daha fazla değer verirler maalesef ülkemizde eğitime çok fazla önem verilmediği için değer verilmiyor. Bu durum ülkemizde eğitime verilen değer in sağlıklı olmadığını gösteriyor." Ö-2

"Öğretmenlerin maddi olarak kazançları çok yeterli değil toplum nezdinde öğretmenin değeri çok fazla yok, Öğretmen çok değerliymiş gibi görünüyor ama uygulamaya baktığımız zaman biraz havada kalıyor hal böyle olunca ekonomik olarak kafası rahat olmayan öğretmen mesleki gelişimini önceliğine alamayabiliyor." Ö-7

Öğretmen yetiştirme sorunun neden kaynaklandığına yönelik katılımcılar öğretmen adayı alımında problemin olduğunu, üniversitelerde verilen teorik eğitimle sahada karşılaşılan durumun farklı, üniversitelerde alınan eğitimin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca istihdama yönelik planlama yapılmadan öğrenci alındığını, üniversitelerde verilen öğretmen eğitiminde uygulama derslerinden ziyade akademik bilgiye ağırlık verildiğini, YÖK ve MEB arasında koordinasyon eksikliğinin var olduğunu belirtmişlerdir.

Katılımcılar üniversitelerin öğretmen adayı öğrencisi alımında problemlerin var olduğunu, belirli puan ve sıralamaya bağlı olarak öğretmen yetiştiren fakültelere öğrenci alınmasının nitelikli öğretmen yetiştirilmesinde engel teşkil ettiğinin şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Öğretmen adayı alımında bir problem var. Son yıllarda eğitim fakülteleri için bir limit getirildi fakat bu limit hala yüksek. Hiçbir şey olamazsam öğretmen olayım veya puanım buraya yetiyor deyip eğitim fakültesini seçme mantığı vardı eskiden. Bu şekilde isteyerek değil de zorunda kalmış olarak öğretmen olan ve bu işi yapanlar var. Bunun sonucunda da yaptığı işten verim ve doyum alamayan öğretmenlerimiz var. Bu anlayışın yetiştirdiği nesiller var maalesef." Ö-11

"Bazı bölümleri çok düşük puanlı öğrenciler geliyor daha kaliteli öğrenciler öğretmenliği tercih etmeli yani 240 binlik sıralama barajı yeterli değil kaliteli öğrenci alamayınca kaliteli öğretmen yetiştiremezsiniz." Ö-5

"Öğretmen adayı seçimi yapılırken sadece sınavla öğrenci seçiyoruz, ama özel yetenek gibi bir alanı olması lazım. Çünkü terziye kumaş verirken terziyi seçersiniz, ustaya arabayı verecekken ustayı seçerseniz, ama öğrenci emanet edilen kişilerin psikolojisi,

aktarımı pedagojisi yatkınlığı ruhsal durumu hepsinin dikkate alınması gerekir bu, işin yazıya bakan şıkka bakan akademik bilgiye bakan kısmından daha değerlidir." Ö-12

Katılımcılar üniversitede alınan eğitimle sahada karşılaşılan durumun farklı olduğuna yönelik şu görüşleri ifade etmişlerdir:

"Eğitim bilimleri kitaplarına baktığımız zaman çok ideal ortam, çok ideal sınıflar, çok ideal öğrenciler gibi yapılar vardı. Fakat işini içine girdiğimizde haddinden fazla öğrencinin iç içe geçmiş olduğu kitapta yazanla hayatta yaşanan arasındaki farkı gördük öğretmenlik sadece teorik düzlemde yapılacak bir alan değil yaparak yaşayarak öğreniyor." Ö-11

"...örneğin üniversitede ilk yardım eğitimi konusuna yönelik hiçbir eğitim verilmedi hep edebiyat anlatıldı kelimelerinin ekleri kökleri anlatıldı kelimelerin etimolojisi anlatıldığı ve eski Türk edebiyatı yeni Türk edebiyatı akademik bilgiler anlatıldı. Ben 24 saatimin 8 saatini öğrenci ile geçiriyorum bu süreç içerisinde acil durum vakaları karşımıza çıkıyor, bu konuda eğitim almadım eksikliğini hep hissediyorum Ben bunu mesleki yetersizlik olarak görüyorum" Ö-16

" Biz atandıktan sonra mesleğin inceliklerini, gerekliliklerini öğreniyoruz. Sınıf yönetimi hak ve özgürlükler ve benzeri alanların atandıktan sonra yaşarken öğreniyoruz bu bilgileri biz üniversite eğitimi sürecinde almalıyız ki mesleğe başladığımız zaman kaliteli bir eğitim verme durumu ortaya çıksın." Ö-10

"Milli Eğitim'de baktığımız zaman öğretmen okula atandığı zaman sudan çıkmış balığa dönüyor aldığı eğitim çok ayrı bir konsept okula geldiği zaman çok daha farklı bir durumla karşılaşılıyor. Bir de baktığımız zaman Türkiye'de okulların aynı standartta aynı kalitede olmadım düşündüğümüz zaman atanan ilk öğretmenler genelde 5-6 hizmet bölgelerinde daha vasat okullara geliyorlar, tabi mesleğe kötü okulda başlıyorsunuz bu da sizin için yıkıcı bir durum ortaya çıkartıyor." Ö-2

"Fakültelerde bizi öğretilen ile derste anlattıklarımız çok farklı saha çok farklı, öğretmen atandığı zaman ne yapacağını bilmiyor. Eğitim fakültelerinin öğretmenlere verdiği eğitimde problem söz konusu evet teorik bilgiyi veriyor, akademik bilgiyi veriyor ama bu nasıl olacak nasıl yapılacak bunun uygulaması nasıl olacak sahada karşılaşılan durum çok farklı." Ö-8

"Öğretmen mezun oluyor Anadolu'nun bir köyüne gönderiliyor öğretmen süreç içerisinde öğretmenliği öğrenmeye çalışıyor, üniversitede öğrenmediği öğretmenliği meslekten ne kadar öğrenebilir." Ö-4

Katılımcılar üniversite sürecinde öğretmen adaylarının aldıkları eğitimin yeterli olmadığını ve alınan eğitimde önceliğin pratikten, uygulamadan ziyade teorik ağırlıklı olduğunu belirtmişlerdir. Konuyla ilgili öğretmenler şu ifadeleri dile getirmişlerdir:

"Eğitim fakültelerinin gelişen duruma göre öğretmen yetiştiremediğini düşünüyorum, öğretmen yetiştiren fakültelerde içerik yenilemesi yeterli düzeyde değil." Ö-3

"Üniversite verilen eğitimin niteliği iyi değil, üniversitelerde öğretmen adayına eğitim veren kişilerin okuldaki uygulamalardan haberi yok gibi duruyor, sahadaki uygulama ile üniversitede verilen eğitim birbiri ile pek örtüşmüyor, özellikle uygulama alanında ciddi sıkıntıların olduğunu düşünüyorum." Ö-2

"Üniversite düzeninde alınan eğitimlerde genel olarak akademik bilgi verilmesi söz konusu teorik bilgi veriliyor uygulama kısmı staj kısmı kısıtlı kalıyor." Ö-10

"Öğretmen sorunun yaşanmasında üniversitelerin yeterli eğitim vermediği kanısındayım, tabi burada öğretmenlik uygulamasının stajın çok az olduğunu düşünüyorum." Ö-11

"Öğretmenin bilgi eksikliği var alan bilgisi değil mesleki standartlar da eksikliği var pedagojide eksikliği var formasyonda eksikliği var uygulamada eksikliği var, bu alanda bilgisi olmayan deneyimi olmayan kıra yara parçalayarak gidecek, çünkü üniversitelerde öğretmen yetiştirme akademik ağırlıklı öğrenci sadece son sınıfta staja gidiyor bu yeterli olmaz, öğretmen adayları tıp fakültelerinde olduğu gibi sahanın içinde olmalı." Ö-9

Katılımcılar Türk eğitim sistemi içerisinde öğretmen yetiştirmesi ile ilgili bir istihdam planlaması yapılmamasının, öğretmen yetiştiren kurum olan YÖK ile MEB arasında koordinasyon probleminin önemli bir sorun teşkil ettiğini vurgulamışlardır, bazı katılımcılar sorunu şu ifadelerle dile getirmiştir:

"Öğretmen yetiştiren fakültelerde okuyan bireyin öğretmen olup olamayacağını üniversiteyi bitirdikten sonra dahi belli olmaması ciddi bir sorun, istihdam planlaması yapılarak fakültelere öğrenci alınmış olsa daha kaliteli öğretmen yetişeceğini düşünüyorum, öğretmen adayı gelecek kaygısıyla üniversite hayatına başlıyor." Ö-10

"İhtiyaç analizi yapmadan öğretmen yetiştiren fakültelere öğrenci alıyorsunuz, örneğin bir branştan yılda 10 bin öğretmen mezun ediyorsunuz fakat 500 öğretmeni mesleğe alıyorsunuz. Sorunu çözmek istiyorsak önce buradan başlamalıyız." Ö-5

Sorunun neden çözülemediğine yönelik katılımcılar denetim ve değerlendirme sisteminin öğretmenlerin mesleki gelişimlerini destekleyecek düzeyde olmadığına vurgu yapmışlardır. Öğretmen yetiştirme sisteminin sorunlu olması, öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin işlevsiz olması, devletin ve toplumun eğitime yönelik bakış açısı ve politik etkenlerin sorunun çözümüne engel teşkil eden dışsal etkenler olarak belirtmişlerdir. Öğretmenlerin mesleki gelişim ve yenileşmeye yönelik ilgi ve ihtiyaç duymaması ve öğretmenlerdeki mesleki tükenmişlik ve standartlaşmanın sorunun çözümüne engel teşkil eden içsel etken olduğuna yönelik görüşlerde bulunmuşlardır.

Öğretmen sorunun çözülememesinde önemli bir etken olan denetim ve değerlendirme sistemin işlevsizliğine yönelik bazı öğretmen ifadeleri şu şekildedir:

"Öğretmeni yeniliğe ve değişime zorlayacak bir sistemin denetim ve değerlendirme sisteminin olmamasından sorun çözülemiyor." Ö-14

"Denetim ve değerlendirme sisteminin olmaması ya da varsa bile işlememesi, öğretmenlerin performansının ölçülmemesi sorunun çözümünü engelliyor." Ö-5

"Öğretmenim performansı ölçülmeli bu kişilere bağlı sistemle değil, objektif kıstas şekilde ölçülmeli, kişilerin karakterine bağlı olmayan başka bir ölçekler bulmak lazım." Ö-6

"Öğretmenin sınıf içi okul içi performansının ölçülüp değerlendirilmesi gerekli bir dönem böyle bir şey getirilmişti, performans değerlendirme sistemi fakat bunun kaliteli olması lazım objektif değerlendirme olması lazım. Belli bir sistem oturtulmalı bu iş evrak ötesine geçmeli evrak en basit iş öğretmen dersi girdiğinde nasıl performans sergiliyor ne yapıyor bunu görmek bunu bilmek lazım." Ö-8

Katılımcılar öğretmen sorununun çözülememesini nitelikli öğretmen yetişilememesine bağlamaktadır ve yetiştirme alanında problemler sorunun çözümünü engellemektedir. Konuyla ilgili öğretmenlerin ifadeleri şu şekildedir:

"Eğitim fakültelerinin gelişen duruma göre öğretmen yetiştirmemesi öğretmen yetiştiren fakültelerde içerik yenilemesi yeterli düzeyde değil fakat neslin algıları beklentileri düşünceleri fikirleri hayata bakışı umutları vesaire birçok şey değişiyor Eğitim fakültelerinin içeriklerini değiştirmesi lazım." Ö-3

Öğretmenlere verilen hizmeti içi eğitimlerin işlevsizliği ile ilgili öğretmenler şu ifadeleri dile getirmiştir:

"Öğretmenlere verilen mesleki eğitimlerin sadece sayısal veri olarak bakılması belge alın bu sizin işinize yarın yarayacak mantığı sorunun çözümüne engelliyor, ayrıca öğretmenlere mesleki gelişim alanında verilen seminerler nitelikli değil." Ö-15

"Hizmet içi eğitim seminerlerinin işlevsizliği ve inandırıcılığının olmaması sorunun çözümünü engelliyor." Ö-14

"Şu anki seminer dönemleri çok verimsiz yani seminerlerde kitap özeti yapıyoruz biz anlatıyoruz Öğretmen arkadaşlar dinliyor öğretmen anlatıyor biz dinliyoruz böyle sunum yoluyla olmaz." Ö-16

Katılımcılar öğretmen sorunun çözülememesinde devletin ve toplumun eğitime olan bakışı ve politik etkenlerin sorunun çözümünü engellediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Katılımcıların bazılarının kendi ifadeleri şu şekildedir:

"Eğitim perspektifi ile ilgili bir durum var eğitim her ne kadar önemli gözükse de toplumumuzda çok da önemli değil bu toplumun çok da farklı öncelikleri var toplumun öncelik sıralamasında eğitim biraz gerilerde kalıyor." Ö-2

"Pandemi süreci geçirdik ülkemizde pandemi sürecinde eğitim okula gidip gitmeme meselesinden ibaret görülürken Amerikan medyasına baktığınızda eğitim çok farklı bileşmelerle değerlendirildi bizim eğitime bakışımız okullar açılacak mı açılmayacak mı eğitime devam edecek edilmeyecek mi ama adamlar ise bunu öğrenme kazanımları üzerinden tartıştılar." Ö-12

"Değerlendirme sistemi olmalı kişilere bağlı olmamalı performans ölçülmesi lazım Burada da siyasi irade buna giremiyor, çünkü oy durumu karşımıza çıkabiliyor ve benzeri etkenler." Ö-7

Öğretmen sorununun çözilememesiyle ilgili katılımcılar öğretmenlerin kendilerini yenilemeye ilgi ve ihtiyaç duymadıklarını, bu ihtiyacı hissetmeyen öğretmenin ise zaman içerisinde mesleki tükenmişliğe girerek standartlaştığı yönünde görüşler bildirmişlerdir, konuyla ilgili öğretmenlerin ifadeleri şu şekildedir:

"Sorunu çözemiyoruz çünkü öğretmen kendini geliştirme ihtiyacı duymuyor yeni durumu anlamak için çaba sarfetmiyor." Ö-3

"Sorunun çözümü arz ve talep dengesinden kaynaklanıyor aynı öğretmeni x okulda koyuyorsun orada öğretmen alelade davranıyor aynı öğretmene y okuluna koyuyorsunuz öğrenci talep etmeye başladığında öğretmen de sunumunu buna göre yapıyor, maalesef herkes durumu kabullenmiş durumda." Ö-13

"Ayrıca sistem içerisinde fark yaratan öğretmeni farklı olan öğretmeni ortalamaya çekmemek lazım maalesef okullarımızda bu durum yaşanıyor işte bir öğretmen farklı bir şey yapmak istediği zaman sen başımıza iş çıkartma, icat çıkartma gibisinden durumlar yaşanıyor." Ö-14

Mevcut öğretmen sorununun çözümüne yönelik katılımcılar öğretmenlerin performanslarının ve mesleki gelişim süreçlerinin ölçülmesi ve hizmet içi eğitimlerin kalitesinin artırılması gerekliliğini sıklıkla vurgulamışlardır. Ayrıca katılımcılar öğretmenlerin ekonomik haklarının iyileştirilmesi, öğretmenlere performansa yönelik teşvikler verilmesi, öğretmenlere yönelik meslek kanunun hazırlanması, öğretmen akademisi kurulması, sözleşmeli öğretmenlik sisteminin şu anki uygulamadan farklı olarak yenilenmesi ve okul sınıflandırmasının kaldırılmasına yönelik önerilerde bulunmuşlardır.

Bazı katılımcıların öğretmenlerin performansının ve mesleki gelişimlerinin ölçülmesine yönelik görüşleri şöyledir:

"Öğretmenlerin performansını görmemiz lazım öğretmenin sınıf içi performansını, yani benim sınıf içi performansımın denetlenmesi gözlemlenmesi lazım 2-3 yılda bir müfettiş gelip de şu evrakları getir bir bakayım bu iş olmaz, ben evrakları hazırlar getiririm ne olacak." Ö-9

"Öğretmenin sınıf içi okul içi performansının ölçülüp değerlendirilmesi gerekli fakat bunun kaliteli olması lazım objektif değerlendirme olması lazım." Ö-4

"Öğretmenlerin mesleki gelişimi denetlenmeli, her branşın öğretmenine aynı branştan olan bir birileri denetlemeli rehber olmalı il ve ilçe düzeyinde bir planlama yapılmalı." Ö-15

"Sorunun çözümü için performans kriteri getirirseniz çözersiniz merkezi bir sınav yaparsınız en az yılda bir kere sınav yaparsınız öğretmenin gelişimini izlersiniz kıstas koyarsınız." Ö-7

"Değerlendirme kriteri oluşturulmalı net bir değerlendirme sistemi olmalı kişilere bağlı olmamalı öğretmenin performansını ölçülmesi lazım." Ö-3

Katılımcılar Türk eğitim sistemi içerisindeki mevcut öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin / seminerlerin işlevsizliğine vurgu yaparak, sorunun çözümüne yönelik şu görüşleri dile getirmişlerdir:

"Meslek hayatı içerisinde ise hizmet içi eğitimler geliştirilebilir. Böylece yenilikçi eğitim metotlarını, eğitimde teknoloji kullanımını, dijitalleşen eğitimi öğretmenlerin gündemine taşıyarak etkileşimli çalışma ortamları oluşturabilir, mevcut öğretmen kadrosu eğitilebilir. Ayrıca sene başı dönem arası ve yılsonu zümre çalışmaları ile seminer çalışmaları uygulamada karşılığı olmayan bir boyutta değerlendiriliyor. Bu çalışmalar daha aktif hale getirilebilir, etkinliklerle doldurulabilir." Ö-11

"Öğretmenin de yapılandırıcı bir eğitim alması gerekir kendini dönüştürecek bir eğitim alması gerekir. Dolayısıyla hizmet içi eğitim aktarım şeklinde değil öğretmen o bilgiyi alacak kendi üzerinde test edecek uygulayacak bunu özümseyecek sınıfında uygulayacak. Hizmet içi eğitimde şu an yukarıdan aldık gördük ne biliyorsun diye sorduğumuzda hatırlamıyorum veya konu başlığını söylemesinden ötesine geçmemiz lazım öğretmen aldığı hizmet içi eğitim içselleştirmiş olmalı tabii bu zaman alıcı masraflı bir şey fakat eğitim buna değer bu eğitimi özgürleştiren bir unsurdur hem bireyi hem toplumu." Ö-12

"Hizmet içi eğitimi puan verme yolu düşünebilir aldığı hizmet içi eğitim sonrasında kişilerden bunu uygulamaya dönüştürmesi, proje sunması bir etkinlik uygulaması istenebilir bunun karşılığında öğretmenlere hizmet puanı, ekonomik destek vb. öğretmene farklılığının yaptığı ekstra işlerin karşılığı verilmeli bu durum öğretmenin motivasyonunu artırır." Ö-5

"Bakanlığın sistemli olarak öğretmene eğitim vermesi gerekir, bunun sonunda ciddi sınavlar yapılması gerekir böyle uyduruk eğitimler değil şu andaki gibi değil yani biz seminer döneminde eğitim yapıyoruz öğretmen söylüyor öğretmen dinliyor." Ö-3

Katılımcılar öğretmenlerin ekonomik haklarının iyileştirilmesi ve kendini geliştiren öğretmene maddi ve manevi teşvikler verilmesinin sorunun çözümünde etkili olacağını belirtirken konuyla ilgili bazı katılımcılar şu görüşleri ifade etmişlerdir:

"Öğretmenin performansını arttıracak motive edecek kaynaklar sunmamız lazım maddi odur olur manevi ödül olur öğretmen onere edilebilir" Ö-6

"Performansı iyi olan öğretmen ödüllendirilmeli desteklemeli." Ö-1

"Burada çözüm olarak maaş konusu aklıma geliyor yani millet bir şekilde ihtiyaçları karşılaması lazım mali konularla ilgili öğretmenlerin kafası biraz dolu enflasyon artıyor ev fiyatları artıyor o artıyor bu artıyor, bu durum öğretmenin ister istemez işine yansıyor." Ö-5

"Öğretmenin başarısına göre performansına başarıya göre ekonomik destek verirsiniz, başarıyı ödüllendirmek lazım, takdir, teşekkürle başarı belgesi yetmeyebilir." Ö-7

Katılımcılardan Ö-11 sorunun çözümüne yönelik öğretmenlik meslek kanunun ile ilgili şu ifadeleri kullanmıştır:

"Son dönemlerde öğretmenlik mesleğinin tanımı, öğretmenliğin yerinin, değerinin ne olacağı ile ilgili bir kanuni düzenleme yapılması gündeme geldi. Belki de bu düzenlemeler ile yeni boyut kazanılabilir."

Katılımcılardan Ö-3 sözleşmeli öğretmenliğin getirilmesine yönelik çözüm önerisinde şu ifadeleri dile getirmiş; *"öğretmen kendini yenilemiyorsa istenilen başarıyı sağlayamıyorsa kusura bakma seninle devam etmiyoruz diyecek bir sistem oluşturulması gerekir"*. Katılımcılardan Ö-13 okul sınıflandırmasının öğretmenlerin gelişiminde etkili olduğunu bu sınıflandırmanın kaldırılmasının sorunun çözümünde etkili olacağını şu ifadelerle belirtmiştir *"Okulların sınıflandırmasında ortadan kaldırdığımız zaman öğretmeni de heyecana getirecek doğru ortamlar yaratırız okul iklimi öğretmenin gelişiminde etkiler. "* ayrıca aynı katılımcı diğer önerisinde öğretmen akademilerinin kurulması gerektiğine yönelik:

"Kesinlikle Milli Eğitim bünyesinde öğretmen akademileri kurulmalı burada öğretmenler ihtiyaç duydukları konularda eğitimlerini almalı ya da bazı eğitimler öğretmenlere zorunlu hale getirilmeli, bazı öğretmenlerin pedagojik eksiklikler olabilir bu öğretmenler tespit edilmeli ve bunları bu eğitim verilmeli." İfadeleri dile getirmiştir.

Öğretmen yetiştirme sorununun çözümüne yönelik katılımcılar yetiştirme sisteminin değişmesi ve uygulamalı derslerin arttırılması gerekliliğini sıklıkla vurgulanmıştır. Katılımcılar sorunun çözümü için öğretmenlik tercihinde nitelikli

öğrenci alınması ve istihdama göre planlama yapılması gerektiği yönünde de görüş belirtmişlerdir.

Katılımcılardan bazılarının öğretmen yetiştirme sisteminin değişmesine ve uygulamalı derslerin arttırılmasına yönelik ifadeleri şu şekildedir:

"Öğretmenlerin eğitiminin saha ile iç içe olması gerekir, çıraklık eğitimi gibi olmalı bu öğretmen adaylarının eğitiminin belli bir safhasının tamamen birleşik bir şekilde okulda entegre edilmesi gerekiyor. Eğitim fakültesine giden bir öğrencinin okulla birlikte eğitim fakültesini götürmesi gerekiyor ya bu sadece eğitim fakültesini işi değil sahada uygulaması lazım dönemin tamamını hissederek gitmesi gerekiyor." Ö-2

"Öğretmen yetiştiren okulların hocalarım sahaya inmeli gözlemlemeli ve buna göre üniversitelerde bir eğitim öğretim programı çıkarılmalı." Ö-15

"Tıp fakültelerinin nasıl uygulama hastaneleri varsa üniversitelerinde en az 3 sınıftan itibaren 2 yıl bu tür uygulama okullarına olmalı üniversitelerin bütün kademelerinde uygulama okulu olacak. Üniversitede çocukların derslerine giren hocalar da idari görev alacaklar icabında dolayısıyla hem akademik ekip sahanın içerisinde olacak. Daha sonra bu sahaya çıkacak olanlar genç öğretmenler sudan çıkmış balık gibi düşmeyecekler öğrencinin karşısına, atandıkları okullara okul dinamiği içerisindeki sorunları ve çözümü görecekler uygulama okulunda okul gibi olacak tabii veliler de bunu kabul edecek veliler de bu durumu bilerek gönderecekler akademik personel de orada çalışmalar yapacak." Ö-12

"Bölge bölge eğitim üniversiteleri kurulmalı, üniversitenin içerisinde Anaokulu ortaokul lise olmalı bizzat öğrenciler olmalı üniversitedeki branşları yönelik yeni program yapılmalı öğrenciler hem eğitimde olacak hem uygulamalarını yapacaklar, öğretmen daha mezun olmadan okuldaki sınıfın havasını tozunu daha okurken öğrenecek yaşayacak." Ö-9

"Son sene öğretmenlerin kesinlikle bir yıl boyunca okulda olması lazım aynı doktorların hastane uygulaması gibi olmalı sadece ders saati şeklinde değil de bütün yıl boyunca olmalı bu süreçte öğretmen adayına asgari ücret verilebilirsiniz. Öğretmene danışman öğretmen gibi ayak işlerini yaptırmayacaksınız." Ö-5

"Nitelikli öğretmenin yetişmesi için öğretmen liseleri tekrar gündeme getirilebilir. Böylece öğretmen kaynaklı sorunları aşabilmek için işin lise ayağından başlanmış olur." Ö-11

Katılımcılardan bazılarının çözüm önerisi olarak sunduğu öğretmenlik tercihinde nitelikli öğrenci alınması ile ilgili görüşe yönelik şu ifadeleri dile getirmişlerdir:

"Eğitim fakültelerinin tercih edilebilmesi için sıralamanın dışında farklı kriterler konulmalı. Bu anlamda öğretmenliği hayatında idealize etmiş bireyler yapmaya başlarlar. Aslında öğretmenlik bir meslek değildir öğretmenlik bir hayat tarzıdır, bir

yaşam felsefesidir. Bu anlamda bunu hayat felsefesi olarak görmüş yaşam biçimi haline getirmiş kişilerin öğretmen olması lazım gelmektedir. Böylece puanım buraya yetiyor bari öğretmen olayım salla başını al maaşını tipolojisinden çıkarabiliriz öğretmenliği." Ö-11

"Öğretmen adayı seçilirken yetenek değerlendirilmesi yapılmalı yetenek bir sanattır bunun görülmesi lazım." Ö-12

Öğretmen adayı seçiminde öğretmen değerlendirilmesi de önemli olmalı ben bir öğrencinin bu konuda fikrini değiştirdim öğrenci hemşirelik yazacaktı 9. sınıftan beri tanıdığım bir öğrenci olduğu için bu çocuğun çok iyi bir öğretmen olacağına kanaat getirdim empatisi çok iyi iletişimi çok iyi alt kademedeki öğrencileri çok iyi yönlendirebiliyor görev paylaşımı çok iyi öğretmenleri gözlemliyor şu konu şöyle anlatılsa daha iyi olur gibi görüşleri var ya dedim ki sen kesinlikle öğretmen olmalısın dedim ve öğretmenliği tercih etti, bu tarz nitelikli öğrencileri öğretmen yapmalıyız." Ö-5

Katılımcılar öğretmen yetiştirme sorununun çözümüne yönelik istihdama göre planlamanın yapılmasını şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Geleceğe dönük bir projeksiyon çıkararak ne kadar öğretmen ihtiyacı var sorusuna öncelikli olarak cevap bulunmalı. Buna göre planlama yapılması lazım." Ö-11

"Öğretmen yetiştirme işini tek kurum üstlenmeli eğitim fakültesi, kaliteli öğretmen adayı alacaksınız sıralama aşağıya çekeceksin arz talebe göre yani ihtiyaca göre eğitim fakültesine öğrenci alacaksınız formasyon kesinlikle olmamalı insanlara umut tacirliği yapılmamalı formasyon umut tacirliğidir." Ö-5

Öğretmen alanında yaşanan sorunlardan anlaşılmaktadır ki öğretmenin iyi yetiştirilmesinin yanında mevcut öğretmenlerin içsel ve dışsal motivasyonlarını arttıracak uygulamalar geliştirilmelidir.

4.1.2. Eğitim Yöneticileri Sorunu

Tablo 4. Eğitim Yöneticileri Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	Kod	f
Sorun Ne	Liyakat ve Liderlik Sorunu	4
	Yönetimsel Adalet	3
Sorunun Etkileri	Öğretmenin tutum ve davranışlarını etkiliyor	5
	Okullarda çatışma ortamı oluşmasına neden oluyor	3
	Okullarda kurum kültürünün oluşmasını engelliyor	3
Sorunun Nedeni	Yönetici yetiştirme ve atamada sistem ve istikrar yok	4
	Politik ve ideolojik etkenler	3
Çözüm Önerileri	Performansa yönelik bir atama sistemi oluşturulmalı	5
	Yetiştirme sistemi kurulmalı	4

Türk eğitim sisteminde eğitim yönetimi konusunda sorun olduğunu belirten katılımcılar eğitim yöneticilerindeki liyakat ve yönetsel adalet sorunlarının eğitim öğretim sürecini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Katılımcılar sorunun varlığının öğretmenin tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkilediği, eğitim öğretim ortamlarında çatışma ortamının oluşmasına neden olduğu ve bu durumun kurum kültürünün oluşmasını engellediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bazı katılımcıların sorunun ortaya çıkarttığı problemlere yönelik ifadeleri şu şekildedir:

"Bu sorun okulda uyumu bozmakta verimi düşürmekte öğretmenlerin okula bağlılığını azaltmakta kurum kültürünün oluşmasını engelliyor." Ö-20

"Sahada öğretmene rehberlik edecek öğretmenin iç motivasyonunu yükseltecek olanlar eğitim yöneticileridir. Eğitim yöneticilerinin öğretmenlere yönelik yanlış tutumlar sergilemesi öğretmenin motivasyonunun kırılmasına, huzursuz mutsuz olmasına, değer görmediği hissine kapılması gibi olumsuz bir durumu ortaya çıkarttığı gibi öğretmenin standartlaşmasına ve potansiyelinin altında mesleğini sergilemesine neden olmaktadır. Öğretmen hal böyle olunca var olanın üstüne bir şey koymaya gerek duymuyor. Bu tür sorunların var olduğu okullarda kurum kültürü oluşmuyor." Ö-12

"Çalışma hayatımda ayaklarımın geri geri gittiği okul oldu, öğretmenliği sevmeme rağmen okula gitmenin eziyet olduğu zamanlar yaşadım. İdareci tutum ve davranışlarından dolayı okula giderken ayaklarımın gitmediği, istemeye istemeye gittiğimi hatırladığım dönemler oldu." Ö-6

"Okulda çatışma ortamı oluşabiliyor, bu da eğitim ortamını olumsuz etkiliyor, öğretmen okula soğuk bakıyor öğretmen mutsuz oluyor öğrencinin başarısını olumsuz etkiliyor özellikle öğretmen açısından baktığım zaman böyle bir olumsuz ortamda okula gelmek istemez öğretmen. Okula istemeye istemeye gelir dersime gireyim çıkayım etliye sütlüye karışamaz." Ö-3

"Öğretmenler arasında motivasyon eksikliği ortaya çıkartıyor ya benim işim zaten yapılmaz benim görüşüm dikkate alınmaz öğretmen doğal olarak kendisini geri çekmeye başlıyor. Bu durum okul ortamında olumsuz iklimin oluşmasına neden oluyor." Ö-8

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde öğretmenlerin motivasyonları üzerinde okul yönetimlerinin büyük bir etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Sorunun neden kaynaklandığı ve neden çözülemediğine ilişkin katılımcılar yönetici yetiştirme sisteminin olamamasını ve yönetici atama ve seçiminde uygulanan politik ve ideolojik etkenlerin sorunun kaynağında ve çözilememesinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılardan bazılarının sorunun neden kaynaklandığına yönelik ifadeleri şöyledir:

"Yöneticiyi yetiştirme noktasında bir şeyler yapmadığımız için öğretmenler için de aynısı geçerli sahaya giriyor sahada bunu öğrenelim diye zaman geçiriyor vura döke kıra çarpa iş öğreniliyor."Ö-12

"Yönetici atama sisteminden kaynaklanan problemler var Ben buradaki en büyük sıkıntı yönetici yetiştirme sistemimizin olmaması yani çok okul yöneticisinin yönetim becerisine sahip olmamasından kaynaklanan problemlerin ortaya çıkıyor."Ö-8

"Yönetici atamada politik ve siyasi ideolojik bakış açısı olduğunu düşünüyorum."Ö-6

"Öğretmenlerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesi noktasında eğitim önemli ise aynı durum yöneticiler içinde geçerlidir. Yönetici olacak olan okul müdürü, müdür yardımcısı İlçe Milli Eğitim Müdürü, İl Milli Eğitim Müdürü bunun yönetim ayağına dair eğitimi almış olmaları gerekir planlanarak o işin eğitici, liderlik organizasyon gibi alt başlıklarıyla ele alarak oradan yetiştirilmesi gerekiyor böyle bir sistemin olmayışı sorunu ortaya çıkartıyor." Ö-12

Sorunun çözilememesinin nedenleri ile ilgili katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır:

"Bir söz vardır gömleğin düğmesini baştan yanlış iliklerseniz ne yaparsanız yapın diğerlerini düzeltemezsiniz. Yöneticiyi yetiştirme noktasında bir şeyler yapmadığımız için, baştan plan sistem üzerine kuramadığımız için anlık çözümlerle olmamış bunu görevden aldım bu oldu bunu oraya taşıyalım gibi anlık tepkisel hareketlerle davranıyoruz tedavi ediliyormuş gibi bir izlenim oluşuyor fakat sorunun nedenine ve çözümüne odaklanmıyoruz."Ö-12

"Yönetici atamada siyasi ve politik bakış açısı maalesef devam ediyor, üst yönetim sisteminden aşağı doğru inildiğinde problemler ortaya çıkıyor. Atamada görevlendirme belli bir sistemimiz düzenlememiz söz konusu değil. Sınav yapıyoruz mülakat yapıyoruz politik olmayan ideolojik bakış açısı ayrılmış atama sistemi kuramadığımız için sorunu çözemiyoruz." Ö-8

"Öğretmenliği ilk başladığım yıllarda öğretmen bir arkadaş vardı dedi ki benim müdür olman lazım tamamen derdi siyasal bir bakış açısı idi. Fakat maalesef baktığımda 25 yıl geçmesine rağmen hala bir sistemin oluşmadığını söyleyebilirim."Ö-6

Sorunun çözümüne yönelik katılımcılar, performansa dayalı bir atama sisteminin oluşturulması ve yönetici yetiştirme sisteminin kurulması doğrultusunda önerilerde bulunmuşlardır. Katılımcıların sorunun çözümüne yönelik önerilerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

"Yöneticileri sınavla almak olmaz mevzuata çalışan herkes öğrenebilir, öğretmenler içerisinde liyakat sahibi, risk alabilen, sorun çözme yeteneğine sahip olan öğretmenleri tespit edip eğitime tabi tutarak yönetici yapabiliriz." Ö-6

"Sınav bir değerlendirme tamam fakat kişiyi işin başında görmek lazım tanımak lazım sürecini değerlendirmek lazım. Örneğin önce müdür yardımcısı olduğunda ne yapmış

neler yapmış ne gibi faydaları sağlamış bunu değerlendiren bir sistem olmalı bir puanlama sistemi olabilir objektif değerlendirme yapabilecek bir sistem olmalı yani ne olursa olsun bizim yönetici yetiştirmemiz lazım. Bunun için ayrı bir kurum olabilir yönetici olmak isteyenlere belli süre eğitim verilebilir.” Ö-8

“Yönetici olmak isteyen öğretmenleri iletişim becerisi, problem çözme becerisi, çatışma yöntemleri, pedagojik formasyon, liderlik birçok konuda eğitime almalıyız sonraki süreçte ise yönetici adayları sınav alınır bu sınava geçtiği takdirde yönetici sertifikası verilmeli.” Ö-20

“Bence bir okulu olmalı eğitim verilmeli idareciler doldurulmalı desteklenmeli eğitilmeli idareciler de kendisini geliştirici etkinlikler yapmalı.” Ö-3

Katılımcılar eğitim yönetimi alanında yaşanan sorunların çözümünde yönetici yetiştirme sisteminin ve performansa dayalı bir atama sisteminin oluşturulmasının etkili olacağını vurguladıkları ortaya çıkmaktadır.

4.2. Eğitim Felsefesi ve Eğitim Politikalarından Kaynaklı Sorunlar

Bu bölümde katılımcıların Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında gördükleri *Eğitim Felsefesi ve Eğitim Politikalarından* kaynaklanan sorunlar ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Sorunu ele alan katılımcılara önce sorunun ne olduğu sorusu yöneltilmiş, devamında bu sorunun ne gibi problemlere neden olduğu, sorunun neden kaynaklandığı, neden çözülemediği ve sorunun çözümüne yönelik önerilerini içeren görüşlerine yer verilmiştir.

4.2.1. Eğitim Anlayışı Sorunu

Tablo 5. Eğitim Anlayışı Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

<i>Kod</i>	<i>f</i>
Sınav Odaklı ve Ezberci Eğitim	4
Değer Yargılarının İstenilen Düzeyde Verilememesi	4
Her Öğrenciye Standart Eğitim Verilmesi	2
Eğitim Öğretimin Zaman ve Mekânla Sınırlandırılması	2
Okulun Yaşam Alanı Değil Öğrenme Yeri Olarak Görmek	1
TOPLAM	15

Tablo 5 incelendiğinde katılımcılar Türk eğitim sisteminde sınav odaklı ve ezberci eğitim anlayışının varlığını, öğrencilere değer yargılarının istenilen düzeyde verilememesini önemli bir sorun olarak görmektedirler. Ayrıca her öğrenciye standart bir eğitimin verilmesi, eğitim öğretimin zaman ve mekâna sınırlandırılması, okulların

yaşam alanından ziyade sadece öğrenme alanı olarak görülmesi eğitim anlayışı başlığında belirtilen sorunlar arasında yer almaktadır.

Sınav odaklı ve eğitim anlayışı üzerine bazı katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Ezberci ve sınav odaklı bir eğitim anlayışımız var, çocuğun kendini öne çıkartacak kendi özgünlüğünü ortaya koymasını sağlayacak bir eğitim anlayışımız yok ya da biz uygulayamıyoruz.” Ö-6

“Uygulama yerine soru çözmeyi odaklanıyoruz çocukların eğlenebileceği farklı etkinlikleri yapmak yerine ne yapıyoruz, bu sınavda çıkar mantığıyla soru çözüyoruz çocukların sosyal gelişimlerini göz ardı ediyoruz.” Ö-17

Katılımcılar eğitim anlayışımızda değer yargılarının istenilen düzeyde verilemediğini vurgulamışlar, bazı katılımcılar sorunu şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

“İnsani ve etik değerler eğitimi noktasında problemlerimiz var, okumuş fakat empati kuramayan makineden farkı olmayan bireyler yetiştiriyoruz.” Ö-18

“Öğrencilerde değer yargısı kavramının, milli duyguların çok güçlü olmamasının değerlerimize önem verilmemesinin önemli bir sorun olduğunu düşünüyorum.” Ö-7

“Öğretim Eğitim'den önce geliyor, öğretim birinci planda eğitim ikinci planda gençlere baktığımız zaman ahlaksız bir gençlik şımarık bir gençlik görüyorum ben.” Ö-16

Katılımcılardan Ö-3 her öğrenciye standart eğitim verilmesinin insanın tabiatına aykırı olduğunu ve bunun ciddi bir sorun olduğunu şu ifadelerle dile getirmiştir:

“Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini dikkate almadan tüm öğrencileri aynı hamur da yoğurmak istiyoruz, tek tip insan ortaya çıkartmak istiyoruz bu durum insanın tabiatına aykırı. Her bir bireyin çok farklı yapıları var çok farklı düşünceleri var ilgisi var kabiliyeti var yeteneği var biz bu yetenek ve kabiliyete göre eğitim veremiyoruz dolayısıyla öğrencilerin yetenek ve kabiliyetini köreltiyoruz.”

Katılımcılardan Ö-10 eğitim öğretimin zaman ve mekânla sınırlandırılması hususunda şu ifadeleri dile getirmiştir:

“Eğitim öğretimi zaman ve mekânla sınırlandırıyoruz eğitim- öğretim dediğimiz zaman sadece akademik olarak bilgiyi aktarma olmaz bilgiyi yaşantıya dönüştürme vardır bilgiyi yaşantıya zaman ve mekânı sınırlayarak dönüştüremezsiniz, fakat bizim bilgiyi yaşantıya dönüştürebilecek ne zamanımız var nede bilgiyi aktardığımız mekânın dışına çıkabilme imkânımız var.”

Katılımcılardan Ö-9 okulların sadece öğretim yeri olarak algılandığını aslında okulların bir yaşam alanı olması gerektiğini şu sözlerle ifade etmiştir:

“Okulu çocuklar için sadece öğretim yeri olarak görüyoruz, oysa okul çocukların eğlenme fiziksel, sosyal ve estetik ihtiyaçlarını giderme yeridir. Okulu daha çok bir yaşam alanı haline getirme bizim temel projemiz olmalı çocuk okulda sadece zihinsel gelişmemeli her alanda gelişmeli.”

Sorunun etkilerine ilişkin katılımcılar sorunun varlığının öğrencilerin özgünlüğünü ve yaratıcılığını engellediğini, öğrencilerin çok yönlü gelişimini zedelediğini, öğrenciler arasında rekabetçi bir anlayışı oluşturduğunu ve bu anlayışın insani değerlerden yoksun hayattan kopuk bir neslin yetişmesine neden olduğunu belirtmişlerdir. Bu anlayışın öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilmesini zorlaştırdığı ve öğrencilerde güdülenme eksikliği gibi sorunları ortaya çıkarttığı bulgularına ulaşılmıştır.

Katılımcılardan bazılarının eğitim anlayışımızın öğrencilerin özgünlüğünü, yaratıcılığını ve çok yönlü gelişimini engellediğine yönelik ifadeleri şu şekildedir:

“Çocuğun kendini öne çıkartacak kendi özgünlüğünü ortaya koymasını sağlayacak bir eğitim anlayışımız yok hal böyle olunca düşünme becerileri gelişmeyen, bir konuyla ilgili analiz sentez yapamayan bir öğrenci profili yetişiyor, eğitim öğretim sürecinde anlatıma dayalı öğretmeni aktif öğrenciyi pasif kılan bir eğitim anlayışımız var bu durum.” Ö-6

“Eğitim anlayışımız öğrencilerdeki özgünlüğü, yaratıcılığı farklı düşünmeyi engelliyor öğrenci sadece sınavı kazanmaya odaklanıyor ya da dersi geçmeyi düşünüyor eğitim anlayışımız, uyguladığımız öğretim yöntem ve teknikler öğrenciyi böyle bir düşünce içerisine sevk ediyor.” Ö-14

“Biz öğrenciyi ilkokuldan törpülemeye başlıyoruz üniversiteye kadar devam ediyor yetenekleri bitiriyoruz maalesef ailelerin hepsi çocuklarını okutmayı düşünüyor, masa başı devletten bir iş olsun bulsun istiyor oysa benim çocuğum özgün olsun ve kendi özelliklerini kullanarak hayatta kalmayı becerebilsin kendi yeteneklerini kullanarak sorunlarına çözüm üretebilsin şeklinde bir durum yok.” Ö-3

“Çocuk sadece öğrenme eşittir eğitim okul olarak düşünüyor. Bu durum çocuğun duygusal gelişimini engelliyor kendini ortaya koyamıyor ve özgüven sorununu ortaya çıkartıyor, rekabetçi duygusu ile eğitim verdiğimiz için çocuk rekabetçi yaklaşım içerisinde işbirliği paylaşma problem çözme gibi becerilerini kaybediyor çocuğu geliştireyoruz derken çocuğun çok yönlü bütünlüğünü bozuyoruz.” Ö-9

“Özellikle okullarda ezbere dönük uygulanan eğitim öğretim yöntemi öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine engel olmakta.” Ö-7

Eğitim anlayışımızda yaşanan sorunların öğrenciler arasında rekabetçi bir anlayışa neden olduğu ve öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilmesini güçleştirdiğine yönelik bazı katılımcıları ifadeleri şunlardır:

"Her insanın çok farklı yapıları var çok farklı düşünceleri var ilgisi var kabiliyeti var yeteneği var. Biz bu yetenek ve kabiliyete göre eğitim veremiyoruz, dolayısıyla öğrencilerin yetenek ve kabiliyetini köreltiyoruz, diyoruz ki sen söyle olacaksın gençlerin bazı özelliklerini kaybediyoruz bu durum toplam işgücüne de yansıyor belli bir yaştan sonra ki verimine de yansıyor." Ö-3

"Her öğrenciye tek tip bir bedende eğitim vermeye çalışıyoruz, öğrencinin kendi güçlü ve zayıf yönlerini görmeden kaybolmasına güçlü yönlerinin fark edilmeden kaybolmalarına veya zayıf noktalarını geliştirme şansı bulamamalarına neden oluyor." Ö-12

"Sistem bizi ve öğrenciyi öyle bir hale getirdi ki dersler öğrencilere sadece sınav odaklı verilir hale geldi, öğrenciyi toplumla buluşturmak lazım, öğrenciyi okurken hayatın içine katmalıyız fakat bu anlayış ile çok zor." Ö-7

Katılımcılar yeni neslin insani değerlerden yoksun ve hayattan kopuk bir şekilde yetiştiğin, şu ifadelere dile getirmişlerdir:

"Sadece akademik bilgi yüklenmiş hayatın sorunlarını çözmeye yönelik çözüm üretmeyen bir öğrenci ortaya çıkmış oluyor çocuk 18 yaşında geliyor işe başlayacak insanlarla nasıl ilişki kurulur bunu bilmiyor dilekçe yaz diyorsun bu dilekçeyi hangi cümlelerle ifade edeceğini meramını nasıl anlatacağını bilmeyen öğrenciler yetişiyor." Ö-10

"İnsani değerleri bilmeyen bireyler yetişiyor, doktora gittiğin zaman yüzüne karşı sen öleceksin diyebiliyor empati kuramayan bencil sadece kendini düşünen hayatı maddiyat olarak gören insanlar yetiştiriyoruz." Ö-8

Katılımcılardan Ö-9 eğitim anlayışımızda öğrenciye her şeyi öğretme müfredatın tamamını verme gibi bir anlayışın varlığı ve bunun olumsuz etkileri üzerine şunları ifade etmiştir:

"Biz müfredatı yetiştirme düşüncesi içerisinde öğrenciye her şeyi öğretmeye kalkıyoruz böyle olunca çocuğu bıktırıyor ezıyoruz, yok ediyoruz, çok zaman harcıyoruz ama ürün verimsiz oluyor. Biz hep verme sürecinde oluyoruz çocuğu öğrenme kaygısına sokuyoruz çocuğa öğrenmeyi öğretmemiz lazım."

Sorunun neden kaynaklandığı konusunda katılımcılar sınav odaklı ve bu duruma bağlı olarak ortaya çıkan rekabetçi anlayışın etkili olduğunu vurgulamışlardır. Öğretmenlerin gelenekçi yapısı, müfredatın ve ders saatlerinin yoğun oluşu, ailelerin eğitime bakış açısı, rehberlik ve yönlendirme sisteminin işlevsizliği, siyasi

müdahaleler ve öğretmenlerin isteksizliği gibi faktörlerin de sorunun ortaya çıkmasında etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Katılımcılar eğitim anlayışımızda yaşanan sorunun sınav odaklı rekabete dayalı bir eğitim sisteminden kaynaklandığını şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Bizim yarışmacı bir eğitim sistemi içerisinde olmamızdan eğitimi sadece sınav odaklı rekabete dayalı bir eğitim olarak planlamışız. Bu da doğal olarak şu kadar ihtiyaç var şu kadar talep var arz talep ilişkisi içerisinde öğrenci yarışmacı bir duruma dönüşmüş, o zaman da çocuğu biz çok yönlü gelişimini, eğitsel, sosyal, kültürel gelişimini sağlayamıyoruz sadece koştan bir çocuk ortaya çıkartıyoruz." Ö-9

"Maalesef ülkemizde eğitimin yegâne amacı merkezi sınavlarda başarılı olmaya dönüştü, hal böyle olunca ezber dayalı, öğrenciye bilgi yükleyen ve öğrenciler arasında rekabeti ortaya çıkartan bir eğitim sistemimiz oluştu." Ö-10

"Merkezi sınav sistemin varlığı doğal olarak ister istemez böyle bir eğitim anlayışını ortaya çıkartıyor." Ö-6

Katılımcılar eğitim anlayışımızda yaşanan sorunların kaynağında öğretmenlerin gelenekçi yapısının da etkili olduğunu şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Öğretmenlerin geleneksel bir çizgiden geliyor olması öğretmenlerin başka bir şey görmemesi o çocuğu yönlendirecek çocuğu eğlendirecek derse başka şekillerde aktif hale getirecek programlara bizlerin de çok fazla sahip olmaması soruna kaynak teşkil ediyor." Ö-6

"Öğrenciyi bilgi küpü olarak görüyoruz, fakat erdem tarafı eksik kalıyor, uzman olarak bilgilendiriyoruz insan olarak erdem veremiyoruz iyi niyet tarafı eksik doğru insan yetiştiremiyoruz." Ö-9

Katılımcılardan Ö-14 müfredatın ve ders saatlerinin yoğunluğunun eğitim anlayışı üzerindeki olumsuz etkisine yönelik: *"Müfredat ve bu müfredatı yetiştirme düşüncesi zaman problemi sorun teşkil ediyor, çünkü bu süreçte öğrencinin ilgisini ihtiyacını dikkate almadan yoruyoruz, yıpratıyoruz ve bıktırıyoruz."* ifadelerini kullanmıştır. Katılımcılardan Ö-16 ailelerin tutumunun etkisi ile ilgili:

"Sorun büyük oranda ailelerden kaynaklanıyor, neden çünkü aileler çocuklarının her istediklerini yapıyorlar ben yaşayamadım çocuğum yaşasın, ben yapamadım çocuğum yapsın, ben giyemedim çocuğum giysin, ben alamadım çocuğum mağdur kalmasın gençliği bu durum buraya getirdi diye düşünüyorum." ifadesini kullanmıştır.

Katılımcılardan Ö-3 rehberlik siteminin işlevsizliğinin sorunun ortaya çıkışında etkili olduğunu şu cümlelerle ifade etmiştir:

“Maalesef okullardaki rehberlik servisleri sınav odaklı rehberlik yapıyorlar puan üstün olan Fen Lisesi'ne gitsin, biraz düşük olan Anadolu Lisesi'ne gitsin en düşük olan Meslek Lisesine gitsin gibi bir rehberlik anlayışı var. Bunun değişmesi lazım çocuğa bir bak onu tanı ilgisi nedir, yeteneği nedir buna bakıp yönlendirmek lazım.”

Katılımcılardan Ö-7 öğretmenlerin sorumluluk almadığını daha doğrusu almak istemediğini ve basit bir siyasi müdahalenin öğretmenleri isteksizliğe yönelttiğini şu cümlelerle ifade etmiştir:

“Öğretmenler kendilerine geri çekmek zorunda kalıyor, öğretmen öğrenci ile ilgili herhangi bir olumsuz cümle kursa öğretmeni incitici bir şekilde çok farklı tepkiler gelebiliyor, öğretmen bunu gördüğü için çocuğun bir yanlış hareketine ben niye müdahale edeyim niye başıma dert alayım diyor. Bu durum öğretmenleri öğretim faaliyeti dışında eğitimin içinde yer alan değer yargısı, ahlak, terbiye vb. alanlarda bu tür şeyleri verme konusunda öğretmeni isteksiz kılıyor. Örneğin basit bir devamsızlık olayı için bir siyasi okulu yönetimini arayabiliyor bu durum okulu öğretmeni rencide ediyor. Bu tür durumlar öğrencinin Öğretmenlere karşı saygısını etkiliyor.”

Sorunun neden çözülemediğine yönelik katılımcılar, eğitim öğretim faaliyetlerinde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının dikkate alınmadığını, öğretmenlerin bakış açısının ve eğitimde akademik başarıya odaklanılmasının sorunun çözümüne engel teşkil ettiğini sıklıkla vurgulamışlardır. Ayrıca merkezi sınavların bilgi düzeyini ölçmeye yönelik yapılması, sınıf mevcutlarının yoğun olması, değerler eğitimin teorik düzeyde kalması, müfredatın yoğun olması, ailelerin çocuğa yönelik tutumları ve disiplin cezalarının yetersizliği sorunun çözilememesinin nedenleri arasında gösterilmektedir.

Katılımcıların eğitim anlayışında yaşanan sorunların çözilememesinin nedenlerine yönelik kendi ifadelerine aşağıda yer verilmiştir. Katılımcılardan bazılarının eğitim öğretimde öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarının dikkate alınmadığına dair ifadeleri şu şekildedir:

“Biz de 1'den 12'ye kadar aynı sınıf düzeyindeki her öğrenciye aynı müfredat uygulanmaya çalışılıyor, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini dikkate almadan tüm öğrencileri aynı hamur yoğurmak istiyoruz tek tip insan ortaya çıkartmak istiyoruz bu durum insanın tabiatına aykırı.” Ö-3

"Okulda kapasitesi yeteneği bir akademik seviyeye gidecek ve akademik seviyede başarılı olamayacak olan öğrenciyi de akademiye hazırlama prensibinden anlayışından uzaklaşmamız lazım yani biz akademik olarak başarılı olacak olmayacak çocukları akademik olarak hazırlamaya çalışıyoruz," Ö-9

"Çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate almıyoruz, şöyle bir söz vardır 'balık bir kuş değildir balık uçamaz balığa uçmayı öğretmeyeceksin' biz çocukların hepsine çocuklara her şeyi öğretmeye çalışıyoruz." Ö-10

Eğitim anlayışında yaşanan sorunların çözilememesinde öğretmen faktörünün önemli bir etken olduğunun bazı katılımcılar şu cümlelerle ifade etmiştir:

"Öğretmen faktörünü gözden geçirmemiz lazım, şimdi öğretmen A sınıfına gidiyor aynı konuyu anlatıyor süper, B sınıfına gidiyor hiçbir şey yok, sorun B sınıfında değil sorun öğretmen de çünkü öğretmen etkinliğini, anlatımını aktivitelerini B sınıfına göre planlamadı. Öğretmen standarda bağlanmış gidiyor fakat B sınıfındaki öğrencinin algısı, dikkati ilgisi farklı bu yapılan öğretmenlik olmaz." Ö-3

"Öğretmenlerin gelenekçi anlayışa sahip olması çözüme engel teşkil ediyor, fakat tek başına öğretmen diyemeyiz ama etkili bir unsur." Ö-6

Eğitimde akademik başarıya odaklanılması ve merkezi sınavlar ve bu sınavların içeriği sorunun çözümüne engel teşkil ettiğine yönelik katılımcıların bazılarının ifadeleri şu şekildedir:

"Eğitim sistemimizin rekabetçi, yarışmacı ve akademik başarıya odaklanan bir durum içerisinde olması çözümü engelliyor." Ö-8

"Öğrencilerin eğitim öğretime başladığı günden itibaren düşünme alanına yönelik çalışmalar yaptırılmıyor ya da yeterli ve istenilen düzeyde değil, okullarda akademik başarı beklentisi yüksek, akademik başarı var mı yok mu istatistiğe bakıyoruz." Ö-14

Müfredatın ve sınıf mevcutlarının yoğun olmasının sorunun çözülmesini engellediğine yönelik Ö-6 şu ifadeleri dile getirmiştir:

"Sınıf öğrenci mevcutlarımızın yoğunluğu, müfredatın yoğunluğu okul ortamlarının yetersizliği ve elverişsizliği gibi nedenlerde sorunu çözümü noktasında engel teşkil ediyor. Örneğin kendi adıma söyleyeyim interaktif bir şekilde öğretim oyun oynatarak öğretim gibi eğitimleri aldım bu eğitimlerden döndükten sonra bunu uygulayacağım dedim zamanlar oldu evet bir iki gün uygulamaya çalıştım çok zorlanıyorsun süren yetmiyor, müfredatı yetiştirmeye çalışıyorsun baktım olmuyor daha sonra sen de çarka ayak uyduruyorsun ve standartlaşıyorsun."

Katılımcılardan Ö-16 eğitim anlayışımızdaki sorunların çözilememe nedenleri içerisinde yer alan öğrencilerin gerçekleştirdiği olumsuz davranışların yönetmelik

düzeyinde ciddi bir yaptırımının bulunmaması ve bu durumun değerler eğitiminde istenilen sonucun alınamamasını şu sözlerle dile getirmiştir:

"Eğitim müfredatlarında yer alan değerler eğitimi sadece kitaptan okutulup geçen uygulamada çok geçmeyen bir eğitim olduğu için yetersiz kalıyor, mesela temizlik eğitimini nasıl verirsiniz öğrenciye sınıfını temizletirsiniz tuvaleti temizletebilirsiniz. Sabah tertemiz bir okula sınıfa giriyoruz akşam çıkarken her taraf çöp kâğıt parçası, kalemini açmak için çöpe gitme zahmetinde de bulunmuyor ayrıca disiplin cezaları yetersizliği elimizi kolumuzu bağlıyor çocuğun olumsuz bir hareketini gördüğümüzde herhangi bir şekilde yaptırım uygulamıyoruz. "

Sorunun çözümüne yönelik katılımcılar, eğitim öğretim faaliyetlerinde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının dikkate alınarak etkinlik merkezli bir eğitimin yaygınlaştırılması gerekliliğini sıklıkla vurgulamışlardır. Ayrıca mesleki eğitime erken yaşta başlanması, öğretmenlerin eğitilmesi, rehberlik ve yönlendirme sisteminin işlevsel kılınması ve okulları hayatın kendisi haline getirilmesini çözüm önerisi olarak belirtmişlerdir.

Katılımcıların sorunun çözümüne yönelik eğitim öğretim faaliyetlerinin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının dikkate alınarak planlanması gerekliliğini şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Öğrencilerin ilgi, İhtiyaç ve yetenekleri doğrultusunda kitapların, müfredatın, değerlendirilme sisteminin şekillendirilmesi gerekli, ilgi yeteneklerin spor sanat ve benzeri alanlarda görülüp yönlendirilmesi yani öğrencinin güçlü yönlerinin farkına varıp güçlendirilmesi lazım eksik yönlerinin de tespit edilip telafi edilmesi geniş bir resmin çizilmesi lazım." Ö-12

"Çözümü için insanı merkeze alan ve onu davranışsal, duygusal bütünlüğü içinde inceleyen, duygusal ve gelişimsel dönemlerini içine alan ve davranış kazandırmaya çalışan bir eğitim anlayışı ortaya koymak gerekli." Ö-18

"Her öğrenciye akademik eğitim vermeye kalkıyoruz bu yanlış, ülkenin kuaföre tamirciye, elektrikçiye ihtiyacı var kesinlikle Öğrencilerin ortaokuldayken ilgi ve yeteneklerine göre akademik başarısına göre mesleğe yönlendirmeleri gerekiyor." Ö-10

"Çocukları ilgi ve yeteneklerine göre çalışma alanı içerisine kanalize etmeliyiz." Ö-5

Eğitim anlayışımızdaki sorunun çözümüne yönelik eğitimde uygulama ve etkinliklerin artırılması gerekliliğini bazı katılımcılar şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Burada problem teori ile pratiği birleştiremiyoruz teori bir yerde gerekli fakat pratiği olmadığı zaman teorinin hiçbir anlamı yok sonraki hayatında masa başı iş yapacakla

sanayide veya ticarete farklı bir alanlarda bunlar hem teorikle hem pratikle ortaklaşa gitmesi lazım" Ö-3

"Eğitimi konu anlatım sunum şeklinde değil de etkinlik uygulama merkezli yapmalıyız, öğrencileri eğitimde aktif kılmalıyız çocuklar okulda 7-8 ders saati boyunca oturur vaziyette pasif halde bekliyor ve bir an önce okuldan gitmeyi düşünüyor, bu eğitim anlayışından kurtulmalıyız. " Ö-9

Katılımcılardan Ö-10 etkin rehberlik ve yönlendirme sisteminin sorunun çözümünde etkili olabileceğini ayrıca bazı öğrencilerin erken yaşta mesleki eğitime yönlendirilmesinin yaşanan sorunları çözebileceğini şu ifadelerle belirtmiştir:

"Mesleki eğitimi ortaokuldan itibaren başlamalıyız, ilgi ve yetenek testlerinin uzman kurum kuruluşlar tarafından alanında yetkin insanlar tarafından yapılması gerekir ki çocuklar liseye geçmeden iyi bir rehberlik ve yönlendirme yapılmalı. Meslek liselerinde okuyan çocukların kaçına test yapıldı hiçbirine bu çocuk 4 yıl boyunca bu eğitimi alacak ama bu çocuğun bu mesleğe yönelik yeteneği ilgisi var mı bakılmadı. Çocuklar genel liselere nitelikli Liseleri yerleşemediği için buraya geldiler, mesleki eğitime çocukları erken yaşta belirli plan ve sistem dâhilinde yönlendirebilirsek sorunu çözülebilir ve böylece çocukların hepsini akademik bir sınavın kapısına koymamış oluruz. "

Katılımcılardan Ö-14 sorunun çözümü noktasında öğretmenlerin eğitilmesi ile ilgili: *"Öğretmenleri eğitmek lazım öğretmenlere öğrencilerin üst düzeyi becerilerini geliştirmeye yönelik rehberlik alanında hizmet içi eğitim verilmeli."* ifadesini kullanmıştır. Katılımcılardan Ö-9 eğitim anlayışında yaşanan sorunlara çözüm önerisi olarak:

"Şunu yapmalıyız okulla hayatı birleştirmeliyiz, okul çocuğu hayata hazırlayan bir yer olmamalı hayatın kendisi olmalı. Örneğin bulunduğumuz bölgedeki meslek lisesinde 70 model bir araba var sök yavrum tak yavrum bu adam okulu bitirdikten sonra yeni nesil araba karşısına çıktığında ne yapacak okul hayata hazırlamayacak okul hayatın içinde olacak."

İfadelerini dile getirerek okulların öğrencileri hayata hazırlayan değil okulun hayatın kendisi olması gerektiğini vurgulamıştır.

4.2.2. Merkezi Sınav Sorunu

Tablo 6. Merkezi Sınav Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	<i>Kod</i>	<i>f</i>
Sorunun Etkileri	Sınav odaklı bir eğitim anlayışı	7
	Derslere yönelik ilgi eksikliği	4
	Eğitim amacından sapması	4
	Öğrencilerde psikolojik ve duygusal sorunlar	3
	Sınava endeksli okul ve öğretmen başarısı	3
	Öğretmen performansını etkilemesi	2
	Ailelere ekonomik yük getirmekte	1
Sorunun Nedeni	Sınav ile eğitim sisteminin uyuşmaması	3
	Toplumsal beklenti	2
	Gelecek kaygısı	2
	Okulların sınıflara ayrılması	2
Neden Çözülemiyor	Fırsat eşitliğini ve adaleti sağladığı düşünülmesi	5
	Sosyal ve ekonomik koşulların varlığı	3
	Kurumlar arasında koordinasyon eksikliği	1
Çözüm Önerileri	Etkili rehberlik ve yönlendirme sistemi kurulmalı	3
	Okulların sınıflandırılması gözden geçirilmeli	1
	Üniversiteler öğrenci için başvuru kriteri getirmeli	1

Sorunun etkileri konusunda katılımcılar merkezi sınavların eğitim öğretim sistemimizde sınavı merkeze alan bir eğitim anlayışı ortaya çıkarttığını vurgulamışlardır. Bu duruma bağlı olarak öğrencilerde bazı derslere yönelik ilgi eksikliğinin ortaya çıktığını, merkezi sınavlarda başarılı olamama düşüncesinin öğrenciler üzerinde kaygı ve stresi arttırarak psikolojik ve duygusal sorunlara yol açtığını belirtmişlerdir. Katılımcılar merkezi sınavların eğitimi asıl amacından saptırdığını, okul ve öğretmen başarısını sınava endeksleyen bir durum ortaya çıkarttığını, öğretmenlerin performansını etkilediğini belirtirken, merkezi sınavların ailelere ekonomik yük getirdiği yönünde de görüş bildirmişlerdir.

Katılımcılar merkezi sınavların şu anki yapısı ile eğitim-öğretimi gerçek amacından saptırdığını ve eğitim anlayışında sınav merkezli bir sistemi ortaya çıkarttığını şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Eğitimin; ağırlıklı olarak sınav odaklı sınav merkezli olmaması gerekiyor, ancak neredeyse tüm yollar dönüyor dolaşıyor sınav gerçeğine bağlanıyor. Herkesin derdi nitelikli bir lise ya da üniversiteye devam etmek olarak karşımıza çıkıyor." Ö-11

"Sınav eğitimi amacından saptırdığını söylüyorum, bizim 8 sınıflarda tek odak noktamız var sadece sınav." Ö-8

"Merkezi sınav sisteminin varlığı eğitim öğretim sisteminde etkiliyor. Öğrenciyi ve öğretmeni öğrenmeden ziyade ezber sistemine geçici bilgiye yönlendiriyor, öğretmenleri makineye, test öğretmenine çeviriyor, bu durum öğrencilerin genel kültürünün de azalmasına neden oluyor çünkü öğrenci sadece sınavda kendisine lazım olan bilgiye yöneliyor." Ö-15

"Fen lisesindeki beyni iyi olan öğrenciler yazık ediyoruz çocuklar bildiğin testmatik oldu, örneğin bir TÜBİTAK projesi yapacaksınız fakat çocuk ben sınava hazırlanacağım diyor bir projeye etkinliğe katılmak istemiyor ailede istemiyor bu durum öğrencilerin yaratıcılığını olumsuz etkiliyor. Öğrencileri testmatik haline getiriyoruz." Ö-5

"Sınavların varlığı öğrenciyi ezberle yönlendiriyor, daha çok sınavda çıkacak soruları çözmeye yönelik bir eğitim sistemi ortaya çıkıyor. Öğretmenler adına da baktığınız zaman dersine girdiğiniz sınavdaki soruları tahmin edebilme bunları derslerinizde işleyebildiyse soruyu yakalayabiliyseydi maalesef bu başarı ölçütü gibi görünüyor." Ö-6

Merkezi sınavların varlığını sorun olarak belirten katılımcılar, merkezi sınavlarda ders bazında sorulan soru sayılarının derslere yönelik ilgiyi olumsuz etkilediğine şu ifadeleri dile getirmişlerdir:

"Derslerinize olan ilgi merkezi sınavda çıkan soru sayısına bağlı hale geliyor soru sayınız az ise dersiniz çocuğun çok umurunda olmuyor, soru sayınız az geldiği için soru sayınız kadar değeriniz oluyor." Ö-6

"Bu durum öğrencilerin derse karşı ilgisini, alakasını ve bakış açısını şekillendirebiliyor. Bu durum sınavlarda soru sorulmayan derslere karşı öğrenci tutum ve davranışlarının şekillenmesinde de etkili oluyor." Ö-11

"Örneğin üniversite sınavında tarih coğrafya felsefe gibi branşlarda ki derslerin soruları az olması bu derslerin varlığını sıkıntıya sokuyor öğrencilerin bu derslere yönelik ilgilerini zayıflatıyor." Ö-7

Merkezi sınavların okul ve öğretmen başarısını sınava endekslediğini, ayrıca öğretmen performansını etkileyen bir unsur olduğunu dile getiren katılımcılar bu durumu şu ifadelerle dile getirmiştir:

"Ayrıca merkezi sınavlar okul, öğretmen ve öğrenci başarısının ölçütünü sadece akademik düzeyde elde edilen başarı ile sınırlandırıyor. Bir lisede iseniz eğer ne kadar mühendislik kazandırdığınız ne kadar tıp fakültesi kazandırdığınız bir okuldaki başarının ölçüsü olarak ele alınıyor. Evet, bu bir ölçüttür ama yegâne ölçüt müdür? Hayır." Ö-11

"Maalesef okul ortamı yarış ortamına dönüşüyor öğretmenler kendi içerisinde yarışmaya başlıyor." Ö-8

Katılımcılar merkezi sınavların öğrenciler üzerinde bir baskı unsuru oluşturduğunu belirtirken, sınav sürecinde olan öğrencilerde psikolojik ve duygusal sorunların sıklıkla yaşandığını şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Merkezi sınavın varlığı maalesef öğrencilerde psikolojik sorunlara neden olabiliyor sınava hazırlanma sürecinde sınav esnasında Sınav sonrasında psikolojik sorunlar ortaya çıkartabiliyor." Ö-15

"Öğrencilerin üzerine büyük bir psikolojik baskı hem velilerin üzerine baskı yani sonuçta psikolojik ve ekonomik bir yük ortaya çıkıyor." Ö-8

Sorunun neden kaynaklandığına yönelik katılımcıların konuyu iki farklı açıdan ele aldıkları görülmektedir. Katılımcılar merkezi sınavlarda sorulan sorular ile okullarda işlenen müfredat arasındaki uyumsuzluğun soruna neden olduğunu belirtirken, genel manada ise sorunun nedenini toplumsal bir açıdan ele almışlardır. Burada ise ailelerin çocukları ile ilgili gelecek kaygısının toplumu üniversite okumadan bir meslek sahibi olunmayacağına yönelik düşünceye yönelttiği katılımcılar tarafından sorunun önemli bir kaynağı olarak görülmektedir. Ayrıca bu sorunu ele alan katılımcılar orta öğretim düzeyinde okul sınıflandırılmasının sorunun nedenleri içerisinde yer aldığını da belirtmişlerdir.

Katılımcıları sınavın içeriği ile okul müfredatlarındaki uyumsuzluğun soruna neden olduğuna yönelik ifadeleri şu şekildedir:

"Okulda ne öğretiliyor ve merkezi sınavlarda ne ile karşılaşılıyor problemi de oldukça önemli. Konuyla ilgili olarak yaptığım yüksek lisans tezimin konusu Milli Eğitim müfredatı ile ÖSYM Tarih sorularının uyuma düzeyiydi. Çıkan sonuç ise böyle bir uyumun olmadığını bize gösterdi. Müfredatta kazanım ağırlığı fazla olan konularla ilgili sınavlarda az soru sorulmuşken kazanım ağırlığı az olan konulardan ise daha fazla soru sorulmuş." Ö-11

"Sınavın içeriği de problem, içeriğinin okulda öğretilenler farklı olması maalesef ilkokuldan itibaren çocukları ezber mantığı ile yetiştiriyor 8 sınıfta yeni nesil soru diyorsunuz bu çocuğa siz böyle bir şey öğretmediniz bunu LGS de istiyorsunuz çocuk özel ders alıyor kaynak kitap alıyor dershaneye gidiyor çözümü başka bir yerde arıyor. Sınavla eğitim müfredatının uyumaması sorunun önemli bir nedeni arasında yer alıyor." Ö-8

"Merkezi sınavlarda müfredatla sınavlarda sorulan soruların uyumsuzluk göstermesi ve sınavın yoğunluğunun bir iki ders güdümlü olması diğer dersleri yok sayması ayrı bir sorun ortaya çıkartıyor. " Ö-7

Katılımcılar ailelerdeki gelecek kaygısının merkezi sınavları hayatın merkezine oturttuğunu ve toplumda eğitim almadan bir iş sahibi olunamayacağı algısının hala devam ettiğini bu durumun sorunun ortaya çıkışında önemli bir etken olduğunu şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Toplumsal bir sorun gibi duruyor biz anne babalar çocuğumuzun sadece okuyarak para kazanabileceğini düşünüyoruz çocuk masa başı işlerde para kazansın istiyoruz." Ö-6

"Gelecek kaygısı hayatın bir tek sınavla bağlı olduğu düşüncesi var toplumda. "Ö-15

"Biz herkesi okutmaya çalışıyoruz o gri yakalıların yapacağı işler yapacak insan kalmayacak. Bizim çocuklar bu işleri beğenmiyor daha doğrusu aileler bu duruma çok sıcak bakmıyor yani çocuklarının okuyarak bir iş sahibi olabileceğini düşünüyor." Ö-6

"Genel anlamda sosyoekonomik koşullar dolayısıyla üniversite mezunu olmaksızın bir istihdam alanı oluşmayacağına yönelik ciddi bir bakış açısı var. Üniversiteye giden herkesin iş bulabileceği ekonomik anlamda hayatını devam ettirebileceği düşünülüyor." Ö-11

Katılımcılar okulların sınıflandırılmasının merkezi sınav sorununu etki ettiğini öğrencilerin orta öğretim düzeyinde bazı okul türlerine yoğunlaşmasına neden olduğuna yönelik Ö-7 şu ifadeleri kullanmıştır:

"Ortaöğretimde bütün genel liselerin Anadolu Lisesi yapılması sıkıntılı, okulları sınıflandırıyoruz. Öğrencilerin çoğu Anadolu Liselerinde okumak istiyor, böyle olunca öğrencilerin büyük bir çoğunluğunu mesleksiz bir şekilde liseden mezun ediyoruz. Bu öğrencileri üniversitenin önüne yığıyoruz."

Sorunun neden çözülemediğine ilişkin katılımcılar merkezi sınavların bir üst eğitim kademesine yerleştirmede fırsat eşitliğini ve adaleti sağlamaya en yakın sistem olduğu görüşünde birleşmişlerdir. Ayrıca sosyoekonomik koşullar ve kurumlar arasında koordinasyon eksiliğinin sorunun çözümünü engellediğini belirtmişlerdir.

Katılımcıların sorunun neden çözülemediğine yönelik vurguladıkları sınavların üst kademeye öğrenci yerleştirmede fırsat eşitliğini ve adaleti sağlamaya en yakın sistem olduğu bulgusuna yönelik ifadeleri şu şekildedir:

"Bu sistemden daha adil bir sisteminiz var mı? Hayır, böyle bir sistem üretemedik, okul puanları denildi, portfolyo denildi, okuldan gelecek notlar belirleyici olsun denildi, fakat bu çözüm önerilerinde de özel okullar ile devlet okulu çatışması durumu söz konusu haline geldi. Yani öğrenci seçimi için sınav dışında objektif bir kıstas belirlenemeyeceği düşüncesi çözümü engellemekte." Ö-11

"Fırsat eşitliğini sağlayan sistem bu, şu anda böyle devam ediyor en adil sistemi olarak bu görüyor " Ö-15

"Sınavı kaldıracağız düşüncesi var bu sınav kalkmalı, fakat bu aşamada en adil olan sistem bu fakat kötü çok arızalı bir sistem olduğunu kabul etmemiz lazım."

Ö-7

"Haliyle mevcut yaklaşımlar içinde an adil sistem bu yerine bir şey koyamayınca sınav sistemlerini kaldırmaya yönelik girişimler sonuçsuz kalıyor." Ö-6

Sorunun çözülmemesinde toplumsal gerçeklerin sosyoekonomik koşulların etkili olduğunu Ö-6 ve Ö-11 şu sözlerle ifade etmiştir:

"Sorunu çözmek sadece Bakanlığın devletin hükümetin tek başına yapabileceği bir şey gibi durmuyor Biraz önce söylediğim gibi toplumsal baskı eğitim üzerinde çok fazla var anne babaların eğitime bakış açısını değiştirmek lazım." Ö-6

"Genel anlamda sosyoekonomik koşullar dolayısıyla üniversite mezunu olmaksızın bir istihdam alanı oluşmayacağına yönelik ciddi bir bakış açısı var. Üniversiteye giden herkesin iş bulabileceği ekonomik anlamda hayatını devam ettirebileceği düşünülüyor." Ö-11 sözleriyle sorunun çözülmemesinde toplumsal bakış açısına vurgu yapmıştır.

Katılımcılardan Ö-7 sınav sistemiyle çok fazla oynandığını ve kurumlar arasında koordinasyon eksikliğinin sorunun çözümüne engel oluşturduğuna yönelik:

"Sistemle çok fazla oynanıyor, gelen her bakan her bürokrat sistemde arıza var diyerek yeni bir şey getirmeye çalıştı herkes kendi bakış açısına göre bir şey getirmeye çalıştı. Sahadaki uygulayıcılardan fikir alınmıyor ya da liyakatsiz insanlar bu konuda görevli, yenilik adı altında geriye dönüşler başladı sistemin tepesindeki insanlar bunun farkında değiller ÖSYM, MEB, YÖK arasında koordinasyon kopukluğu var." İfadelerini dile getirmiştir.

Sorunun çözümüne ilişkin katılımcıların öneri sunmakta tıkanıklıkları görülmektedir. Katılımcılardan Ö-11 konuyla ilgili: *"Tıkanığımız nokta aslında burası. Bu sistemden daha adil bir sisteminiz var mı? Hayır, böyle bir sistem üretemedik."* cümlesini ifade etmiştir. Katılımcıların bazıları rehberlik ve yönlendirme sisteminin, okulların sınıflandırılmasının yeniden gözden geçirilmesinin sorunun çözümünde etkili olabileceğine yönelik görüş belirtmişlerdir.

Ö-7, üst kademeye geçişte rehberlik ve yönlendirme sisteminin yetersiz olduğunu, öğrencilerin lise kademesinde tek bir okul türüne yöneldiğini, rehberlik ve yönlendirme sistemin etkili kılınması ile merkezi sınav sorunun sistemi ve öğrenci üzerindeki baskıyı hafifleterek sorunun çözülebileceğini şu ifadelerle dile getirmiştir:

“Eğitim sisteminde rehberlik ve yönlendirme yetersizliğinden dolayı öğrencilerimizi üst kademeye yönlendirmede çok ciddi problem yaşıyoruz. Öğrencileri ortaokuldan liseye geçişte tek bir okul türüne sıkıştırıyoruz, lisenin sonunda ise hepsini üniversite kapısına yığıyoruz, öğrenciyi ortaokul sürecinde ilgi, yetenek ve akademik başarısına göre yönlendirebilirsek tüm kademelerdeki merkezi sınav sorunu ortadan kaldırılabileceğiz.”
Cümlesi ile dile getirmiştir.

Katılımcılardan Ö-15 sorunun çözümüne yönelik: *"Lise bitirme sınavı getirilebilir, her öğrenci merkezi sınava girmek zorunda kalmaz üniversiteler lise bitirme sınavı sonucuna göre üniversiteleri için başvuru kriteri belirleyebilir, bu şekilde merkezi sınav baskısı ortadan kaldırılabilir."* İfadesiyle öğrenci üzerindeki merkezi sınav baskısının azaltılabileceğini öne sürmüştür.

4.2.3. Eğitim Sistemi ve Eğitim Politikalarının Sık Değişimi Sorunu

Tablo 7. Eğitim Sistemin ve Eğitim Politikalarının Sık Değişimi Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	Kod	f
Sorunun Etkileri	Sürekli değişim, güveni zedeliyor	4
	Motivasyonu olumsuz etkiliyor	4
	Değişim sahayı etkiliyor ve verimi düşürüyor	3
Sorunun Nedeni	Eğitim politikalarının kişilere bağlı değişmesi	5
	Planlamanın uzun vadeli yapılmaması	3
	Bakanların eğitimci olmaması	2
Neden Çözülemiyor	Eğitim geleneğimiz	3
	Eğitim politikalarının süreklilik arz etmemesi	3
	Sosyoekonomik faktörler	2
	Yeniliğin öncüsü olamamak ve değişime ayak uyduramamak	2
Çözüm Önerileri	İstikrar ve Süreklilik sağlanmalı	5
	İdeolojik olmayan bir eğitim politikası	4
	Uluslararası iyi örnekler alınmalı	3
	Planlama çok boyutlu düşünülmeli	3
	Paydaşların fikri önemsenmeli	2

Sorunun etkileri konusunda katılımcılar bakanlık düzeyinde yaşanan değişimlerin eğitim politikalarını etkilediğini ve sistem değişimini beraberinde getirdiğini belirtmişlerdir. Katılımcılar özellikle merkezi sınavlarda yapılan değişikliklerin eğitim paydaşları tarafından sistemsel olarak algılandığını bu durumun öğretmen, öğrenci ve velilerde eğitim politikalarına yönelik güven kaybına neden olduğunu, öğretmen ve öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkilediğini yaşanan değişimlerin sahayı doğrudan etkilemesinden dolayı eğitimdeki verimi düşürdüğü ifade edilmiştir. Katılımcılar sorunun ortaya çıkarttığı problemlerle ilgili şu ifadeleri dile getirmişlerdir:

"Sistemin tepesinde yaşanan değişimler sahadaki bizleri doğudan etkiliyor. Yaşanan tüm gelişmeler süreç devam ederken meydana geldiği için hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin motivasyonu olumsuz yönde etkileniyor. Ayrıca merkezi sınavlarda yaşanan değişimler eğitimin paydaşları tarafından sistemsel olarak algılanıyor ve bu durum sisteme olan güveni de zedeliyor." Ö-11

"Sorun öğretmeni etkilemekte öğretmenin sisteme olan güvenini zedelemekte, öğretmenin motivasyonunu olumsuz etkiliyor, öğretmen eğitim sitemine olan inancını ve güveni yitiriyor, öğretmen bugün var olan bu sistemin yarın değiştirileceğini devam etmeyeceğini düşünüyor." Ö-1

"Benim çocuğum 4 yıl öncesinde üniversite sınavına girmişti. Hep şu endişeyi taşıdı acaba önümüzdeki yıl sınav sistemi değişir mi, acaba önümüzdeki yıl matematik soru sayısı değişir mi, geometriden soru çıkar mı edebiyattan paragraf sorusu kaç tane çıkar gibi belirsizlikler çocuklarda hep endişeye yol açıyor çocuklar hep endişeli bir bekleyiş içerisindeler." Ö-16

"Öğrencinin ve öğretmenin sürece adapte olmadan değişmesi verimi düşürüyor, eğitime olan inancı zedeliyor, öğretmenin motivasyonunu düşürüyor, eğitim kademesi 4 yıl olduğu için sistemin en azından 4 yıl sabit kalması gerekir. Sistemden kastettiğimiz sadece sınav değil, örneğin çocuklar ilkökulda el yazısı ile başladılar ama ortaokulda terk edildi, ders saati sayıları da örnek gösterilebilir, getirilen uygulamanın sonucu görülmeden yeniden değişiyor." Ö-14

Sorunun neden kaynaklandığına yönelik katılımcılar eğitim politikalarının kişilere bağlı değişmesini, eğitim planlamasının uzun vadeli yapılmamasını ve milli eğitim bakanlarının eğitimci olmamasının etkili olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların sorunun neden kaynaklandığı ile ilgili görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

"Bakan değişimi bürokrat değişimi üst amirlerin sürekli değişiminden ve her gelen bakanın kendisinin imzasını atmaya çalışmasından kaynaklanan sorun var. Yeni gelen bakan bir önceki bakan da daha iyisini yapacağını düşünerek bu adımları atıyor ama

kendi attığı adım henüz meyvesini vermeden yeni bir bakan geldiği için sonucu beklemeden sürekli sistem değişiyor. Yani Bürokrasi değişimi ve buna bağlı politik etkenler sorunun nedeni diyebilirim." Ö-16

"Özellikle daha eski dönemlerde Türkiye'de hükümetler değiştiğinde eğitim sistemi ile ilgili olarak yaşanan değişimler son dönemlerde bakanların değişmesiyle birlikte değişir hale geldi." Ö-11

"Eğitim politikalarının kişilere bağlı şekillenmesinden kaynaklanıyor, eğitim politikaları kişilere bağlı değişikliğe uğruyor." Ö-2

"Genelde Milli Eğitim Bakanlarının eğitim camiasının dışından olması eğitime bakış açılarının farklılaşmasına yol açıyor." Ö-11

"İdeolojik bakış açısı olabilir yani öğretmenin öğrencinin sisteme müdahil olma gibi değiştirebilme gibi bir durumu söz konusu değil bu sorun yönetsel bir nedenden kaynaklanıyor." Ö-1

"Yaptığımız değişim süreklilik arz etmiyor. Nasıl bir insan istiyorsunuz üretken bir insan, bilgiyi üreten fikir üreten, ürün üreten bir insan değişimler onun üzerinde planlanmalı geleceğe dönük planlama yapmalıyız. Dün ve bugüne göre yapılan planlama geleceğin çocuklarını hazırlayamaz, öngörülebilir bir hedef belirlenmeli en az 4 yıllık bir program yapılmalı sorununuz yaptığımız değişimin sonucunu görmeden yeniden değiştiriyoruz." Ö-14

Sorunun neden çözülemediğine yönelik katılımcıların görüşleri incelendiğinde ülkemizdeki eğitim geleneği, eğitim politikalarının süreklilik arz etmemesi, sosyoekonomik etkenler, yeniliğin öncüsü olamamak ve değişime ayak uyduramamak gibi durumların etkili olduğu belirtilmiştir. Katılımcıların sorunun neden çözülemediği ile ilgili görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

"Eğitim geleneğimiz ve geçmişin birikimi sorunu çözmemizde engel teşkil ediyor, eğitim programını hazırlayan arkadaşlarında bizlerin de geçmiş bir eğitim sistemi ile gelmesi gelenekçi bir sistemle eğitim aldığımız için yeniliğe ve değişime ayak uyduramıyoruz. Dünyada teknoloji alanında gelişme var fakat biz bu gelişmede öncü değiliz öncü olmayıp tüketicisi olduğumuz için muhtemelen geleceğin sorunu da biz belirleyemiyoruz." Ö-14

"2005 yılında oluşturulan ilerlemeci eğitim felsefesi bireyi merkeze alan öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alan bir eğitim anlayışını vurgulamaktadır. 16 yıl geçti okullara gidelim bakalım hep öğretmen merkezli eğitim anlayışı var, bizim teorik ile pratik arasında iletişim de etkileşim de bütünlük de sorunlarımız var." Ö-8

"Eğitimle ilgili komple bir reform göze alınamıyor, çünkü yapı çok büyük ve çok boyutlu. Bu durum büyük bir maliyet ve genişçe bir zamana yayılacak büyük çaplı bir çalışmayı gerektiriyor. Eğitim alanında çok geniş bir kitlenin bulunması, yaşanacak değişimlerden birçok kişinin etkilenebilecek olması ve yeni kurulacak sistemin kolay kolay zeminine yerleşemeyebileceği endişeleri böyle bir reformu engellemektedir. Bu

yüzden de uzun ve orta vadeli eğitim politikaları geliştirmekten çok, anı kurtarmaya dönük adımlar atılıyor." Ö-11

"Çözemiyoruz çünkü yapılan değişiklikler ihtiyaçlara tam olarak cevap vermiyor ve süreklilik arz etmiyor." Ö-1

Sorunun çözümüne yönelik katılımcıların ifadeleri doğrultusunda ortaya çıkan bulgular şu şekildedir. Eğitim politikalarında ve uygulamalarında istikrarın ve sürekliliğin sağlanması, ideolojik olmayan bir eğitim politikası oluşturulması, iyi örneklerin alınıp ülke şartlarına uyumlu hale getirilerek uygulanması, planlamanın çok boyutlu düşünülmesi ve paydaşların fikrinin alınıp önemsenmesi gerektiği yönünde önerilere ulaşılmıştır. Katılımcıların sorunun çözümüne yönelik görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

"Eğitimle ilgili politikaların kişilere bağlı politikalardan, hükümet politikalarından ziyade devlet politikası olarak ele alınması lazım. Her yönetsel değişikliğe bağlı bir eylem değil bunun tamamen bir devlet politikası bağlamında değerlendirilmesi gerekir eğitimin politikalar ve siyaset üstü olması gerekir." Ö-2

"Yeni getirdiğimiz bir sistemi en az 4-5 uygulamalıyız, eksisi artışı ile sonucunu kesinlikle görmeliyiz. Bakanlığın aslında bir vizyonu var fakat öğretmenler bunda ne kadar ilgileniyor, uygulayıcı öğretmen çünkü öğretmene iyi aktarıldığı zaman kısa vadede dönüş alınmayabilir fakat uzun vadeli sonuç alınabilir. Getirilen bir sistem en az 4 yıllık kademe sürecinde ne olursa olsun değişmemeli sonuç görülmeli." Ö-14

"Kısa, orta ve uzun vadeli planlamalar yapılabilir. Uzun soluklu sürdürülebilir politikalar üretmek gerekiyor, ayrıca sorunun ne olduğunun tespitinin net bir şekilde ortaya konulması lazım. İkinci olarak eğitimin paydaşlarının yaşadığı bu problemde sorun boyutunda mı yoksa çözüm boyutunda mı yer aldıklarını belirlemesi gerekmektedir. Zira varlıklarıyla sorun boyutunda yer alanlar çözüm üretebilmek konusunda da yetersiz kalabiliyorlar. Bu anlamda eğitim sistemimiz; eğitimin kendi değerleri ve doğruları içerisinde yeni bir paradigma ile ele alınmalıdır. Ayrıca yapılan uygulamalarda istikrar ve süreklilik olmalıdır." Ö-11

"Eğitim alanında iyi olan ülkelerin sistemleri alınmalı fakat bu sistem ülke şartlarına uygun hale getirilmeli ve süreklilik sağlanmalı ne olursa olsun sonuç görülmeli." Ö-1

"Dünyada eğitimde örnek olabilecek ülkeler var ve bunlar rol model alınabilir. Ben hep söylüyorum Güney Kore'de, Japonya' da gerçekten ahlaklı nesiller yetiştiriyorlar, çalışkan nesiller yetiştiriyorlar bunlar bu işi nasıl yapmışlar onları örnek alabiliriz onların eğitim sistemlerini kendinize uyarlayabiliriz hangisi bize uyar hangisi bize uymaz bakıp yapabiliriz." Ö-16

Sorunla ilgili katılımcılar ifadeleri incelendiğinde katılımcılar değişimin muhakkak olacağını belirtirken eğitim sistemimizde değişimlerin bir plan dâhilinde uzun vadeli yapılmadığını ve kişilere bağlı değişen politikalardan dolayı süreklilik arz

etmediğini vurgulamışlardır. Katılımcılar getirilen yeniliğin en az bir kademe süresince sürdürülmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir.

4.2.4. Müfredat Sorunu

Tablo 8. Müfredat Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	<i>Kod</i>	<i>f</i>
Sorunun Etkileri	Öğrencilerde çaresizlik ve öğrenme problemi	7
	Öğrencilerde ilgisizlik ve disiplin problemleri	5
	Öğrenciler arasında fırsat ve imkân eşitsizliği	2
Sorunun Nedeni	Müfredatın yoğun, derin ve akademik hazırlanması	7
	Öğrencinin ilgi ve ihtiyacına hitap etmemesi	4
	Müfredatın tamamını öğretme düşüncesi	3
	Merkeziyetçi anlayışla hazırlanması	2
	Hazırlayıcılar ile uygulayıcılar arasında iletişim kopukluğu	2
Neden Çözülemiyor	Merkeziyetçi eğitim anlayışı	2
	Kalıcı öğrenmeyi ölçen sistemin olmayışı	1
	Farklılıklarını ve ihtiyaçlar dikkate almayan müfredat	1
	Sorun olarak görülmemesi	1
	Sorunun çözümüne odaklanmayıp sorunun detaylarına takılmak	1
	Müfredatı uygulanmasında öğretmenlere inisiyatif verilmemesi	1
	Merkezi sınavların varlığı	1
Çözüm Önerileri	Uygulama ve etkinlik merkezli bir müfredat	4
	Esnek ve çerçeve bir müfredat	4
	Öğrenci seviyesi dikkate alınmalı	2
	Sahanın görüşleri dikkate alınmalı	1
	Çözüme odaklanıp soruna takılmamalıyız	1

Sorunun etkileri konusunda katılımcılar Türk eğitim sisteminde müfredatın yoğun olduğunu, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayamadığını, merkeziyetçi bir anlayışla hazırlandığı için uygulamada farklılıkların dikkate alınamadığını ve bu durumun ciddi problemlere neden olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar belirtilen sorunların öğrencilerde; çaresizlik, başarısızlığı kabullenme, öğrenme problemleri, derslere ve okula ilgisizlik, motivasyon eksikliği ve disiplin problemleri gibi psikolojik, pedagojik ve bilişsel sorunlara yol açtığını belirtilmiştir. Bunun yanında müfredatın merkeziyetçi bir anlayışla hazırlanmasının dezavantajlı okullarda ve

bölgelerde okuyan öğrenciler için fırsat ve imkân eşitsizliğine neden olduğuna yönelik görüş bildirmişlerdir. Müfredatın yoğunluğunun öğrenciler üzerinde oluşturduğu olumsuz etkilere yönelik katılımcılardan bazıları şu ifadeleri kullanmıştır:

"Başarılı olamıyoruz sonuca varamıyoruz çocuğa her şeyi öğretmeye kalkıyoruz. Eylül ayında öğrettiğimizi çocuk Kasım ayında unutup, çocuk ezberliyor ezberlemek öğrenmek demek değildir araba sürmek bir öğrenmedir bunu unutmazsınız ama çocuklara biz müfredat yoğun olduğu için papağan gibi ezberletiyoruz." Ö-4

"Kitaplarımızda bilgi yoğunluğu çok fazla akademik dille yazılmış bu durum çocuğun anlam vermesini zorlaştırıyor özellikle matematik de bunu çok hissediyoruz. Çocuk deniyor düşüyor takla atıyor düşüyor ve en sonunda diyor ki ben bunu yapamayacağım ve ben matematiği yapamayacağım. Artık matematiği öğrenemeyeceğim diyor öğrenememeyi öğreniyor, öğrenilmiş çaresizlik ortaya çıkıyor çocuk bundan sonra dersle ilgili kendisini kapatıyor geçen bir psikoloji anlatıyorum İki kavram arasında doğru orantı vardır diyorum hocam derse oran orantı sokmayalım diyor, çocuk matematikteki kavramdan bile soğumuş." Ö-9

" Müfredatımızın yoğunluğu öğrencide isteksizliğe sebep olmakta teferruatı verirken aslı da kaybediyoruz Önemli olan ile Önemsiz de içi içe geçirdiğimiz zaman öğrenci bunu ayırt edemiyor bu sefer öğrenci kaybolup gidiyor." Ö-3

"...bütüncül olarak baktığımız zaman öğrenci şöyle düşünmeye başlıyor; Ben tarihi yapamıyorum matematiği yapamıyorum bunların hiçbirini yapamayan bir öğrenci başarılı olacağına inanmıyor. Biz bir öğrenciye başarısızlığı değil başarıyı tattırmalıyız ki o müfredat işe yarasın." Ö-10

"Orta ve alt seviyedeki öğrencilerin öğrenme problemleri ortaya çıkıyor meslek liselerindeki ile Anadolu- Fen liselerindeki öğrencilerin aynı kitabı aynı müfredatı görmüş olması problemler ortaya çıkarıyor." Ö-15

Katılımcılar Müfredatın merkezîyetçi bir anlayışla hazırlanmasının öğrenciler arasında fırsat ve imkân eşitsizliğini ortaya çıkarttığını ve aynı müfredatın tüm okul türlerinde uygulanıyor olmasının öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını karşılama noktasına problemlere neden olduğunu şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Okul türlerine göre müfredat öğrenci ihtiyaç ve ilgisini hitap etmiyor. Fen Lisesi'ne giden bir öğrenci için fizik dersi akademik başarı için önemlidir, ama meslek lisesinde okuyan bir öğrenci için fizik dersinde aynı müfredatı verdiğimiz zaman bu durum öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap vermiyor. Bu durum çocuğun ilgisini dikkatini çekmiyor öğrenci bu dersten uzaklaşıyor ilerleyen süreçte başarısızlığın ortaya çıkmasına neden oluyor diğer dersten kendisine yine hitap etmeyen bir müfredat oluyor." Ö-10

"Ben belli standardı öğretmek zorunda kalmamalıyım bu net belirlenmiş müfredat çocuklarda fırsat ve imkân eşitsizliği neden oluyor, çünkü siz bunu her yerde ortak imkânlarla sunamıyorsunuz." Ö-9

“Müfredat öğrencilerin yaş grubuna, hazır bulunuşluğuna uygun değil, örneğin yurt dışından (Finlandiya) proje kapsamında gelen biyoloji öğretmeni ile okulumuzda çalışan biyoloji öğretmenine tercümanlık yaptığında bizim 11.sınıfta verdiğimiz kazanımı siz 9.sınıfta veriyorsunuz verilmesi gereken kazanımları siz bizden 2 sene önce veriyorsunuz demişti.” Ö-1

Sorunun neden kaynaklandığına yönelik katılımcılar müfredat alanında yaşanan sorunların; müfredatın yoğun hazırlanmasından, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına hitap etmemesinden kaynaklandığını sıklıkla vurgulamışlardır. Ayrıca uygulayıcıların müfredatın tamamını öğretme düşüncesi, müfredatın merkeziyetçi bir anlayışla hazırlanması ve müfredatı hazırlayanlar ile uygulayıcılar arasında iletişim kopukluğu katılımcılar tarafından sorunun kaynağı olarak görülmektedir.

Katılımcılar müfredatın yoğun olması ve öğretmenlerin bu müfredatı yetiştirme düşüncesi içerisine girmesinin sorunun nedenleri içerisinde yer aldığına dair katılımcılardan bazılarının ifadeleri şu şekildedir:

"Müfredat yoğun olduğu için öğretmenler bu müfredatı yetiştirmek adına etkinliklere, uygulamalara yer vermeden sadece aktarım ile müfredatı işliyor, sürekli akademik bilgi yükleme var bu bilgi çokça veriliyor ama öğrenci bunun ne kadarını alıyor orası meçhul." Ö-3

"Öğrenciye her şeyi vermeye çalışıyoruz 20 yaşına geldiğinde donanımlı olsun her bir alanda yetkin olsun istiyoruz. Üniversite okumakla alakası olmayan bir çocuğa trigonometri öğretmeye çalışıyoruz, dört işlemi bilmeyen çocuğa başka şeyler yüklüyoruz." Ö-9

"Eğitim öğretim deyince biz öğretme diye algılıyoruz bizim felsefemizde öğretme değil öğrenme olmalı. Biz kitapları, müfredatı derin hazırlayınca çok bilgi sununca çocuğun çok şey öğreneceğini ve çok şey öğreteceğimiz düşünülüyor." Ö-11

" Öğrenciye müfredattaki her şeyi öğretmeye çalışıyoruz ama hiçbir şeyi tam öğretemiyoruz." Ö-4

Katılımcılar müfredatı hazırlayanlar ile uygulayıcılar arasında iletişim kopukluğu olduğunu ve müfredatın okul türleri ve bölgesel farklılıklar dikkate alınmadan merkeziyetçi bir anlayışla hazırlanmasının öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılama noktasında problemlere yol açtığını şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Müfredatın ağır olması, öğretim programlarının yanlış planlanması eğitim programlarının merkezi anlayış içerisinde hazırlanması ve öğretmenlere inisiyatif tanımaması müfredat alanında sorun yaşamamıza neden olmaktadır. Ö-1

“Sorun üst yönetimle yani hazırlayıcılar ile sahada uygulayıcılar arasında kopukluk var işin mutfağında ki insanlara sormak lazım.” Ö-4

“Öğrencilerin ihtiyaçlarına hitap etmeyen müfredatın olması sorunun önemli bir nedeni olarak karşımıza çıkıyor. ” Ö-10

Sorunun neden çözülemediğine yönelik katılımcılar müfredatın merkezîyetçi bir anlayışla hazırlanmasını, kalıcı öğrenmeyi ölçen bir sistemin olmayışını, müfredatın öğrencilerin farklılıklarını ve ihtiyaçlarını dikkate almadan hazırlanması ve uygulanmasını, müfredatın sorun olarak görülmemesini, sorunun çözümüne odaklanmayıp soruna takılıp kalınmasını ve merkezi sınavların varlığını sorunun çözümüne engel teşkil ettiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine baktığımızda sorunun nedenlerinin aynı zamanda sorunun çözümünü engellediği ortaya çıkmaktadır. Konuyla ilgili katılımcıların ifadelerine yer verilmiştir:

Katılımcılardan Ö-15: “Tüm öğrencileri aynı düzeyde kabul ediyoruz müfredatta konuların fazlalığı ve merkezîyetçi anlayış sorunun çözümünü engelliyor.” İfadelerini kullanmıştır. Katılımcılardan Ö-10 sorunun neden çözülemediğine yönelik: “Sorunun varlığı görülmek istenmiyor olabilir görüldüğü zaman ne olacağı düşünülecek çok çeşitlilik olacağı düşünülecek herkes belki kendi kafasına göre müfredat oluşturacak diye düşünülebilir değişikliğin sonu kestirilemiyor olabilir.” İfadesini kullanmıştır. Katılımcılardan Ö-3 sorunun çözümüne odaklanmak yerine soruna takıldığımızı şu cümlelerle ifade etmiştir:

“Birbirimizle konuşarak bir sonuca varmayı beceremiyoruz. Herkes sorunu kabul ediyor fakat çözüm önerisinde ufak tefek detaya takılıyoruz yok şu sakıncası var genele bakmıyoruz detaya takılıyoruz ayrıntıya takılıyoruz çözüme geçtiğimiz zaman o detay ve ayrıntı problem olarak gördüğümüz şeyler düzenlenebilir giderilebilir.”

Katılımcılardan Ö-1 sorunun çözilememesinde merkezi sınavlar ve müfredat ilişkisini: “Öğretmenler müfredat noktasında inisiyatif alamıyor her konuyu öğrencilere aktarmak zorunda kalıyor çünkü merkezi sınavlarda çocukların karşısına çıkacak.” ifadesiyle dile getirmiştir.

Sorunun çözümüne ilişkin katılımcılar, merkezi bir anlayışla hazırlanan müfredatın esnek ve çerçeve özelliği taşıması gerektiğini, uygulama ve etkinlik merkezli, öğrenci seviyesini ve sahanın görüşlerini dikkate alan bir anlayışla

hazırlanmasını ve soruna odaklanmak yerine çözüme odaklanmanın sorunun çözümünde etkili olacağını belirtmişlerdir.

Çözüm önerilerinde sunulan müfredatın esnek ve çerçeve özelliği taşıması görüşüne yönelik bazı katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

"Asgari düzeyde müfredat benzerliği olmalı bütün okul türlerinde aynı müfredat değil asgari düzeyde bir müfredat belirlenmeli. Öğrencinin kapasitesine göre göre müfredat şekillenmeli." Ö-10

"Müfredattaki konuların azaltılması öğrenci ile herhangi bir konu üzerinde daha fazla vakit geçirilmesine ve bu durum öğrenme olasılığını daha çok artırır, müfredatlarının işlenmesi ile ilgili öğretmenlere esneklik tanınmalı ve müfredattaki merkezîyetçi anlayış azaltılmalı." Ö-15

Katılımcılar müfredatın uygulama ve etkinlik merkezli, öğrenci ihtiyacına göre hazırlanması ile ilgili önerilerinde şu ifadelere yer vermiştir:

"Bilgi merkezde değil etkinlik merkezli eğitim öğretim olmalı çerçeve çizeceğiz çerçeve içerisinde etkinlikler planlamalı öğretmen kendi ortamına imkânlarına uygun olanları belirlemeli. Biz öğretmeyeceğiz, çocuk kendi ilgi ve yeteneklerini bi nebze keşfeder öğretmen önünde bir kitap var sunuyor gidiyor aldı almadı bakmıyor, çerçeve çizilmeli o esnek bir çerçeve içerisinde etkinlikler düzenlenmeli öğretmen öğrenci etkinlik üzerinden öğrenebileceği kadar öğrenmeli Ben belli standardı öğretmek zorunda kalmamalıyım." Ö-9

"İstendik davranışları belirlemek lazım, biz bir delikanlı da ne istiyoruz önemlileri belirleyip onun üzerine yoğunlaşmamız lazım hepsini verme yerine daha çok istediğimiz şeyleri bir insanda olması gereken özellikleri öncelik sıralamasına koyup en önemlilerini vermemiz lazım. Fakat biz müfredatın hepsini vermeye çalışıyoruz çok şey öğreteceğiz derken hiçbir şey üretemiyoruz." Ö-3

"Öğrencinin kapasitesine göre göre müfredat şekillenmeli, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesine göre yenilenmeli." Ö-1, Ö-10

Sorunun çözümünde sahanın görüşlerinin dikkate alınması ve çözüm odaklı bir anlayışın hâkim olması ile ilgili Ö-3 şu ifadeleri dile getirmiştir:

"Tepeden inme bir eğitim anlayışı ya da müfredat değil, bütün paydaşların görüşlerinin alındığı bir müfredat oluşturacaksın, sonra uygulayacaksın yapacaksın yanlış da olabilir düzeltirsin sonra devam edersin. Sorunun çözümünde dinamik olmamız lazım durağan olduğu zaman sorun çözümün önüne geçiyor çözüm için uyguladığımız şeylerde durağan haldeyiz. Çözüm önerilerinde ilk odaklandığımız çözümün içerisindeki sorunlar böyle düşününce problem büyümeye devam ediyor. Değişim gerçekleştiriyoruz bu olmadı diyoruz sonucunu görmeden yeniden değiştiriyoruz ya bunun parametreleri var ölçekim oldu mu olmadı mı sonucunu görelim."

Bulgular incelendiğinde eğitimdeki değişim ve karar süreçlerinin siyaset üstü hale getirilerek, paydaşların fikrinin alındığı ve önemsendiği bir sistem kurularak, değişimlerin sık değil planlı olması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

4.2.5. Materyal Sorunu

Tablo 9. Materyal Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	<i>Kod</i>	<i>f</i>
Sorunun Etkileri	Öğrencilere ekonomik yük getiriyor	3
	Çocuğun derse, okula ilgisinin çekilememesine neden oluyor	2
	İhtiyaçların karşılanamamasına neden oluyor	2
	Öğrenme problemlerine neden oluyor	1
	Fırsat eşitsizliğine neden oluyor	1
Sorunun Nedenleri	Okul kitaplarının ihtiyaca cevap vermemesinden	4
	Kitapların ücretsiz dağıtılması	2
	Sorun öncelikler arasında yer almıyor	2
Neden Çözülemiyor	Ekonomik ve politik etkenlerin varlığı	3
	Materyallere erişim sorunun yaşanması	1
Çözüm Önerileri	Yardımcı kitap desteği sağlanmalı	4
	Kitaplar sadeleşmeli yoğunluk kalkmalı	2
	İçerik çeşitlendirilmeli	2

Sorunun etkileri konusunda katılımcılar, okul kitaplarının sınavlara hazırlanan öğrenci grubunun ihtiyaçlarına cevap vermediği ve bakanlığın yardımcı kitap alınmaması hususundaki tutumunun sorun teşkil ettiğine vurgu yapmışlardır. Ayrıca sorun algısında katılımcılarının farklı bakış açıları dikkat çekmektedir. Sınav grubu katılımcıları okul kitaplarının ihtiyaca cevap vermemesi üzerinden soruna bakarken, temel eğitim öğretmenleri ise sorunu dersin işlenişi, kalıcı öğrenmeyi sağlama, dersi eğlenceli hale getirme eksikliği açısından ele almaktadır

Katılımcılar materyal alanında yaşanan sorunların özellikle bakanlığın temin ettiği materyallerin öğrencilerin ihtiyacına cevap vermemesinden dolayı öğrencilerin alternatif kaynaklara yöneldiğini ve bu durumun öğrencilere ekonomik yük getirdiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin elinde gerekli materyallerin olmayışı ders işleme sürecinde öğrencinin derse aktif katılımını sağlanamamasına ve çocuğun derse ilgisinin çekilememesine buna bağlı olarak öğrenme problemlerine neden olduğu

belirtilmiştir. Ayrıca her öğrencinin materyale ulaşabilme imkânını aynı ölçüde olmamasının eğitimde fırsat eşitsizliğine neden olduğu ifade edilmiştir.

Bakanlık tarafından öğrencilere dağıtılan ders kitaplarının ihtiyacı karşılamaması ve öğrencilerin alternatif kaynaklara yönelmesi konusunda bazı katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

"Kaynak kitap ayrı bir sorun, okullar ve öğretmenler çok yönlendirme yapıyor konusunda sorunlar yaşıyor, hani yönlendirmeyelim diyorum kitabı elime alıyorum herhangi bir konuda sorduğu 7- 8 soru var yani 7-8 soruyla öğrenci sınava nasıl hazırlanacak, o konuyu nasıl pekiştirecek. Vatandaş da ister istemez çocuğun yetişmesini istiyor o zaman parayla kitap alıyor. " Ö-7

"Yayın anlamında kitaplarımız ihtiyaca yeteri kadar cevap vermiyor. "Bu da öğrencilerin bakanlığın hazırladığı yayınların dışındaki yayınlara yönelim göstermelerine sebebiyet verebiliyor. Çünkü öğrenci Milli Eğitim kitabında bulamadığı bilgiye dışarıdan aldığı bir yayın ile erişebiliyor. Aslında devletin herkese kaynağı ulaştırması eğitimde fırsat eşitliği açısından oldukça güzel bir uygulama fakat bu kaynağı ihtiyaca cevap vermesi gerekiyor." Ö-11

Ders kitaplarının içeriğinin de öğrencilerin ilgisini çekme, dikkatini artırma adına yeterli olmadığı konusunu Ö-7 şu ifadelerle dile getirmişlerdir:

"Okul kitapları kendi branşım ile ilgili söylüyorum çok karmaşık, dağınık hazırlanmış, ben öğretmen olarak anlatırken haz duymuyorum öğrencilerin bir bütün olarak konuları algılamasını engelleyecek düzeyde dağınık hazırlanmış, kitaplarımızdaki metinler iyi değil öğrencilerin dikkatini çekmiyor."

Materyal eksikliğinin öğrenme kayıplarına olan etkisi ile ilgili Ö-4 şu ifadeleri dile getirmiştir:

"Çocuğu eğlendiren çocuğun yeteneklerini ortaya çıkaran zekasını geliştirici etkinlikleri içeren yayınlarımız ekipmanlarımız yok. Örneğin toplamayı öğretirken hangi materyal lazım onlar okulda olmalı çocuklar görerek yaparak yaşayarak öğrenmeli. Elimizde bu materyaller olursa öğrenci kaliteli öğrenir, eğlenerek öğrenir korkmadan öğrenir. Çocuklar zil çaldığı zaman koşarak sınıfı terk ediyor, sınıfa gelirken bir adım ileri iki adım geri gidiyor çünkü çocuk sınıfta öğrenirken eğlenmiyor. Materyal ile öğrenmeyi eğlenceli hale getirebilirim çocuk için içine girilebilir dokunur görür yaparak ve yaşayarak öğrenir. Biz sadece çocuğun kulağına hitap ediyoruz çocuğun tüm duyu organlarına hitap etmemiz lazım."

Sorunun neden kaynaklandığına yönelik katılımcılar okul kitaplarına vurgu yapmışlardır. Katılımcılar kitapların ihtiyacı karşılamaması ve ücretsiz dağıtılmasını

sorunun kaynağı olarak vurgularken, bazı katılımcılar bu sorunun üst yönetim tarafından öncelikler arasında yer almamasını sorunun nedeni olarak görmüşlerdir.

Okul kitaplarının öğrencilerin ihtiyacını karşılamadığını ve bu durumun materyal soruna neden teşkil ettiğini katılımcılar şu cümlelerle ifade etmiştir:

“Öğrencilere dağıtılan kitaplar öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermiyor özellikle sınava hazırlanan öğrenci grubuna çocuk kullanamıyor kağıt israfı gibi bir durum söz konusu.” Ö-5

“Yayın anlamında kitaplarımız ihtiyaca yeteri kadar cevap vermiyor, bu durum bizi kaynak kitap sorunuyla baş başa bırakıyor sınava hazırlanan öğrenci yardımcı kaynağa ihtiyaç duyuyor.” Ö-11

Okul kitaplarının ücretsiz dağıtılmasının ayrı bir sorun olduğu ve bu durumun öğrenciler nezdinde okul kitaplarının kıymetinin bilinmemesine yönelik Ö-5 ve Ö-17 şu ifadeleri kullanmıştır;

“Örneğin Avrupa'da çocuğa kitap veriliyor, fakat kitap ihtiyacı karşılayacak tarzda kitap kaliteli çocuk 4 sene boyunca biyoloji dersinde onu görüyor, okul bittiğinde ise öğrenci o kitabı teslim ediyor, teslim etmez ise öğrenciden parasını alıyor böyle olunca öğrenci kitabı da koruyor, ama tabii ki kitap öğrencinin ihtiyacını karşılayacak. Avrupa'da örnek kitap alamadık burada olsa biz okul kitaplarını çok rahat bir şekilde dağıtabiliyoruz bu kitaplarımızı değersizleştiriyor.” Ö-5

“Kitaplarımızın öğrencilere ücretsiz verilmesi güzel bir uygulama fakat içeriği yeterli de olmayınca öğrencilerde bedava dağıtılıyor mantığı oluşuyor israf anlamında da bir sorun ortaya çıkıyor.” Ö-17

Katılımcılardan Ö-4: *“Materyaller okula verilebilir bu iş önemsenmiyor, önceliğe alınmıyor öğrenciyi koyduk, tahtayı koyduk, akıllı tahtayı koyduk, kaloriferi yaktık çocuk bununla öğreysin anlamı ortaya çıkıyor.”* İfadesini dile getirerek sorunun kaynağına farklı bir bakış açısı ortaya koymuştur.

Sorunun neden çözülemediğine ilişkin katılımcılar ekonomik ve politik etkenlerin varlığını gerekçe gösterirken Ö-7: *“Siyasetin Milli Eğitim'in içine çok fazla girmesi, popülist yaklaşım, rant kapısı olarak bakılıyor olabilir bu durum sorunun çözümünü engelleyebilir.”* ifadesini kullanmıştır. Katılımcılardan Ö-11 ise milli eğitim tarafından hazırlanan materyallerin iyi hazırlandığını fakat bu materyale erişim konusunda sorunların var olduğunu bu durumun sorunun çözümüne engel teşkil ettiğini: *“Milli Eğitim'in üretmiş olduğu materyaller yabana atılacak ürünler değil kesinlikle. Bu ürünleri*

çeşitlendirerek öğrencilerimizin kolayca erişebileceği bir yapıda sunmak gerekir.” ifadeleriyle dile getirmiştir.

Sorunun çözümüne ilişkin katılımcılar öğrencilere yardımcı kitap desteğinin sağlanmasını öncelikli olarak belirtmişlerdir. Ayrıca okul kitaplarının sadeleştirilerek yoğunluğunun azaltılması, öğrencilere verilen materyallerin içeriğinin çeşitlendirilmesi yönünde görüşlerde bulunurken, yetkililer tarafından sorunun öncelik sıralamasına alınması ve sorunun çözümünde öğretmen kaynağının daha aktif kullanılması yönünde önerilerde bulunmuşlardır.

Katılımcılar öğrencilere yardımcı kitap dağıtılmasının sorunu büyük bir oranda çözeceğini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Çözüm basit yardımcı kitap basarsanız bunu öğrenciye verirsiniz." Ö-7

"Dijital halde sunulan kaynakların basımını yapar öğrenciye dağıtırsınız, ekstra fasikül tarzı bir şeyler verilebilir." Ö-17

Katılımcılardan Ö-11: *"Materyallerde fazla bilgi yoğunluğu söz konusu bu kadar bilgi yoğunluğu içerisinde öğrenci kaybolup gidebiliyor, yayınlarımızı sadeleştirmemiz lazım."* ifadelerini kullanarak sorunun çözülebileceğini belirtmiştir. Arıca aynı katılımcı: *"Burada öğretmen kadrosuna büyük işler düşüyor, bu işte gönüllü olacak öğretmenler lazım. Ben buradayım diyebilen ve mesaisi olmayan öğretmenler lazım, sadece eleştiren değil çözüm noktasında adım atan öğretmenlere ihtiyacımız var."* ifadeleriyle sorunun çözümünde öğretmenlerin aktif katılımının etkili olabileceğini vurgulamıştır.

4.2.6. 4+4+4 ve 12 Yıllık Kesintisiz Eğitim Sorunu

Tablo 10. 4+4+4 ve 12 Yıllık Kesintisiz Eğitim Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	Kod	f
Sorunun Etkileri	Disiplin sorunları	4
	Sisteme zarar veriyor	4
	Ders başarısını düşürüyor	3
	Zaman ve emek israfı	2
	Ara eleman eksikliği	2
	Öğretmen performansı	2

Tablo 10 Devamı

Neden Çözülemiyor	Sistem yapıcılarının sahadan kopukluğu	3
	Öğretmenlerin görüşünün alınmaması	1
	Sorun olarak görülmemesi	1
Çözüm Önerileri	Aktif bir rehberlik ve yönlendirme sistemi	2
	İlkokul 5 yıl olmalı	2
	Mesleki eğitim ortaokulları açılmalı	1

Sorunun etkileri konusunda katılımcılar iki ana husus üzerinde durmuşlardır. Sorunun varlığı öğretmenlerin görev yaptığı okul kademesine göre değişkenlik göstermektedir. Temel eğitim kademesinde görev yapan öğretmenler ilköğretimin 4 yıl ortaokulun 5.sınıftan başlamasını önemli bir sorun olarak görmektedirler. Burada katılımcılar 5.sınıfa geçen öğrencilerin ortaokul seviyesi için hazırbulunuşluğunda ve uyumda problemler yaşadığını belirtmişlerdir. Orta öğretim kademesinde görev yapan öğretmenler ise lise kademesinin tüm öğrenciler için zorunlu tutulmasının problemli olduğunu, özellikle örgün eğitim içerisinde olmaması gereken öğrencilerin sistemde zorunlu tutulmasının eğitim öğretim faaliyetlerine zarar verdiği belirtilmiştir.

Katılımcılar örgün eğitimde yer almaması gereken öğrencilerin sistem içinde tutulması ile disiplin sorunlarının ortaya çıktığını bu durumun sisteme zarar verdiğini bazı okul türlerinde akademik başarıyı düşürdüğünü ve eğitim adına zaman ve emek israfına neden olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar ortaya çıkan olumsuz durumların öğretmenin performansı üzerinde olumsuz bir etkiye neden olduğunu ifade ederken, 12 yıllık kesintisiz eğitimin birçok sektörde ara eleman eksikliğini ortaya çıkarttığını dile getirmişlerdir. Katılımcıların sorunun ortaya çıkarttığı problemlerle ilgili görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

“Herkesi okutmak zorunda oluyor olmamız toplumda birçok sektörde ara eleman ihtiyacının artmasına neden oldu. Akademik düzeyi çok düşük okumak istemeyen öğrencilerin sistemin içerisinde zorunlu olarak tutulması okullarda disiplin sorunlarını arttırırken, eğitim adına zaman ve emek israfına neden oldu. Sistem içerisinde olmaması gereken öğrenciler belirli okul türlerinde yoğunlaştığı için bu okulların eğitim kalitesini de olumsuz etkiliyor. Bu durum birçok iş sahasında istihdam açığına neden oldu, eskiden çocuk 8. sınıftan sonra ayrıldığı zaman bir meslek öğrenmeye başlardı ve kendisini meslek sahibi edecek bir yol bulurdu, fakat şu anda çocukları bir zorunluluk olarak okuttuğumuz için bu alan boş kalıyor.” Ö-6

“Sistemin temelini, sarsan bir nokta, çünkü öğrenciler ilkokuldan orta okula geçtiği zaman birçok şeyin bilincinde olarak hazırbulunuşluğu yeterli düzeyde olarak geçmeli

kendi öz bakım becerilerini geliştirip sorumluluğunu alabiliyor olmalı. Fakat sistemde (4+4+4) 5.sınıflar yaşlarından dolayı henüz ortaokula adapte olabilmemiş değerler ortaokul seviyesinde başarılı olabilecek yeterlilikte olmadıklarını düşünüyorum. Bu durum onların bocalamalarına derslere ve okula uyumda başarısız olmalarına sebep oluyor, genele vurulduğunda okulda bu durumdan kaynaklı problemler ortaya çıkmakta ve bu durum okulun ve öğretmenlerin üste sınıflara yönelik tutumlarında okul yapısında tutarsızlıklara neden oluyor.” Ö-19

“Öğrencilerin 12 yıl zorunlu eğitimi tabi tutulması yetersiz olan veya okumak istemeyen öğrencilerin okula ek bir külfet maliyet getirmelerine neden oluyor. İstekli olan öğrencilerin ortamını da olumsuz etkiliyor, öğrenci istemiyorsa kapalı geliyor öğretmen yükünü arttırıyor bu öğrenciye mecburen zaman ayırıyor ve bu sefer asıl istekli öğrencilere zamandan kısmak zorunda kalıyor bir öğrenciyi kazanmak isterken diğerini de kaybediyoruz.” Ö-3

“Biz çocukları 12 yıl zorunlu eğitime tabi tutuyoruz okumak istemeyen çocuğu zorla sınıfta hapsediyoruz farklı alanlarda yeteneği olan çocuğu lise kademesinde işte fizik kimya biyoloji hepsini göreceksin hepsinden de en az 50 puan alacaksın diyoruz. Aslında örgün eğitim içerisinde olmaması gereken bir çocuğu zorla sistemde tutuyoruz ve bu çocuklar sistemi bozuyor evet bu sefer diğer çalışan çocukların da akademik anlamda iyi olan çocukların ders esnasında huzurlarını kaçırabiliyor. Çünkü ilgi alanına girmiyor çalışmıyor oradan gitmek istiyor huzursuzluk veriyor veli de çocuğun örgün eğitim dışına çıkmasını istemiyor, ya da meslek lisesine bazen göndermek istemiyor, neden diye sorduğumuzda orada çocuğunun bozulabileceğini düşünüyor.” Ö-1

Sorunun neden kaynaklandığı konusunda katılımcılar sistem yapıcılarının sahadan kopuk olduğunu ve öğretmenlerin görüşünün alınmamasının etkili olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların sorunun neden çözülemediğine yönelik görüşlerine bakıldığında ise sorunun kaynağının çözüme engel teşkil ettiği yönündeki ifadeleri dikkat çekmektedir. Katılımcılardan biri uygulamadaki öğretmenlerin bu konuyu sorun olarak görmelerine rağmen üst yönetim tarafından sorun olarak algılanmadığı şeklinde bir değerlendirmede bulunmuştur.

Katılımcılardan Ö-1 sorunun neden kaynaklandığı ile ilgili: “Bu sorunun kaynağını öğretmen ya da öğrenci değil hocam sistem milli eğitim yönetiminde olan bu şekilde olacak diye karar veren kişiler. Bu işi düzenleyenler bu işin mutfağında olanların içinde görüşünü almaması mı yani saha ile fazla bilgi edinilmemesi.” ifadelerini dile getirirken aynı katılımcı sorunun neden çözülemediğine yönelik ise:

“Tam anlamıyla bu durumu sorun olarak görmüyor olabilirler, sadece belirli okullara bakılıp sorun olmadığı düşünülüyor kanısındayım. Bu konuda öğretmenlerin ve öğrenci

velilerinin görüşleri alınmıyor, alınsa da dikkate alınmadığı düşüncesindeyim. Değiştirme ihtiyacı görülmüyor olabilir” görüşünü dile getirmiştir.

Katılımcılar sorunun kaynağı ve çözülememesi ile ilgili üst yönetimin sahadan kopukluğunun etkili olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

Sorunun çözümüne ilişkin katılımcılar etkin bir rehberlik ve yönlendirme sisteminin oluşturulması, ilkokulun yeniden 5 yıla çıkartılması ve mesleki eğitimin ortaokul seviyesine indirilmesi şeklinde önerilerde bulunmuşlardır. Katılımcıların sorunun çözümüne yönelik görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

“Hocam ilk beş yıl ilkokulu olmalı, sonraki üç yıl ortaokul olmalı imam hatip ortaokulu gibi mesleki eğitim ortaokulu açılmalı. 5.sınıf sonrasında ilkokul öğretmenleri her bir öğrencisi için portföyle hazırlamalı ve çok aktif bir rehberlik ve yönlendirme sistemi oluşturulmalı öğrencinin hangi alana yönleneceği mesleki eğitim mi, normal eğitim mi alacağı büyük bir oranda şekillenmeli.” Ö-1

“Herkesi zorunlu eğitim alıp alınca 30 40 kişilik sınıflarda ders veriyorsunuz. Maalesef rehberlik servislerde okullarda sınav odaklı rehberlik yapıyorlar puanı üstün olan Fen Lisesi'ne gitsin biraz düşük olan Anadolu Lisesi'ne gitsin en düşük olan Meslek Lisesine gitsin gibi bir rehberlik anlayışı var bunun değişmesi lazım çocuğa bir bak onu tanı ilgisi nedir yeteneği nedir buna bakıp yönlendirmek lazım.” Ö-3

Bu sorunu Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında gören katılımcılar soruna ilköğretim kademesinin 4 yıl olması ve özellikle ortaokul kademesindeki 5.sınıf öğrencilerinin yaşadığı uyum problemi ve üst sınıflara olumsuz etkisi üzerinden değerlendirmişlerdir. Sorunun diğer başlığında ise lise kademesinin zorunlu eğitimin içerisinde yer almasının akademik anlamda isteksiz ve yetersiz öğrencilerin örgün eğitimde zorunlu olarak tutulmasının eğitim öğretim faaliyetlerine olumsuz etkisine vurgu yapılırken, Bu öğrencilerin sistemde zorunlu tutulmasından dolayı bazı iş kollarına eleman sağlanamaması geleceğe yönelik bir sorun olarak belirtilmiştir. Soruna değinen katılımcılar ilköğretim kademesinin 5 + 3 yıl, lise kademesinin ise zorunluluğun gözden geçirilmesi şeklinde öneriler sundukları bulgularına ulaşılmıştır.

4.2.7. Mesleki Lisesi Sorunu

Tablo 11. Mesleki Lisesi Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	Kod	f
Sorunun Etkileri	Meslek liselerinde başarısız okul algısı oluşuyor	2
	Genel liselerde öğrenci yoğunluğu ortaya çıkıyor	2
	Üretim ve kalkınmada istenilen sonucun alınamaması	2
Sorunun Nedenleri	İstihdam planlaması yetersiz	3
	Meslek liselerinin piyasa koordinasyonu yetersiz	3
	Ailenin çocuktan beklentisi	2
	Akademik derslerin fazla yer kaplaması	1
	Tercih eden öğrenci niteliği	1
Neden Çözülemiyor	Nitelikli öğrenci tercih etmiyor	3
	Başarısız öğrencinin gittiği okul algısı	3
Çözüm Önerileri	Piyasada iş bulmaları kolaylaşmalı	3
	Akademik derslerin yoğunluğu azaltılmalı	3
	Nitelikli ve uygulamalı eğitim arttırılmalı	3

Sorunun etkileri konusunda meslek lisesi sorununu Türk eğitim sisteminin temel sorunları içerisinde kabul eden katılımcılar sorun olanın mesleki eğitim değil meslek liseleri olduğunu ifade ederken meslek liselerinin ülkenin eğitim sistemi içerisinde aktif bir şekilde yer almadığını ve ülkenin üretimine istenilen katkıyı sağlayamadığını dile getirmişlerdir. Katılımcılar meslek liselerinin özellikle nitelikli öğrencilerin tercihleri arasında yer almamasına bağlı olarak toplum tarafından başarısız okul olarak nitelendirildiğini, öğrencilerin genel tercihleri içerisinde yer almadığı için diğer lise türlerinde öğrenci yoğunluğunun yaşanmasına neden olduğu belirtmişlerdir. Katılımcılar ayrıca mesleki eğitimin ülkenin üretim ve kalkınmasına istenilen katkıyı sunamadığı yönünde görüşlerde bulunmuşlardır. Katılımcıların sorunun ortaya çıkarttığı problemlere yönelik görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

“Gelişmiş ülkeler mesleki eğitim üretimi arttırıyor fakat ülkemizde ise mesleki eğitim ülkenin kalkınmasında istenilen düzeyde desteği vermemektedir.” Ö-14

“Mesleki eğitimde yaşanan sorun genel liselerde öğrenci sayısının çok fazla olmasına bunun yanında meslek liselerinin öğrenci açısından hem nicelik hem de nitelik sorunu yaşamasına neden oluyor. Başarılı öğrenciler meslek liselerine gitmiyor ya da yönlendirilemiyor. Meslek liseleri için başarısız öğrencilerin gittiği okul algısı çok yaygın.” Ö-18

"Meslek lisesini öğrenci ve veli ilk tercihi arasında bulundurmuyor çünkü başarısız okul algısı çok yaygın neden Anadolu liselerine yerleşemeyen öğrencinin tercih ettiği bir okul konumunda, maalesef bu durum Anadolu liselerinde öğrenci yoğunluğunu da arttırıyor. " Ö-7

Katılımcılardan Ö-3 sorunun mesleki eğitim değil meslek liseleri olduğunu ifade etmiştir. Meslek liselerinin eğitim içeriğinde mesleki eğitimle akademik eğitim arasında kaldığını ve her ikisinde de başarılı olamadığını şu ifadelerle dile getirmiştir: *"Meslek Lisesi memleket meselesi deniliyor, bana göre meslek lisesi memleket sorunu meslek lisesi sorun üretiyor mesleki eğitim merkezleri bu bağlamda sorunlara çözüm üretiyor meslek liselerinin mesleki eğitim merkezleri dönüştürülmesi lazım."*

Sorunun neden kaynaklandığına ilişkin katılımcılar meslek lisesi alanında yaşanan sorun ile ilgili meslek liselerinin istihdam planlaması ve piyasa ile koordinasyonunun yetersizliğini önemli bir neden olarak görmektedirler. Ayrıca ailenin çocuktan beklentisi, meslek liselerinde akademik derslerin fazla yer kaplaması ve tercih eden öğrencinin niteliği sorunun nedenleri arasında görülmektedir. Katılımcıların sorunun neden kaynaklandığına yönelik görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

"Meslek Lisesindeki öğrenciler iyi yetiştirildiği zaman istihdam garantisi verildiği zaman ülkemizdeki meslek lisesi sorusunun kalkacağını düşünüyorum, Meslek liseleri şu aşamada büyük bir çoğunluğunun ekonomiye katkısı yok hani üretime katkısı olan okullar var maalesef sayıları çok az." Ö-7

"Ayrıca meslek okulları staj ve uygulama dışında piyasa ile koordineli çalışma içerisinde hareket etmiyorlar, istihdam noktasında mezun öğrenciler iş hayatına tam anlamı ile giremiyorlar." Ö-14

"Meslek Lisesi'ne giden öğrencilerin birçoğu genel liseye yerleşemedi için bu okulları tercih ediyor. Birincisi akademik seviyesi düşük öğrenci hadi bunu geçtik yani herhangi bir meslek ile ilgisi olmayan istemeden öğrenci gidiyor ve bu öğrenci okurken yani meslek ve akademik dersler üniversiteye yönelik bir çalışma mı yapacak arasında bir ikilemde kalıyor, ikisi de yarım yarım kalıyor." Ö-7

Sorunun neden çözülemediğine yönelik katılımcılar sorunun nedenleri üzerinde durmuşlardır. Katılımcılar meslek liselerinin nitelikli öğrencilerin tercihleri arasında yer almamasını ve toplumdaki başarısız öğrencinin gittiği okul algısının sorunun çözümünü engelleyen önemli faktörler olduğunu belirtmişlerdir. Sorunun neden çözülemediğine yönelik katılımcılardan Ö-14' ün görüşlerini içeren ifadesi şu şekildedir:

“Meslek liseleri ile ilgili toplumda kötü bir algı var, çocuğun bu okullara gönderildiği zaman çocuğun kaybedilebileceği düşüncesi, ahlaki durumunun bozulabileceği serseri olabileceği gibi olumsuz durumlar söz konusu, toplumdaki bu algının varlığı sorunun çözülmesi engelliyor. Ayrıca şu anki sistem içerisinde meslek liselerine akademik seviyesi çok düşük öğrencilerin gelmesi kısacası genel liseler ortalaması tutmayan öğrencilerin geliyor olması çözüm için önemli bir engel teşkil ediyor.”

Sorunun çözümüne ilişkin katılımcıların önerilerinde iki husus ön plana çıkmaktadır. Katılımcılar meslek lisesinde verilen eğitimin içeriğine ve mezunların istihdamına yönelik öneriler sundukları görülmektedir. Çözüm noktasında mezunların piyasada iş bulmalarının kolaylaştırılmasının toplumda meslek lisesi ile ilgili olumsuz algıyı karabileceği katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Ayrıca katılımcılar meslek liselerinde akademik derslerin yoğunluğunun azaltılarak mesleki anlamda nitelikli ve uygulamalı eğitimin artırılmasının sorunun çözümünde etkili olacağı yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Katılımcıların sorunun çözümüne yönelik görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

“Meslek liselerinin toplum nezdinde ki olumsuz algısını kırmak lazım, meslek liseleri daha aktif hale getirilebilir. Meslek liselerindeki kültür dersleri azaltılmalı çocuklar meslek liselerinin mesleği öğrenmek amacıyla yönlendirilmeli meslek liselerinin imajı bir an önce düzeltilmeli meslek liseleri daha çok istihdam sağlayan ara eleman yetiştiren bir okul olduğu tanıtılmalı.” Ö-6

“Meslek Lisesinde okuyan öğrencilerin aldıkları eğitim daha nitelikli bir hale getirilebilir öğrencilere okuduğu meslek alanları ile ilgili pratik kazandıracak uygulamalar artırılabilir, özellikle 11 ve 12.sınıf düzeyin genel kültür dersleri tamamen çıkartılabilir. Öğrencilerin mezun olduktan sonra piyasada iş bulabilmelerini kolaylaştıracak olanaklar sağlanabilir.” Ö-14

“Meslek lisesindeki öğrenciler iyi yetiştirildiği zaman istihdam garantisi verildiği zaman meslek liseleri ile alakalı olumsuz algı da ortadan kalkacaktır. Böyle bir durumda toplumdaki olumsuz meslek lisesi algısının ortadan kalkacağını da düşünüyorum.” Ö-7

Katılımcıların görüşleri incelendiğinde meslek liselerinin genel liselerle mesleki eğitim merkezleri arasında kalmış bir okul türü olduğu ortaya çıkmaktadır. Sorunun orta öğretim kademesindeki diğer okul türlerini de etkileyen önemli bir sorun olduğu katılımcıların görüşlerinden ortaya çıkmaktadır. Sorunun çözümü noktasında katılımcılar meslek liselerinin akademik eğitim ile mesleki eğitim ikileminden kurtulması gerektiği görüşünde birleşmişlerdir.

4.3. Öğrenme Ortamı Kaynaklı Sorunlar

Bu bölümde katılımcıların Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında gördükleri *öğrenme ortamından* kaynaklanan sorunlar ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Sorunu ele alan katılımcılara önce sorunun ne olduğu sorusu yöneltilmiş, devamında bu sorunun ne gibi problemlere neden olduğu, sorunun neden kaynaklandığı, neden çözülemediği ve sorunun çözümüne yönelik önerilerini içeren görüşlerine yer verilmiştir.

4.3.1. Okulların Fiziki Yapı ve Donanım Eksikliği Sorunu

Tablo 12. Okulların Fiziki Yapı ve Donanım Eksikliğine İlişkin Katılımcı Görüşler

	<i>Kod</i>	<i>f</i>
Sorunun Etkileri	Öğrencilerin sanat, spor, sosyal vb. gelişimini engelliyor	4
	Okula ve eğitime yönelik olumsuz tutuma neden oluyor	4
	Fırsat ve imkân eşitsizliğine neden oluyor	3
	Öğrencilerin ilgi ve ihtiyacına cevap vermiyor	2
Sorunun Nedeni	Planlama Doğru Yapılmıyor	6
	Akademik Başarının Öncelik ve Ölçüt Olması	2
	Öğrenci İlgi ve İhtiyaçları Dikkate Alınmıyor	2
	Paydaş görüşünün alınmaması	2
	Standart Bakış Açısı İle Okul Yapılıyor	1
Çözüm Önerileri	İhtiyaçlar tespit edilip, doğru planlama yapılmalı	8
	Paydaşların fikri alınmalı	4

Sorunun etkileri konusunda katılımcılar okulların fiziki yapısının ve donanım eksikliğinin öğrencilerin çok yönlü gelişimine (sanat, spor, vb.) engel teşkil ettiği, öğrencilerde okul, eğitim ve öğretim ile ilgili olumsuz tutuma neden olduğu, öğrencilere fırsat ve imkân eşitliği sunulmasını engellediği ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına karşılamadığı şeklinde görüşler belirtmişlerdir. Elde edilen bulgulara yönelik katılımcıların ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

Okulların fiziki yapısı ve donanım eksikliğinin çocukların çok yönlü gelişimini engellediği, fırsat ve imkan eşitsizliğine neden olduğuna yönelik katılımcıların bazılarının ifadesi şu şekildedir:

"Okulların fiziki olarak yetersiz olması çocukların akademik, bilişsel beceri dışında sanat spor sosyal vb. becerilerinin gelişmesini engelliyor ya da bu alanlarda tam performans alınamıyor" Ö-1

"Örneğin resim müzik fen beden eğitimi gibi uygulama isteyen dersleri düşünelim merkezi konumda olan bir okulda derslerin öğretmeni var materyalleri var fakat taşrada öğretmeni olmuyor uygulama alanı olmuyor böyle olunca kırsaldaki özellikle yetenekli kişiler sistemin dışında kalabiliyor, çok yetenekli bir öğrenci uygulamalı bir ders görse çok iyi bir fizikçi çok iyi bir ressam müzisyen olabilir böyle olunca öğrenciler arasında fırsat ve imkan eşitsizliği ortaya çıkıyor, ülkemiz adına uluslar arası bir müzisyen yada ressamın çıkması rastlantıya yada zenginliğe kalıyor." Ö-14

"Her okulda gerekli alt yapı; laboratuvar, atölye olmamasından dolayı ülkemizde ne yazık ki fırsat ve imkân eşitliği sağlanamamaktadır. Öğrencilere verilen eğitim de aynı şekilde adaletli ve eşit olamıyor." Ö-19

Katılımcılar öğrenme ortamlarının öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamadığını ve bu durumun öğrencilerde okula ve eğitim öğretim sürecine yönelik olumsuz tutuma neden olduğunu kendi ifadeleri ile şu şekilde dile getirmişlerdir:

"Öğrenciler okulda girdiği zaman okulu evleri gibi görmeli sevmeli okula zorunluluktan gelmemeli, okullar öğrencilere cezbeden bir yapı olmalı maalesef okullarımızdaki fiziki durumlar öğrencilerde okul noktasında isteksizliğe neden olmakta, öğrencileri dört duvar arasında kapatıyoruz çocuk okula gittiği zaman önce okuldan ayrılmayı düşünmemeli." Ö-15

"Bizim okullarımızda öğrenciler okuldan kaçarak çıkıyorlar, iyi okulda bile böyle ise diğer okullara düşünemiyorum. Çocukların kitap okuyacağı dergi inceleyeceği çeşitli etkinlikler yapabileceği bir alanlarımız yok. Avrupa'da bazı okulları görme fırsatım oldu baktığımda bu tarz alanlar yapmışlar örneğin her kata bir akvaryum koymuşlar okulun birinde, akvaryum etkisini incelediğim zaman akvaryumun insanı sakinleştirme gibi etkisi varmış hele bizim ergenlik dönemindeki öğrenciler birbirleriyle kavga etmeye eğimli okula girdiğiniz zaman müzeye girmiş gibi oluyorsunuz. İlk çalıştığım okulda biyoloji sokağı kurmaya çalıştım fakat baktım ki uygun alan yok her yer kör alan gibi benim bile okuldan kaçasın geliyor hani öğretmenliği çok seven biri olarak Çocuklar nasıl duracak." Ö-5

"Örneğin laboratuvarların olmaması uygulama alanında eksikler ortaya çıkartıyor, bilgi uygulamaya aktarılamıyor yaparak ve yaşayarak öğrenme dediğimiz unsur olmuyor öğrenmeyi olumsuz etkiliyor." Ö-17

Sorunun neden kaynaklandığına yönelik katılımcılar okulların fiziki yapısı ve donanım eksikliğinin planlamadan ve okul yapımında paydaş görüşünün alınmamasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Katılımcılardan bazıları sorunun neden kaynaklandığı ile ilgi şu ifadeleri dile getirmişlerdir:

"Sorunun nedeni ekonomik kaynaklı değil devletin bu konuda gücü var sadece saha çalışmasının olmayışı tavanla yukarısının arasında iletişim kopukluğu sadece okul yapılıyor derslik sayısı düşünülüyor." Ö-20

"Bu sorunun ekonomik olduğunu düşünmüyorum yeni yapılan binalarda da aynı durum var, bizim Okul 4-5 yıllık bir okul baktığın zaman okulumuz bile kullanışsız biz o ince noktaları kaçırıyoruz. İnsan psikolojisini dikkate almıyoruz o plana normal bir mimara veriyorsunuz bu alanla ilgili çalışma olmuyor burada bir eğitim verilecek bu çocukların psikolojisini nasıl yaparsak düzeltebiliriz, planlar yapılıyor sadece işte derslik yapalım sıra koyalım sanatsal bakış açısı okullarımızda maalesef yok ya bunu planlama diyebiliriz ya da öncelik diyebiliriz." Ö-5

"Okullarımız tekdüze yapılmış örneğin Hollanda'da bir okula girdim okuldan çıkasınız gelmiyor bizim binalarımızda çok kullanışsız alanlar var okullarımız hapisane gibi okullarımızda renkler kötü kullanılmış atıl alan çok bırakılmış Avrupa'daki okulları görünce bunu anladım renkler, dizayn, oturma düzeni okuldan çıkasınız gelmedi." Ö-5

"Sorunun kaynağı ekonomik olduğu kadar okul yapım noktasında planlamada bir takım yanlışlıklar var devletimizin okulların fiziki alt yapısını güçlendirmeye gücü var fakat öncelik sadece derslik sayısına verilmekte diğer eklentileri öncelik sırasında yer almıyor." Ö-15

"Yeni yapılan binaların planlaması doğru yapılmıyor, yeni yapılan binalarda sadece derslik planlanıyor yeni olmasına rağmen spor salonu olmayan okullar var öğretmenlerin görüşü alınsa daha iyi olabilirdi sorunun kaynağında bütçe ve planlama hatası ifade edilebilir." Ö-1

Sorunun neden çözülemediğine ilişkin katılımcılar okulların fiziki yapısı ve donanım eksikliğinin neden çözülemediğine yönelik okul yapımında planlamanın doğru yapılmadığını sıklıkla belirtirken, okullarda önceliğin akademik başarıya verilmesinin okulların öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmadan standart bir bakış açısıyla yapılmasından kaynaklandığının belirtmişlerdir.

Katılımcılar okul yapımında planlama sorunu olduğunu ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının planlama sürecinde dikkate alınmadığını şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Finansman sorunu çok olmasa da planlama ve özellikle uygulayıcılar arasında ile yapıcılar arasında iletişim kopukluğu, araştırma eksikliği de sorunun çözülmesinde engel oluyor öğrenciler Bir okulla ilgili ne istekte bulunur öğretmenler ne istekte bulunur, bir ekip kurulabilir. Bu ekip okullarda ne olmalı ne yapılmalı bunu el atmalı" Ö-15

"Birçok okul değiştirdim örneğin Kastamonu'da çalıştığım okul yeniden yapıldı fakat yeni yapılan bu okulda derslik sayısı 1-2 arttırıldı, kütüphane bir konferans salonu yine eksikler vardı okul çevresinde çok okul içerisinde çok ölü alan bırakılmıştı yani proje iyi planlı almadığı için sorunlar devam ediyor"

Ö-1

Bir okulun sadece binadan derslikten ibaret olduğu düşünülüp diğer donanımlarının yapılmaması ya da sanatsal bir bakış açısı ile yapılmaması sorunun çözümünü engelliyor. Sırf bina yapmak için derslik yapmak için okul yapılır mı ?" Ö-13

Katılımcılardan Ö-14 okul başarısında akademik başarının yegâne ölçüt kabul edilmesinin sorunun çözümünü engelleyen bir faktör olduğunu:

"Biz okullarımızda iyi bir müzisyeni iyi bir sporcuyu kaybediyoruz, çünkü bizim okullarımızda başarı istatistik ile akademik olarak ne yaptığınız ile ölçülür. Böyle olunca biz iyi bir müzisyenin iyi bir sporcunun ortaya çıkmasını engelliyoruz. Okullarımız öğrencilere akademik başarıyı arttırmanın dışında ortam hazırlayamıyor." İfadeleri ile dile getirmiştir.

Katılımcılardan Ö-17 okul yapımında doğru olmayan standart bir anlayışın var olduğunu ve bu bakış açısının sorunun çözümünü engellediğini şu ifadelerle dile getirmiştir: *"Okul yapımında sosyal etkinlik, uygulama alanı gibi eklentileri göz ardı ediyoruz ya da bu öncelik arasına girmiyor. Dört duvar olsun sıra olsun bu mantıkla okul yapılıyor böyle olunca sorunu çözemiyoruz."*

Sorunun çözümüne ilişkin katılımcılar okulların fiziki yapısı ve donanım eksikliği sorunu ile ilgili çözüm önerilerinde okul yapımında ihtiyaçların tespit edilip planlamanın doğru yapılması ve paydaşların fikirlerinin alınması gerekliliğini belirtmişlerdir.

Sorunun çözümüne yönelik bazı katılımcılar şu ifadelerde bulunmuştur:

"Bakanlık okul mantığını değiştirip, doğru planlama yapılmalı bir okul yapılırken bütün eklentileriyle yapılmalı" Ö-20

"Bir ekip kurulabilir bu ekibin görevi sadece inşaatı yapmak değil ihtiyaca göre planlama yapalım öğrencilerin ne istediği noktasında görüş alıp yapılabilir. " Ö-15

"İyi bir denetim mekanizması oluşturulabilir yapılacak okulla alakalı öğretmenlerden öğrencilerden görüş alınması bir okulda ne ihtiyaç var bunun doğru tespit edilmesi projelerin kontrolünün iyi yapılması bölgenin ihtiyaçlarının dikkate alınması gerekir." Ö-1

"Okul yapımında finansman sorunu çok olmasa da planlama ve özellikle kullanıcılar ile yapımcılar arasında iletişim kopukluğu var, öğrenciler bir okulla ilgili ne istekte bulunur öğretmenler ne istekte bulunur, bir ekip kurulabilir. Bu ekip okullarda ne olmalı ne yapılmalı bunu el atmalı sadece derslik bazında düşünmemeliyiz. " Ö-14

“...burada bir eğitim verilecek bu çocukların psikolojisini nasıl yaparsak düzeltebiliriz yani neler yapmalıyız buna kafa yorulması lazım, planlar yapılıyor sadece işte derslik yapalım sıra koyalım sanatsal bakış açısı ile okulları inşa etmeliyiz. Öğretmenin öğrencinin fikrinin alınması lazım anlık politika yapmamak çok sonrasını düşünmek lazım.” Ö-5

Okulların fiziki yapı ve donanım eksikliğinde elde edilen bulgularda dikkat çeken önemli husus eğitimde başarının sadece akademik alanda elde edilen başarı olarak algılanmasıdır. Bu anlayışın okulun diğer eklentilerinin göz ardı edilmesine neden olduğu düşünülmektedir.

4.3.2. Sınıf Mevcutlarının Yoğunluğu Sorunu

Tablo 13. Sınıf Mevcutlarının Yoğunluğu Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	Kod	f
Sorunun Etkileri	Öğrencinin öğrenme sürecini etkilemesi	4
	Öğretmenin öğretme sürecini ve sınıf yönetimini etkilemesi	2
Sorunun Nedeni	Okulların sınıflandırılması ve okul türü algısı	2
	Sosyoekonomik etkenler	2
	Planlamanın doğru yapılmaması	1
Çözüm Önerileri	Okullar arasındaki farklılıklar kalmalı	2
	Özel okul payı artırılabilir	1

Sorunun etkilerine ilişkin katılımcılar lise düzeyinde okul türüne göre, temel eğitim düzeyinde ise bölgelere göre sınıflardaki öğrenci sayısının fazla olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar sınıf öğrenci mevcutlarının kalabalık olmasının eğitim öğretim faaliyetlerinde öğrencinin öğrenme sürecini olumsuz etkilediğini ifade ederken, öğretmenler adına ise öğretme sürecinde ve sınıf yönetiminde sorunlar oluşturduğunu belirtilmiştir. Bazı katılımcıların sorunun ortaya çıkarttığı problemlere yönelik ifadeleri şu şekildedir:

“Öğrenci sayılarının fazla olması sınıf içindesin de okulda bütün öğrencilere ulaşmamızı engelliyor. Ben bugün 34 öğrencilik 12 sınıf öğrencilerine derse girdim birebir göz teması kuramıyorsunuz, konuyu anlattıktan sonra dönüt alma şansınız olmuyor, Ben konumu anlatıyorum çekiyorum gidiyorum kimler konuyu anlamış kimler anlamamış bunun dönütünü alma ihtimalim söz konusu değil.” Ö-16

“Sınıf mevcutları kalabalık olması eğitimin kalitesi açısından büyük bir engel, yapılacak uygulamaları etkinlikleri olumsuz etkiliyor. Örneğin bir deney yapmak istediğinizde grup çalışması yapma şansınız yok 30-40 kişilik bir sınıfta nasıl bir etkinlik yapabilirsiniz nasıl bir uygulama yapabilirsiniz.” Ö-17

“Okul türlerine göre yoğunluklar var sınıflarda 30 40 arası öğrenci sayıları var. Sınıfa hâkimiyetini her şeyi etkiliyor, ben 15 kişilik sınıfta çalışmışım istediğim gibi oturma düzenini hazırladım sınıfa hâkimim etkinliklerimi yapıyorum her öğrenci ile ilgilenebilirsiniz her öğrenci dikkatini derste tutabilirsiniz anlayıp anlamadığını görebilirsiniz 30 kişi ile çok zor burada klasik yöntem uygulayacaksınız başka bir şey yok. 20 kişiden fazlası eğitim-öğretimi etkiliyor iyi bir okulda belki 30-40 kişiyi kontrol edebilirsiniz önemli bir problem. Öğretmenin motivasyonunu, öğretmen kontrolünü, arkada kalan öğrencilerin ders olan dikkatini etkilemediği şey yok sahada karşılaştığım bir problem bu.” Ö-5

Sorunun neden kaynaklandığına ilişkin katılımcılar okulların sınıflandırılmasının, öğrenci ve velilerde bazı okul ve okul türüne yönelik aşırı talebin etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar ekonomik etkenlerin ve planlamanın doğru yapılmamasının soruna neden oluşturduğunu ve sorunun çözümünü engellediğini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan bazılarının sorunun neden kaynaklandığı ve çözülmemesine yönelik ifadeleri şöyledir:

“Bakanlık sorunun kaynağını iyi biliyor herkes merkez okullara gelmeye çalışıyor neden merkez okullara öğretmen eksikliği olmadığı, fiziki imkanları daha iyi olduğu daha iyi bir donanıma sahip olduğu bu okullarda eğitimin daha iyi olduğu düşünüldüğü için merkez okullarda yığılma söz konusu.” Ö-16

“Göçler, nüfus artışları plansız şehirleşmeye bağlı olarak yeterli planlamanın yapılmaması sorunun çözümünü engelliyor.” Ö-18

“Sorunun nedeni ve çözülmemesinde ekonomik faktörler etkili olabilir, sınıf mevcudunu azalttığımız zaman doğal olarak okul ve öğretmen ihtiyacı artacak.” Ö-5

Sorunun çözümüne ilişkin katılımcılar öğrenci ve velinin bakışını değiştirecek politikalar üretilmesini okullar arasındaki farklılıkların kaldırılması gerektiğini, özel okulların payının arttırılabileceğini çözüm önerisi olarak sunmuşlardır. Katılımcıların çözüm önerilerine yönelik kendi ifadeleri şu şekildedir:

“Okullar arasında farklılıkları en aza indirmeliyiz, mesleki eğitime bazı öğrencilerin yönlendirilmesi gerekiyor bu okul türlerine öğrencilerin gitme isteğini arttırmak lazım.” Ö-5

“Herkes evine en yakın okula gidecek mahalle okulları ile merkez okulları arasında çok büyük bir fark olduğunu düşünmüyorum ama veli'nin kafasında böyle bir algı söz konusu bu algıyı yıkmak lazım fiziki şartlarda problem varsa o dengelemek lazım.” Ö-16

“Eğitimde özel okulların payının artırılması olabilir. Böylece devlet bina yapmaktan kurtulabilir.” Ö-18

Katılımcıların görüşleri incelendiğinde sınıf mevcutlarının yoğunluğunun Türk eğitim sisteminde öğretme ve öğrenme sürecini etkileyen önemli bir sorun olduğu görülmektedir. Sorunun çözümü noktasında temel eğitim düzeyinde en iyi okul eve en yakın okul ilkesini velilere kabul ettirip tüm okulları güçlü kılmak, orta öğretim düzeyinde Anadolu liselerindeki yığılmayı engellemek adına mesleki eğitimi güçlendirip okul sınıflandırmasını yeniden düzenlemesi gerekliliği katılımcılar tarafından vurgulanan hususlardır.

4.3.3. Fırsat ve İmkân Eşitliği Sorunu

Tablo 14. Eğitimde Fırsat ve İmkân Eşitliği Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	Kod	f
Sorunun Etkileri	Yeteneklerin sönmesi ve geliştirilememesi	2
	Öğrenciler eşit şartlarda eğitim sunulamamasına	2
	Merkezi okullarda öğrenci yoğunluğuna	1
Sorunun Nedeni	Doğru planlama yapılmaması	2
	Sosyoekonomik farklılıklar	1
	Ekonomik faktörler	1
	Taşınabilir eğitim	1
Çözüm Önerileri	Planlama doğru yapılmalı	2
	Taşınabilir eğitim yerine en yakın okul	1
	Kaynaklar öğrencilere eşit şekilde sunulmalı	1

Sorunun etkilerine ilişkin katılımcılar öğrencilerin yeteneklerinin keşfedilemeden sönmesine ya da var olan yeteneklerinin geliştirilememesine, öğrencilere eşit şartlarda eğitim sunulamamasına ve merkezi okullarda öğrenci yoğunlaşmasına neden olduğunu belirtmişlerdir. Bazı katılımcıların sorunun ortaya çıkarttığı problemlere yönelik ifadeleri şu şekildedir:

"Çocuğun farklı bir şeye yeteneği var, biz çocuğu Matematiğe Fen bilgisine zorluyoruz çocuğun spora yeteneği var müziğe yeteneği var. Biz bunu keşfedemiyoruz köreltmış oluyor o çocuğu orada yakalayamıyoruz, biz bu çocuğa bu fırsatı vermiyoruz imkânı sağlayamıyoruz beden eğitimi dersinde çocuğu bahçeye salıyor ya da matematik yaptırıyoruz." Ö-4

"Her öğrenciye aynı fırsatı ve imkânı sunamıyoruz, bu durum kitlesel olarak yeteneklerin sönmesine, fark edilememesine, geliştirilmemesine, neden olmaktadır." Ö-13

"Her öğrenci aynı kalitede eğitim veremiyoruz. Eğitim sistemimizde fırsat ve imkân eşitsizliği var. Okullar arasında bölgesel farklılıklar var bölgenin içerisinde bile farklar var kırsaldaki bir öğrencinin imkânlarıyla merkezdeki öğrencilerin imkânları

bambaşka, bu durum öğrencilerde merkezi okullara doğru bir yığılmayı ortaya çıkartıyor herkes kırsaldan merkeze doğru kaçmaya çalışıyor kırsaldaki okullara öğrenci bulamıyorsunuz ama merkeze baktığınız zaman normal nüfusun üzerinde öğrenci yoğunluğu ile karşılaşıyorsunuz.” Ö-2

Sorunun neden kaynaklandığına ilişkin katılımcılar kaynakların doğru kullanılmamasını ve planlamanın doğru yapılmamasını, bölgeler arası ekonomik ve sosyal farklılıkları ve ekonomik faktörleri sorunun kaynağı ve çözümü engelleyen bir faktör olarak belirtmişlerdir. Bir katılımcı taşınmalı eğitimin sorunun önemli bir nedeni ve çözümü engelleyen bir unsur olduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan bazılarının sorunun neden kaynaklandığı ve çözülememesine yönelik ifadeleri şöyledir:

"Eğitim ekonomisi göz ardı ediyoruz, eldeki kaynaklar doğru kullanmıyoruz planlamayı doğru yapmıyoruz. Bu durumun ekonomi ile işi yok planla alakalı Öncelikle ilgili okul yapımında sadece derslik düşünüyor." Ö-13

"Aileler arasında sosyoekonomik farklılıkların varlığı öğrenciler adına eğitimde eşitlik ilkesinin tam anlamıyla sağlanamamasına neden oluyor." Ö-15

"Taşınmalı eğitimin es geçmemek gerekir taşınmalı eğitim bir katliamdır öğrencinin bulunduğu bölgedeki okulu güçlendireceksiniz esas olan budur oraya harcanan parayı doğru harcarsak okulu güçlendirirsek kişilere fırsat ve imkân eşitliği sağlamış oluruz. Çocuk taşınmalı eğitim de okul çıkışında satranç, resim, futbol vb. kurs var o çocuk okul dışında buna kalamıyor. Tabi bu durum eğitimdeki fırsat ve imkân eşitliğini zedeliyor çocuğun bulunduğu çevrede bu okul dışı faaliyetleri yapabileceği okulları güçlendirmek lazım taşınmalı eğitim sadece okula gelip giden öğrencilere oluşturuyor." Ö-13

Sorunun çözümüne ilişkin katılımcılar planlamanın doğru yapılması kaynakların öğrencilere eşit şekilde sunulması ve ilköğretim kademesinde taşınmalı okul yerine en yakın okulun güçlendirilmesi gerektiği yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Katılımcıların çözüm önerilerine yönelik kendi ifadeleri şu şekildedir:

"Baştan planlamayı doğru yapmalıyız örneğin ilkokul öğretmeni olarak söylüyorum beden eğitimi, müzik ve resim gibi derslere branşın öğretmenini atanmalı ki öğrenciye bu alanlarda fırsatı ve imkânı sunmuş olalım." Ö-4

"Devlet çocuklar arasındaki eşitsizliği ortadan kaldırmak adına bütün materyalleri kaynakları dezavantajlı kesimdeki öğrencilere de sunmalı." Ö-15

"Taşınmalı eğitim fırsat ve imkân eşitliğini zedeliyor çocuğun bulunduğu çevrede bu okul dışı faaliyetleri yapabileceği okulları güçlendirmek lazım taşınmalı eğitim sadece okula gelip giden öğrencilere oluşturuyor." Ö-13

Türk eğitim sisteminde fırsat ve imkân eşitsizliği sorununu temel sorunlar arasına alan katılımcılar sorunun ekonomi kaynaklı olmayıp planlama ile ilgili

olduğuna vurgu yapmışlardır. Doğru bir planlama ile bu sorunun çözüleceği katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

4.3.4. Ders Sürelerinin Uzunluğu

Tablo 15. Ders Saatleri Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	<i>Kod</i>	<i>f</i>
Sorunun Etkileri	Öğrencide bıkkınlık	2
	Öğrencilerin çok yönlü gelişimi engelleniyor	2
	Öğrenci başarısını etkiliyor	2
	Öğrencilerde istenmeyen davranışların doğmasına neden oluyor	2
	Öğrencilerde bıkkınlık ve dikkat dağınıklığına neden oluyor	2
Sorunun Nedeni	Müfredatın yoğun olması	3
	Merkezi eğitim anlayışından	2
	Eğitimdeki ölçütün akademik başarı görülmesi	2

Sorunun etkileri konusunda katılımcılar bir ders saatinin uzun, gün içerisinde verilen ders saati sayısının fazla ve özellikle lise düzeyinde bir eğitim öğretim yılı içerisinde öğrencinin aldığı ders sayısının fazla olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar ders saatlerinin uzun olmasının gerek ders saatinde gerekse gün içerisinde öğrencilerde yorgunluğa, bıkkınlığa, dikkat dağınıklığına ve istenmeyen davranışlara neden olduğunu ifade ederken bu olumsuzlukların öğrenci başarısında doğrudan etken olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar ayrıca gün içerisinde öğrencilere ortalama 7-8 saat ders verildiğinden aktivitelere zaman kalmadığını ve bu durumun öğrencilerin çok yönlü gelişiminde önemli bir sorun oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların sorunun ortaya çıkarttığı problemlere yönelik görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

“Bu yaş grubu öğrencilerin sabit bir şekilde 7-8 saat süren ders saati sürecince oturup ders dinlemelerini beklemek çocuğun gelişim seviyesine uygun olmadığı gibi pedagojik açıdan imkânsız, bu durum öğrencilerin motivasyonunu düşürüyor ve derse olan ilgisinin, dikkatinin azalmasına dersi dinlememesine, çocukta bıkkınlığa, dersin huzurunu bozan davranışları sergilemesine neden olmaktadır.” Ö-1

“Okullarda ortalama 7-8 ders saati var öğrenci 1'e 2'ye kadar okulda kalmalı 6 saat vereceksin, öğleden sonra öğrenci spor yapsın, her hangi bir sanat dalı ile ilgilensin eğlensin. Öğrencinin sabah 9'dan akşam 4'e kadar pestilini çıkartıyoruz, böyle olunca ülkenin sanat alanında spor alanında şahsiyetleri şansa kalıyor. Çünkü biz ders saati diye öğrenciler boğuyoruz. Ayrıca biz lisede bir öğrenciye ortalama 10-12 tane ders

gösteriyoruz ve bilgileri beynine dolduruyoruz bilgi çöplüğü oluşturuyoruz, bu ciddi bir sorun” Ö-7

“İlk ve Ortaokulda bulunan öğrencilerin yaşa bağlı fiziksel ve psikolojik gelişimleri dikkate alındığında 40 dakikalık ders öğrencilerin dikkatlerini sürdürebilmeleri için oldukça uzun bir süre. Dikkat dağınıklığı olduğunda da öğrencinin ilgisi başka yöne kayacak, dersin düzeni bozulup öğrenci başarısı düşecektir.” Ö-19

Sorunun neden kaynaklandığını ve çözümüne ilişkin katılımcılar müfredatın yoğun olmasının ders saatleri üzerinde belirleyici bir etken olduğunu ve çözüme engel teşkil ettiğini belirtmişlerdir. Müfredatın yoğunluğunun ve merkezîyetçi eğitim anlayışının sorunun çözümü noktasında uygulayıcıların inisiyatif almasını engellediği ifade edilirken, eğitim anlayışımızda başarının yegâne ölçütünün akademik başarı olarak algılanması sorunun varlığında ve çözülmemesinde önemli bir unsur olarak görülmektedir. Katılımcılar sorunun çözümü noktasında müfredatın yoğunluğunun azaltılması ile ders saatlerinin azalabileceği ve ders sürelerinin kısalmayacağı yönünde görüş bildirmişlerdir. Katılımcıların konuyla ilgili görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

“Müfredatın ağır olmasından, öğretim programlarının yanlış planlanmasından eğitim programlarının merkezi anlayış içerisinde hazırlanması ve öğretmenlere inisiyatif tanınaması gibi nedenlerden kaynaklanıyor ve bu nedenleri ortadan kaldıramadığımız için çözemiyoruz.” Ö-1

“Müfredatımız yoğun olduğu için ders saatlerimiz fazla, akademik başarıya endeksli daha doğrusu merkezi sınavlarda elde edilen sayısal veriye endeksli bir eğitim anlayışımız olduğu için ders saatlerinde oynayamıyoruz sorunu çözmek için eğitim felsefemizi değiştirmeliyiz.” Ö-7

Katılımcıların sorunla ilgili görüşleri incelendiğinde sorunun öğrencilerin akademik başarılarını etkilediği, eğitim öğretim sürecine yönelik tutum ve davranışlarını şekillendirdiği ve öğrencilerin çok yönlü gelişimleri üzerinde etkili olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Müfredatın yoğunluğu ise sorunun ortaya çıkışında ve çözülmemesinde önemli bir unsur olarak görülmektedir.

4.4. Diğer Sorunlar

Bu bölümde bazı katılımcıların Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında gördükleri *veli, öğrenci, rehberlik ve yönlendirme sisteminin işlevsizliğinden* kaynaklanan sorunlar ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Sorunu ele alan katılımcılara

önce sorunun ne olduğu sorusu yöneltilmiş, devamında bu sorunun ne gibi problemlere neden olduğu, sorunun neden kaynaklandığı, neden çözülemediği ve sorunun çözümüne yönelik önerilerini içeren görüşlerine yer verilmiştir.

4.4.1. Veli Merkezli Sorunlar

Tablo 16. Veli Sorununa İlişkin Katılımcı Görüşleri

	<i>Kod</i>	<i>f</i>
Sorunun Etkileri	Çocuğun gelişimi ve sosyal iletişimini olumsuz etkiliyor	3
	Okulda disiplin problemlerine neden oluyor	2
Sorunun Nedeni	Velilerin eğitim seviyesi ve veli eğitimi eksikliği	2
	Ailelerin sosyoekonomik durumları	2
	Velilerin geleneksel davranışları	1
Çözüm Önerileri	Veli gelişim akademileri kurulmalı	3
	Okul ile veli öğrenciye aynı dili kullanmalı	1
	Standart bir eğitim kültürü oluşturmamız	1

Veli sorununu Türk eğitim sisteminin temel sorunları içerisinde kabul eden katılımcılar sorun ile ilgili üç ana hususa değinmişlerdir. Birincisi velilerin çocukları ile iletişim problemi yaşadığı, ikincisi ailelerin çocuklardan beklentileri, üçüncüsü ise ailelerin sosyoekonomik problemlerinin çocuğa yansımalarıdır. Katılımcılar yaşanan bu sorunların çocuğun gelişimini ve sosyal iletişimini olumsuz etkilediğini vurgularken, sorunun okullarda disiplin problemlerinin ortaya çıkmasında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar sorunun ortaya çıkarttığı problemlere yönelik şu ifadeleri dile getirmişlerdir:

"...sonuçta çocuk veli'ye göre hareket eder, veli eğitimin önemli sacayağıdır. Veli'nin çocuğa davranış biçimi farklı olmamalı okulla aynı dili konuşmalı velinin çocuğuyla iletişimi, akademik bakış açısı, sosyal bakış açısı çocuğun gelişimi açısından veli'ye çok iş düşüyor." Ö-13

"Ailenin sosyal ve ekonomik problemleri çocuğa yansımakta çocukla evde ilgilenmediği süre içerisinde eğitimde başarılı olunması zor. Çünkü çocuğun birinci eğiticisi ailedir." Ö-20

"Sorumsuz ailelerin çocukları çoğunlukla okulda sorumsuz davranıyor amaç ve ideal ellerinde yoksunlar ailedeki problemler problemler ortamda yetişen çocuklar aynı şekilde okulda da problem çıkartıyorlar nasıl derse karşı ilgisiz arkadaşları ile iletişimi öğretmenleri ile iletişimi saldırgan kavga üzerine dinlemeyi beceremiyorlar. 27 yıllık öğretmenin izliyorum, problem olarak gördüğüm çocukların ailesine baktığım zaman problem var ve gerçekten çocuğun ailedeki problemi yansıttığını görüyorum. Aileler

sorunlarını kendi içerisinde çözemiyorlar ve bunu çocuğa yansıtıyorlar, maalesef bu durum gittikçe çoğalıyor" Ö-3

Sorunun neden kaynaklandığına yönelik katılımcılar velilerin eğitim seviyesinin ve veli eğitimi yapılmamasının, ailelerin sosyoekonomik durumlarının ve velilerin geleneksel davranışlarının sorunun ortaya çıkışında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların sorunun neden kaynaklandığına yönelik görüşlerini içeren ifadeleri şu şekildedir:

"Veli eğitimi gerçekleşmezse çocukların eğitilmesi de zordur. Örneğin akademik başarıları yüksek olan okullarda veli profiline bakıldığında eğitilmiş ailelerin çocukları gelmekte. Veli ayağa iyi olmadıkça eğitimin iyi olması mümkün değil ailenin sosyal ve ekonomik problemleri çocuğa yansıtmakta çocukla evde ilgilenmediği süre içerisinde eğitimde başarılı olunması zor."Ö-20

"Veli öğrencinin gelişimini desteklemiyor olabilir sadece maddi manada değil manevi ve sosyal anlamda olabilir, veli ile okul aynı dili konuşuyor olmalı veli eğitimleri yapılmalı. Veliler çocuklarına geleneksel davranış açıları ile hareket etmekte. Örneğin Z kuşağı (α) alfa kuşağı denilen kuşak geldi, aile ile çocuk arasındaki iletişim ben senin yaşındayken diye başlıyor, veli çocuğa hala öğüt veriyor Z kuşağının en gıcık kaptığı öğüttür."Ö-13

"Günümüzde toplum ve onun bir parçası olan aileler hızlı değişim içerisinde, ailenin öncelikleri, ailenin çocuğa yaklaşımı, çocukta beklentileri ve bunlar bütün içerisinde okula yansıyor." Ö-3

Sorunun neden çözülemediği konusunda katılımcılar aileler arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik farklılıkların etkili olduğunu vurgulamışlardır. Katılımcılardan Ö-13: "Karşımızdaki insanlar velilerimiz çok farklı kültürel yapıları, ekonomik düzeyleri, eğitim seviyeleri her şeyiyle birbirinden farklı bireylerden oluşuyor, bu durum sorunu çözmemizi zorlaştırıyor." ifadelerini kullanarak sorunun çözilememesinin nedenini ortaya koymuştur.

Sorunun çözümüne ilişkin katılımcılar veli gelişim akademisi oluşturulmasının, okul ile velinin öğrenciye aynı dili kullanmasının ve standart bir eğitim kültürü oluşturulmasının sorunun çözümünde etkili olacağını belirtmişlerdir. Sorunun çözümüne yönelik katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

"Halk eğitim merkezlerinden, rehberlik araştırma merkezlerinden destek alınarak çeşitli uzmanlar davet edilerek okullarda veli eğitim seminerleri yapılmalı, veli gelişim akademileri oluşturulmalı ve bunlara veli katılımı sağlanmalı. Okul ile veli arasındaki tutarsızlığı ortadan kaldırmamız lazım velilere doğru iletişim dilini öğretmek lazım Sorun üzerine değil çözüm üzerine odaklanmalı çözüm üzerine tartışmalıyız. Bizim

standart bir eğitim kültürü oluşturmamız lazım ailelerin zihninde milli eğitimin temel görevlerinden biri olan genellik ve değişmezlik ilkesinin hayata geçmesi gerekir genellik ve değişmezliği çocuğa bakış açısı olarak oluşturmamız gerekiyor.” Ö-13

“Aile Sosyal Politikalar bakanlığı olabilir, rehberlik servisleri olabilir, uzmanlar tarafından aile eğitimleri aile danışmanlığı yapılmalı.”Ö-3

Veli sorununa değinen katılımcılar soruna çözüm önerisi olarak üzerinde durdukları ana husus veli eğitimleri olmuştur.

4.4.2. Öğrenci Merkezli Sorunlar

Araştırmaya katılan iki katılımcı öğrenci problemini Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında yer aldığını belirtmiştir. Katılımcılar öğrencilerde ciddi boyutta teknoloji bağımlılığı olduğunu ve öğrencilerin hayatının merkezine telefonları koyduğunu ve bu bağımlılığın öğrencilerde sosyalleşme sorunu ortaya çıkarttığını belirtmişlerdir. Sorunun öğrenciler üzerindeki olumsuz etkisini Ö-3 şu ifadelerle dile getirmiştir:

“Çocuklar bağımlı, telefonunu aldığı zaman çocuğun canlı alsan daha iyi telefon hayatının merkezinde çocuğun anne babasından daha kıymetli gibi duruyor. Bu olmaması lazım öğrenciyi serbest bıraktığın zaman arkadaşıyla iki kelam etmiyor eline alıyor ya oyun oynayacak ya başka bir şeye bakacak çocuk sosyalleşmiyor ya da yanlış yerde sosyalleşiyor Burada da kişilik bozuklukları ortaya çıkıyor var olan ortama uyum sağlayamıyor sanal bir yaşam söz konusu.”

Katılımcılar sorunun ortaya çıkmasında toplumsal değişim ve teknolojik gelişimin önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Katılımcı Ö-10:

“Çocuklar artık eve hapsoldü evde vakit geçirmesi lazım ya televizyon ya telefon çocuk bir şekilde vakit geçirecek. O zaman mecburen telefona veya televizyona mahkûm oldu böyle olunca bu durum bağımlılığı ortaya çıkarttı. Çocuğun elinden almaya çalıştığınız zaman alamıyorsunuz, çünkü onun yerine bir şey koymak lazım bir şey icat etmen lazım. Hayat boşluk kabul etmiyor elinden aldığımız zaman çocuk boşlukta kalıyor bu durum sıkıntı oluşturuyor çocuğun vakit geçireceği ortamlar oluşturmak gerekir.”

ifadeleri ile sorunun neden kaynaklandığı ve sorunun çözümüne yönelik görüşlerini belirtmiştir. Katılımcılardan Ö-3 sosyal medyanın içeriği hususunda: *“Sosyal medyanın kirlili ve kontrolsüz içeriği gençlerin zihinleri bulandırıcı yanlış sevk edecek bir sürü objeyi içerisinde barındırıyor. Bu gençleri olumsuz etkiliyor ve boş yere giden zaman ortaya çıkıyor.”* İfadesi ile gençlerin sosyal medyanın olumsuz içeriklerine karşı savunmasız olduğunu ortaya koymuştur.

4.4.3. Rehberlik ve Yönlendirme Sorunu

Araştırmaya katılan iki katılımcı Türk eğitim sisteminde temel sorunlardan birinin rehberlik ve yönlendirme sisteminin işlevsizliği olduğunu ifade etmiştir. Katılımcı Ö-16 okullarda uygulanan rehberlik sisteminin üst kademeye öğrenci tercihlerini sıralamanın ötesine geçemediğini şu cümlelerle dile getirmiştir:

“Bizdeki rehberlik ve yönlendirme özellikle ortaokuldan liseye geçişte şu puanı aldın şu lise olur şu lise olmaz şeklinde yapılan rehberlik ve yönlendirme sistemi hatta bu durum üniversite tercihinde bile kısmen geçerli bir durum.”

Katılımcılar ilköğretim boyutunda öğrencilerin ilgi ve yeteneğine göre bir rehberlik ve yönlendirmenin yapılmadığını belirterek, Ö-9 bu durumun yol açtığı olumsuzlukları şu şekilde ifade etmiştir:

“Sorun lise kademesinde başlayıp üniversite sürecinde devam ediyor, önce Anadolu liselerinde çok fazla öğrenci yığılması oluyor. Çünkü herkes çocuğum doktor olsun mühendis olsun masa başı bir işi olsun istiyor, çocuk bu okullara geldiği zaman belli bir süre sonra kendisinin akademik olarak yetersiz olduğunu görüyor, mezun olduğunda akademik olarak başarısız, hiçbir meslek alanında becerisi olmayan vasıfsız bir birey olarak karşımıza çıkıyor. Diyelim ki merkezi sınavda aldığı puanla üniversiteye gitti bir bölüm seçti bu bölüm çocuğun yeteneğine ilgisine uygun mu hiç değerlendirilmedi bu sefer sorun üniversite hayatında ve mezun olduktan sonra iş bulma sürecinde karşımıza çıkıyor.”

Katılımcılar sorunun nedeni ve çözilememesinde toplumsal ve ailevi faktörlerin etkili olduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan Ö-16 konuyla ilgili ifadesi şu şekildedir:

“Çünkü herkes çocuklarının Anadolu Lisesinde okumasını istiyor. Benim merak ettiğim konulardan bir tanesiydi Almanya’da yeğenim var çocuğu ortaokuldan lise düzeyine geçecek hangi okula göndereceksin diye sordum dedi ki onu biz belirleyemiyoruz onu okul öğretmenlerinin belirlediğini söyledi çocuğun seviyesi yeteneği neyse ona göre okul türüne gidecek. Bizde şu günün şartlarında söylüyorum veliyi ikna edemezsiniz çocuğunuzu meslek lisesine göndermeniz iyi olur desek benim çocuğumun kafası çalışmıyor mu cevabını alırız. Veli ve öğrenci bazında meslek liseleri ile ilgili olumsuz bir algı var bütün başarısız öğrenciler Meslek Lisesine gidiyor algısı önce bu algıyı yıkamamız lazım.”

Katılımcıların görüşleri incelendiğinde Türk eğitim sistemindeki rehberlik ve yönlendirme sisteminin işlevsizliğini bu görevi üstlenen öğretmenlere bağlamanın doğru olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların ifadelerinden anlaşılmaktadır ki sorun ve çözüm çok boyutludur.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlara, ulaşılan sonuçların kendi içinde ve alan yazındaki bulgularla karşılaştırılarak, tartışılmasına ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Bu çalışmada görüşlerine başvurulmuş öğretmenlerden elde edilen bulgulara göre şu sonuçlar ortaya çıkmıştır:

- *Öğretmen yetiştirme sisteminin etkili olmadığı ve öğretmenlerin mesleki gelişimi, özlük hakları ve itibarı gibi alanlarda sorunların devam ettiği*
- *Yöneticilerin yetiştirilmesinde, seçiminde ve liyakat ilkesine göre atanmasında problemlerin olduğu*
- *Eğitim anlayışımızda ezberci ve öğretmen merkezliliğin önemli bir sorun olarak görüldüğü*
- *Merkezi sınavların öğrencilerin kapasitelerinin ortaya çıkmasını ve okulların asli görevini yerine getirmesini engellediği*
- *Eğitim sisteminin sık değişmesi ve eğitim politikalarının süreklilik arz etmemesinin eğitime olan güveni ve inancı zedelediği*
- *Öğretim müfredatlarının ihtiyaca cevap vermediği gibi öğrencileri geleceğe hazırlamaktan uzak olduğu*

- *Materyal eksikliğinin öğrenme kayıplarına neden olurken, var olan materyallerin ihtiyaca cevap vermemesinin kaynak israfını beraberinde getirdiği*
- *4+4+4 eğitim sistemi ve 12 yıllık kesintisiz eğitimin sorunlu olduğu, amaca hizmet etmediği ve gözden geçirilmesi gerektiği*
- *Meslek liselerinin Türk eğitim sistemi içerisinde amacını gerçekleştiremediği ve başarısız öğrencilerin eğitim gördüğü okullar haline geldiği*
- *Okullarda donanım eksikliğinin, fiziki yapı eksikliğinin devam ettiği*
- *Okul türü ve bölgesel farklılıklara bağlı olarak sınıf mevcutlarında yoğunluk yaşandığı*
- *Eğitime yapılan yatırımlarda önceliklere dikkat edilmediği ve niceliğe yoğunlaşıldığı için sorunlar artarak devam ettiği*
- *Eğitimin asıl sorunlarına ve niteliğe yönelik adımlar atılmadığı için eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanamadığı ve eşitsizliğin derinleşerek devam ettiği*
- *Öğrencilerin teknoloji bağımlılığının artarak devam ettiği*
- *Rehberlik ve yönlendirme sisteminin işlevsel olmadığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.*

Öğretmen Sorunu, araştırma bulgularında Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında ilk sırada öğretmen sorunu karşımıza çıkmıştır. İyi öğretmeni nitelikli öğretmeni yetiştirmenin yanında öğretmenlerin görevleri sürecinde mesleki gelişimleri de önemli bir yer tutmaktadır. Araştırma bulgularında öğretmenlerin kendilerini geliştirme ve yenileme noktasında problemlerin olduğu kendilerini yenileme hususunda direnç gösterdikleri ve kendilerini yenilemeye ihtiyaç hissetmedikleri ve ilgi duymadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Ertuğ (2019) Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeye yönelik güdülerinin düşük olduğunu belirtmiştir. Demir ve Öztaş (2020) salgın döneminde öğretmenlerin teknolojik pedagojik alan bilgi ve becerilerinde önemli gelişmeler yaşandığını belirtmiştir. Covid 19 salgını sürecinde yüz yüze eğitime ara verilen dönemde öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecini sahlendikleri, süreç içerisinde farklı araç gereçlerin kullanılması öğretmenlerin yeniliklere açık olduğunu da göstermektedir. Öğretmenler, sürecin getirdiği şartları dikkate almış dijitalleşen eğitime ayak uydurmak için çaba göstermişlerdir (Demir ve Öztaş, 2020).

Bu durum araştırmamızın bulguları ile çelişmesine rağmen öğretmenlerin tercihten ziyade zorunlu ya da ihtiyaç durumunda kendilerini geliştirdiklerini ortaya koyması adına önemlidir.

Öğretmenlerin kendilerini yenileme ve mesleki gelişimlerini sağlama konusunda yaşanan sorununda mesleki eğitim faaliyetlerinin işlevsizliği ve verimsizliği önemli bir yer tutmaktadır. İncik ve Akbay (2018: 1669) mesleki gelişim faaliyetlerinin öğretmenler tarafından verimsiz olarak değerlendirilmesinde faaliyetlerin formaliteden yapılıyor olduğuna yönelik inanç ve bazı faaliyetlere katılımın zorunlu tutulmasının etkili olduğunu belirtmişlerdir. Alanyazında mesleki eğitim faaliyetlerinin nitelik ve nicelik bakımından yetersiz, tekrardan ibaret, öğretmenlerin ihtiyaçlarına karşılamaktan uzak, öğretmenlerin talepleri dikkate alınmadan seminer ve toplantı şeklinde, teorik ağırlıklı yapıldığı, etkisiz ve kaynak israfına neden olduğu yönünde benzer bulgulara ulaşılmıştır (Bümen vd., 2012; Buldu, 2014; Ceylan ve Özdemir, 2016; Elçiçek ve Yaşar, 2016; İlğan, 2013; Seferoğlu, 2004). Bu konuda öğretmenleri teşvik edecek onları yenileşmeye, değişime ilgi ve ihtiyaç duymalarını sağlayacak objektif kriterlere dayalı bir performans değerlendirme sistemin olmayışı ve öğretmenliğin memur statüsünde görülmesi önemli bir etken olarak görülebilir. Buldu (2014) Ülkemizde öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlayıp sağlamadığını değerlendiren, onları bu konuda destekleyen, bireysel ve mesleki manada gelişim imkânı tanıyan bir değerlendirme ve destek sistemi bulunmadığını ifade etmiştir. Öğretmenlerin kendilerini yenilemeye ve geliştirmeye yönelik güdülerini görev yaptıkları okul türüne göre değişkenlik göstermektedir. Proje okullarında ve akademik başarısı yüksek öğrencilerin yer aldığı okullarda görev yapan öğretmenlerin kendilerini yenileme noktasında daha istekli olduğu ve değişime ihtiyaç hissettiği görülmektedir.

Öğretmen sorununda önemli bir sorun, öğretmenin yetiştirilmesi ve atanma sürecidir. Üniversiteye öğretmen adayı alımında, öğretmenin yetiştirilme sürecinde ve öğretmen atama politikalarında problemlerin olduğu görülmektedir. Araştırma bulgularında öğretmen yetiştiren fakültelere nitelikli öğrenci alınmadığı, yetiştirme sürecinin kaliteli olmadığı ve sistemin nitelikli öğretmen yetiştiremediği sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında benzer sonuçlar bulunmaktadır. Göktaş (2019) sınavın

haricinde adayların öğretmenliğe uygun olup olmadığını belirleyen bir uygulama bulunmadığını belirtirken, Azar (2011) Türkiye’de öğretmen yetiştirme hususunda uygulanan kriterlerin karmaşık, çelişkili ve yetersiz olduğunu, öğretmen yetiştirme sürecinin sürekli bir değerlendirme içinde sorgulanması gerektiğini, öğretmen yetiştirme sisteminin günümüzün ve geleceğin gerektirdiği nicelik ve nitelikte öğretmen yetiştirmek için iyileştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. İlhan (2021) öğretmenlik mesleğine yetenekli gençlerin çekilmesinin önemli olduğunu, bu durumun mesleğin geleceğini ve kamuoyundaki saygınlığını ciddi anlamda arttırabileceğini belirtmiştir.

Araştırma bulgularında öğretmen adaylarının akademik yeterliliklerinde problem olmadığı fakat pratik / uygulama noktasında yetiştirme sürecinin sağlıklı olmadığı görülmektedir. Yayla (2015) öğretmen adaylarının üniversitede gördükleri derslerin okul hayatında karşılığının olmadığını, okullarda öğretim ilke ve yöntemleri ve sınıf yönetimi gibi derslerin uygulanmadığını belirtmiştir. Bu durum öğretmenlerin öğretmenliği yaparak yaşayarak öğrendiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Araştırma bulgularında ortaya çıkan başka bir sorun ise öğretmen yetiştirme ve atama sürecinde yaşanan arz talep dengesizliğidir. Aydın ve diğerleri (2014) yaptıkları araştırmada öğretmen yetiştirme ve istihdamında arz ve talep dengesinin kurulamadığı ve etkili bir eğitim planlamasının yapılamadığı sonucuna ulaşmışlardır. Sonuç olarak YÖK ve MEB arasında istihdama yönelik planlama yapılarak öğretmen yetiştirme sürecinin yeniden planlanması önem arz etmektedir.

Öğretmen alanında diğer önemli bir sorun ise öğretmenlerin özlük hakları ve itibarının zedelenmesi olarak görülmektedir. Öğretmenin özellikle ekonomik haklarının yeterli olmaması her geçen gün itibarının düşmesi öğretmenlerin verimini önemli oranda etkilemektedir. Alanyazında pek çok araştırmada benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Kantos’ un (2021) yaptığı çalışmada öğretmenlerin mesleki itibarında düşüşler olduğunu, ekonomik ve özlük haklarının yeterli olmadığı yönünde bulgulara ulaşmıştır. Ertürk (2016) öğretmenlerin iş motivasyonun arttırılması için aldıkları ücretlerin iyileştirilmesi gerektiğini, Çüm ve Doğan (2016) öğretmenlerin güdülenmeleri adına statü ve saygınlık ihtiyaçlarının karşılanması, ayrıca maaş ve ücretlerinin arttırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu sorun öğretmenlerde

motivasyon düşüklüğüne yol açtığı gibi öğretmenleri sorumluluk almaktan alıkoymaktadır. Ayrıca sistem içerisinde fark yaratan öğretmenlerin bir süre sonra bulundukları ortamlardan olumsuz yönde etkilendikleri, verdikleri emeğin karşılığını alamadıkları duygusuna kapılarak standartlaşma içerisine girdikleri görülmektedir.

Yaman (2020) Türkiye’de eğitim süreçlerini başarısız kılan etkenlerden biri olarak eğitimcilerdeki idealizm kaybını göstermekte, ayrıca öğretmenlik mesleğine yönelik itibarsızlığın ve bilgi kaynaklarının çoğalmasa gibi sebeplerle öğretmenlerde motivasyon eksikliğinin gözlemlendiğini belirtmiştir. Öğretmen alanında yaşanan sorunlardan anlaşılmaktadır ki öğretmenin iyi yetiştirilmesinin yanında mevcut öğretmenlerin içsel ve dışsal motivasyonlarını arttıracak uygulamalar geliştirilmelidir. Öğretmen alanında yaşanan sorunların varlığı doğrudan eğitimin kalitesinde ve eğitim sisteminin verimi üzerinde önemli bir etken olarak görülmektedir.

Yönetici Sorunu, katılımcı görüşleri doğrultusunda eğitim yöneticileri sorunu Türk eğitim sistemi içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Araştırma bulguları incelendiğinde eğitim yöneticilerinde liderlik ve liyakat probleminin var olduğu görülmektedir. Erol (2021) Türkiye’de okul yöneticilerinin belirlenmesinde “Liyakat İlkesi” isimli araştırmasında Türkiye’de yöneticilerin görevlendirilmesinde liyakat ilkesinin kağıt üzerinde kaldığı, siyasi kayırmacılığın, sendikal yönlendirmelerin ve üst yönetim tercihlerinin etkili olduğu sonucuna ulaşırken, Aktaş (2018) ve Parlak (2015) yaptıkları araştırmada okul yöneticilerinin yönetim becerilerinin ve liderlik özelliklerinin yeterli olmadığına yönelik benzer bulgulara ulaşmıştır.

Sorunun temelinde Türk eğitim sisteminde yönetici yetiştirme sisteminin kurulamaması, uygulamada istikrarın ve sürekliliğin sağlanamamasının etkili olduğu düşünülmektedir. Cemaloğlu (2005) Türk eğitim sistemi içerisinde okul yöneticisi yetiştirme ve atamaya yönelik kayda değer bir uygulama bulunmadığını belirtirken, günümüze gelindiğinde henüz yönetici yetiştirmeye yönelik bir sistemin ve atama noktasında bir istikrarın oluşturulmadığı görülmektedir. Yönetici yetiştirilmediği için atama sürecinin ideolojik ve politik etkenlerden arındırılmadığı düşünülmektedir. Okul yöneticisinin bazı yeterliliklere ve niteliklere sahip olması gerekliliği tartışmasız kabul edilen bir durumdur, fakat Türk eğitim sisteminde yönetici atama konusunda ölçütlerin açık ve net olmadığı, sık yönetmelik değişikliklerinin yaşandığı, objektif ve

sağlıklı bir politika oluşturulmadığı, belirli bir kural ve standartların konulmadığı, atamaların ideoloji, sendika ve adam kayırma bağlamında gerçekleştirildiği gibi durumların varlığı alan yazında belirtilen sorunlar arasında yer almaktadır (Aktepe, 2014; Aslanargun, 2011; Okçu, 2011; Recepoğlu ve Kılınç, 2014; Şahin vd., 2017; Sayan ve Yıldırım, 2008). Türkiye’de okul müdürlerinin yetiştirme süreci bir sisteme, atanması ise üzerinde uzlaşma sağlanan objektif, güvenilir ölçütlere ve sürekliliği olan bir kurala bağlanmadığı sürece okul müdürlüğü hep tartışmalı ve politik bir konumda olmaya devam edecektir(Şahin vd., 2017). Son yıllarda ideolojik ve politik etkenleri en aza indirmek adına okul yöneticiliğinde sınav uygulaması getirilmiş olsa da bu uygulamanın liyakat sorununu çözemediği fakat ideolojik tartışmaları azalttığı görülmektedir.

Sorunun varlığı eğitim öğretim ortamlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Okul yöneticisinin liyakat açısından yeterli olmaması okullarda kurum kültürünün oluşumunda büyük bir engel olduğu düşünülebilir. Yönetici sorunun yaşandığı eğitim kurumlarında örgütsel adaletin sağlanamadığı bu durumun okullarda çatışma ortamını oluşturduğu ve öğretmenlerin kuruma aidiyetlerinde sorunların yaşandığı görülmektedir. Uğurlu ve Üstünel (2019) yaptığı çalışmada yöneticilerin adil olmayan davranışlarının örgüte olan bağlılığı azalttığını vurgulamıştır. Eğitim öğretim faaliyetlerinin kalitesinde, öğretmenin veriminde ve motivasyonunda okul yönetiminin önemli bir etkisinin olduğu araştırmanın bulgularından elde edilen önemli bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Yavuz (2018) alanında uzman olmayan yöneticilerin resmi iletişim tarzından öteye geçememesi okullarda öğretmen ve yöneticiler arasında çatışmaların yaşanmasına ve bu durumun eğitim örgütleri için önemli bir sorun olduğunu belirtmiştir. Bu bulgu araştırma bulgularını desteklediği gibi alanyazında okul yöneticilerinin öğretmenlerle kurduğu iyi ve etkili iletişimin, öğretmenlerin motivasyonunu, iş doyumunu arttırdığı ve eğitim örgütlerinde demokratik ortamın oluşumunu sağladığı yönünde benzer bulgulara ulaşılmıştır (Doğan ve Koçak, 2014; Erbaş, 2008).

Yönetici yetiştirme sistemi oluşturulmadığı sürece bu sorunun çözülemeyeceği, sınav ile yönetici atamanın sadece politik ve ideolojik tartışmaları ortadan kaldırmaktan öteye geçmeyeceği ortadadır.

Eğitim anlayışı, eğitim mefhumuna nasıl bir mana, önem ve işlev yüklendiği ile ilgili bakışı ifade etmektedir. Eğitim anlayışının niteliği, eğitim süreçlerinin geleneksel veya modern olarak sınıflanmasında; öğretmen ve öğrencinin rol ve sorumluluklarının şekillenmesinde; teorik ya da uygulama ağırlıklı olmasında belirleyici bir etken olmaktadır. Araştırma bulgularında okullarımızda verilen eğitim öğretim faaliyetlerinin sınav odaklı, rekabetçi ve ezberci bir anlayışla yürütüldüğü dikkat çekmektedir. Güneş (2020: 417) eğitimde ezberci anlayışın Türkiye'nin geleceği açısından önemli bir sorun olduğunu ve bu anlayışın öğrenci gelişimine katkısı olmamasına rağmen derslerde kullanıldığını ve bu durumun öğrenci başarısı ile eğitimin niteliğini olumsuz etkilediğini belirtmiş. Taşdemir (2015: 895) yaptığı araştırmada eğitimin sınav odaklı yürütüldüğünü ve öğrencilerin sürekli sınav kaygısı içerisinde yaşadıklarına yönelik bulgulara ulaşmıştır. Ortaöğretim kademesindeki okullar arasındaki nitelik farkı, meslek liselerinin başarısız okul algısı öğrenci ve ebeveynlerini sınavla öğrenci alan okullara gönderme noktasında yoğun bir talebi ortaya çıkartmaktadır. Benzer durum üniversite yerleşme sürecinde yaşandığı için ilköğretimde olduğu gibi orta öğretim kademesinde de eğitim anlayışı ezberci ve sınav odaklı sürdürülmektedir. Bu durum öğrencilerin rekabetçi anlayışla yetiştirilmesine sınav odaklı ve ezberci bir eğitim anlayışının ortaya çıkmasına neden olduğu düşünülmektedir. Şahan ve Yeşil (2015: 136) öğrencilerin başarı ve başarısızlığının temel ölçütü olarak sınav başarılarının alınmaya devam etmesinin eğitim uygulamalarının öğretmen merkezli ve ezbere dayalı devam etmesine yol açmış olabileceğini belirtmiştir, araştırmamızın bu bulguları ile ilgili benzer sonuçlara farklı çalışmalarda da rastlanmaktadır. (Hareket vd. 2018; Şener, 2018; Yılmaz ve Altinkurt, 2011)

Eğitim sistemindeki bu anlayış öğrencilerin özgünlüğünü, yaratıcılığını ve doğal olarak çok yönlü gelişimini zedelemektedir. Genel anlamda Türk eğitim sisteminin başarı ölçütü üst kademeye yerleştirmede elde edilen başarı olarak algılandığı için öğrenciler hayattan kopuk, kendini gerçekleştiremeyen ve insani değerlerden yoksun olarak yetişmektedir. Alanyazında araştırma bulguları ile örtüşen verilere ulaşılmıştır. Ural (2016) *Yarışmacı Eğitim Anlayışının Etkileri Üzerine Bir Çözümleme* adlı çalışmada yarışmacı eğitim anlayışının; öğrencilerin yabancılaşmasına neden olduğu, yarışmacı bir yaşam biçimi dayattığı, öğrenciyi

edilgen bir konuma ittiği, toplumundaki dayanışma davranışıyla sevgi ve saygıyı tehdit ettiği, çocuğun özgüvenini ve çocuktaki doğal merak duygusunu yok ettiği yönünde sonuçları ortaya koymuştur. Saylık vd.(2021: 538) ise araştırmalarında Türk eğitim sistemi içerisinde öğrencilerin bireysel yeteneklerinin dikkate alınmadığı, öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap veren özgür bir eğitim ortamının oluşturulamadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırma bulgularında eğitim anlayışı kapsamında karşımıza çıkan diğer sorunlardan biri ise öğretmenlerin gelenekçi yapısı ve eğitim öğretim faaliyetlerini bu gelenekçi anlayışla sürdürmesi gelmektedir. Ağdacı (2018) yaptığı çalışmada öğretmenlerin “ilerlemecilik” eğitim felsefesi ilkesini benimsediklerini, bu durumun ilkökul öğretmenlerinde yüksek ortalamaya sahipken ortaokul ve lisede görev yapan branş öğretmenlerinde ortalamanın düşük olduğu bilgisine ulaşmıştır. Bu durum araştırmamızın bulguları ile çelişmekle birlikte araştırmamıza dahil olan katılımcıların çoğunluğunun branş öğretmeni olmasının böyle bir sonucu ortaya çıkarttığı düşünülmektedir. Bu düşüncüyü Oğuz, Altınkurt, Yılmaz ve Hatipoğlu 'nun (2014) öğretmenlerin eğitim inançlarını belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada öğretmenlerin eğitim felsefesi anlayışının “daimicilik” ve “ilerlemecilik” boyutunda okul türü ve branş değişkenine göre farklılaştığını; lise öğretmenlerinin “daimici” (gelenekçi) eğitim felsefesine olan inançlarının ilkökul ve ortaokul öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmış olmaları desteklemektedir.

Okullarımızda eğitim öğretim sürecinde öğrencilerin pasif konumda olması, eğitim öğretimin öğretmen merkezli, konu anlatımı ve sunum şeklinde sürdürülmesi Türk eğitim sistemin kronik bir sorunu olarak devam etmektedir. Yeşil ve Şahan'ın (2015: 135) aktardığına göre eğitim sisteminin ve programının ezberci ve öğretmen merkezli bir anlayışla şekillendirildiği yönünde alanyazında eleştiriler sıklıkla yer almaktadır. Saracoğlu ve Demirkıran (2016) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin en çok anlatma yöntemini tercih ettikleri bulgusuna ulaşmış ve birçok araştırmada benzer bulguya ulaşıldığını aktarmıştır ve bu araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Sorunun kaynağını sadece öğretmenlere bağlamanın doğru olmayacağı düşünülmektedir. Eğitim sistemi üzerindeki merkezi sınav baskısı, müfredatın öğrenci ilgi ve ihtiyaçların cevap vermemesi, müfredatın yoğun, sınıfların kalabalık olması,

rehberlik ve yönlendirme servislerinin işlevsizliği ve aile beklentisi gibi faktörler sorunun çözümünü engelleyen unsurlar olarak araştırma bulgularında karşımıza çıkmaktadır. Araştırmada elde ettiğimiz sonucu Saracoğlu ve Demirkıran (2016) Yüksel'den (2011) aktardığı; öğretmenlerin öğretim yöntem ve teknikleri seçiminde zamanın sınırlı olması, sınıf mevcudu, öğretim programlarının yoğunluğu ve araç gereç durumu gibi birçok faktörün etkili olduğu yönündeki ifadeleri desteklemektedir. Ayrıca Yeşil ve Şahan (2015) sistemi iyileştirme adına birçok düzenleme yapılmasına rağmen eğitimde ezbercilikten ve öğretmen merkezilikten kurtulamamasını, öğretmenlerin ve diğer paydaşların (veli, okul yönetimi vb.) bu değişimi doğru algılamayışlarından kaynaklanabileceğini belirtmiştir.

Sorunun çözümü noktasında ise eğitim öğretim faaliyetlerinde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının dikkate alınıp, uygulamalı ve etkinlik merkezli bir eğitimin yaygınlaştırılmasının etkili olacağı düşünülmektedir.

Merkezi Sınav, Türk eğitim sistemi içerisinde çok tartışılan fakat bir türlü vazgeçilemeyen yerine farklı bir yol ve yöntem bulunamayan merkezi sınavlar, eğitim öğretim sürecini ve faaliyetlerini şekillendiren önemli bir sorun alanı olarak görülmektedir. Alanyazında öğrencilerin merkezi sınavlara yönelik sahip oldukları algıların olumsuz nitelikte olduğu ve bu sınavların öğrencileri yüksek beklentiye bağlı olarak baskı altına aldığı ve öğrencilerde kaygı ve stresi arttırdığı yönünde bulgulara ulaşılmıştır (Baş ve Kıvılcım, 2019; Can, 2017). Özellikle bu tür sınavlar toplumumuzda genellikle var olup olmama ikileminde değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2016: 348). Merkezi sınavlar, içeriği (soru sayıları-müfredat uyumu vb.) ayrı bir sorun olarak görülürken, eğitim öğretim sürecinde ve eğitim anlayışında rekabetçi ve ezberci bir sistemi ortaya çıkartmaktadır. Çetin ve Ünsal (2019: 317) merkezi sınavların eğitim sisteminin sınav odaklı bir hal almasına sebep olduğunu ve bu durumun sınıf içi ve dışı öğretim program ve yöntemlerini etkilediğini belirtmiştir. Merkezi sınavlar öğrenciler üzerinde psikolojik ve duygusal sorunlara yol açtığı gibi öğrencilerde bazı derslere yönelik ilgi eksiliğinin oluşmasına neden olmaktadır. Merkezi sınavların okulları asli amacından saptırdığı, okulu ve öğretmenleri eğitim faaliyetlerinden ziyade öğretim faaliyetlerine yönlendirdiği, öğretmenlerin performansında belirleyici olduğu ve aileleri okul dışında farklı arayışlara

yönlendirdiği ve bu bağlamda ailelere ekonomik yük getirdiği araştırmanın sonucunda ortaya çıkan önemli sorunlar arasında yer almaktadır. Gümüş (2020) Ülkemizde eğitim öğretim sürecinin sınav sistemine göre yapılandırıldığını ve bu sürecin doğru cevabı bilme üzerine inşa edilerek, eğitimin gerçek amacının ve okulun asli işlevinin konuşulmasını imkânsız hale getirdiğini belirtmiştir.

Merkezi sınavların Türk eğitim sisteminde önemli sorunları beraberinde getirdiği ve Türk eğitim sistemi içerisinde birçok sorunun da kaynağı olduğu araştırma bulgularında elde edilen önemli bir veri olarak karşımıza çıkmıştır. Bu sorun neden çözülemiyor sorusunun cevabında ise birden çok faktörün etkili olduğu görülmektedir. Merkezi sınavların öğrenciler arasında adaleti ve fırsat eşitliğini sağlamaya en yakın sistem olarak durması, toplumda okumadan bir meslek edinilemeyeceği düşüncesinin varlığı ve ailelerin çocukları için taşıdıkları gelecek kaygısı gibi nedenlerin sorunun çözümüne engel teşkil ettiği söylenebilir. Araştırma bulgularımızı destekler nitelikte Baykal (2014: 10) merkezi sınav uygulamasının olumsuz sonuçlarının ortada olduğunu fakat arz talep dengesi düşünüldüğünde okullar arası nitelik farkına bağlı olarak en çok hak edeni bulmak için öğrencilerin bilgi ve becerileri açısından sıralanması akla ve vicdana uygun olan bir yol olduğunu belirtmiştir.

Sorunun çözümü noktasında araştırma bulgularında net bir fikre ulaşılamamıştır. Fakat merkezi sınavların eğitim üzerindeki baskısını azaltmak adına okullardaki kalite farkının ortadan kaldırılması, rehberlik ve yönlendirme servislerinin daha etkili hale getirilmesi, yüksek öğretim alanında üniversitelerin alacakları öğrenci noktasında belirli kriter belirlemeleri merkezi sınavların yol açtığı sorunları azaltabilir. ÖZDEBİR (2019) *Kademeler Arası Geçiş Genel Bir Bakış, Görüş ve Öneriler* de; okul tür ve nitelik farkının ortadan kaldırılması, okullarda rehberlik ve ölçme değerlendirme sistemlerinin yeniden yapılandırılması ve doğru yönetilmesi gerektiği, yeterlik ve bitirme sınavları uygulamasının okulu önemli kılacağı yönünde araştırma bulgularına benzer önerilere yer verilmiştir.

Eğitim Sistemi ve Eğitim Politikaları, Türk eğitim sisteminde sık değişimlerin yaşandığı ve eğitim politikalarında istikrarın ve sürekliliğin sağlanamadığı araştırmanın bulgularında elde edilen önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Alanyazında benzer sorunların var olduğu görülmektedir. Mevlüt (2020), Karakütük

ve Özbal (2019) araştırmalarında sistemde yaşanan sık değişimlerin Türk eğitim sistemin en önemli sorunu olduğu yönünde araştırmamıza benzer bulguya ulaşmışlardır. Yeşil ve Şahan (2015: 137) değişimin sık ve ani gerçekleştirildiğini bu durumun sisteme olan inancı zayıflattığı ve adaptasyonu güçleştirdiğini ve kalıcı sonuçlar alınmasını engellediğini belirtmiştir. Araştırma bulgularında bakanlık düzeyinde yaşanan değişimlerin beraberinde eğitim politikalarını etkilediği ve bu durum kişilere bağlı, ideolojiden arındırılmış bir eğitim politikası oluşturulamadığı yönünde tartışmaları beraberinde getirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Şener (2018: 196) *Türkiye’de Yaşanan Eğitim Sorunlarına Genel Bakış* isimli araştırmasında politik boyutta en önemli sorunun sistemdeki sürekli değişim olduğu ve eğitim politikalarında bir sürekliliğin sağlanamadığı ve her yeni bakanın kendi sistemini kurmaya çalışmasının eğitimde düzenli bir sistemin oluşmasında en büyük engel olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Araştırmada üst kademeye öğrenci seçmek için yapılan merkezi sınavların içeriğinde ve uygulamasında yapılan değişikliklerin toplum tarafından eğitim sistemi değişikliği olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim alanında yaşanan sık değişimler, getirilen yeni uygulamaların sürekliliğinin olmaması eğitim paydaşları tarafından sisteme yönelik güven ve inandırıcılık noktasında problemleri ortaya çıkartmaktadır. Belirtilen sorunların varlığı öğretmen ve öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkilediği gibi yapılan değişikliklerin doğrudan sahayı etkilemesi eğitimde verimini düşürmektedir. Öztaş (2019: 699) merkezi sınavların öğrencileri psikolojik olarak olumsuz etkilediği, Çetin ve Ünsal (2018: 317) ise merkezi sınavların, öğretmenlerin öğretme ve öğrenme sürecine olumsuz etkisinin olduğu ve öğretmenler üzerinde baskı oluşturduğu yönünde olumsuz sonuçlara ulaşmışlardır.

Araştırmanın belirtilen sorunla ilgili bulguları incelendiğinde Milli Eğitim Bakanlarının eğitimci olmaması ayrı bir sorun olarak görülmektedir. Bu durumun, eğitim politikalarında kişiye göre değişen bakış açılarının ortaya çıkmasının ve eğitim politikalarında sürekliliğin sağlanmamasının nedeni olduğu düşünülmektedir. Çelik vd. (2018: 148) *Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Milli Eğitim Bakanlarının Çalışmalarına İlişkin Bir Analiz* adlı çalışmalarında, öğretmen kökenli bir kişinin Milli Eğitim Bakanı olmasının olumlu bir olgu olduğunu, fakat öğretmenlik geçmişi olan

kişilerin daha başarılı ya da başarısız olduğuna dair bir yargıya ulaşamayacağını belirtmişlerdir. Eğitim politikalarında ideolojik bakış açısının var olduğu bu durumun sorunun çözümünde engel teşkil ettiği araştırmada ulaşılan önemli bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kösterlioğlu ve Bayar (2014: 186) siyasi tercihlerin eğitim politikalarına ve uygulamalarına yön vermesinin önemli bir eleştiri aldığını belirtmesi araştırma bulgularımızla benzerlik göstermektedir.

Sorunun çözümü noktasında araştırma verileri incelendiğinde süreklilik ve istikrar vurgusu yapıldığı görülmektedir. Yaşadığımız yüzyılda değişim ve dönüşüm kaçınılmazdır, bu bağlamda eğitim politikalarının değişmesi ve dönüşümü normal bir süreçtir. Fakat buradaki sorun yapılan yeniliklerin ve düzenlemelerin eğitim paydaşları tarafından süreklilik arz edeceğine inanılmamasıdır. Çünkü ülkemizde eğitim politikalarının uzun vadeli bir plan dâhilinde yapılmadığı, kişilere bağlı değişen politikalardan dolayı süreklilik arz etmediği ve devlet politikası haline getirilemediği görülmektedir. Şahin ve Demirel (2019: 100) yaptıkları araştırmadan elde ettikleri bulgulara bağlı olarak; eğitimdeki değişim ve karar süreçlerinin siyaset üstü hale getirilmesi, değişim hususunda öğretmen ve diğer paydaşların fikrinin alınması, eğitim sorunlarına ülkeye özgü çözümler aranması ve değişimin sık değil planlı yürütülmesi gerekliliği yönünde öneriler sunmuşlardır.

Müfredat Sorunu, araştırmanın müfredat sorunu kapsamındaki bulguları incelendiğinde müfredatın; yoğun olduğu, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap vermediği, merkeziyetçi bir anlayışla hazırlandığı için uygulamada farklılıkların dikkate alınmadığı yönünde sorunların varlığı karşımıza çıkmaktadır. Öztürk (2012: 293) yaptığı araştırma öğretim programlarının esnekliği ve konu içeriğinin yoğunluğu açısından önemli sorunların olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Müfredat alanında yaşanan sorunlar öğretmenleri ve öğrencileri doğrudan etkilemektedir. Öğretmenler branşları ile ilgili müfredatı yetiştirme zorunluluğu içerisinde olduğu için sınıf içi uygulamalarında etkinliklere, uygulamalara yer veremiyor, bu durum öğrencilerde derslere yönelik ilgi ve motivasyon eksikliğini ve buna bağlı olarak sınıf içi disiplin sorunlarını beraberinde getirmektedir. Erdoğan vd. (2014: 190) programın yoğunluğu ve okullarda ki sınıf öğrenci sayılarının fazlalığının öğretim programındaki etkinliklerin sıkıştırılmasına, uygulama ve pekiştirme etkinliklerine yeteri kadar

zaman ayrılamamasına neden olduğunu ve öğretmenlerin öğrencilerle birebir ilgilenilemediğini ifade etmişlerdir. Öztürk (2012) Türkiye’de öğretim programlarının esnek olmadığını, konu içeriğinin ise yoğun olduğunu ve bu durumun öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre bazı yeni konuların programa eklemesini imkansız hale getirdiğini belirtmektedir. Eğitim-Bir-Sen (2017: 79) 2017 yılında hazırlanan öğretim programında kazanımlar için verilen süreyi programdan örnekleri ile açıklayıp “verilen süreler ile bu süreler içinde hedeflenen kazanımlar açısından mütakabiliyet ve denge yeterince sağlanamamıştır” değerlendirmesini yapmıştır.

Yoğun müfredat çocuklarda öğrenme problemlerini ortaya çıkartmaktadır. Öğrenme problemi yaşayan çocuklar çaresizlik, başarısızlığı kabullenme gibi psikolojik, pedagojik ve bilişsel sorunlarla karışık karşıya kalmaktadır. Cumhur (2018: 2691) öğretim programlarının yoğun olmasını ve öğrencilerin ihtiyacına cevap vermesini öğrenci başarısını etkileyen önemli bir unsur olduğunu belirtmiştir. Müfredat sorunu ile ilgili diğer bir husus ise müfredatın merkeziyetçi özelliğidir. Aynı müfredatın okul türü farklılığı dikkate alınmadan tüm okul türlerinde uygulanıyor olması öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının karşılanması noktasında sorunları beraberinde getirmektedir. Sert vd. (2018: 2415) çağın gereksinimlerine göre hazırlanan yeni programların uyarlama olduğunu, fakat yapılan çalışmaların ülkemizin farklı bölgelerindeki okulların altyapılarının göz önünde bulundurulmadan hazırlandığını belirtmiştir.

Sorunun çözümü ile ilgili müfredatın okul türü farklılıkları dikkate alınarak hazırlanması, yoğunluğun azaltılarak uygulayıcılara çerçeve bir müfredat çizilmesi ve uygulayıcıların bu çerçeve müfredatı öğrenci hazırbulunuşluğunu dikkate alarak öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına göre esnek bir şekilde uygulayabileceği bir düzenlemenin çözüm için etkili olacağı düşünülmektedir. Alanyazında benzer önerilerin yer aldığı görülmektedir. Cumhur (2018: 2415) yaptığı araştırmada öğretim programlarının; kültürel ve okul türü farklılıkları dikkate alınarak esnetilmesinin başarıyı arttırabileceği bulgusuna ulaşmıştır. Bümen (2019: 183) öğrencilere hitap eden, onların insani niteliklerindeki farklılıklara dikkate alan, öğrencilerin potansiyelini en üst seviyeye ulaştıracak, onları programa adapte edecek, gelişime açık ve geleceğe uyum sağlayan bir program oluşturmada zorunlu olduğunu belirtmiştir.

Materyal Sorunu, araştırma bulgularında konuyla ilgili iki husus ön plana çıkmaktadır. Birincisi okul kitaplarının özellikle sınav grubu öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılamaması, diğeri ise temel eğitim kademesinde eğitim öğretim sürecinde kalıcı öğrenmeyi kolaylaştıracak, öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak materyallerin olmayışıdır. Sorun ile ilgili alanyazında benzer bulgulara rastlanmaktadır. Mevlüt (2020: 1668) ders kitaplarının niteliksiz olduğunu, Cumhur (2018: 2691) ders kitaplarının öğrenciler için yeterli olmadığını ve içerik yönünden zenginleştirilmesi gerektiğini, Aydın vd. (2018: 9) ise ders kitaplarının yetersiz olduğunu belirtirken ayrıca okul türü farklılıkları dikkate alınmadığı için sıkıntıların yaşandığını ifade etmiştir. Bu çalışmada ayrıca materyal eksikliği ve var olan materyallerin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaması öğrencilerde öğrenme problemlerini ortaya çıkarttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Aktaş'ın (2018: 39) çalışmasında elde ettiği bulgular bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Aktaş, materyal eksikliğinin kolay ve kalıcı öğrenmenin sağlamamasının nedenlerinden biri olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Araştırmada katılımcılar ücretsiz dağıtılan ve ihtiyaca cevap vermeyen ders kitaplarının öğrencinin gözünde değeri olmadığını belirtmişlerdir. Bu durum öğrencileri yardımcı kaynağa yönlendirmekte ve ciddi boyutlarda kaynak israfını neden olmaktadır. Öğrencilerin farklı kaynaklara yönelme ihtiyacı hissetmesi ailelere ekonomik bir yük getirdiği gibi, her öğrencinin ders kitapları dışında farklı materyale ulaşma noktasında eşit imkanlara sahip olmaması eğitimde fırsat eşitliği adına önemli bir sorunu da beraberinde getirmektedir. Son dönemlerde bakanlık tarafından öğrencilere yardımcı kaynak desteği sunulması sorunun çözümü adına önemli bir gelişmedir, fakat özellikle sınav grubu öğrencileri için yeterli değildir. Taş ve Minaz'ın (2018: 587) yaptığı çalışmada katılımcıların tamamı merkezi sınavlar için yardımcı kaynakların gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Aktaş (2018: 39), öğrencilerin okul kitaplarını sıkıcı bulduğunu, yardımcı kaynakları ise yalın, öz ve daha fazla soru ve etkinlik içerdiği için daha kaliteli ve kullanışlı bulduklarını belirtmiştir. Materyal konusunda öncelikle yardımcı kaynak desteğinin artırılarak devam etmesi, okul kitaplarının yoğunluğunun azaltılarak sadeleştirilmesi, temel eğitim kademesinde ise materyal çeşitliliğinin sağlanması ve tüm okullara bu materyallerin merkezi yönetim tarafından ulaştırılması sorunun çözümünde etkili olacağı öngörülmektedir.

4+4+4 ve 12 Yıllık Kesintisiz Eğitim, araştırma bulguları incelendiğinde 4+4+4 eğitim sistemi ile 12 yıllık kesintisiz eğitimin öğretmenler tarafından Türk eğitim sisteminde öncelikli sorunlar arasında yer almaktadır. Kademeye göre sorunun farklılaştığı görülmüştür. İlköğretim kademesinde görev yapan öğretmenler ortaokul sürecinin beşinci sınıf yerine altıncı sınıftan başlaması gerektiğini vurgularken, özellikle beşinci sınıf yaş grubunun hazırbulunuşluluk düzeyinin ortaokul seviyesi için uygun olmadığı araştırma bulgularında elde edilen sorunun nedeni olarak karşımıza çıkmıştır. Özdemir (2018: 76) araştırma bulgularında 5.sınıf ders içeriklerinin yaş grubunun gelişim özellikleri dikkate alındığında öğrenci seviyesine uygun olmadığını, Cerit vd. (2014: 74) 5.sınıf öğrencilerinin tam hazır konumda olmadan ortaokul öğrencisi oldukları için başarı seviyelerinde düşüşler yaşandığı yönünde araştırmamıza benzer bulgulara ulaşmışlardır

Sorunun diğer basamağında ise ortaöğretim kademesinde görev yapan öğretmenlerin üzerinde durduğu 12 yıllık kesintisiz eğitimidir. Sorunun içeriğinde akademik başarısı çok düşük, eğitim öğretime kapalı öğrencilerin lise kademesinde örgün eğitim kapsamında zorunlu eğitime tabii tutulması yer almaktadır. Bu durum okullarda disiplin problemlerine, zaman ve emek israfına neden olduğu gibi bu öğrencilerin bazı okul türlerinde yoğunlaşması bu okullarda eğitim öğretim faaliyetlerini güçleştirmekte ve bu okullara yönelik toplumda olumsuz bir algının oluşmasına neden olmaktadır. Bu durum bu tür okullarda görev yapan öğretmenlerde ve öğrencilerde motivasyon kaybını ortaya çıkartmaktadır. Ayrıca lise kademesindeki zorunlu eğitim birçok sektörde ara eleman ihtiyacının karşılanamamasına neden olmaktadır. Alan yazında benzer bulgulara ulaşılmıştır. Kara (2020: 1663) 12 yıllık zorunlu eğitimin Türk eğitim sisteminin temel sorunlarından biri olduğu bulgusuna ulaşırken, Düşmez ve Bulut (2015: 173) okul yöneticileri ile yaptığı araştırmada okul yöneticilerinin 4+4+4 (12 Yıllık) zorunlu eğitimi genel olarak olumsuz bulduklarını belirtmiştir. Çelik vd.(2013: 63) 4+4+4 Eğitim Reformu İzleme Raporunda araştırmaya katılan tüm meslek lisesi öğretmen ve yöneticileri zorunlu eğitimin 12 yıla çıkartılmasını olumsuz bulmuşlardır. Katılımcılar bu okullara gelen öğrencilerin niteliğinin ve motivasyonlarının oldukça düşük olduğu ve bu öğrencilerin okul ile olumlu bir bağ kuramadıklarını ve sorumluluklarını yerine getirmeyerek okulun genel düzenini bozdukları ve disiplin sorunlarına neden olduklarını belirtmişlerdir. Kara'nın

(2020: 1663) araştırma bulgularında katılımcılar zorunlu eğitimin Türk eğitim sisteminin önemli bir sorunu olduğunu belirtirken, okumak istemeyen öğrencilerin okumak isteyenlere engel olduğunu, ‘herkes okumalı’ düşüncesinin akademik olarak yetersiz, fakat farklı alanlarda yetkinliği olan gençleri edilgen hale getirdiği yönünde elde edilen bulgular araştırmamızın bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Son dönemde Milli Eğitim Bakanlığının zorunlu eğitim içerisinde yer alan akademik olarak yeterli olmayan, öğrencileri mesleki eğitime yönlendirme adına politikalara ağırlık verildiği görülmektedir. Mesleki eğitimi güçlendirmeye yönelik politikalar olumlu olmakla birlikte sorunun kesin çözümü noktasında yeterli olmayabilir. Araştırma bulgularından elde edilen veriler sonucunda çözüm olarak; üst kademeye geçiş sürecinde rehberlik ve yönlendirme sisteminin öğrencinin sadece akademik başarısı ya da merkezi sınavlarda aldığı sonuca göre tercihinin sıralanması ya da bir okula yönlendirilmesi anlayışından ziyade ilköğretim kademesinden başlayarak öğrencinin akademik başarısı, ilgi ve yeteneklerini bir bütün olarak ele alındığı ve bu veriler doğrultusunda üst kademeye geçişi sağlayan bir sistem kurulması önerilmektedir.

Meslek Lisesi Sorunu, araştırma bulgularında meslek liselerinin Türk eğitim sistemi içerisinde aktif bir şekilde yer almadığı ve ülkenin üretimine, kalkınmasına istenilen katkıyı sağlayamadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu okulların sorun oluşturmalarının kaynağında nitelikli öğrenci tarafından tercih edilmemesi ve bu okulların hedefi ve amacına yönelik belirsizliktir. Çelebi ve Deliktaş’ın (2017: 238) yaptığı araştırmada öğretmenler meslek lisesine gelen öğrencilerin niteliğinde problem olduğunu ve öğrencilerin her hangi bir hedefinin olmamasının derse güdülenmelerini olumsuz etkilediğinin belirtmişlerdir. Bu okullar ara elaman mı yetiştirecek, yoksa üniversiteye öğrencimi hazırlayacak bu konuda belirsizlik olduğu araştırma bulgularında karşımıza çıkmaktadır. Nitelikli öğrencinin tercih etmeyişi bu okula giden öğrencinin üniversiteyi kazanamayacağı düşüncesi bu okullarla ilgili toplumda başarısız öğrencilerin gittiği okul olduğu yönünde çok olumsuz bir algıyı ortaya çıkartmaktadır. Alanyazında araştırma bulgularımızı destekler nitelikte Gülhan (2017: 57) veli ve öğrenci gözünde çeşitli nedenlerden dolayı meslek liselerine yönelik olumsuz bir algının var olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Meslek liselerinin veli ve öğrenci

tarafından tercih edilmemesi Anadolu liselerinde öğrenci yoğunluğuna neden olurken bu okullardaki öğrenci sayılarının azlığı ise kaynak israfına neden olmaktadır. Ergün (2018: 204) meslek liselerinin öğrenci sıkıntısından yakınırken iş dünyasının ise eleman yetersizliğinden yakındığını, bu konuda paydaşların birbirlerini anlayarak ve birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılayarak çözüm bulunabileceğini belirtmiştir. Araştırma bulgularımız Ergün' ün ortaya koyduğu önerileri desteklemektedir. Sorunun çözümü noktasında öncelikle toplumda oluşan olumsuz algının ortadan kaldırılmasına yönelik politikalara ve bu okulların yeniden tanımlanmasına ihtiyaç vardır. Ayrıca bu okullarda ki eğitim içeriğinin gözden geçirilerek uygulamalı eğitim daha nitelikli hale getirilebilir ve öğrencilerin istihdamını kolaylaştırmaya yönelik somut adımlar atılması sorunun çözümünde etkili olacaktır.

Okulların Fiziki Yapı ve Donanım Eksikliği, araştırma bulgularında okullarımızda donanım eksikliğinin devam ettiği ve okullarımızın fiziki olarak öğrencileri cezbetmeyen, soğuk yapılar olduğu ortaya çıkmıştır. Alan yazında finansman yetersizliğinden dolayı birçok okulda spor salonu, kütüphane ve laboratuvar gibi fiziki donanım alanlarının bulunmadığı ayrıca yeterli sayıda araç ve gereç eksikliğinin önemli bir sorun olduğu, bu yetersizliklerin nitelikli eğitimin önünde engel teşkil ettiği belirtilmiştir (Apaydın ve Katılmış, Göksoy, 2017; 2018; Karataş ve Çakan, 2018; Kutlu Abu vd., 2016; Sarıbaş ve Babadağ, 2015; Şener, 2018; Yılmaz ve Altinkurt, 2011). Araştırma bulgularında bu durumun ekonomik yetersizlikten ziyade planlamanın doğru yapılmamasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Yeni yapılan birçok okulda spor salonlarının bulunmaması, derslik ve çok amaçlı salon dışındaki etkinlik ve uygulama alanlarının yapımının okul yönetimine bırakılması ayrı bir sorun oluşturmaktadır. Sorunun varlığı öğrenciler arasında fırsat ve imkân eşitliğini zedelediği gibi okulların ülkenin sanat, spor vb. alanlardaki gelişimine istenilen desteği sağlayamamasına neden olmaktadır. Hotaman (2018: 874) *Okulların Fiziksel Donanım Yeterliliğinin Müzik, Beden ve Doğa Zekâ Alanları Açısından İncelenmesi* adlı araştırmasında okulların “müziksel-ritmik zekâ, bedensel-kınestetik zekâ ve doğacı zekâ alanlarını” destekleyen fiziki donanımdan yoksun olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Altunay (2017) ise sosyoekonomik düzeyi düşük çevrede bulunan okullarda kamu finansman kaynağının yeterli olmamasının yanına veli desteğinin de istenilen düzeyde gerçekleşmemesi

eklenince bu okulların fırsat ve imkân eşitliği açısından dezavantajlı duruma düştüğünü belirtmiştir. Okulların fiziki yapı ve donanım eksikliğinde elde edilen bulgularda dikkat çeken diğer husus ise eğitimde başarının sadece akademik alanda elde edilen başarı olarak algılanmasıdır. Bu anlayışın okulun diğer eklentilerinin göz ardı edilmesine neden olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Mevcutlarının Yoğunluğu, araştırma bulgularında ilköğretim kademesinde bölgelere göre ortaöğretim kademesinde ise okul türüne göre sınıf mevcutlarının yoğun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf mevcutlarının yoğunluğu öğrenciler adına öğrenme sürecini olumsuz etkilerken, öğretmenler adına ise sınıf yönetiminde ve buna bağlı olarak öğretme sürecinde sorunlar oluşturmaktadır. Deveci ve Aykaç (2018: 286) temel eğitimde yaşanan sorunları inceleyen araştırmalarında sınıflarının kalabalık olduğu bulgusuna ulaşırken, Köse (2020) derslik başına düşen öğrenci sayılarında Türkiye ortalamasında iyileşme olmasına rağmen ortalamanın çok üstünde kalan okullar ve bölgesel farklılıklar dikkat çektiğini belirtmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde sorunun kaynağı ve çözülememesinde çok boyutlu bir durum karşımıza çıkmaktadır. Bölgesel farklılıklar başta olmak üzere sosyoekonomik etkenler, okulların sınıflandırılması, bazı okul türleri ile ilgili olumsuz alginın varlığı, toplumsal beklenti ve planlama yanlışlığı gibi unsurlar okullar arasında sınıf mevcutlarının dengesiz dağılmasına neden olmaktadır. Sorunun çözümünde öncelikli olarak velinin ve öğrencinin bakış açısının değiştirilmesi gerektiği bunun içinde okullar arasındaki farklılıkları ortadan kaldıracak politikaların üretilmesi zorunluluğu karşımıza çıkmaktadır.

Fırsat ve İmkân Eşitliği Sorunu, eğitime yapılan yatırımlar son yıllarda artmasına rağmen eğitimde fırsat ve imkân eşitliği sorununun devam ettiği görülmektedir. Polat ve Ozan (2020) ve Aktaş (2018) yaptıkları araştırmasında Türk eğitim sisteminin fırsat ve imkân eşitliğini sağlamadığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Sorunun devam etmesinde çok farklı etkenler söz konusudur. Örneğin ilkokulda resim müzik ve beden eğitimi derslerine alan öğretmenini görevlendirmeyerek, okullarda spor salonu, atölye vb. eklentilerini oluşturmayarak çocukların bu alanlardaki gelişimine imkân sunmuyor ve fırsat vermiyoruz. Ayrıca fırsat ve imkân eşitliği sorunda taşınmalı eğitim ayrı bir yer tutmaktadır, taşınmalı eğitim fırsat ve imkân

eşitliğini sağlama adına önemli görünse de taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin okul saatleri dışında gerçekleştirilen etkinliklere katılamadıkları düşünüldüğünde öğrenciye fırsat sunulmakta fakat bu fırsatın değerlendirilmesi için yeterli imkânın oluşmadığı söylenebilir. Aktaş (2018) taşınmalı eğitimin öğrencilere adına bazı sorunları ortaya çıkarttığını belirtmesi araştırma bulgularıyla benzerlik taşımaktadır. Sonuç olarak yetenekleri keşfedemiyor ve var olan yeteneği geliştiremiyoruz. Türkiye’de okullar arasında ki farklılıklar ortadan kaldırılamadığı için her öğrenciye eşit fırsat ve imkân sunulamıyor, bu durum okullar arasında öğrenci niteliği ve niceliği adına dengesizliklerin artarak devam etmesine neden olmaktadır.

Ders Sürelerinin Uzunluğu, araştırmada okullarda gün içerisinde verilen ders saati sayısının ve lise düzeyinde bir eğitim öğretim yılı içerisinde öğrencinin aldığı ders sayısının fazla olduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Kartal (2013: 258) ders sayısının azaltılması, Çaycı (2018: 130) günlük ders saati sayısının altı saati geçmemesi gerektiği yönünde bulgulara ulaşmışlardır. Bu durumun öğrencilerde süreç içerisinde yorgunluğa, bıkkınlığa, dikkat dağınıklığına ve istenmeyen davranışların ortaya çıkmasında etkili olduğu, belirtilen olumsuzlukların öğrenci başarısında doğrudan etken olduğu belirtilmiştir. Ayrıca gün içerisinde ders saati sayısının fazla olması ders dışı etkinliklere zaman bırakmadığı için öğrencilerin çok yönlü gelişimine engel oluşturmaktadır. Sorunun kaynağında ise müfredatın yoğunluğu yattığı düşünülmektedir. Tekel’in (2020: 66) yaptığı araştırmaya göre öğrencilerin istenmeyen davranışlarında, ders saatlerinin fazla olması ve müfredatın öğrencilerin ilgisini çekmemesi önemli nedenler arasında yer almaktadır. Müfredatın yoğunluğunun azaltılması sorunun çözümünde etkili olabilir. Bu durum göstermektedir ki Türk eğitim sisteminde sorunların nedenleri ve çözüm yolları birbirleriyle ilintilidir.

Veli sorunu, araştırma bulgularında katılımcıların Türk eğitim sistemi içerisinde frekansı düşük olarak tanımladıkları sorunlardan birini oluşturmaktadır. Katılımcıların çoğunluğu veli sorununu Türk eğitim sisteminin temel sorunları arasında görmemiştir. Bu durumun nedeni olarak diğer sorunların daha öncelikli sorun olarak kabul edildiği düşünülmektedir. Sorun ile ilgili araştırma bulgularında ebeveyn ile çocuklar arasında iletişim problemi olduğu, ailelerin çocuklardan beklentilerinin

çocuklar üzerinde olumsuz etkilere neden olduğu ve ailelerin sosyoekonomik problemlerinin çocuklar üzerindeki yansımalarının hissedilir boyutta olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Belirtilen durumlar çocuğun gelişim sürecini ve sosyal iletişimini olumsuz etkilediği gibi okullarda disiplin problemlerinin ana nedenleri arasında yer almaktadır. Öğrencilerin ailevi sorunları, ailesinin sosyoekonomik düzeyi öğrencilerin eğitim öğretim süreci içerisindeki davranışlarını ve akademik başarısını etkilemektedir. Pek çok araştırma bu bulguyu desteklemektedir. Aslan (2017) aile geliri ile akademik başarı arasında pozitif bir ilişki olduğunu, Girişken (2010) çocuğun aile çevresinde gördüğü tutum ve davranışları taklit ederek benimsediği ve bunu eğitim ortamlarına yansıttığını belirtmiştir. Gökyer ve Doğan (2016) istenmeyen öğrenci davranışlarında; ailelerin eğitim ve gelir düzeyi, iletişim ve ilgi eksikliği, parçalanmış aile, baskı ve şiddet görme gibi birçok faktörün etken olduğunu belirtmiştir. Sorunun çözümü noktasında ise velilerin geleneksel davranışlarının ortadan kaldırılması gerektiği, bunun için ise veli eğitimlerinin gerçekleştirilmesinin büyük bir önem arz ettiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Öğrenci sorunu, araştırma bulgularının şaşırtıcı sonuçlarından bir de öğrenci sorunun katılımcılar tarafından öncelikli sorunlar arasında yer almamasıdır. Şener'in (2018) yaptığı çalışmada ise öğretmenler eğitim sistemi içerisinde yaşadıkları güncel sorunlarda en çok öğrenci kaynaklı sorunların olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum araştırma bulgularımızla örtüşmemektedir. Katılımcılar eğitim sisteminin en az sorunlu olan tarafını öğrenciler olarak görmektedir. Bu durumun, beş altı yaşında sisteme dahil olan bir bireyi şekillendiren çevresel faktörler ve bu çevresel faktörlerin başında ise okulun ilk sırada yer almasından kaynaklı olduğu ileri sürülebilir. Eğitimin amacı çocuğa istendik davranışları kazandırmak olduğu düşünüldüğünde eğitim bu amacı istenilen seviyede gerçekleştiremediğinde sorun çocukta değil sistemin kendisinde olduğu düşünülebilir. Araştırmamızda öğrenci soruna değinen katılımcıların sorun ile ilgili vurguladıkları temel husus öğrencilerin teknoloji bağımlılığıdır. Alanyazında öğrenciler arasında teknoloji bağımlılığının olduğu bu durumun öğrencilerde fiziksel, ruhsal ve sosyolojik açıdan problemlere neden olduğuna yönelik bulgulara ulaşılmıştır (Ertemel ve Aydın, 2017; Karadağ ve Kılıç, 2019; Şahin ve Tuğrul, 2017). Bakıldığı zaman bu konuda sorunun kaynağı aslında öğrencilerden ziyade eğitim sektörünün teknolojiyi eğitime entegre etmede diğer

sektörlerin gerisinde kalmasıdır. Akpınar (2020) ülkemizde eğitim sektörünün bilgi çağına ve teknolojiye uyum konusunda sektörel bazda bakıldığında sağlık, ticaret, sanat ve eğlence gibi birçok sektörden geri kaldığını vurgulamıştır. Akpınar ebeveynler, okul yöneticileri ve öğretmenler öğrencilerin akıllı telefon / teknolojik alet kullanımlarına şikâyetçi olmak yerine bu olguyu eğitim öğretime konu ve aracı kılsalardı muhtemelen bir çözüm yolu bulanabileceğini belirtmiştir. Gençlerin teknolojiyi genel olarak sosyal medya ve oyun aracı olarak gördükleri gerçeği ortadadır. Teknolojik ekipmanları yasaklamanın çözüm olmadığı ve olmayacağı bilinen bir husustur. Onun için çocuklara teknolojiyi doğru kullanmanın yolları öğretilmeli ve özellikle telefonun yerine çocukların vakitlerini daha dolu ve eğlenceli geçirebileceği çeşitli etkinlikler ve ortamlar oluşturulmalıdır.

Rehberlik ve Yönlendirme Sorunu, katılımcıların ana sorun başlığı altında fazla değinmediği, fakat ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerine geçişte yaşanan sorunların temelinde yatan önemli bir unsur olduğu araştırma bulgularında sıklıkla vurgulanmıştır. Araştırmada okullarda uygulanan rehberlik ve yönlendirmenin; öğrencileri yetenek ve ilgilerine göre bir üst kademeye hazırlayan, onlara yol gösteren bir işlevden ziyade merkezi sınavlar ve bu sınavların sonucunda elde edilen puana göre tercih sıralaması yapan bir işlevinin ön planda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Pek çok araştırmada benzer bulgulara rastlanmaktadır. Abu vd. (2016) rehberlik servislerinin yetersiz olduğunu, Özdemir ve Kaplan (2017) eğitimde rehberlik ve yönlendirme sisteminin kurulmadığını, Aktaş (2018) okullarda rehberlik servislerinin etkili olmadığını, Yılmaz ve Altinkurt (2011) ise Türkiye’de eğitim sisteminin mesleki rehberlik konusunda yetersiz olduğuna yönelik bulgulara ulaşmışlardır. Katılımcılar sorunun bu görevi üstlenen öğretmenlerden kaynaklanmadığını özellikle vurgularken, sorunun kaynağında ve çözilememesinde toplumsal faktörlerin, aile beklentisinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak amaçlı ve ölçüt örnekleme tekniğiyle örnek olarak gösterilen ve belirli kıdeme sahip öğretmenlerin eğitim sistemi ile ilgili görüşleri önemli ve anlamlıdır. Politika yapıcılar ile bakanlık üst düzey yetkililerinin eğitim sisteminin geliştirilmesi ve güncellenmesi adına attıkları adımlar ile sistem içerisindeki kıdemli öğretmenlerin bakış açıları farklı noktalar üzerinde yoğunlaşmaktadır. Sistem

içerisinde aktif olarak çalışan, sorunları bizzat tecrübe eden ve buna yönelik öneriler geliştiren öğretmenlerin bakış açısının sisteme tepeden veya çoğu zaman dışarıdan bakan üst düzey yönetici ve politikacılardan daha anlamlı ve gerçekçi olduğunu söylemek mümkündür. Buna göre eğitim sisteminin geliştirilmesi ve güncellenmesine yönelik öğretmen görüşlerinin dikkate alınması daha nitelikli öğrenme-öğretme ortamı oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

5.2. Öneriler

- Türk eğitim sisteminde tespit edilen sorunlara yönelik eğitim paydaşlarının görüşlerinin dikkate alınarak, sık yaşanan değişikliklerden ziyade süreklilik arz eden, istikrarlı ve planlı reformlar yapılabilir.
- Öğretmen yetiştirme sistemi revize edilerek fakültelerdeki uygulama derslerinin etkililiği arttırılmalı ve öğretmen yetiştiren fakültelere istihdam planlaması yapılarak nitelikli öğrenciler alınmalıdır.
- Öğretmenlerin performansını objektif kriterler çerçevesinde değerlendirecek ve öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sunacak performans değerlendirme sistemi oluşturulmalıdır.
- Görev yaptıkları eğitim kurumlarında fark yaratan öğretmenlerin kişisel ve ideolojik yaklaşımlardan arındırılarak ödüllendirildiği bir sistem kurulmalıdır.
- Okul yöneticiliğinde yaşanan liyakat, liderlik ve ideoloji konusundaki tartışmaları sona erdirmek adına yönetici yetiştirme sistemi kurulabilir. Yönetici atama sisteminin siyasal ve sendikal etkilerden arındırılarak, atama sisteminde objektif ve adil bir model oluşturulmalıdır.
- Eğitim öğretim programları çerçevesinde müfredatlar sadeleştirilmelidir. Bölgesel ve okul türü farklılıkları dikkate alınarak hazırlanmalı, merkezi yönetim tarafından çerçeve müfredat belirlenerek öğretmenlere uygulama noktasında esneklik tanınmalıdır. Müfredat yoğunluğunun azaltılması ile gün içerisinde öğrencilere 7-8 saat gibi çok uzun bir süreyi kapsayan ders saati uygulaması ortadan kalkacak ve öğrencilerin öğleden sonraki saatlerinde çeşitli etkinlik ve uygulama yapmalarına imkân sağlanmış olacaktır.

- Bölge ve okul türü bağlamında yaşanan sınıf mevcutları yoğunluğu sorununu ortadan kaldırmak adına okullar arasındaki kalite farklılıklarını ortadan kaldıracak adımlar atılmalıdır. Okulların fiziksel ve teknolojik alt yapı sorunlarının çözümlenmesi eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini sağlama adına önem arz etmektedir. Okul binaları öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde sanatsal ve estetik bir bakış açısıyla tasarlanmalı ve yeni yapılan okullar doğru bir planlama yapılarak tüm eklentileriyle (spor salonundan, atölyelerine kütüphanesine varıncaya kadar) bitirilerek okul yönetimlerine teslim edilmelidir.
- 4+4+4 ve 12 yıllık kesintisiz eğitim sisteminin gözden geçirilerek revize edilmesi gerektiği düşünülmektedir. İlköğretim kademesi 5+3 şeklinde yeniden düzenlenebilir. Ortaöğretim düzeyinde ise zorunlu eğitim yeniden gözden geçirilmelidir. Ortaöğretime geçişte öğrencilerin akademik başarılarını ilgi ve yeteneklerini bir bütün olarak ele alan 8.sınıf düzeyinde her öğrencinin merkezi sınava girmesini gerektirmeyecek yeni bir sistem oluşturulabilir.
- Meslek liselerinin üretime ve dolayısıyla ülke kalkınmasına istenilen desteği sağlayamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun iyileştirilmesi adına öncelikle toplumdaki meslek liselerine yönelik olumsuz algıyı ortadan kaldıracak politikalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca meslek liselerinin eğitim içeriğinin gözden geçilerek uygulamalı eğitimin daha nitelikli hale getirilmesi ve bu okullardan mezun olan öğrencilerin istihdamını kolaylaştıran politikalar üretilmelidir.

KAYNAKÇA

- Abazoğlu, İ., Yıldırım, O. ve Yıldızhan, Y. (2016). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* (6),143160.
- Ada, Ş., Akan, D., Ayık, A., Yıldırım, İ. ve Yalçın, S. (2014). Öğretmenlerin Motivasyon Etkenleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 151.
- Adem, M. (1993). “*Ulusal Eğitim Politikamız ve Finansmanı*”, Ankara, A.Ü. Eğitim Bilimleri Yayını
- Açıkalın, A. (1998). *Toplumsal Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Açıkalın, A. ve Turan, S. (2015). *Okullarda Etkili İletişim*, Ankara: Pegem Akademi.
- Ağaoğlu, E. (2010). *Okul Yöneticilerinin Denetim ve Değerlendirme Rolü*. Servet Özdemir (Ed.), *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi içinde* (s. 193 207). Ankara: Pegem Yayınevi.
- Ağdacı, G. (2018). *Öğretmenlerin eğitim felsefeleri eğilimi ile eleştirel düşünme becerileri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bartın
- Akan, D. ve Mehrdad, A. (2019). Okul Müdürlerinin İletişim Becerilerinin Öğretmen Algılarına Göre İncelenmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(1), 287-300.
- Akar, N. (2006). *Ortaöğretim Kurumlarında Karşılaşılan Disiplin Sorunları Ve Eğitim Yöneticilerinin Çözüm Yaklaşımları (Denizli Örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.
- Akbaba, S. ve Samancı, O. (2004). *İlköğretimde veli-öğretmen görüşmelerinin değerlendirilmesi*, XII. Eğitim Bilimleri Kongresi, Bildiriler. Ankara, 1, 1435-1440.
- Aktepe, V. (2014). Okul yöneticilerinin seçme ve yetiştirme uygulamalarına yönelik öğretmen ve yönetici görüşleri. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 89-105.
- Altay, S. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin mesleklerinde karşılaştıkları sorunlar*.

Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Altunay, E. (2020). Okul Yöneticilerinin Ders Denetimlerine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (55) , 95-127.
- Altunay, E. (2017). Okul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda eğitim finansmanı politikaları: sorunlar, nedenler ve çözümler. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 689
- Akdemir, A. S. (2013). Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Programlarının Tarihçesi ve Sorunları. *Electronic Turkish Studies*, 8(12).
- Aktaş, H.İ. (2018) *Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarının İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep
- Aktaş, N. (2015). *Türkiye’de Eğitim İdeolojisi: “Tabula Rasa”ya Kemalist Renk Vermek*. A. Gümüş. (Ed.), Türkiye’de Eğitim Politikaları (ss. 57-75). Ankara: İlem Kitaplığı.
- Akpınar, B. ve Erdamar, F. (2020). Öğretmen İstihdamı ve Atanamayan Öğretmenler Bağlamında Aşırı Eğitimlilik Sorunu. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (74) , 838-852.
- Akpınar, B. (2020). *Türk Eğitim Sisteminin Paradigma Sorunu*, *Eğitime Bakış*, Yıl: 16 / Sayı: 48 / Ocak-Şubat-Mart-Nisan 2020, <https://www.ebs.org.tr/yayinlarimiz/2/egitime-bakis> adresinden 03.04.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Argon, T. ve Kıyıcı, C. (2012). İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* , (19) , 80-95.
- Arı, G. S. ve Bal, E. Ç. (2008). Tükenmişlik kavramı: Birey ve Örgütler açısından önemi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 131-148.
- Artan-Yüce, G. ve Kahramanoğlu, R. (2020). Eğitimde veli katılımına yönelik çalışmaların incelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi [MSKU Journal of Education]*, 7(2),
- Ayaydın, Y. ve Katılmış, A. (2018). Ortaokullardaki Fiziki Koşullara İlişkin Veli Görüş ve Beklentilerinin İncelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 8(4), 790-807.
- Atılğan, H. (2018). Türkiye’de kademeler arası geçiş: dün-bugünü ve bir model önerisi. *Ege Eğitim Dergisi / Ege Journal of Education*, 19(1), 1-18.
- Atmaca, T. ve Koççu, A. (2019). The predictive level of educational motivation and the perceived social support for school commitment. *Kuram ve Uygulamada*

Eğitim Yönetimi, 25(3), ss.469-508.

Aydın, F. (2017) *Teknoloji bağımlılığının sınıf ortamında yarattığı sorunlara ilişkin öğrenci görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Ankara, Ankara Üniversitesi.

Aydın, A., Sarier, Y., Uysal, Ş., Aydoğdu-Özoğlu, E., & Özer, F. (2014). Türkiye’de öğretmen istihdamı politikalarının değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 20(4), 397-420.

Aydın, M., Laçın, S. & Keskin, İ. (2018). Ortaöğretim matematik dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. *International e-Journal of Educational Studies*, 2(3), 1-11.

Aytunga, O., Altinkurt, Y., Yılmaz, K. & Hatipoğlu, S. (2014). Öğretmenlerin eğitim inançları ile öğrenen özerkliğini destekleme davranışları arasındaki ilişki. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(1).

Aypay, A. ve Eryılmaz, A. (2011). Lise Öğrencilerinin Derse Katılmaya Motive Olmaları ile Okul Tükenmişliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(21): 26 – 44.

Aslan, G. (2017). Öğrencilerin temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sınav başarılarının belirleyicileri: okul dışı değişkenlere ilişkin bir analiz. *Eğitim ve Bilim*, 42 (190), 211-236.

Aslanargun, E. (2007). Okul - aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 119-135.

Aslanargun, E. ve Atmaca, T. (2017). Öğretmenlerin Mesleki Gelişim İhtiyaç Ve Beklentilerinin Belirlenmesi / Teachers 'Determination Of Needs And Expectations Of Professional Development . *Asya Öğretim Dergisi*, 5 (2), 50-64.

Aslanargun, E. (2011). Türkiye’de okul yönetimi ve atama yönetmelikleri. *e- Journal of New World Sciences Academy (NWSA), Education Sciences*, IC0466, 6(4), 2646-2659

Avcı, A. (2010). Aile Yapı ve Atmosferinin Okul Şiddetine Etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8 (19), 7-52.

Azar, A. (2011). Türkiye’de Öğretmen Eğitimi Üzerine Bir Söylem: Nitelik mi? Nicelik mi? *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt1, Sayı 1, 37

Babaoğlu, E., Nalbant, A. ve Çelik, E. (2017). Okul Başarısına Okul Yöneticisinin Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 93-109.

Baş, K. (2004). Türkiye’de Zorunlu Eğitim Süresinin Arttırılmasının Sağlayacağı Kazançlar. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 59 (03)

Baş, G.. ve Kıvılcım, Z. S. (2019). Türkiye’de öğrencilerin merkezi sistem sınavları

ile ilgili algıları: bir metafor analizi çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 639-667.

- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim yönetimi: nitelikli okul (4. Basım)*. Ankara: Feryal.
- Basaran, İ.E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Ekinoks Eğitim Danışmanlık Hizmetleri
- Başdemir, H. (2012). Türk Eğitim Sisteminin Yapısal Sorunları ve Bir Öneri. *Liberal Düşünce Dergisi*, (67), 35-52
- Başbüyük, A. ve Çıkılı, Y. (2002). İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Coğrafya Konularında Çalışma Yaprağı ve Dilsiz Harita Kullanımının Öğrenci Motivasyon ve Başarısı Üzerindeki Etkisi, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı 16, Sayfa : 29-38
- Başar, M., Doğan, M.C., Şener, N., Uzun, Ö. & Topal, H. (2018). İlkokulda Öğretmen Öğrenci İletişimi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1) , 1-17.
- Başar, H.(2005). *Okulda denetim. Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı*. Ankara. Pegem A Yayıncılık.
- Basar, H. (2007). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Baykal, A. (2014, Nisan). *Sınavlardan sınav beğen. Eğitim Sisteminde Kademeler Arası Geçiş ve Sınavlar: Egeden Eğitime Bakış Paneli*. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Bayraktar H. V. (2015). Sınıf Yönetiminde Öğrenci Motivasyonu Ve Motivasyonu Etkileyen Etmenler. *Turkish Studies (Elektronik)*, 10(3), 1079 - 1100.
- Bilge, B. ve Aslanargun, E. (2018). Öğretmenlerin Mesleki Gelişimleri ve Okul Müdürlerinin Katkı Düzeyleri. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (12), _
- T. Bümen, N, Ateş, A, Çakar, E, Ural, G, Acar, V. (2012). Türkiye Bağlamında Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi: Sorunlar ve Öneriler. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(194),31-50
- Bümen, N.T., Çakar, E. & Yıldız, D.G. (2014). Türkiye’de öğretim programına bağlılık ve bağlılığı etkileyen etkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*,14(1), 203-228
- Buldu, M. (2014). Öğretmen Yeterlik Düzeyi Değerlendirmesi ve Mesleki Gelişim Eğitimleri Planlanması Üzerine Bir Öneri. *Milli Eğitim Dergisi*, 44 (204) , 114-134
- Burden, P. E. (1995), *Classroom Management and Discipline*, Methods to facilitate Cooperation and Instruction, USA: Longman Publishers.
- Bursalıoğlu, Z. (2015). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış* (19. Baskı). Ankara: PEGEM Akademi.

- Bülbül M. (2020). *Eğitimde Teftiş Sistemi ve Politikaları* (Politika Notu: 2020/13). İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). Sınavlar üzerine düşünceler. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 345–356.
- Camuzcu, S. ve Duruhan, K. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin öğretme-öğrenme süreci ile ilgili hizmetiçi eğitim ihtiyaçları. *E-International Journal of Educational Research*, 1 (2), 15-29.
- Canbal, M. S., Kerkez, B., Eren, S., Numanoğlu, K. V., & Mahmut, Ö. (2020). Mesleki ve teknik ortaöğretimde paradigma değişimi için yeni bir adım: Eğitim programlarının güncellenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11(21), 1-26
- Can, E. (2017). Öğrenci görüşlerine göre merkezi sınavların etkilerinin belirlenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(58), 108–122.
- Can, E. (2019). Öğretmenlerin meslekî gelişimleri: Engeller ve öneriler. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal Of Qualitative Research In Education*, 7(4), 1618-1650.
- Can, E. ve Serençelik, G. (2017). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Okul Yönetimine Katılımlarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 525-542.
- Celep, C. (1992). İlkokullarda Yönetici Öğretmen İletişimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8: 301-316.
- Cengizhan, C. (2013). Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut: “İnternet Bağımlılığı”. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22 (22)
- Cemaloğlu, N., ve Şahin, D. E. (2007). Öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 463-484.
- Cemaloğlu, N. (2002). Öğretmen performansının artırılmasında okul yöneticisinin rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 153-154.
- Cemaloğlu, N. (2005). Türkiye de okul yöneticisi yetiştirme ve istihdamı varolan durum, gelecekteki olası gelişmeler ve sorunlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2). 249-274.
- Ceylan, M. ve Özdemir, S. (2016). Türkiye ve İngiltere’deki Öğretmenlerin Sürekli Mesleki Gelişime İlişkin Görüşlerinin ve Katılım Durumlarının İncelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1) , 397-417.
- Creswell, J. W. (2017). *Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş*. Ankara: Pegem Akademi

- Cumhur, Ö. Ü. F. (2018). Öğretmenlerin Görüş ve Önerileri Bağlamında Öğrencilerin Matematiksel Başarısını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi *The Investigation Of The Factors Affecting The Mathematical Success Of Students In The Context Of Teachers'opinions And Suggestions. Journal Of Social And Humanities Sciences Research (Jshsr)*, 5(26), 2679-2693.
- Çanak, M. (2016). Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin İş Doyumlarının İncelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4 (7) , 7-26
- Çalışkan, N. ve Ayık, A. (2015). Okul Aile Birliği ve Velilerle İletişim. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (2) , 69-82.
- Çayak, S. ve Ergi, D. Y. (2015). Öğretmen veli işbirliği ile ilköğretim öğrencilerinin sınıf içindeki istenmeyen öğretmen davranışları arasındaki ilişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama [Journal of Education and Humanities: Theory and Practice]*, 6 (11). 59-77.
- Çınar, O. (2015). Okul Müdürlerinin İletişim Sürecindeki Etkililiği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , (26)
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim Online*, 2(2), 28-34, E-Dergi, <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Çelik, M., Savaş, G. , Takmak, H. & Tuti, G. (2018). Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Milli Eğitim Bakanlarının Çalışmalarına İlişkin Bir Analiz. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 1 (2) , 136-150.
- Çelik, Z., Bozgeyikli, H. ve Yurdakul, S. (2019) *Eğitime Bakış 2019: İzleme Ve Değerlendirme Raporu*. Ankara Eğitim-Bir-Sen Strateji Araştırma Merkezi
- Çelik, D. (1997). Eğitim Yönetiminde Vizyoner Liderlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 12 (12) , 465-474.
- Çelik, Zafer ve Boz, Nevfel ve Gümüş, Sedat ve Taştan, Fatih. (2013). 4+4+4 Eğitim Reformunu İzleme Raporu https://www.researchgate.net/publication/305180673_444_Egitim_Reformu_Izleme_Raporu_adresinden_24.02.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Çelikten, M. (2004). Okul Müdürü Koltuğundaki Kadınlar: *Kayseri İli Örneği*. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (17), 91-118.
- Çetin, A. ve Ünsal, S. (2019). Merkezi sınavların öğretmenler üzerinde sosyal, psikolojik etkisi ve öğretmenlerin öğretim programı uygulamalarına yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 304-323.
- Cerit, Y., Akgün, N., Yıldız, K. ve Soysal, M. R. (2014). Yeni eğitim sisteminin (4+4+4) uygulanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Bolu il örneği) . *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı*, 59-82.

- Çüm, S. ve Doğan, N. (2016). Öğretmenlerin Çalışma Yaşamında Güdülenme Düzeylerini Artıran Faktörlerin Önem Sırasının Belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24 (1), 119-132.
- Dam, H. (2008). Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(14), 75-99.
- Deneri, S. (2019). *Ortaöğretim kurumlarındaki okul müdürlerinin vizyoner liderlik davranışları ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik davranışları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Bursa
- Demir, M. ve Arı, E. (2013). Öğretmen Sorunları (Çanakkale İli Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (1).
- Demirkan, Ö. ve Saraçoğlu, G. (2016). Anadolu Lisesi Öğretmenlerinin Derslerde Kullandıkları Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Görüşleri. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 2(1), 1-11.
- Demirel, O. (2010). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş Ç. ve Dönmez B (2018). Okul Müdürlerinin Ders Denetimi Görevlerine İlişkin Okul Müdürleri ve Öğretmenlerin Görüşleri (Adıyaman İli Örneği). *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 0(29), 454 - 478.
- Deveci, Ö. ve Aykaç, N. (2018). Temel eğitimde yaşanan sorunları inceleyen çalışmaların değerlendirilmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research Education*, 7(1), 277-301.
- Diker Coşkun, Y. (2017). Eğitim izleme raporu 2016-2017: Öğretim programları arka plan raporu. ERG.
- Diker Coşkun, Y. (2017). *Öğretim programları arka plan raporu*. Eğitim Reformu Girişimi: İstanbul.
- Doğan, D. ve Seferoğlu, S. S. (2015). Mobil cihazlar ve eğitimde dijital dönüşüm. B. Akkoyunlu, A. İşman ve H. F. Odabaşı (Ed.) içinde Eğitim teknolojileri okumaları 2015. 27. Bölüm, ss. 539-563. TOJET-The Turkish Online Journal of Educational Technology.
- Doğan, S. (2020). Öğretmen Algısına Göre İstenmeyen Öğrenci Davranışları. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7 (2) , 148-159.
- Doğan, S. ve Koçak, O. (2014). Okul Yöneticilerinin Sosyal İletişim Becerileri İle Öğretmenlerin Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*. 20(2), 191-216

- Durak, H. Y. ve Seferoğlu, S. S. (2017). Öğretmenlerde tükenmişlik duygusunun çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 759-788.
- Durmuşçelebi, M. ve Deliktaş, M. (2017). *Meslek Liselerinde Yaşanan Sorunlar Ve Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyleri İle İlişkisi-Kayseri İli Örneği*. https://www.researchgate.net/publication/313692817_Meslek_liselerinde_yasanan_sorunlar_ve_ogretmenlerin_tukenmislik_duzeyleri_ile_iliskisi_Kayseri_ili_ornegi adresinden 10.02.2022 tarihinde indirilmiştir.
- Durukan, H. (2006). Okul yöneticisinin vizyoner liderlik rolü. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 277-286.
- Dumlu, N. (2018). Meb İnsan Kaynakları Planlamasındaki Sorunlar Nelerdir? *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 100-108.
- Düşmez, İ. ve Bulut, H. (2015). Eğitim yöneticileri bakış açısıyla 12 yıllık kesintili zorunlu eğitim sistemi: Giresun örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 157-176.
- Erdem, A. ve Okul, Ö. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerle İletişim Becerileri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2 (1) , 4-13.
- Eroğlu, M. ve Özbek, R. (2020). Etkili Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (37) , 73-92.
- Erkol, H. (2019). Öğrencilerin bakış açısıyla öğretmenlerin istenmeyen davranışlarının belirlenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 81-96.
- Ertan Kantos, Z. (2021). Öğretmenlik mesleğinin itibarı ile ilgili öğretmen görüşleri. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 8 (3) , 682-702.
- Eğitim-Bir-Sen. (2017). *Gecikmiş bir reform: Müfredatın demokratikleştirilmesi*. Ankara: Eğitimciler Birliği Sendikası.
- Eğitim-Sen. (2017). *Eğitim Müfredatı Değişiklikleri ve Taslak Öğretim Programları Raporu*. Ankara: Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası.
- Eğitim-İş. (2017). *Taslak Öğretim Programları Değerlendirme Raporu*. Ankara: Eğitim ve Bilim İş görenleri Sendikası.
- Eğitimsen (2019) <https://egitimsen.org.tr/2018-2019-egitim-ogretim-yilinda-egitimin-durumu-raporu/> , raporun yayın tarihi haziran 2019, erişim tarihi 28.12.2020
- Ekiz, D. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Elçiçek, Z. ve Yaşar, M. (2016). 2- Türkiyede Ve Dünyada Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi. *Electronic Journal of Education Sciences* , 5 (9) , 12-19.

- Elliott, R. ve Timulak, L. (2005). Descriptive and interpretive approaches to qualitative research. A Handbook of research methods for clinical and health psychology, In J. Miles, P. Gilbert (Eds.), *A handbook of research methods for clinical and health psychology* (pp. 147-160). Marea Britanie: Oxford University Press.
- Elliott, R. (2000). *Rigor in psychotherapy research: The search for appropriate methodologies*. Unpublished paper, Department of Psychology, University of Toledo.
- Erbaş, G. (2008). *Yönetici ve İşgören Arasındaki İletişimin Kalitesi İle Örgütsel Bağlılık İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erdoğan, M, Kayır, Ç, Kaplan, H, Ünal, Ü, Akbunar, Ş. (2015). 2005 Yılı Ve Sonrasında Geliştirilen Öğretim Programları İle İlgili Öğretmen Görüşleri; 2005-2011 Yılları Arasında Yapılan Araştırmaların İçerik Analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (1), 171-196.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3 (3), 399-431.
- Ergün, H. (2018). Okul müdürleri ve işveren gözüyle mesleki eğitimin sorunları. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(3).
- Erol, İ. (2021). Türkiye’de Okul Yöneticilerinin Belirlenmesinde “Liyakat İlkesi” . *Eğitim Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 2 (1) , 54-64.
- Eroğlu, M. ve Özbek, R. (2020). Etkili Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (37) , 73-92.
- Ertemel, A. V. ve Aydın, G. (2018). Dijital ekonomide teknoloji bağımlılığı ve çözüm önerileri. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5, 665–690.
- Ertürk, R. (2016). Öğretmenlerin İş Motivasyonları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 1-15.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde Program Geliştirme*, Hacettepe Üniv. Yayınları, ANKARA
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 66-80
- Genç, N. (2005). *Yönetim ve Organizasyon*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Girişken, N. (2010). Çocuk Eğitiminde Ailenin Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 5 (2-3).
- Gözler, A. ve Özmen, F. (2008). Öğretmenlerin Mesleki Gelişiminde Okul Yöneticilerinin Güdüleme Roller. *e-Journal of New World Sciences*

Academy, 3, 66-79.

Gökçer, N. ve Doğan, B. (2016). İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Nedenlerine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26 (1) , 93-106.

Göktaş, E. (2019). Nurettin Topçu'nun eğitim, öğretmen ve okul anlayışına eleştirel bir bakış, *Harran Maarif Dergisi*, 4 (1), 50- 64.

Göksoy, S. (2017). Okulların altyapı yeterliliği. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, 1(1), 9-15.

Gökçer, N. ve Doğan, B. (2016). İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 93-105.

Gül, A. (2016). Türkiye ile Çin, Finlandiya, Japonya ve Hollanda'nın Öğretmen Yetiştirme ve Seçme Sistemlerinin Karşılaştırılması. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2) , 63-72.

Gül, H. (2008). Türkiye'nin eğitim sorunları, AKP'nin eğitime bakışı ve çözüm önerileri. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(3), 181-196

Gül, İ. ve Saraç, G. (2018). Okul Müdürlerinin Demokratik Tutumları. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (10), 155-172.

Gülhan, A. (2017). Meslek liseleri yöneticileri gözüyle meslek liselerinin önemi, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerileri. <http://hdl.handle.net/11499/2011> adresinden 15.02.2022 tarihinde alınmıştır.

Güneş, F. (2020). Eğitimde ezber tartışmaları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(6), 409-418.

Gümüş, A. (2020). Sınavların Ağında Eğitim Sistemimiz, <https://ilke.org.tr/sinavlarin-aginda-egitim-sistemimiz>, adresinden 28.12.2020 tarihinde erişilmiştir.

Gündüz, Y. ve Can, E. (2011). Öğretmenlerin Eğitim Sistemi ve Uygulamalarına İlişkin Güncel Sorunları Algılama Düzeylerinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (4), 745-774.

Gündüz, C., Karataş, H. ve Ergin, A. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerle Yaşadığı Disiplin Sorunları İle İlgili Düşünceleri, *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi / The Journal of International Education Science* Yıl: 4, Sayı: 13, Aralık 2017, s. 100-119

Gündüz, M. (2020). Eğitim Sisteminin Kronik Meseleleri ve Geleceğe Bakış, Eğitime Bakış, Yıl: 16 / Sayı: 48 / Ocak-Şubat-Mart-Nisan 2020, s.31-47 <https://www.ebs.org.tr/yayinlarimiz/2/egitime-bakis> adresinden erişilmiştir.

Gündoğar, F. (2014). Değişen Eğitim Anlayışı Işığında Değişen Öğretmen Yetiştirme

Programları Üzerine Düşünceler. *Dialog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 2 (1) , 118-127._

Günüç, S. ve Kayri, M. (2010). Türkiye’de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik-güvenirlilik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 220-232.

Gür, B. S., Çelik, Z., Bozgeyikli, H. ve Yurdakul, S. (2018). *Eğitime bakış 2018: İzleme ve değerlendirme raporu*. Ankara: Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi.

Gürkan, M. (2006). *Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Karara Katılma Durumları*. (Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Teftişi

Güzel, S., Arslan, M. ve Aktekin, S. (2020). Okul Gelişimi Bağlamında Denetim Uygulamaları: Ofsted Örneği . *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (226) , 5-34.

Hareket, E., Erdoğan, E. ve DüNDAR, H. (2016). Eğitim Sistemine İlişkin Bir Durum Çalışması, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 287-299.

Hesapçıoğlu, M. (2008). *Öğretim ilke ve yöntemleri: Eğitim programları ve öğretim*. Ankara: Nobel.

Hoşgörür, V, Arslan, İ. (2014). Okul Örgütünün Finansal Kaynaklarının Yönetimi Sorunu (Yatağan İlçesi Örneği). *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 91-102.

Hotaman, D. (2018). Okulların fiziksel donanım yeterliliğinin müzik, beden ve doğa zekâ alanları açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 863-879.

İlğan, A. (2012). *Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi ve Denetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

İlğan, A. (2013). Öğretmenler İçin Etkili Mesleki Gelişim Faaliyetleri.[Effective Professional development for teachers]. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı

İlğan, A. (2021). Öğretmenlerin mesleki gelişimi üzerine kavramsal bir çerçeve ve Türk eğitim sistemi için çıkarımlar. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 256-280.

İncik E. Y. ve Akbay S. E (2018). Ortaöğretim Öğretmenlerine Yönelik Bir Çalışma: Mesleki Gelişim Faaliyetlerine Yönelik Tutumları ve Eğitim İhtiyaçları. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13(27), 1653 - 1676.

Kahramanoğlu, R. (2019). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığına yönelik yeterlik düzeyleri üzerine bir inceleme. *Journal of International Social Research*, 12(65), 827-840

- Kahveci, N.G. (2012). Genel Liselerde Karşılaşılan Disiplin Sorunlarının Uzamsal İncelenmesi: İstanbul'dan Bir İlçe Örneği. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 7(1), 64-92.
- Kara, M. (2020). Eğitim paydaşlarının görüşleri doğrultusunda Türk eğitim sisteminin sorunları. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1650-1694.
- Karacaoğlu, Y. ve Acar, Y. (2010). Yenilenen Programların Uygulanmasında Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 45-58.
- Karacaoğlu, K. ve Yörük, D. (2012). Çalışanların nepotizm ve örgütsel adalet algılamaları: Orta Anadolu bölgesinde bir aile işletmesi uygulaması. *"İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 14(3), 43-64.
- Karadağ, E. ve Kılıç, B. (2019). Öğretmen Görüşlerine Göre Öğrencilerdeki Teknoloji Bağımlılığı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, Cilt: 11 Sayı: Ek 1 (Araştırma Sayısı), 101-117.
- Karakul, A. K. (2014). İran ve Türkiye'de Eğitim Finansmanının Karşılaştırılması, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S 31, 67-87.
- Karataş, K. ve Çakan, S. (2018). Öğretmenlerin bakış açısıyla eğitim-öğretim sorunları. Bismil ilçesi örneği. *İlköğretim Online*, 17(2), 834-847
- Kart, M. ve Taşdemir, M. (2019). Eğitim Sendikaları Raporlarına Göre Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi. *Turkish Studies Educational Sciences*
- Kartal, S. (2013). Öğretmen adaylarının görüşlerine göre eğitim sistemimizde değiştirilmesi gereken noktalar. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (ÖYGE Özel Sayısı), 255-269.
- Katipoğlu, B. (2012). Öğrencilerde Dikkat ve Motivasyon Zafiyetine Neden Olan Bazı Faktörler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (27) , 225-235.
- Kaptangil, K. ve Erenler, E. (2014). Öğretmenlerin Kişilik Özellikleri Ve Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (1), 55-81.
- Kaya, E., Çetin, P.S., & Yıldırım, A. (2012). Transformation of centralized curriculum into classroom practice: *An analysis of teachers' experiences. International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 2(3), 103-113.
- Kaymak, M. ve Keskinılıç Kara, S. (2016). Okul Yöneticilerinin İletişim Becerileri İle Çatışmayı Yönetme Stratejileri Arasındaki İlişki. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (12) , 349-364.
- Kaymakçı, S. (2015). Öğretmen görüşleri ışığında 1998 ve 2005 Sosyal Bilgiler öğretim programlarındaki değişimi anlamak. *Eğitim ve Bilim*, 40 (181), 293

309.

- Keçeli-kaysılı, B. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9 (01) , 69-83.
- Keskin, B. (2008). *Çalışanların Performanslarını Artırmada Bir Araç Olarak Motivasyon ve Motivasyon Teknikleri*, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Kiraz, Z. ve Kurul, N. (2018). Türkiye’de Öğretmen İşsizliği ve Ataması Yapılmayan Öğretmenler Hareketi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1) , 270-302.
- Kılınç, A. Ç., Koşar, S., Emre, E. R., & Koşar, D. (2017). Okul yöneticiliği görevinden öğretmenliğe dönüş: Yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 10 (3), 53-73.
- Koç, H. (2007). Eğitim sisteminin finansmanı. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 39-50.
- Korlu, O. (2019). *Bir bakışta eğitim 2019’a göre Türkiye’de eğitimin durumu*. ERG Bilgi Notu. Mayıs 2020, <https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2010/01/Bir-BakıştaEğitim-2019’a-Gore-Turkiye’de-Eğitimin-Durumu.pdf> adresinden 15 mayıs 2020 tarihinde indirilmiştir.
- Korlu, Ö. (2020). *Eğitim izleme raporu 2020: eğitim yönetişimi ve finansmanı*. Eğitim Reformu Girişimi <https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2020/06/EIR2020> Yonetisim ve Finansman Raporu.21.07.20 pdfPlanlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, İstanbul.
- Koyuncu, F. ve Düşkün, Y. (2020). *Eğitim izleme raporu 2020: Öğretmenler. Eğitim Reform Girişimi. Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.* adresinden 12.04.2021 tarihinde alınmıştır.
- Köse, A. (2020). *Eğitim izleme raporu 2020: Eğitim ortamları*. Eğitim Reformu Girişimi. <https://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2020-egitim-ortamlari/>
- Kösterelioğlu, İ. ve Özen, R. (2015). Inservice Training Needs of Classroom Teachers towards the Implementation of Social Studies Curriculum. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 153-176.
- Kösterelioğlu, M. ve Argon, T. (2010). "Okul Yöneticilerinin İletişim Sürecindeki Etkililięine İlişkin Öğretmen Algıları". *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-17.
- Kutlu Abu, N., Bacanak, A. ve Gökdere, M. (2016). Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1) , 287-307.

- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı: “Akıllı telefon (kolik)” üniversite gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 7(14), 328- 359
- Kürüm Yapıcıoğlu, D., Atik Kara, D., ve Sever, D. (2016). Türkiye’de program değerlendirme çalışmalarında eğilimler ve sorunlar: Alan uzmanlarının gözüyle. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 6(12), 91-113.
- Manolova Yalçın O. ve Hanoğlu E. T. (2020). OECD’nin uluslararası öğrenci değerlendirme programında başarılı ülkeler ile Türkiye’nin eğitim yönetimi ve denetimi açısından karşılaştırılması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 10(1), 36-44.
- Maxwell, J. A. (2018). *Nitel Araştırma Tasarımı*. (Çev. M. Çevikbaş) Ankara: Nobel Yayınları.
- Maraşlı, Ş. (2007). *Türkiye’de Eğitimle İlgili Süreli Yayınlar Yansıyan Öğretmen Sorunları (1970-2000 Yılları Arası)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Memduhoğlu, H. B. (2012). Öğretmen, yönetici, denetmen ve öğretim üyelerinin görüşlerine göre Türkiye’de eğitim denetimi sorunsalı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 135-156.
- MEB (2017). *2017 Program değişikliği talim terbiye kurulu basın bülteni*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB (2018). *2023 Eğitim Vizyonu*. Ekim 2020, <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023> adresinden 15.07.2021 tarihinde alınmıştır. EGITIM_VIZYONU.pdf
- MEB (2004). *OECD’nin PISA projesine Türkiye’nin katılımı* [Duyuru]. Ankara. http://abdigm.meb.gov.tr/eski_site/uaorgutler/OECD/OECD_pisa2004sonucu.htm adresinden 20.07.2021 tarihinde edinilmiştir.
- MEB, (2014). *Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı ile Maarif Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği*, Resmi Gazete, Sayı: 29009. [Online]: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/2014052418.htm> adresinden 26 Aralık 2020 tarihinde indirilmiştir
- Medikoğlu, O. ve Dalaman, O. (2018). Öğretmenlerinin Derste Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlara Yönelik Çözüm Stratejileriyle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 20-32.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. (Çev. S. Turan) Ankara: Nobel Yayınları.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2016). *Nitel Veri Analizi*. (Çev. S. Akbaba Altun

ve Ali Ersoy) Ankara: Pegem Akademi

- Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. (2020). *2019 yılı idare faaliyet raporu*. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_03/12144540_2819168_Milli_EYitim_BakanlYYY_2019_YYIY_Ydare_Faaliyet_Raporu_28.02.2020.pdf adresinden erişilmiştir.
- Ordu, A. ve Çetinkaya, H. (2018). Okul Yöneticilerinin Toksik (Zehirli) Liderlik Davranışları İle Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31) , 15-28.
- Okçu, V.(2011). Türkiye'de Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesi ve Atanmasına ilişkin Mevcut Durum, Beklentiler ve Öneriler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (37), 244-266.
- Ozan, M. B., Türkoğlu, A. Z. ve Şener, G. (2010). Okul yöneticilerinin sergiledikleri demokratik tutum ve davranışlarının öğretmenlerin motivasyonuna etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (1), 275-294
- Öktem, N. ve Karagöz, E. (2015). *Sosyal Bilimlerde Yöntem*. Ankara: Astana Yayınları
- Özan, M., Gavcar., M., Saçaklı, F., Şahin, N. (2014). Okul Yöneticilerinin Seçilme ve Atanma Kriterlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1 (1).
- Özbek, B. (2016). Öğretmenlerin Okul Yöneticilerinin Demokratik Tutum Ve Davranışlarına İlişkin Görüşlerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* , (27) , 59-70.
- Özdaş, F. (2019). Merkezi Yerleştirme Sınav Sistemine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Mukaddime*, 10 (2) , 688-707.
- Özdamar, K., Odabaşı, Y., Hoşcan, Y., Kırcaali-İftar, G., Özmen, A. ve Uzuner, Y. (1999). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Bilim ve Araştırma (Editör: Ali Atıf Bir). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Özdemir, M. C. (2018) *4+4+4 Sistem Değişikliği Sonrası 5. Sınıf Öğrencilerinin Yaşadığı Sorunların Öğrenci, Öğretmen ve Veli Boyutunda İncelenmesi*,(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale
- Özdemir, S. M. (2016). Öğretmen Niteliğinin Bir Göstergesi Olarak Sürekli Mesleki Gelişim. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 233-244.
- Özdemir, Y. (2015). Ortaokul öğrencilerinde okul tükenmişliği: ödev, okula bağlılık ve akademik motivasyonun rolü. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 27-35.

- Özdemir, T. Y. ve Orhan, M. (2019). Öğretmenlerin “Öğretmenlik Mesleğinin İmajı” Hakkındaki Görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(4), 824-846.
- Özdemir, Y. (2009). Eğitimde Program Değerlendirme ve Türkiye’de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (2) , 126-149.
- Özer, F., Erdaş Kartal, E., Doğan, N., Çakmakçı, G., İrez, S. ve Yalaki, Y. (2018). Öğretmen Mesleki Gelişim Programına Genel Bir Bakış: Model, Süreç, Engel, Teori ve Uygulama. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 63-97.
- Özer, Y., Demirtaş, D. ve Ateş, Ö. (2015). Okulların Mali Durumlarına ve Bütçe Yönetiminde Yaşanan Sorunlara İlişkin Müdür Görüşleri/School Principals’ Views on the Financial Conditions of Schools and the Budget Problems . *e Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6 (1) , 17-39.
- Özer, B. ve Alkan, S. (2017). AB ve Türkiye Öğretmen Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması ve Türkiye İçin Bir Model Önerisi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 62-95.
- Özer, B., Bozkurt, N.ve Tuncay, A. (2014), “İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejileri”. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1 (2), 152-189.
- Özgan, H. ve Zeynep A. (2010) ” Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen ve Veli Görüşleri”, 9. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (20 - 22 Mayıs 2010)*, Elazığ, 2010, s. 802-811
- Özkan, H. ve Çelikten, Y. (2017). Milli Eğitim Sisteminin Örgütsel Yapısı ve Maarif Müfettişleri Alt Sisteminin İşleyişi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7 (13) , 965 990.
- Özkalp, E. ve Kirel, Ç. (2010). *Örgütsel davranış*. Bursa: Ekin.
- Özmantar, M. F.,Bingölbalı, E., Demir, S., Sağlam, Y. ve Keser, Z. (2009). Değişen öğretim programları ve sınıf içi normlar. *International Journal of Human Sciences*, 6(2)
- Özmen, F. ve Kömürlü, F. (2010). Eğitim örgütlerine yönetici seçme ve atamada yaşanan sorunlar ve yönetici görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(1), 25-33.
- Özgan, H. ve Aslan, N. (2008). İlköğretim Okul Müdürlerinin Sözlü İletişim Biçiminin Öğretmenlerin Motivasyonuna Etkisinin İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7 (1):190-206.
- Özoğlu, M. (2010). *Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları*. SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Yayınları,17.

- Öztürk İ. H. (2012). Öğretimin planlanmasında öğretmenin rolü ve özerkliği: Ortaöğretim tarih öğretmenlerinin yıllık plan hazırlama ve uygulama örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 271 - 299.
- Özyılmaz, Ö. (2019), *Türk Milli Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Arayışları*, Pegem Akademi Yay. 4.Baskı, Ankara
- Recepoğlu, E. ve Kılınç, A. Ç. (2014). Türkiye’de okul yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi, mevcut sorunlar ve çözüm önerileri. *Turkish Studies*, 9(2), 1817-1845
- Rençber, İ. (2008). *Yeni ilköğretim programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin müfettiş, yönetici ve öğretmen görüşleri (Konya ili Örneği)*. Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Parlak, Ş. (2015) *Okul Yöneticileri ve Öğretmenlere Göre Türk Eğitim Sisteminin Sorunları ve Önerilen Çözümler: Betimsel Bir Araştırma*. Yüksek lisans tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (Çev. M. Bütün ve S. B. Demir) Ankara: Pegem Akademi.
- Pehlivan, F. ve Demirtaş, H. (2019). Ortaokul ve Liselerde Yaşanan Disiplin Problemlerinin Çözümüne Yönelik Yönetimsel Uygulamalar, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2, 2019, ss. 31-79,
- Pehlivanoğlu, S. (2014) Türkiye’nin merkezi sınav sorunu ve TEOG, <http://www.aljazeera.com.tr/gorus/turkiyenin-merkezi-sinav-sorunu-ve-teog-adresinden-28.12.2020> tarihinde erişilmiştir.
- Polat, A., Ercengiz, A. ve Tetik, Y. (2013). Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 1 (1), 152-173.
- Polat, S. ve Kazak, E. (2014). Okul yöneticilerinin kayırmacı tutum ve davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 20(1), 71-92.
- Polat, S. ve Celep, C. (2008). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Örgütsel Adalet, Örgütsel Güven, Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarına İlişkin Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54 (54) , 307-331.
- Saban, A. ve Ersoy, A. (2017). *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri*. Ankara: Anı Yayınları.
- Sağlam, Çiçek A. ve Aydoğmuş, M. (2016). Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Eğitim Sistemlerinin Denetim Yapıları Karşılaştırıldığında Türkiye Eğitim Sisteminin Denetimi Ne Durumdadır? *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler*

Dergisi, 9 (1) , 17-38.

- Sağır, M. (2015). Öğretmenlerin örgütsel depresyon ve mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Turkish Journal of Education*, 4 (3) , 29-42.
- Sarıbaş, S. ve Babadağ, G. (2015). Temel Eğitimin Temel Sorunları. *Ajeli Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction*, 3 (1),18-34.
- Sarpkaya, P. (2007). Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Velilere Göre Resmi Liselerdeki Öğrenci Disiplin Sorunlarının Nedenleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (22), 110-121.
- Savaş, G. (2019). Okul yöneticisi yetiştirmede dünyadaki eğilimler ve Türkiye için öneriler. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 2(1), 59-72.
- Sayan, İ. ve Yıldırım, N. (2019). Okul yöneticisi atama türlerinin, öğretmenler, okul yöneticileri ve eğitim öğretim süreçleri üzerine etkilerinin nitel bir analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 13-34.
- Saylık, A., Saylık, N., & Sağlam, A. (2021). Eğitimcilerin gözünden Türk eğitim sistemi: bir metafor çalışması. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 522-546.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40-45
- Sert, M., Gündoğdu, K. ve Akar Vural, R. (2018). *Türkiye'de eğitim programları ve sorunu bugünü, yarını*. 27. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı (ss. 2405-2418). Antalya, Türkiye: Pegem Akademi.
- Sezer, Ş. (2020). Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 15 (24) , 2269-2296.
- Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 67-80.
- Shaw, C. A. (2008). *A study of the relationship of parental involvement to student achievement in a Pennsylvania career and technology center*. Unpublished Doctoral Dissertation. The Pennsylvania State University. Pennsylvania, USA.
- Sürücü, A. ve Ünal, A. (2018). Öğrenci Motivasyonunu Artıran ve Azaltan Öğretmen Davranışlarının İncelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8 (14) , 253-295.
- Şahin, C. ve Tuğrul, V. M. (2012). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Journal of World of Turks*, 4(3), 115 130.

- Şahin, İ. (2017). Öğretmen ve müfettiş penceresinden rehberlik ve denetim çalışmalarına bakış. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*, 10(2), 251-273.
- Şahin İ., Kesik F. ve Beycioğlu K (2017). Okul Yöneticilerinin Atanmasında Kaotik Dönem ve Etkileri. *İlköğretim Online (elektronik)*, 16 (3), 1007 - 1021.
- Şanlı Ö. ve Tan Ç. (2017). Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 131- 142.
- Şemin, F. K., Uğurlu, C. T. ve Gezer, Ç. (2018). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin okulların denetim ihtiyacına ilişkin görüşleri: Bir durum çalışması. 13. *Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Eğitim Yönetimi Araştırmaları*, 120-129
- Şener, G. (2018). Türkiye’de Yaşanan Eğitim Sorunlarına Güncel Bir Bakış. *Milli Eğitim Dergisi*, 47 (218), 187-200.
- Şentürk, D. (2012). Parçalanmış Aile Çocuklarının Eğitimdeki Başarı/Başarısızlık Durumu (Malatya Örneği 2006). *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7 (29), 105-126.
- Şimşek, S. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programını Tanıma Yeterlikleri. *Eğitim Kuram ve uygulama araştırmaları dergisi*, 3 (3), 143-157
- Şişman, M. (2007). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. (2002). *Öğretim liderliği*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman M. ve Turan, S. (2008). *Sınıf Yönetimi* (6. Baskı). Ankara: Öğreti, Pegem akademi
- Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Dünyada Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesine İlişkin Başlıca Yönelimler ve Türkiye İçin Çıkarılabilecek Bazı Sonuçlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 13-26.
- Şirin, T. ve Cebeci, B. (2017). İlköğretim Kurumlarında Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarına Dair Öğretmen Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 13-33
- Taş, H. ve Minaz, M. B. (2018). Derslerde yardımcı kaynak kullanılmasının öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *SETSCI Conference Indexing System*, 3(4), 582-589.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB]. (2017, Temmuz 18). *Müfredatta yenileme ve değişiklik çalışmalarımız üzerine...* 17.03.2019 tarihinde TTKB: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_basin_aciklamasi-program.pdf adresinden alındı.

- Tahaoğlu, F. ve Gedikoğlu, T. (2009). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Liderlik Rollerini . *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 58 (58) , 274-298.
- Taşdemir M. (2015). Öğretmen Adaylarının Türk Mili Eğitim Sistemi Üzerine Algıladıkları Sorunlar. *Turkish Studies (Elektronik)*, 10(7), 881 - 898
- Taylan, H. H. ve Işık, M. (2015). Sakarya’da ortaokul ve lise öğrencilerinde internet bağımlılığı. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(6), 855-874.
- TEDMEM. (2019). *2018 eğitim değerlendirme raporu* (TEDMEM Değerlendirme Dizisi 5). Ankara: Türk Eğitim Derneği
- Tertemiz, N. (2003). *Sınıf Yönetimi ve Disiplin*, L. Küçükahmet (Edt.), Sınıf Yönetimi, Nobel yayıncılık, Ankara,
- Tekel, E. (2020) İstenmeyen Öğrenci Davranışları: Bir Erkek Lisesi Örneği. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 57-68.
- Turan, S. ve Şişman, M. (2000). Okul Yöneticileri İçin Standartlar: Eğitim Yöneticilerinin Bilgi Temelleri Üzerine Düşünceler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (4), 68–87
- Türk Eğitim-Sen. (2017). *Taslak Müfredat Programları ile ilgili Türk Eğitim-Sen Genel Merkez Değerlendirme Raporu*. Ankara: Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası.
- Türnüklü, A. (2000). Kuram ve Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Yıl: 2000 Dönem / Issue: Güz Sayı / Number: 24*
- Tonbul, Y. (2016). Eğitimin ekonomisi. *Eğitbilim: Pedandragoji* içinde. (Editör: Erdal Toprakçı). Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Tokgöz, Ö. (2013). *Transformation of centralized curriculum into teaching and learning processes: Teachers’ journey of thought curriculum into enacted one*. (Unpublished doctoral dissertation), Ankara, METU.
- Topçu, N. (1997). Türkiye’nin maarif davası. (Haz. Ezel Erverdi-İsmail Kara). İstanbul: Dergâh Yayınları, 3. Baskı.
- Tozlu, N. (2015) Öğretmen Yetiştirme Üzerine Düşünceler, *TYB Akademi Dil Edebiyat Sosyal Bilimler Dergisi*, yıl 5,sayı, 13, Ocak 2015 S.123 137
- Uğurlu, Z., Kırıl, E., Kırıl, B. (2011). Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri, 20. Eğitim Bilimleri Kurultayı Bildiri Özeti.
- Uğurlu, C. ve Üstüner, M. (2011). Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeylerine Yöneticilerinin Etik Liderlik ve Örgütsel Adalet Davranışlarının Etkisi.

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41 (41).

- UNESCO-GEM, (2017). *Global education monitoring report 2017-2018: Accountability in education*. France, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization Publishing. Retrieved from <http://unesdoc.unesco.org/images/0025/002595/259593e.pdf> adresinden 20.04.2021 tarihinde alınmıştır.
- Uluğ, D. (1998). Eğitim Sisteminde Değişime Yapısal Uyum Sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 14 (14) , 153-166.
- Uygun, S. (2013). *Türk Eğitim Sistemi Sorunları: Geleneksel ve Güncel*. Ankara: Nobel yayıncılık
- Ural, A. (2016). Yarışmacı Eğitim Anlayışının Etkileri Üzerine Bir Çözümleme. *Eleştirel Pedagoji*. 43(19-24)
- Uştu, H, Mentiş Taş, A, Sever, B. (2016). Öğretmenlerin Mesleki Gelişime Yönelik Algılarına İlişkin Nitel Bir Araştırma *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 4 (1) , 0-0.
- Uzun, T, Özdem, G, Kara, E. (2018). Öğretmenlerin İletişim Becerileri İle Öğrencilerin Derse İlgileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (3) , 622-636.
- Üstüner, M. (2004). *Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Günümüz Sorunları*. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. http://www.pegem.net/akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=8232 adresinden 20.06.2021 tarihinde alınmıştır.
- Varış, F. (1978). *Eğitimde program geliştirme: Teori ve teknikler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Vatansever Bayraktar, H. (2015). Sınıf Yönetiminde Öğrenci Motivasyonu Ve Motivasyonu Etkileyen Etmenler. *Electronic Turkish Studies*, 10(3).
- Yazıcılar, Ü. & Bümen, N. T. (2019). *Crossing over the brick wall: Adapting the curriculum as a way out*. Manuscript submitted for publication.
- Yan, H. (2009). Teacher training in China and a practical model: e-training community (Etc). *Campus-Wide Information Systems*, 26(2),114-121.
- Yatmaz, A. (2019) 2023 Eğitim Vizyonu'nda Okulların Finansmanı, *SETA/PERSPEKTİF*, Sayı 231, Şubat 2019
- Yayla, A. (2015). Nitelikli öğretmenlerin yetiştirilme sürecinde yeni arayışlar: Sorunlar ve çözüm önerileri. *TYB Akademi Dil Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(13), 109-121.
- Yavuz, M. (2016). *Eğitimde özerklik üzerine*. TEDMEM. <https://tedmem.org/dosya>

konusu/doc-dr-mustafa-yavuz-ile-egitimde-ozerklik-uzerine adresinden
20.04.2021 tarihinde alındı.

- Yavuz, M.(2018) *Türk Eğitim Sistemi Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, Araştıran Okul Akreditasyon ve Değerlendirme Merkezi Raporu*. <http://arastiranokul.org/wp-content/uploads/2019/01/T%C3%BCrk-e%C4%9Fitim-sistemi-rapor.pdf> adresinden 20.04.2021 tarihinde erişilmiştir
- Yeşil, R., Şahan, E. (2015). Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin En Önemli Sorun, Neden ve Çözüm Yollarına İlişkin Algıları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 123-143.
- Yıldız, A. (2013). Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin dönüşümü: İdealist öğretmenden sınava hazırlayıcı teknisyen öğretmene. *Eleştirel Pedagoji Dergisi*, 5(27), 43-50.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, V.Y. & Iseri, E.T. (2020). Öğretmen - Veli İletişim Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(31), 462-480.
- Yılmaz, T. ve Tosun, M. F. (2013). Öğretmenlerin eğitim inançları ile öğretmen öğrenci ilişkilerine yönelik görüşleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 23.
- Yılmaz, K., Altinkurt, Y. (2011). Öğretmen Adaylarının Türk Eğitim Sisteminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 942-973.
- Yılmaz, B. R, Erden, G, Sarıca, B, Yılmaz, Ö, Berat, G, Akın, M. (2019). Pısa’ Da Başarılı Ülkelerin Öğretmen Yetiştirme ve Atama Sistemleri. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 2 (2) , 217-236.
- Yılmaz, H. (2015). *Okul yöneticilerinin kişiler arası iletişim becerilerinin okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Yiğit, B. (2019). Devlet Okullarının Finansman Kaynakları ve Yöneticilerinin Finansman Sorunları. *Trakya Üniversitesi Yayın No: 210*, 1-7 Edirne, 2019
- Yirci R (2017). Öğretmen Profesyonelliğinin Önündeki Engeller ve Çözüm Önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 503 - 522.
- Yorulmaz, Y. İ. ve Altinkurt, Y. (2018). The examination of teacher burnout in Turkey: A meta-analysis. *Turkish Journal of Education*, 7(1), 34-54.
- Yurdakul, S., Gür, B. S., Çelik, Z. & Kurt, T. (2016). Öğretmenlik mesleği ve mesleğin statüsü. Ankara, Eğitim Bir-Sen Yayınları, no: 70.

<https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/KPSS/LISANS/sayisalbilgiler2210020.pdf> Erişim Tarihi 10.12.2020

https://www.memurlar.net/common/news/documents/931136/milli_egitim_bakanlig.pdf Erişim Tarihi 15.12.2020

<https://www.haberturk.com/meb-duyurdu-formasyon-kalkti-mi-pedagogik-formasyon-2020-2021-2732252> Erişim Tarihi 15.11.2020

<https://www.milliyet.com.tr/siyaset/meb-butcesinde-yatirima-11-3-milyar-6346203>,
Erişim tarihi :23.12.2020

<https://duzce.meb.gov.tr/www/ilk-defa-yonetici-gorevlendirme-sozlu-sinav-sonuclari/icerik/4308> haber tarihi 16 Temmuz 2020 erişim tarihi 01.08.2020

EKLER

EK 1: Görüşme Metinleri

ÖĞRETMEN 1 (Ö-1)

Birinci Sorun

Müfredat sorunu, ders saatlerinin fazla olması ve uygulama içeren (sosyal etkinlik, müzik, resim beden vb.) derslerin saatinin az olması öğrencilerin akademik ders saati yoğunluğu, müfredatın yoğunluğu.

Sorunun etkileri nelerdir.

Bu yaş grubu öğrencilerin sabit bir şekilde 7-8 saat süren ders saati sürecince oturup ders dinlemelerini beklemek çocuğun gelişim seviyesine uygun olmadığı gibi pedagojik açıdan imkânsız, bu durum öğrencilerin motivasyonunu düşürüyor ve derse olan ilgisinin, dikkatinin azalmasına derse dinlememesine. Çocukta bıkkınlığa, dersin huzurunu bozan davranışları sergilemesine neden olmaktadır.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Müfredatın ağır olmasından, öğretim programlarının yanlış planlanmasından eğitim programlarının merkezi anlayış içerisinde hazırlanması ve öğretmenlere inisiyatif tanınamaması gibi nedenlerden kaynaklanıyor, müfredatın esnek olmaması ve değişken olması örneğin İngilizce dersinde 1. ünite de aliden bahsederken 2.ünite veliye geçmesi üniteler arasında bağlantı yok. Müfredat öğrencilerin yaş grubuna, hazırbulunuşluluğuna uygun değil, örneğin yurt dışından (Finlandiya) proje kapsamında gelen biyoloji öğretmeni ile okulumuzda çalışan biyoloji öğretmenine tercümanlık (rehberlik) yaptığımızda bizim 11.sınıfta verdiğimiz kazanımı siz 9.sınıfta veriyorsunuz (verilmesi gereken kazanımları siz bizden 2 sene önce veriyorsunuz) demişti.

Neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Öğretmenlere inisiyatif verilmemesi, merkezi sınavlarda sorulan sınavların ağır olması, ve merkezi eğitim anlayışı, çözüm olarak müfredat öğrencilerin hazırbulunuşluluk seviyesine göre yenilenmeli, müfredat hafifletilmeli ders saati sayısı azaltılmalı, akademik dersler öğleden önce, uygulamalı dersler öğleden sonra verilmeli, öğretmenlerin branşı dışında kendilerine geliştirebilmeleri sağlanmalı.

İkinci Sorun

4+4+4 eğitim sistemi yani 12 yıllık kesintisiz eğitim ilkökul kademesinin en az 5 yıllık olması gerekli

Sorunun etkileri nelerdir.

İlkökul öğretmenleri öğrencileri daha iyi tanıyor, aileleri daha iyi tanıyor çocukların organize edilmesi daha iyi oluyor ödevlendirme ders çalışma yardımcı olma konusunda daha iyi tanıyor ilk 5 yıl ilkökul olmalı ve ortaokul kademesi içerisinde mesleki ortaokul sistemi olmalı çıraklık orta okulu olmalı 5 yıldan sonra öğrenciler eğer okumak istiyorsa devam ediyordu okumak istemiyor herhangi bir çıraklığa gönderiliyordu meslek sahibi oluyordu en azından toplumda bir yer edine biliyordu çocuk, ama şimdi biz çocukları 12 yıl zorunlu eğitime tabi tutuyoruz okumak istemeyen çocuğu zorla sınıfta hapsediyoruz farklı alanlarda yeteneği olan çocuğu lise kademesinde işte fizik kimya biyoloji hepsini göreceksin hepsinden de en az 50 puan yani aslında örgün eğitim içerisinde olmaması gereken bir çocuğu zorla sistemde tutuyoruz ve bu çocuklar sistemi bozuyor evet bu sefer diğer çalışan çocukların da akademik anlamda iyi olan çocukların ders esnasında huzurları kaçırabiliyor çünkü ilgi alanına girmiyor çalışmıyor oradan gitmek istiyor huzursuzluk veriyor veli de çocuğun örgün eğitim dışına çıkmasını istemiyor, ya da meslek lisesine bazen göndermek istemiyor, neden diye sorduğumuzda orada çocuğunun bozulabileceğini düşünüyor. Meslek liseleri ile kötü bir algının varlığı veliler arasında çok yaygın.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Bu sorunun kaynağını öğretmen ya da öğrenci değil hocam sistem milli eğitim yönetiminde olan bu şekilde olacak

diye karar veren kişiler. Bu işi düzenleyenler bu işin mutfağında olanların içinde görüşünü almaması mı yani saha ile fazla bilgi edinilmemesi.

Sorun neden çözilemiyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Tam anlamıyla bu durumu sorun olarak görmüyor olabilirler, sadece belirli okullara bakılıp sorun olmadığı düşünülüyor kanısındayım. Bu konuda öğretmenlerin ve öğrenci velilerinin görüşleri alınmıyor, alınsa da dikkate alınmadığı düşüncesindeyim. Değiştirme ihtiyacı görülüyor olabilir.

Çözüm önerileriniz, bence hocam ilk beş yıl ilkokulu olmalı, sonraki üç yıl ortaokul olmalı imam hatip ortaokulu gibi mesleki eğitim ortaokulu açılmalı 5.sınıf sonrasında ilkokul öğretmenleri her bir öğrencisi için portföyle hazırlamalı ve çok aktif bir rehberlik ve yönlendirme sistemi oluşturulmalı öğrencinin hangi alana yönleneceği mesleki eğitim mi, normal eğitim mi alacağı büyük bir oranda şekillenmeli.

Üçüncü Sorun

Okulların fiziki koşullarının yetersiz olması ve okul sayısının az olması özellikle ilkokul kademesinde.

Sorunun etkileri nelerdir.

1987 Tosya ilçesinde okuduğum ilkokulda spor salonu, iş teknik eğitimi salonu, konferans salonu yani her şeyi vardı kütüphanesi vardı biz birçok beceri kazanıyorduk. Öğretmenimiz yemek yaptırıyordu, el işleri yaptırıyordu ama şu anda da bakıyorum okullara sadece bina içerisinde sınıf kütüphane oda sonradan oluşturuluyor birde konferans salonu yeni yapılan bazı okullarda spor salonu dahi yok hatta bahçe daha da küçültülüyor. Yani öğrencinin oynayabileceği alan küçültülüyor okulların fiziki olarak yetersiz olması çocukların akademik, bilişsel beceri dışında sanat spor sosyal vb. becerilerinin gelişmesini engelliyor yâda bu alanlarda tam performans alınamıyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Yeni yapılan binaların planlaması doğru yapılmıyor, eski binaların yıkılıp yeniden yapılması eğitim için güzel destek fakat kontrol mekanizması iyi işlemiyor yeni yapılan binalarda sadece derslik planlanıyor spor salonu konferans salonu gibi unsurlar eksik gibi kontrol yetersizliği bu soruna neden oluyor binalar güzel yapılmasına rağmen öğretmenlerin görüşü alınsa daha iyi olabilirdi sorunun kaynağında bütçe ve planlama hatası ifade edilebilir.

Sorun neden çözilemiyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Birçok okul değiştirdim örneğin Kastamonu'da çalıştığım okul yeniden yapıldı fakat yeni yapılan bu okulda derslik sayısı 1-2 arttırıldı, kütüphane bir konferans salonu yine eksikler vardı okul çevresinde çok okul içerisinde çok ölü alan bırakılmıştı yani proje iyi planlı almadığı için sorunlar devam ediyor

Nasıl çözülebilir, iyi bir denetim mekanizması oluşturulabilir yapılacak okulla alakalı öğretmenlerden öğrencilerden görüş alınması bir okulda ne ihtiyaç var bunun doğru tespit edilmesi projelerin kontrolünün iyi yapılması bölgenin ihtiyaçlarının dikkate alınması gerekir ayrıca öğrencinin mahallesinde kalması sağlanmalı bu sağlanabilir veliler mahallelerindeki okulları iyileştirmek için adım atacaktırlar.

Dördüncü Sorun

Öğretmen sorununu görüyorum

Öğretmenlerin üniversitelerin aldıkları eğitimin yeterli olmadığını ya da zaman içerisinde öğretmenlerin kendilerini geliştirme noktasında isteksiz davrandığı.

Sorunun etkileri nelerdir.

Bir okulu ayakta tutan öğretmendir öğrenci öğretmenini sevdiği zaman dersine okula bağlılığı artıyor. Öğrenci öğretmen ile iletişim kurabildiği zaman öğretmen öğrenciye bir şey kata bildiği zaman öğrenci işin içerisine katılıyor, örneğin rahmetli büyükbabam anlatırdı eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler köyde yaşarken elektrik olmamasına rağmen çocukları toplar ders öğretir köylü o öğretmenden tarımla ilgili bilgi alır, öğretmen bulunduğu ortamın bel kemiğidir aydınlatıcısıdır, fakat şu anda üniversite mezunu olan bir öğretmenin bu vasıflarla mezun olabildiğini düşünmüyorum.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Bence üniversitelerin yeterli eğitim vermediği kanısındayım, tabi burada öğretmenlik uygulamasının stajın çok az olduğunu düşünüyorum, ayrıca öğretmen adayı alımında puan kriter olmamalı tabii ki sorunun nedeni sadece eğitim veren üniversiteler değil maalesef biz öğretmenlerde sisteme girdikten sonra rahatı seviyoruz konfor muzun dışına çıkmak istemiyoruz bizim zorlanmamız lazım verilen seminerlerin inandırıcılığı yok verimli seminerler olmalı eğitimler olmalı biraz zorlanmalı, ayrıca öğretmenler gelişimlerini sağlayacak duruma çok sıcak bakmıyorlar, öğretmenlerin performansı ölçülmeli fakat millî eğitim bir dönem yanlış taraftan başladı işte veli not verecek öğrenci not verecek denildi fakat bu olmadı yani olabilecek bir şey değildi.

Sorun neden çözülemiyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Denetim ve değerlendirme sisteminin olmaması ya da varsa bile işlememesi, öğretmenlerin performansının ölçülmemesi.

Öğretmenlerin üniversitede aldıkları eğitim revize edilmeli uygulama eğitimi arttırılmalı öğretmenim bir yeteneği olmalı bir alanda kendisini geliştirmeli üniversiteler bunu sağlamalı. Performansı iyi olan öğretmen ödüllendirilmeli desteklemeli objektif bir performans değerlendirme sistemi getirilmeli.

Beşinci Sorun

Sistemin sürekli değişmesi ve değiştirilen sistemin milli olmaması, sistemin Türk toplumunun yapısına uymaması

Sorunun etkileri nelerdir.

Sorun öğretmeni etkilemekte öğretmenin sisteme olan güvenini zedelemekte, öğretmenim motivasyonunu olumsuz etkiliyor, öğretmen eğitim sitemine olan inancını ve güveni yitiriyor öğretmen bugün var olan bu sistemin yarın değiştirileceğini devam etmeyeceğini düşünüyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

İdeolojik bakış açısı olabilir yani öğretmenin öğrencinin sisteme müdahil olma gibi değiştirebilme gibi bir durum söz konusu değil bu sorun yönetsel kaynaklanıyor.

Neden çözülemiyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Yapılan değişikliklerin ihtiyaçlara tam olarak cevap vermemesi ve sürekli arz etmemesi.

Çözüm olarak, eğitim alanında iyi olan ülkelerin sistemleri alınmalı fakat bu sistem ülke şartlarına uygun hale getirilmeli ve süreklilik sağlanmalı ne olursa olsun sonuç görülmeli.

ÖĞRETMEN 2 (Ö-2)

Birinci Sorun

Türk eğitim sisteminin öncelikli sorunları arasında yapısal, Kurumsal kimlik sorunu olduğunu düşünüyorum, okulların örgütsel yapısının kamu sistemi içerisinde düşünüldüğü zaman diğer kamu kurumlarına nazaran oturmuş bir sistemi yok. Okullarda kurumsal kimliğin çok oturmadığını görüyorum bunu yapısal bir sorun olarak düşünüyorum. Yönetimsel yapıda devamlılık olmaması bir problem özellikle üst yönetimde kişilere bağlı olarak eğitim politikalarının değişikliğe uğraması kurumun işleyişi değişmemeli sistem değişmeli ama kişiler değiştiği zaman sistemin şartları değişiyor.

Sorunun etkileri nelerdir.

Eğitim örgütlerinde çalışanlar anlamında devamlılık sağlamıyor kurumun başındaki kişi ile öğretmenler özellikle uyum sağlıyorsa öğretmenler açısından okulda o kurum da kalma isteği oluşuyor fakat öğretmenin kafasına uyan bir model oturmadığı zaman kişiler değiştiği zaman öğretmenler bulundukları ortamda gitmek istiyor ve bu okullarda kurum kültürünün oluşmasını sürekliliğin sağlanması engelliyor sistemin yapısının organize edilememesi ile ilgili problem var.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Sistemin devamlılığı olmamasından kişilere bağlı bir sistemin olmasından daha doğrusu sistemin olmamasından diyelim. Örneğin Çok Programlı liseyi düşünün mobilya bölümü var 2 sene sonra mobilya bölümü kapatılmış e muhasebe bölümü açmış zaman içerisinde baktığımız zaman işleyiş şartlar çok hızlı bir değişim içerisine giriyor.

Sorunu neden çözülemiyor.

Eğitim politikalarının kişilere bağlı şekillenmesinde neden kaynaklanıyor yani kişiye bağlı politikaları geliyor ortaya çıkıyor.

Sorun Nasıl çözülebilir

Kişilere bağlı politikalardan ziyade eğitimle ilgili politikaların hükümet politikalarından ziyade devlet politikası olarak ele alınması lazım Her yönetsel değişikliğe bağlı bir eylem değil bunun tamamen bir devlet politikası bağlamında değerlendirilmesi gerekir eğitimin politikalar ve siyaset üstü olması gerekir. Eğitim politikaları kişilere bağlı olmamalı.

İkinci Sorun

Yapısal sorunlar, kurumsal kimlik ile ilgili olarak kişilerin kurumda kendilerini bir birey olarak algılaması gerekiyor oraya aidiyet duygusu hissetmeli fakat öğretmenlerin okula çok fazla bir aidiyet duygusu geliştiremediğini görüyorum Milli Eğitim personelinin okula aidiyet duygusu zayıf gibi kalıyor. Örneğin

İngiltere'deki bir öğretmen toplum içerisinde öğretmen olmasından dolayı çok daha farklı algılanırken Almanya'da bir öğretmen kuruma aidiyet hissiyle kuruma hizmet ederken Türkiye'de öğretmenlerin aidiyet duygusunun zayıf olduğunu düşünüyorum. Bu da kurum kültürünün gelişmesini engelleyen bir unsur oluşturuyor.

Sorunun etkileri nelerdir.

Performans problemi özellikle Milli Eğitimin öğretmenlerden beklediği performans ile uygulamadaki performans çok farklı oluyor özellikle bu durum merkezi okullardan yerel okullara gidildiği zaman daha da büyük ölçekli bir sorun ortaya çıkıyor. Merkezi okullarda kurumsal kimliğin oturduğu okullarda aidiyet duygusu fazla olduğu için ve merkezin dışında kalan okullarda ise aidiyet duygusunun az olduğunu görüyorum öğretmen ilk fırsat bulduğunda bulunduğu kurumdan ayrılmak istiyor son yıllarda Milli Eğitim'de öğretmen istifaları artmaya başlıyor öğretmen fırsatını bulduğu zaman okulundan ayrılmak istiyor bir hafta meslekten ayrılmak istiyor.

Sorun neden kaynaklanıyor ve çözüm önerileriniz nelerdir..

Sistem sorunu etkili farklı hizmet bölgelerinde çalışan öğretmenlerin merkezi okullarda çalışan öğretmenlerle örneğin 6 hizmet bölgesinde çalışanla 1 hizmet bölgesinde çalışan öğretmen mali haklar ve yükümlülükler bakımından eşit olduğu için haliyle herkes fırsat bulduğunda daha üst hizmet bölgelerine göre gitmek istiyor. Çözebilmek için sıkıntılı hizmet bölgelerinde çalışan öğretmenler için mali bir kolaylığın olması gerekir Örneğin Türk Silahlı Kuvvetleri'nde bu durumlar sınır bölgelerinde görev yaptığınız zaman tazminat alıyorsunuz fakat öğretmenlerde ise böyle bir durum söz konusu değil işte Hakkâri'deki öğretmen de aynı ücreti alıyor. Düzce'deki öğretmen de aynı ücreti alıyor yani Düzce merkez' de çalışan öğretmen de en kırsal köşede çalışan öğretmen de aynı ekonomik haklara sahip bu durumda öğretmenin kırsalda çalışmasını ya da eğitim olanakları daha zayıf bir okulda çalışmasını gerektiren ayrıcalık getiren bir durum söz konusu değil tabii ki bu fazla sirkülasyon kurum kültürüne zayıf veriyor özellikle merkez dışındaki okullarda kurum kültürünün oluşmasında engel teşkil ediyor.

Üçüncü Sorun

Öğretmenlerin ekonomik mali haklarının çok zayıf olduğunu düşünüyorum, öğretmenin mali durumu Türkiye'de oldukça düşük kötü Türkiye'de öğretmenler kendi çeşitleri arasında çok daha düşük ücret aldığını söyleyebiliriz bu durum öğretmenliğe bakış açısını zayıflatan bir durum öğretmenlerin mali problemleri önemli bir sorundur.

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğretmenin gelir anlamında tatminkar düzeyde olmaması iş tatmini motivasyonunu olumsuz yönde etkiliyor mali konularda kafası karışık ya da yeterince temel birçok noktada ihtiyaçlarına gideremediği zaman işine yeterince motive olamıyor. Bu bir müddet sonra milli eğitime yönelik bir kızgınlığa iş tatminsizliği kumsal bağlılığa da önemli zarar veriyor. Son yıllarda bu durum öğretmeni mesleği bırakmasına fırsat bulduğunda farklı mesleklerle yönelmesine neden olmakta Milli Eğitim'den kopuşlar arttıran bir etken.

Sorunun neden kaynaklandığını düşünüyorsunuz.

Ekonomik imkânlar yeterli değil devlet politikası hükümet politikası olarak karşımıza çıkıyor Askerin polisin kazancının daha yüksekken öğretmenin kazancının daha düşük olması bu durum siyasal bakış açısını ortaya çıkartıyor İnsanlar önemli gördüğü şeye daha fazla değer verirler maalesef ülkemizde eğitime çok fazla önem verilmediği için değer verilmiyor. Bu durum ülkemizde eğitime bakış açısına verilen değerlerin sağlıklı olmadığını görüyoruz.

Sorun neden çözilemiyor

Eğitim perspektifi ile ilgili bir durum var eğitim her ne kadar önemli gözükse de toplumumuzda çok da önemli değil bu toplumun çok da farklı öncelikleri var toplumun öncelik sıralamasında eğitim biraz gerilerde kalıyor Örneğin Japon toplumunda eğitim çok önemli iken daha hayatı iken bizde eğitim biraz da geri planda özellikle Amerikan toplumunda eğitim politikaları öğretmenin itibarı öğretmenin konusu daha önemli iken Türkiye'de baktığınız zaman eğitim daha geri planda kalıyor medyanın oranlarına baktığımızda Türkiye'de baktığımız zaman şunu görüyorsunuz işte ne gündem oldu. Amerika'da ne gündem olduğu medyada yer alan konuları baktığınız zaman örneğin Japonya'da eğitim okuma kültürü konuları 1. sırada gidiyor Amerika'da bilim ekonomik onlara 1. sıraya geliyor Türkiye'ye baktığınız zaman eğitim konuları bırakın ilk sıralarda olmayı yani ilk onun içerisinde bile göremiyoruz akşamları bir tartışma programını açtığınızda eğitimle ilgili bir tartışmayı göremezsiniz veya takip edin ülkemizde eğitime dair kültüre dair sanata dair çok fazla bir şey göremezsiniz merkezi sınavların olduğu dönemde okulların açıldığı ve kapandığı dönemlerde eğitimi medyada görürsünüz. Yurtdışında baktığınız zaman eğitime dair tartışmaların yoğun olduğunu görürsünüz. Biz pandemi süreci geçirdik ülkemizde pandemi sürecinde eğitim okula gitmeme meselesinden ibaret görülürken Amerikan medyasına baktığınızda eğitim çok farklı bileşkelerle değerlendirildi bizim eğitime bakışımız okullar açılacak mı açılmayacak mı eğitime devam edecek edilmeyecek mi ama adamlar ise bunu öğrenme kazanımları üzerinden tartıştılar okulların yeterlikleri üzerinden mesleki kayıplar mesleki tatmin üzerine çok geniş kapsamlı ele aldılar biz ise okul açıldı mı kapandı mı çok sığ bir gündemle bu tartışma ile aldık tabii ki bu toplumun bakış açısının önemli bir göstergesidir.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Türkiye'nin entelektüel seviyesi arttıkça meseleye yoğunluk artacaktır. Türkiye'de okuma oranlarına baktığımız zaman çok zayıf kaldı okuma oranlarını zayıf kaldığı bir ülkede eğitimin gündem maddesi olma gibi bir ihtimali söz konusu değil Türkiye'nin entelektüel seviyesini arttırdığımız zaman toplum eğitimin önceliği arasında yer alacaktır toplumun eğitime bakışı politikanın eğitime bakışı değişecek ki burada çözüm üretebiliriz.

Dördüncü Sorun

Öğretmen yeterlikleri Türkiye'de zayıf olduğunu söyleyebiliriz.

Örneğin yeni atanan öğretmenler de kazanımı tam anlamı ile tarif edemeyen öğretmen var öğretmene diyoruz ki öğretim kazanımlarını takip ediyor Bir takip ediyor musun bu kazanım öğretim programına uygun mu öğretim programının ne olduğunu bilmeyen arkadaşlar var bu durum tam anlamı ile bir hezeyan bu durumda öğretmenlere suçlamak doğru değil bizim eğitim fakültelerinde verilen eğitimle sahaya inildiğinde uygulama bambaşka üniversitelerden eğitim bilimsel bilgi anlamında değil de saha uygulamaları anlamında değiştirilmesi gerekir. Bizde mesleki uygulama üniversite öğretmeni eğitimini çok kısa bir bölümünü oluşturuyor 4.sınıfta staja gidiyorlar, burada usta-çırak felsefesi ile gidilmesi gerekiyor atanan bir öğretmen ilk sene hemen sınıfa girmemesi gerekir. Öğretmenin kendini yenilemesi de aslında Türkiye'nin perspektifini yansıtıyor önem derecesi ile ilgili bir durum var örneğin bir mimar olsanız mimarlık size iyi gelir getirdiği için iyi olabilmek için sürekli yaratıcı olmanız gerekiyor yaratıcı olmanın içinde sürekli bir arayış içerisinde olmanız gerekir Türkiye'de bir öğretmenin arayış içerisinde olmasını gerektiren bir durum yok Türkiye'de bir öğretmen işini yapamadığı için işinden olmuyor öğretmenin kendisini yenilemesine gerektiren zorlamasını gerektiren yasal ya da mevzuat zemini de yok.

Sorunun etkileri nelerdir.

Kalitesizlik sorunun ortaya çıkartıyor verilen eğitimin kalitesini etkiliyor dünyanın kabul ettiği norm değerler var kavrama düzeyi eğitimde bilgi düzeyi kavrama düzeyi diyoruz dünyaya baktığımız zaman ortaöğretim seviyesinde öğrenme kazanımları öğretim programları daha çok analiz sentez düzeyi ne hitap ediyor artık dünya lise düzeyi öğrencilerinde gelişmiş ülkelerde analiz yapan sentez yapan öğrenciler yetiştirmeyi çalışıyor. Biz daha bilgi düzeyinde kalıyoruz öğretmen ilişkisine bakarsak kendisini geliştirmeyen sadece yaptığı hizmeti bilgi düzeyinde vermeye çalışan öğretmen aslında öğretmen itibarıyla kurumsal kimlik kazanım itibarıyla çok kaliteli bir seviye ortaya koymuyor öğretmenin kendini geliştirmemesi eğitimde başarısızlığında en önemli etkenlerinden birisi.

Sorun neden kaynaklanıyor ve neden çözilemiyor.

Üniversite verilen eğitimin niteliği iyi değil üniversitelerde öğretmen adayına eğitim veren kişilerin okuldaki uygulamalardan haberi yok sahadaki uygulama başka üniversitede verilen eğitim farklı maalesef milli eğitim ile üniversitelerin dirsek temasında olmaması ikisinin bambaşka kurumlar bambaşka ölçekli değerlendirilmesi maalesef her iki kurum birbirinden kopuk bugün sağlık sistemine baktığınız zaman kendi içinde bileşkeleri vardır, fakat eğitiminde bileşkeleri var fakat Yüksek Öğretim orta öğretim ilköğretim birbirinden bağımsız ele alamayız fakat Türkiye'de baktığımız zaman maalesef kurumların kendi içerisinde bir organizasyon yapısı içerisinde olduğunu göremiyoruz özellikle yükseköğretim ile Milli Eğitim kopuk olduğunu düşünüyorum üniversitedeki hocaların milli eğitimdeki uygulamalardan haberi olmadığını düşünüyorum öğretmen adayı okula geldiğinde ne yapacak bunu çok bir karşılığı yok Çocuğa bir şey öğretiyorsunuz Ama bunun sahada uygulaması nerede karşılığı yok yani öğretmen sınıfın başına geçtiği zaman ne yapacak bundan haberi yok maalesef sorun kendi içerisinde sorun doğurmuş oluyor örneğin tarih öğretim programları 10. sınıf Osmanlı tarihinin kazanım Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fethini sebeplerini açıklar diyor İstanbul'un fethini bilecek sürece bilecek buna yorum getirecek bunu ve analiz yapacak ilişkilendirilebilecek Analitik düşünce sistemi kurulması gerekiyor çocuktan Siz Bu kazanım bekliyorsunuz öğretmenden bekliyorsunuz öğretmen bunu versin öğretmen üniversitede bunu ne düzeyde alıyor öğretmenler üniversitede bilgi düzeyinin ötesine geçemiyor öğretmenim aldığı eğitim bilgi düzeyinde öğretmen aldığı eğitimde bile analiz sentez ortaya koymuyor bilgi düzeyinde eğitim alan bir öğretmen kavrama gibi alt düzeyde Eğitim alan bir öğretmen sahaya indiği zaman analiz sentez gibi üst düzey bir kazanımı öğrenciye verebilmesi çok kolay bir durum değil üniversitelerde kaç tane öğrenci dersi geçmek için proje hazırlıyor baktığımız zaman bu kavrama düzeyinin çok da ötesine geçemiyor sahaya indiğiniz zaman öğretmen bilgi düzeyinde kalmak için mücadele veriyor bilgi düzeyinin ötesine geçemiyor.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Öğretmenlerin eğitiminin saha ile iç içe olması gerekir çıraklık eğitimi gibi olmalı bu öğretmen adaylarının eğitiminin belli bir safhasının tamamen birleşik bir şekilde okulda entegre edilmesi gerekiyor eğitim fakültesine giden bir öğrencinin okulla birlikte eğitim fakültesini götürmesi gerekiyor ya bu sadece eğitim fakültesini işi değil sahada uygulaması lazım dönemin tamamını hissederek gitmesi gerekiyor tarih öğretmenliği okuyan bir öğrenci Osmanlı tarihini görüyorsa bunu Milli Eğitim boyutuyla görmeli en basitinden dersini dinlediği bir hocaların yaptığı faaliyetin kazanımın analizini yapabilmesi raporunu tutabilmesi gerekiyor en basitinden Tıp fakültelerinde çocuklar nasıl belli bir dönemlerde eğitim görüyorsa Tıp fakültelerinde derslerin bir kısmı hastanede gözüküyor hastanede derslikler var biri bir sahadalar çocuk sadece bilgiyi öğrenmiyor hastanın bizzat kendisini görüyor temas ediyor konuşuyor olayın içerisinde ama Milli Eğitim'de baktığımız zaman öğretmen okula atandığı zaman sudan çıkmış balığa dönüyor aldığı eğitim çok ayrı bir konsept okula geldiği zaman çok daha farklı bir durumla karşılaşılıyor bir de baktığımız zaman Türkiye'de okulların aynı standartta aynı kalitede olmadım düşündüğümüz zaman atanan ilk öğretmenler genelde 5-6 hizmet bölgelerinde daha vasat okullara geliyorlar tabi mesleğe kötü Okulda başlıyorsanız da sizin için yıkıcı bir durum ortaya çıkartıyor.

Türkiye'de eğitim Türkiye standartlarında olmamalı dünya standartlarında bir öğretmen eğitim verilmeli Türkiye değil dünya ölçekli olmalı öğretmenler dünyayı gözlemleyerek hareket etmeli program Hazırladığımız zaman sadece Türkiye örnekleri değil İngiltere'de nasıl uygulanıyor. Bu kazanım Amerika'da nasıl veriliyor çocuk gelişimindeki bir yöntem uygulama kazanımlar duyuşsal kazanımlar psikomotor kazanımlar farklı kültürlerde nasıl veriyor bunu da öğrenmesi gerekir öğretmenin artık enternasyonal bir düşünce evreni içerisinde olması gerekiyor faaliyetler bilgi düzeyinden eylemsel boyutu aktarılması gerekiyor.

Beşinci Sorun

Her öğrenci aynı kalitede eğitim veremiyoruz fırsat ve imkan eşitsizliği var.

Eğitim sistemimizde okullar arasında bölgesel farklılıklar var bölgenin içerisinde bile farklı var kırsaldaki bir öğrencinin imkânlarıyla merkezdeki öğrencilerin imkanları bambaşka kırsaldaki bir öğrenci ders çalışabilecek yanında nitelikli bir arkadaş dahi bulamazken merkezdeki bir öğrenci kütüphanede Gençlik Merkezi'nde çalışma ortamı kendisine daha iyi bir ortam dahi bulabiliyor yani Merkezi okullarla kırsal okullardaki imkan ve fırsat bir değil.

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğrencilerde merkezi okullara doğru bir yığılma ortaya çıkartıyor herkes kırsaldan merkeze doğru kaçmaya çalışıyor kırsaldaki okullara öğrenci bulamıyorsunuz ama merkeze baktığınız zaman normal nüfusun üzerinde öğrenci yoğunlaşıyorsunuz merkezi okullarda gereksiz yere fazla öğrenci kırsalda ise az öğrenci karşımıza çıkıyor. Öğrencilerde ileriki hayatları için bir şekilde kırsaldan kopmayı çıkış noktası olarak ortaya çıkartıyor bugün gelişmiş ülkelere baktığımız zaman denge olduğunu görüyorsunuz kırsalda yaşayan nüfus kentte yaşayan nüfus bir denge varken bizde ise kırsaldan kente doğru göç yaşanıyor bu göç beraberinde kentte çarpıklığı beraberinde getiriyor siz kentte öğrenci yoğunluğu ile uğraşırken şehir merkezinde sınıflar 30-40 kişi iken kırsalda bir sınıfta 10 tane öğrenci zor buluyorsunuz çarpıklık ortaya çıkartıyor durum kaynakların israf edilmesine yeterince kullanılmasına neden oluyor böyle kamu kaynaklarını nitelikli etkili şekilde kullanılmamasına neden oluyor bakıyorsunuz. Bulunduğunuz ilçeye müthiş bir okul yapılmış kaynak aktarılmış ama bakıyorsunuz yeterince öğrenci yok merkezde okul alanı yok ama çok fazla öğrencisi var.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Algı meselesi var hem öğrenciler de hem veliler de merkez algısı var şehir merkezinde okumak iyi algısı var bu durum Türkiye'de eğitime bakışı da yansıtıyor insanlar niye okurlar örneğin bize niye oku dendi oku kendini kurtar sanki kırsalda olduğum zaman mahkûm olacaksın maalesef böyle bir ikilem ile karşımıza çıkıyor. Kaynakların aktif bir şekilde kullanılmaması doğru planlama yapılamaması merkezde bir öğretmene 30 öğrenci düşüyor evet merkezde öğretmene fazla öğrenci düşüyor fakat öğrenci daha kıdemli öğretmenleri daha donanımlı öğretmenlere denk gelebiliyor kırsalda ise daha niteliği düşük öğretmenler karşına çıkıyor kırsalda öğrencinin donanımlı bir öğretmene deneyimli bir öğretmeni denk gelememesi fırsat ve imkan eşitsizliğine zedeleyen bir durum ortaya çıkartabiliyor

Sorun neden çözülüyor ve sorunun çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir.

Türkiye'de öğretmenlik mevzuatındaki sisteminde problem var hizmet puan üstünlüğüne dayalı bir yer değiştirme sistemi var hizmet puanı yüksek olan daha iyi okullara gidiyor daha iyi okullara gitmek için daha farklı kriterler olmalı.

Mevcut sistemimiz öğretmen atama ve yer değiştirme mevzuatımız bu sisteme yönlendiriyor öğretmeni kırsala teşvik edecek herhangi bir mali durum söz konusu değil örneğin Hakkâri'deki öğretmeni teşvik vereceğiz deseniz belki önemli bir gösterge olacak öğretmenim kırsalda çalışmasını teşvik edecek geri planda kalmış okullarda çalışmasını teşvik edecek bir mekanizma yok kalitesini başarısını ortaya koymuş öğretmen daha iyi okullara gitme şansını

ortaya koyması gerekir kırsalda çalışan öğretmenim daha iyi ve imkanları sunmak lazım geri planda kalmış okullarda çalışan öğretmenlerin farklı bir imkan sunulmalı öğretmenlerin maddi ve manevi imkanların sağlanması lazım fırsat ve imkan eşitliğini hem öğrenci hem de öğretmenler açısından sağlanamıyor.

ÖĞRETMEN 3 (Ö-3) **Birinci Sorun**

Zorunlu eğitimin 12 yıl olması

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğrencilerin 12 yıl zorunlu eğitimi tabi tutulması yetersiz olan veya okumak istemeyen gündeminde okumak olmayan öğrencilerin okula ek bir külfet maliyet getirmeleri istekli olan öğrencilerin ortamını bozmaları sadece kendilerine değil istekli olan öğrencilerinde ortamını etkilemeleri. Öğrenci istemiyorsa bu öğrenci kapalı geliyor öğretmenin yükünü arttırıyor bu öğrenciye mecburen zaman ayırıyor ve bu sefer asıl istekli öğrencilere zamandan kısmak zorunda kalıyor bir öğrenciyi kazanmak isterken diğerinde kaybediyoruz.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Zorunlu eğitim Avrupa'da uygulanan bir yöntem, biz de bunu uygulamaya başladık. Avrupa'daki uygulamalarla bizdeki uygulamalar farklı biz de 1'den 12'ye kadar aynı müfredat uygulanmaya çalışılıyor aynı müfredatı her bir öğrenciye öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini dikkate almadan tüm öğrencileri aynı hamur yoğurmak istiyoruz tek tip insan ortaya çıkartmak istiyoruz bu durum insanın tabiatına aykırı her insan bir birey çok farklı yapıları var çok farklı düşünceleri var ilgisi var kabiliyeti var yeteneği var biz bu yetenek ve kabiliyete göre eğitim veremiyoruz dolayısıyla öğrencilerin yetenek ve kabiliyetini köreltiyoruz diyoruz ki sen söyle olacaksın gençlerin bazı özelliklerini kaybediyoruz bu durum toplam işgücüne de yansıyor belli bir yaştan sonra ki verimi nede yansıyor boş gezen üniversiteliler karşında çıkıyor sonra diyor ki nerede bu devlet nerede bu millet niye bana iş verilmiyor kendisinin bu alanda ne kadar yetenekli ne kadar üretken olduğunu sorgulamıyor neden çünkü buraya gelene kadar törpülendi. Biz öğrenciyi ilkokuldan törpülemeye başlıyoruz üniversiteye kadar devam ediyor yetenekleri bitiriyoruz maalesef aileler çocuklarını okutmayı düşünüyor de masa başı devletten bir iş olsun bulsun istiyor devletin belli bir kapasitesi var oysa benim çocuğum özgün olsun ve kendi özelliklerini kullanarak hayatta kalmayı becerebilsin kendi yeteneklerini kullanarak sorunlarına çözüm üretmeli şeklinde bir durum yok.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

İlkokul 5'e kadar eğitim öğretim zorunlu olsun. Fakat ondan sonra serbest kalsın çocuk okuyacak tabi ki ama bu çocukların zorunlu şeklinde olmamalı ilgi ve yeteneklerine göre olmalı. Fakat burada veli çocuğunun okuması istiyor doğal olarak burada problem teori ile pratiği birleştiremiyoruz teori bir yerde gerekli fakat pratiği olmadığı zaman teorisinin hiçbir anlamı yok sonraki hayatında masa başı iş yapacakla sanayide veya ticarete veya farklı bir alanlarda bunlar hem teorikle hem pratikle ortaklaşa gitmesi lazım bu bağlamda Meslek Lisesi memleket meselesi deniliyor bana göre Meslek Lisesi memleket sorunu Meslek Lisesi sorun üretiyor mesleki eğitim merkezleri. Bu bağlamda sorunlara çözüm üretiyor meslek liseleri sorun üretiyor meslek liselerinin mesleki eğitim merkezleri dönüştürülmesi lazım çocuk bir gün iki gün ders görsün sonra icra edeceği alanla ilgili meşgul olsun sonra o işte üretken olsun atölye var ama öğretiyor iş alanındaki bizzat atölyede çalışmış olsa öğrenme aşamasında her bir sorunu görerek de çözüm önerisi de getirecektir zorunlu eğitimin bir an önce kaldırılması istekli olan öğrencilerin bu da psikolojik bir şey ben de isterim çocuğumun mühendis doktor olmasına avukat olmasını özellikle komple bir şekilde öğretmen rehberlik servisleri devreye girmesi lazım bir şekilde veli ile iletişime geçerek aslında çocuğunuzu farklı alanlara yönlendirerek çocuğunuzu kaybetmiyorsunuz kazanıyorsunuz demesi gerekiyor bir şekilde veli ikna edilebilir. Herkese zorunlu eğitim alıp alınca 30 40 kişilik sınıflarda ders veriyorsunuz bu durum ekonomik açıdan devlete olan külfeti azaltacak öğretmen de daha az öğrenince daha kaliteli bir eğitim vermiş olacak maalesef rehberlikçiler okullarda sınav odaklı rehberlik yapıyorlar puan üstün olan Fen Lisesi'ne gitsin biraz düşük olan

Anadolu Lisesi'ne gitsin en düşük olan Meslek Lisesine gitsin gibi bir rehberlik anlayışı var senin puanı şu sen şuraya yerleşirsin gibi rehberlik sistemimiz var bunun değişmesi lazım çocuğa bir bak onu tanı ilgisi nedir yeteneği nedir buna bakıp yönlendirmek lazım.

İkinci Sorun

Müfredat yoğun ve ders saatlerinin yoğunluğu sürekli akademik sürekli bilgi yükleme var bu bilgi çokça veriliyor ama öğrenci bunun ne kadarını alıyor.

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Öğrencide isteksizliğe sebep olmakta teferruatı verirken aslı da kaybediyoruz. Önemli olan ile önemsiz de içi içe geçirdiğimiz zaman öğrenci bunu ayırt edemiyor bu sefer öğrenci kaybolup gidiyor.

Sorun neden kaynaklanıyor, öğrenciye her şeyi vermeye çalışıyoruz 20 yaşına geldiğinde donanımlı olsun her bir alanda yetkin olsun istiyoruz. Üniversite okumakla alakası olmayan bir çocuğa yani trigonometri öğretmeye çalışıyoruz dört işlemi bilmeyen çocuğa başka şeyler yüklüyoruz öncelik sıralaması yapmamız lazım biz bu müfredatı öğrencinin kapasitesine göre ilgisine göre daha azaltarak alabileceği kadar az öz verelim yani alınmış olsun. Değerler eğitiminde yüklediğimiz derslerde ayrı bir problem var, çocuğa diyoruz ki kopya çekme çocuk menfaati için çekiyor sen bunu sürekli söyle altını doldurmadığın zaman olmuyor bunun üzerine daha çok zaman ayırmak lazım istedik davranışları belirlemek lazım biz bir delikanlıda ne istiyoruz önemlileri belirleyip onun üzerine yoğunlaşmamız lazım hepsini verme yerine daha çok istediğimiz şeyleri bir insanda olması gereken özellikleri öncelik sıralamasına koyup en önemlilerini vermemiz lazım. Fakat biz müfredatı vermeye çalışıyoruz en çok şey öğreteceğiz derken hiçbir şey üretemiyoruz geçen sene pandemi den dolayı 30 dakika 30 dakika öğleye kadar ders yaptık bu süreçte hem öğretmen mutluydu hem öğrenci mutluydu öğrenciler öğleden sonra spor yapabilir kültürel etkinlikler yapabilir çeşitli faaliyetler gerçekleştirilebilir şu anda okullarımız bu hanım olarak çok iyi her bir öğretmenin kullanabileceği materyaller var. Bu bağlamda öğleden sonra fizik ilgilenen çocuk fizik öğretmeni ile gitsin bir alanda özgün bir çalışma yapsın sporla ilgilenen çocuk spor salonunda çeşitli spor oyunları oynasın edebiyatla ilgilenen öğretmeni ile roman tahlili şiir tahlili şiir okusun yazsın tiyatro oynatsın müzikle ilgilenen çeşitli etkinlikler gerçekleştirsin.

Sorun neden çözilemiyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Birbirimizle konuşarak bir sonuca varmayı beceremiyoruz herkes sorunu kabul ediyor, fakat çözüm önerisinde ufak tefek detaya takılıyoruz yok şu sakıncası var buranın şu sakıncası var genele bakmıyoruz detaya takılıyoruz ayrıntıya takılıyoruz çözüme geçtiğimiz zaman o detay ve ayrıntı problem olarak gördüğümüz şeyler düzenlenebilir giderilebilir ayrıntılar oraya geçmeden direk hayır diyoruz toplumsal bir kabul veya risk alma gerekiyor çoklu bir zeka ile karar vermek lazım denemek lazım son zamanlarda herkesin söylediği bir şey var eğitim yaz boz tahtasına döndü tabii ki yazacaksın çizeceksin doğruyu bulacaksın ki ideali bulacaksın hareketli olan yerde ürün olur hareketin olmadığı yerde ürün olmaz bazen yanlış yapacaksın yanlış yaparak doğruyu öğreneceksin, bu tepeden inme değil bütün paydaşların görüşlerini aldıktan sonra uygulayacaksın yapacaksın yanlış da olabilir düzeltirsin sonra devam edersin çözümlerinde dinamik olması lazım çözümü durağanlaştırıyoruz durağan olduğu zaman sorun çözümün önüne geçiyor çözüm için uyguladığımız şeylerde durağan haldeyiz çözüm önerileri sunuyoruz niye riskleri var diye bu sefer sorun çözümün önüne geçiyor bir problem büyümeye devam ediyor değişim gerçekleştiriyoruz bu olmadı diyoruz sonucunu görmeden yeniden değiştiriyoruz ya bunun parametreleri var ölçelim oldu mu olmadı mı sonucunu görelim.

Üçüncü Sorun

Veli sorunu,

Ailenin hızlı değişimi ailenin öncelikleri ailenin çocuğa yaklaşımı çocuktaki beklentileri ailenin sorumluluklarını yerine getirme konusunda eksikleri okula yansıyor sokağı yansıyor ve beraberinde okula yansıyor.

Sorunun etkileri nelerdir.

Sorumsuz ailelerin çocukları çoğunlukla okulda sorumsuz davranıyor amaç ve ideal ellerinde yoksunlar ailedeki problemler problemli ortamda yetişen çocuklar aynı şekilde okulda da problem çıkartıyorlar nasıl derse karşı ilgisiz arkadaşları ile iletişimi öğretmenleri ile iletişimi saldırgan kavga üzerine dinlemeyi beceremiyorlar. Örneğin ailesinde bunu görüyor karı koca dinlemeden tartışıyor okulda arkadaşı ile bir problemini hemen kavgayla saldırganlıkla süreceğini düşünüyor gibi 27 yıllık öğretmenin izliyorum problem olarak gördüğüm çocuklarına ailesine baktığım zaman ailesinde problem var ve gerçekten çocuğun ailedeki problemi yansıttığını görüyorum. Aileler sorunlarını kendi içerisinde çözemiyorlar ve bunu çocuğa yansıtıyorlar maalesef bu durum gittikçe çoğalıyor.

Sorun neden kaynaklanıyor ve nasıl çözülebilir.

Kadın ve erkeğin ekonomik özgürlüğünü bireyselleşmesi ortak değerler üzerinde hayatlarını idame ettirme konusunda isteksizlik oluşuyor insanların ailelerin birbirlerine olan tahammül sınırları ekonomik özgürlüğe bağlı olarak gevşedi. Çözümüne baktığınız zaman Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı rehberlik servisleri tarafından aile eğitimleri yapılması aile danışmanlığı yapılmalı.

Dördüncü Sorun

Öğretmenlerin mesleki gelişimi

Sorun neden kaynaklanıyor ve sorunun etkileri nelerdir.

Eğitim fakültelerinin gelişen duruma göre öğretmen yetiştirmemesi öğretmen yetiştiren fakültelerde içerik yenilemesi yeterli düzeyde değil fakat neslin algıları beklentileri düşünceleri fikirleri hayata bakışı umutları vesaire birçok şey değişiyor Eğitim fakültelerinin içeriklerini değiştirmesi lazım.

Eğitim ortamında öğretmeni her bir öğrencinin algı istek yetenek kabiliyet öğretmen öğrenciye baktığı zaman öğrencinin gözünden anlaması lazım her bir birey özeldir genel çerçevede genel bir bakış bir öğrencinin istek algısı yeteneği farklıysa o ne her bir öğretmen fark edebilmeli öğrenciye dokunmalı öğrenciyi kendine çekmeli. Öğretmen kendini sevdirdiği ölçüde öğrenciye bir şey verebilir herkes de herkese sevecek diye bir şey yok herkesin karakteri farklı herkes okulda kendi karakterini yakın olan 5 tane 10 tane öğrenciye dokunmalı öğrenci üzerinde daha güzel sonuçlar olmamıza vesile olur. Öğretmenin değişmesi lazım eskisi gibi e tahtaya ben anlattım yazdım öğrenen öğrendi öğrenmeyi öğrenme de artık böyle bir şey yok.

Sorun neden çözülüyor ve nasıl çözülebilir.

Öğretmenliğe bir girdin mi bir daha çıkma yok öğretmen kendini geliştirme ihtiyacı duymuyor yeni durumu anlamak için çaba sarf etmiyor, durağan halde mezun olduğu ile emekli oluyor. Burada sözleşmeli öğretmenlik getirilebilir, birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi fakat burada adam kayırma torpil ortaya çıkabilir sendikalar istemeyebilir fakat olması gereken bu okul müdürü veya Milli Eğitim müdürü okulunda çalışacak öğretmeni belirleyecek yeterli değilse bunda ısrar etmeyecek burası bir gelişim kaynağı yeri değil burası bir neslin yetiştirildiği yer burası ekmek teknesi değil devlet kapısı değil bir üretim olacak bir ürün ortaya çıkartacaksin ürün ortaya çıkarmadan olmaz ürünü ortaya çıkartmak için gayret sarf etmem lazım kitap okuman lazım kendini yenilemen lazım alanında sürekli geliştirmen lazım kendini hatırlıyorum ortaokuldayken öğretmenim bir matematik probleminin sonucu yanlış çıkarttı diye kıpkırmızı olmuştu utanmıştı. Şimdi öğretmenlerde böyle bir durum yok öğretmenin kendini yenilemesi ö gayret sarf etmeli kendi kendisini yenilemeli mesleğe girdin mi bitti ölene kadar buradasın böyle bir şey olmamalı.

Bir dönem performans değerlendirme yapıldı kısa sürede vazgeçildi sebebi herkes kendince kendi meşrebinden kendi düşüncesinden olanlara yüksek puanlar verdiler objektif bir değerlendirme kriteri oluşturulamadı net bir değerlendirme sistemi olmalı kişilere bağlı olmamalı performans ölçülmesi lazım burada da siyasi irade buna giremiyor çünkü oy durumu karşımıza çıkabiliyor ve benzeri etkenler tabii ki olması gerekir. Çünkü orada benim geleceğim olan gençler var onları heba etmemek lazım öğretmenin kapisine kurban etmemek lazım gençleri öğretmen kendini yenilemiyorsa istenilen başarıyı sağlayamıyorsa kusura bakma seninle devam etmiyoruz diyecek bir sistem oluşturulması gerekir.

Beşinci Sorun

Gençlerin internet sosyal medya bağımlılığı

Sorunun etkileri nelerdir.

Sosyal medyanın kirli ve kontrolsüz içeriği bu içerik gençlerin zihinleri bulandırıcı yanlış sevk edecek bir sürü objeyi içerisinde barındırıyor. Bu gençleri olumsuz etkiliyor ve boş yere giden zaman ortaya çıkıyor, okulda telefonda topluyoruz toplamazsak sıranın altında merakı var sürekli ne oldu ne gitti kendisine ne yazıldı ana odak noktası telefon öyle olunca öğrenci temel vazifesini görevlerini aksatıyor sosyal medya bağımlılık yaratan insanı gençleri temel vazifelerini yapmalarını engelleyen bir hal aldı sosyal medya içeriğinden öğrencileri uzak tutmak lazım sınırlandırmak lazım. Her içeriğe herkesin ulaşmamız lazım kirli içerik bir süzgeçten geçmesi lazım çocuklar bağımlı oluyor telefonunu aldığı zaman çocuğun canlı alsan daha iyi bu kadar bağımlı telefon hayatının merkezinde çocuğun anne babasından daha kıymetli gibi duruyor bu olmaması lazım öğrenciyi serbest bıraktığın zaman arkadaşıyla iki kelam etmiyor eline alıyor ya oyun oynayacak ya başka bir şeye bakacak çocuk sosyalleşemiyor ya da yanlış yerde sosyalleşiyor. Burada da kişilik bozuklukları ortaya çıkıyor varolan ortama uyum sağlayamıyor sanal bir yaşam söz konusu.

Sorun neden kaynaklanıyor ve nasıl çözülebilir

Çocukların sahici arkadaşları yok insanların birbirlerine olan güvenleri maalesef azalttı bireyselleşti insanlar eskiden akrabaları ile dostları ile vakit geçiriyordu teyze vardı hala vardı bunun çocukları vardı insanlar akrabaları ile vakit geçiriyorlardı çocuklar artık eve hapsoldü evde vakit geçirmesi lazım ya televizyon ya telefon çocuk bir şekilde vakit geçirecek o zaman mecburen telefona veya televizyona mahkum oldu böyle olunca bu durum bağımlı ortaya çıkarttı elinden almaya çalıştığını zaman alamadın çünkü onun yerine bir şey koymak lazım bir şey icat etmek lazım hayat boşluk kabul etmiyor elinden aldığımız zaman çocuk boşlukta kalıyor bu durum sıkıntı oluşturuyor çocuğun vakit geçireceği ortamlar oluşturmak gerekir.

Çözüm olarak ne diyebiliriz ne yapabiliriz çocuğu zorla engelleme değil bu yerine bir şey koymak lazım.

Altıncı Sorun

Yöneticilerin eğitime bakışı okul yöneticilerinin yöneticiliği profesyonel bir iş olarak görmemesi.

Öğretmen profesyonel olacaksa yöneticide profesyonel olmalı sevk ve idare edeceksiniz karmadan dökmeden yapmanız lazım çatışma ortamını sakinleştirmesi öğrenci öğretmen ve veli bir yerde tutmalı ve aynı hedefe sevk etmesi gerekir Bunun içinde gerçekten profesyonel uzman olması lazım psikoloji bilmesi iletişim dilini çok iyi kullanması becerisinin olması öğretmenliği bilmesi bana göre iyi öğretmen olmayan iyi bir idareci olamaz iyi bir öğretmen aynı zamanda iyi bir idareci olur öğretmenlikten kaçmak için idareci olunmaz bu niyetle iyi idareci olamazsınız.

Sorunun etkileri nelerdir.

Okulda çatışma ortamı oluşabiliyor bu da eğitim ortamının olumsuz etkiliyor ne öğrenci ne öğretmen ne veli okula soğuk bakıyor öğretmen mutsuz oluyor öğrencinin başarısını olumsuz etkiliyor özellikle öğretmen açısından baktığım zaman böyle bir olumsuz ortamda öğretmen okula gelmek istemez öğretmen okula istemeye istemeye gelir dersime gireyim çıkayım yapmayayım böyle bir durum ortaya çıkar normal sıradan eğitim öğretim devam eder.

Sorun neden kaynaklanıyor ve nasıl çözülebilir.

Bir insan idareci yapacaksın önce onun öğretmenliğine bakacaksın iyi öğretmen iyi idareci olur öncelikle önemli olan çalışacaksın İyi olacaksın idareci öğretmenle beraber olacak öğrenci ile beraber olacak sadece oturarak idareci olunmaz odanda oturup durmayacaksın.

İki anlamda idareci de eğitimle ilgili iletişimle ilgili çocuğun psikolojisi ile ilgili öğretmenim psikolojisi ile ilgili durumları bilecek ona göre nerede nasıl hareket edeceğini bilecek. Bence bir okulu olmalı eğitim verilmeli ara tatillerinde yaz tatillerinde 15 günlük 1 haftalık seminerlerle idareciler doldurulmalı desteklenmeli eğitilmeli idareciler de kendisini geliştirici etkinlikler yapmalı.

ÖĞRETMEN 4 (Ö-4)

Birinci Sorun

Öğretmenlerin yetiştirilmesi, öğretmenlerin üniversitede aldıkları eğitimin kalitesinin yeterli olmadığını düşünüyorum.

Sorunun etkileri nelerdir.

Eğitimde başarının gelebilmesi için öğrenci önemli ama iyi yetişmiş iyi bir eğitim almış sınıfta liderlik yapacak rehberlik yapacak bir öğretmenin varlığı o sınıf için o öğrenciler için en önemli unsur. Sınıf öğretmenliği okudum 4 yıl boyunca tarih coğrafya kimya fizik gibi dersleri gördük bu dersleri ilköğretimde kullanmıyoruz bir öğretmen ilköğretime gittiği zaman hangi konularla muhatap olacak burada önemli olan bunu bu çocuğa nasıl öğretebiliriz bunun eğitim verilmeli öğretmen mezun oluyor Anadolu'nun bir köyüne gönderiliyor öğretmen süreç içerisinde öğretmenliği öğrenmeye çalışıyor çocuğa nasıl okuma yazma öğretirim onu öğrenmeye çalışıyor çocuğa nasıl toplama çıkarma öğreteceğini kazanımları çocuğa nasıl aktaracağını bilmiyor üniversitede öğrenmediği öğretmenliği meslekten ne kadar öğrenebilir. Üniversitede öğretmen adayına yöntem ve teknik derslerine ağırlık verilmeli bir kazanım nasıl öğretilir, çocuğun özgüveni nasıl artırılır çocuğa nasıl rehberlik edilir atandığı okula donanımlı bir öğretmen olarak gelen bir öğretmen bunu öğrenciye aktardığı zaman çok farklı ürünler ortaya çıkar kısacası nasıl öğretmenlik yapacağını öğretmek lazım.

Sorun neden kaynaklanıyor

Belki de nasıl öğretmenlik yapacağını öğretecek öğretim elemanı mı yok üniversitede sorun oradan kaynaklanıyor olabilir. Teorik bilgiler fazla uygulama alanı az olduğunu düşünüyorum üniversitedeki öğretmen yetiştirme modeli yetersiz, öyle öğretmen yetiştireceksiniz ki o öğretmen gidecek o sınıfa dokunacak o öğrenciye dokunacak öğrenciye öğle Yollar öyle metodlar kazandıracak ki o çocuk okuma alışkanlığı kazanmış bir şekilde ortaokula geçecek liseye geçecek farklı meziyetleri ortaya çıkartan öğretmen yetiştirmek lazım.

Sorun neden çözülemiyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Bizde şu söz konusu, sınıfı süsleyen şurada etkinlik yaptım resim çektim şunu şu sayfaya attım bu olmamalı çocuklara okuduğunu anlamayı öğretmemiz lazım öğretmeni yetiştiremediğiniz zaman öğretmen yaparak ve yaşayarak öğretmenliği öğreniyor tabii bu süreçte öğretmen öğrenene kadar arada bir nesil kaynayıp gidiyor. Öğretmen farklı olursa o sınıfta farklı olur öğretmen tekdüze olursa sınıfı da tekdüze olur. Örneğin ben atandım yani okuma-yazma öğretmem lazım ya ben bunu nasıl öğreteceğim bunu düşündüm toplamı öğreteceğim 3+2 yi toplatacağım bunu nasıl toplatacağımı düşündüm mesela İşte bunların öğretilmesi lazım. Çocuklar bilgiyi dönüştüremiyor çocukların farklı düşünmesi lazım öğretmenin farklı olması lazım öğretmen dediğin sivri akıllı olacak farklı şeyler yapacak.

Sen bir çocuğu karşına alsan bana kendini yazılı olarak ifade et desem sana 3 tane kelime kuramaz sözlü olarak ifade et desem 3 tane cümle kurup seninle konuşamaz neden Adapazarı'ndayım 2 tane köprü var köprümün biri yaya için biri araçlar için çocuklara bunu anlattım dedim ki biz bu köprüden geçeceğiz diğer köprüden taşıtlar geçecek fakat baktım çocuklar araçların bulunduğu köprüden gidiyorlar sordum dedim ki neden bu köprüden gidiyorsunuz ben size anlatmadım mı diye sordum çocukların verdiği cevap hocam siz de araçların gittiği köprüden gidiyorsunuz dedi yani biz çocuklara örnek olmak istiyorsa önce kendimiz bunu yapacağız. üniversitelerde uygulama öğretilen kısacası öğretim yöntem ve tekniklerine daha ağırlık verilmeli.

İkinci Sorun

Müfredat yoğun kazanımlar çok fazla, bir şey bir sürü şey öğretmeye çalışıyoruz ama hiç bir şeyi tam öğretmiyoruz.

Sorunun etkileri nelerdir.

Başarılı olamıyoruz sonuca varamıyoruz çocuğa her şeyi öğretmeye kalkıyoruz eylül ayında öğrettiğimizi çocuk kasım ayında unutuyor. Çocuk ezberliyor ezberlemek öğrenmek demek değildir araba sürmek bir öğrenmedir bunu unutmazsınız ama çocuklara biz müfredat yoğun olduğu için papağan gibi ezberletiyoruz.

Sorun neden kaynaklanıyor

Dostlar pazarda görsün bir sürü şey öğretiyoruz hepsini birden öğretebileceğimiz zannediyoruz hepsinin birden unutulmayacağını zannediyoruz üst yönetimle yani hazırlayıcılar ile sahada uygulayıcılar arasında kopukluk var işin muftağında ki insanlara sormak lazım. Saha taranmalı objektif bir şura oluşturulmalı.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Kalıcı bir öğrenme olup olmadığı ölçen bir sistem yok ürünü kontrol etmiyoruz sadece müfredatı bitirmeye çalışıyoruz. Bağımsız bir eğitim Şurası toplanır sorunları öğretmenlere sorar öğrencilere sorar sorunlar saptanır kazanımlar müfredat konu yoğunluğu belirlenir sıraya konulur çözülebilir.

Üçüncü Sorun

Eğitimde fırsat ve imkan eşitsizliği sorunu

Sorun neden kaynaklanıyor ve etkileri nelerdir

Çocuğun yeteneğini ortaya çıkartacak bir sistem kuramadık ilkökulda beden eğitimi dersine müzik dersine sanat dersine branş öğretmenleri girmiyor resim odası hepsi resim atölyesi olmalı müzik sınıfı olmalı spor salonu olmalı. Bu tür branşları Sınıf öğretmenlerinin girmesi resim müzik beden eğitim dediğimiz bireysel bir yetenekle elde edilen şeylerdir, örneğin görsel sanatlar öğretmeni olmak herkese bu dersi vererek öğretmen olmaz yetenekli öğrenciler oluyor bilmiyoruz yeteneği keşfedecek potansiyele sahip değiliz. Çocuğun farklı bir şeye yeteneği var biz çocuğu matematiğe zorluyoruz fen dersine zorluyoruz çocuğun spora yeteneği var müziğe yeteneği var biz bunu keşfedemiyoruz köreltmış oluyoruz o çocuğu orada yakalayamıyoruz bir bu çocuğa bu fırsatı vermiyoruz imkanı sağlayamıyoruz beden eğitimi dersinde çocuğa matematik yaptırıyoruz.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Ekonomik nedenler olabilir ilkökul bazında düşündüğümüz zaman ayrı branş öğretmenlerine alacaksınız. Ders saati yoğunluğu da burada çözmemize engel, baştan planlamayı doğru yapmalıyız ilkökul için beden eğitimi, müzik ve resim gibi derslere branşın öğretmenini atanmalı.

Dördüncü Sorun

Materyal eksikliği

Sorun neden kaynaklanıyor ve etkileri nelerdir

Çocuğu eğlendiren çocuğun yeteneklerini ortaya çıkaran zekasını geliştiren etkinlikleri içeren yayınlarımız ekipmanlarımız yok geometri dersi ile ilgili matematik dersi ile ilgili ekipmanlarımız yok örneğin toplamayı öğretirken hangi materyaller lazım onlar okulda olmalı çocuklar görerek yaparak yaşayarak öğrenmeli. Kaliteli öğrenir eğlenerek öğrenir korkmadan öğrenir. Çocuklar zil çaldığı zaman koşarak gidiyor gelirken ise sınıfa gelirken bir adım ileri 2 adım geri gidiyor çocuk sınıfta öğrenirken eğlenmiyor materyal ile öğrenme çocuğu eğlendirebiliriz bir çocuk için içine girilebilir dokunur görür. Biz sadece çocuğun kulağına hitap ediyoruz çocuğun tüm duyu organlarına hitap etmemiz lazım.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Materyaller okula verilebilir bu iş önemsenmiyor, önceliğe alınmıyor öğrenciyi koyduk tahtayı koyduk akıllı tahtayı koyduk kaloriferi yaktık çocuk bununla öğrensin anlamı ortaya çıkıyor, müfredatın yoğunluğu da buna engel.

Beşinci Sorun

Öğretmenin özlük hakları ve itibarı

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Öğretmeni ekonomik olarak güçlendirebilirsiniz etkisini arttırırsınız öğretmen daha fazla sorumluluk alır itibarını güçlendirirsiniz.

Örneğin çocuğa öte git diyorsun tatlı sert bir disiplin öğretmenin görünür olması öğretmeni görünce de kendine çeki düzen veren öğretmene saygı duyan durum olmalı.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Eğitimin merkezine öğrenci almak güzel ama bunu yaparken öğrenmeni de ihmal etmemek lazım kötü örnekleri

koyduğunuz zaman toplumun önüne toplum bunu geneller bir öğretmen bunu yapmış öğretmenler böyledir demek doğru bir yaklaşım değil öğretmenin itibarı maalesef zedelenmiş bir durumda öğretmen topluma örnek bir unsur olduğu için hem ekonomik açıdan hem sosyal açıdan desteklenmeli öğretmenlerin bunda rolü olabilir fakat bunu genellemek doğru bir şey değil kötü örnek oluşturabilecek örnekler illaki vardır bunu genellememek lazım. Öğretmenin etkinliğini ve etkinliğini kanunlarla arttırabilirsin medyada bu yönde çalışma yapılabilir ekonomik hakları güçlendirilebilir.

ÖĞRETMEN 5 (Ö-5)

Birinci Sorun

Öğretmen yetiştirme sorunu

Sorunun etkileri nelerdir.

Sahada az deneyimli öğretmenlerin olması öğrencilerde bilişsel gelişme düzeyini tespitinde öğretmenlerin zorlandığını düşünüyorum bilgi yetersizliği olabilir bilginin verilmesi konusunda yetersizlik söz konusu öğretmen üniversiteden mezun olduktan sonra kendisi ile baş başa kalıyor yani okurken uygulamayı çok alamıyor öğretmenliğimin ilk yıllarında bu sorunu aşmam kendi çabamla oldu çevremde gördüğüm öğretmenlerde benzer sorunların var olduğunu görünce öğretmen yetiştirme sürecinin yetersiz olduğu düşüncesine vardım.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Akademisyenler ile bu konuyu görüştüm öğrenci sayıları çok fazla olması. Bazı bölümleri çok düşük puanlı öğrenciler geliyor daha kaliteli öğrenciler öğretmenliği tercih etmeli yani 240 binlik sıralama barajı yeterli değil kaliteli öğrenci alamayınca kaliteli öğretmen yetiştiremezsiniz.

Sorun neden çözülüyor

Üniversiteler bu işe ekonomik gözle bakıyor olabilir fazla üniversite mezunu olunca daha iyi biri istatistik mi ortaya çıkıyor yani devlet politikası olabilir eski bakanımız bu konuya biraz değindi yani belli bir kontenjanda öğretmen alacağız demişti bunu çözmediğimiz gibi formasyon vermeye yeniden başladık bu olay facia politik bir etki olabilir üniversitelerin daha çok para kazanma hırsı daha çok üniversite mezunu olsun düşüncesi ne kadar ihtiyacınız varsa o kadar öğrenci yetiştirmelisiniz öğretmen adayı almalısınız.

Soruna yönelik çözüm öneriniz nelerdir.

Bir öğretmen yetiştirme işini tek kurum üstlenmeli eğitim fakültesi iki kaliteli öğretmen adayı alacaksınız sıralama aşağıya çekeceksin arz talebe göre yani ihtiyaca göre eğitim fakültesine öğrenci alacaksınız formasyon kesinlikle olmamalı insanlara umut tacirliği yapılmamalı formasyon umut tacirliğidir büyük bir oranda.

Son sene öğretmenlerin kesinlikle bir yıl boyunca okulda olması lazım aynı doktorlardaki hastane uygulaması gibi olmalı sadece ders saati şeklinde değil de bütün yıl boyunca olmalı bu süreçte öğretmen adayına asgari ücret verilebilirsiniz. Öğretmene danışman öğretmen gibi ayak işlerini yaptırmayacaksınız benim yanımda son sınıfta bir öğretmen olmuş olsa müthiş yetiştiririm. Çünkü ben 15 yıl boyunca çok çileli yoldan geldim, yani öğretmen adayımız son senesinde sürekli okulda olması lazım tamamıyla uygulama olmalı. Hizmet içi eğitim var ama aktif kullanılmıyor orada bir bir iki tanesine gittik çok değerli hocalar vardı yani çok değerli bilgiler vermişlerdi üniversiteden hocalarıyla okulları kaynaştırmamız lazım bulunduğum okul olan Fen Lisesi'ni 2 sene önce bir profesör geldi adam bütün sergisi ile geldi bizim çocuklar hayran kalmışlardı fosiller hayvanlar yaptığı çalışmalar öğrenciler için inanılmaz katkı sağlamıştı, bu bizi de müthiş etkilemişti bu tarz uygulamaları yaygınlaştırmalıyız. Hizmet içi eğitimi puan verme yolu düşünebilir aldığı hizmet içi eğitim sonrasında kişilerden bunu uygulamaya dönüştürmesi, proje sunması bir etkinlik uygulaması istenebilir bunun karşılığında öğretmenlere hizmet puanı, ekonomik destek vb. öğretmene farklılığının yaptığı ekstra işlerin karşılığı verilmeli bu durum öğretmenin motivasyonunu artırır.

Öğretmenin belirli aralıklarla sınava girmesi gerektiğini düşünüyorum örneğin başöğretmen uzman öğretmen gibi unvanlar verilmeli ücretinde artırım yapılmalı motive edilmeli yani dil tazminatı için bile yanımdaki arkadaş 1 yıldır kursa gidiyor bu şekilde motivasyonunu artırır

kötü diye tabir ettiğimiz okulda da çalıştım iyi okulda da çalıştım durumu biliyorum kendi branşında çok yetersiz öğretmenler var hizmet içi eğitim sınav bu tarz şeylerle öğretmen motive edilebilir bu şekilde öğretmenin kalitesini artırır.

Öğretmenlik gönüllülük esasına göre yapılan bir şeydir aslında eve iş getiriyorsunuz. Ben şu anda sizle görüşme yaparken WhatsApp'ın da 5 tane soru bekliyor ben burada mesai kavramı bilmiyorum çocukların sorulara bakıyorum burada çözüm olarak maaş konusu aklıma geliyor yani millet bir şekilde ihtiyaçları karşılaması lazım mali konularla ilgili öğretmenlerin kafası biraz dolu enflasyon artıyor ev fiyatları artıyor o artıyor bu artıyor. Bu durum öğretmenin ister istemez işine yansıyor bayan öğretmenlerin kafasındaki problem bakıcı problemi bir çözüm bulunması lazım öğretmeni ekonomik olarak rahatlatacaksınız ki kafasındaki problemleri kaldıracaksınız.

Öğretmen adayı seçiminde öğretmen değerlendirilmesi de önemli olmalı ben bir öğrencinin bu konuda fikrini değiştirdim öğrenci hemşirelik yazacaktı 9. sınıftan beri tanıdığım bir öğrenci olduğu için bu çocuğun çok

iyi bir öğretmen olacağına kanaat getirdim empatisi çok iyi iletişimi çok iyi alt kademedeki öğrencileri çok iyi yönlendirebiliyor görev paylaşımı çok iyi öğretmenleri gözlemliyor şu konu şöyle anlatılsa daha iyi olur gibi görüşleri var ya dedim ki sen kesinlikle öğretmen olmalısın dedim ve öğretmenliği tercih etti. Bizler kötü öğretmenleri göre göre ben böyle yapmayacağım ben farklı olmam lazım diyerek ben öğretmenliği öğrendim Lisedeki öğretmenler öğretmen adayı tercihinde bir şekilde etkili olmalı Avrupa'ya gezdiğim de 4 ülkenin eğitim sistemini inceledik Hollanda Belçika Fransa ve Almanya'ya gittik Almanya'da öğretmen görüşü önemli fakat mahkemelik durumlar çok fazla oluyormuş veli mahkemeye veriyormuş, Sen niye benim çocuğumla ilgili öğretmen görüşü verdin şeklinde Almanya ve Hollanda'da bundan dolayı öğretmenlik çok tercih edilen bir meslek değil.

İkinci Sorun

Okul binalarımız sınıf dizaynlarımız çok kötü okulların fiziki yapısı.

Okullarımız tekdüze yapılmış örneğin Hollanda'da bir okula girdim okuldan çıkasınız gelmiyor, bizim binalarımızda çok kullanışsız alanlar var okullarımız hapisane gibi okullarımızda renkler kötü kullanılmış atıl alan çok bırakılmış Avrupa'daki okulları görünce bunu anladım renkler, dizayn, oturma düzeni okuldan çıkasınız gelmedi.

Sorunun etkileri nelerdir.

Bizim okullarımızda öğrenciler okuldan kaçarak çıkıyorlar ya bu iyi okulda bile böyle ise diğer okullara düşünmüyorum çocukların kitap okuyacağı dergi inceleyeceği çeşitli etkinlikler yapabileceği bir alanlarımız yok Avrupa'daki okullara baktığımda bu tarz alanlar yapmışlar örneğin her kata bir akvaryum koymuşlar okulun birinde, akvaryum etkisini incelediğim zaman akvaryumun insanı sakinleştirme gibi etkisi varmış hele bizim ergenlik dönemindeki öğrenciler birbirleriyle kavga etmeye eğimli okula girdiğiniz zaman müzeye girmiş gibi oluyorsunuz. İlk çalıştığım okulda biyoloji sokağı kurmaya çalıştım fakat baktım ki uygun olan yok her yer kör alan gibi benim bile okuldan kaçasınız geliyor hani öğretmenliği çok seven biri olarak ben çocuklar nasıl duracak.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Bu sorun ekonomik olduğunu düşünüyorum yani yeni yapılan binalarda da aynı durum var yani bizim okul 4-5 yıllık bir okul baktığın zaman okulumuz bile kullanışsız biz o ince noktaları kaçırıyoruz ya insan psikolojisini dikkate almıyoruz o plana normal bir mimara veriyorsunuz bu alanla ilgili çalışma olmuyor burada bir eğitim verilecek ya bu çocukların psikolojisini nasıl yaparsak düzeltebiliriz, yani neler yapmalıyız yani planlar yapıyor sadece işte derslik yapalım sıra koyalım sanatsal bakış açısı okullarımızda maalesef yok ya bunu planlama diyebiliriz ya da öncelik diyebiliriz.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Bu işte ilgilenen insanların konuya çok vakıf olmadığını düşünüyorum işin hep belirli noktalarına eğilip derslik olsun da öğrenci her yerde ders yapar mantığı var herhalde yani sanatsal düşünme kabiliyeti olmayan insanların bu işin odak noktasında olmasından kaynaklanıyor olabilir. Ben işin harmanından yetişmemiş kişilerin bu konuda olduğunu düşünüyorum bakıyorum sosyal medyada farklı farklı reklam yapılmasının peşinde işte iki kapı var birine ilim kapısı demiş diğeri ne kapısı o zaman yani böyle göstermelik işler yapılmaya çalışılıyor. Biz de gösteriş yaptığımız kafasında bir durum var ya bunu değiştirdiğimiz zaman problem çözülür zihniyeti değiştirmek lazım. Öğretmenin öğrencinin fikrinin alınması lazım, anlık politika yapmamak lazım çok sonrasını düşünmek lazım.

Üçüncü Sorun

Sınıf mevcutlarının fazla olması okul türlerine göre yoğunluklar yaşanması, sınıflarda 30-40 arası öğrenci sayıları var

Sorunun etkileri nelerdir.

Sınıfa hâkimiyetini her şeyi etkiliyor, ben 15 kişilik sınıfta çalışmıştım istediğim gibi oturma düzenini hazırladım sınıfa hâkimim etkinliklerim yapıyorum her öğrenci ile ilgilenebilirsiniz her öğrenci dikkatini tutabilirsiniz öğrenciyi derste tutabilirsiniz anlayıp anlamadığını görebilirsiniz 30 kişi ile çok zor burada klasik yöntem uygulayacaksınız başka bir şey yok.

20 kişiden fazlası eğitim-öğretimi etkiliyor iyi bir okulda belki 30-40 kişiyi kontrol edebilirsiniz akademik seviyesi düşük bir okulda bu öğrenciler nasıl kontrol edeceksiniz deney nasıl yapacaksınız laboratuvara bu kadar kişiyi nasıl alacaksınız bu önemli bir problem.

Öğretmenin motivasyonunu, öğretmen kontrolünü, arkada kalan öğrencilerin ders olan dikkatini etkilemediği şey yok sahada karşılaştığım bir problem.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Ekonomik önemli olabilir sınıf mevcudunu azalttığımız zaman doğal olarak öğretmen ihtiyacı artacak.

Sorun neden çözülüyor ve nasıl çözülür

Okullar arasında farklılıkları en aza indirmeliyiz mesleki eğitime bazı öğrencilerin yönlendirilmesi gerekiyor bu okul türlerine öğrencilerin gitme isteğini arttırmak lazım. Örneğin bizim okulda öğrenciler 34 kişi şikâyetçi değil yani, tabi bu durum ekonomik güçle alakalı planlamanın yanlış olması ve çözümü engelleyen bir nokta.

Dördüncü Sorun

Okul Kitapları

Sorunun etkileri nelerdir ve neden kaynaklanıyor.

Öğrencilere dağıtılan kitaplar öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermiyor özellikle sınava hazırlanan öğrenci grubuna çocuk kullanamıyor kağıt israfı gibi bir durum söz konusu fen lisesinde kullanamıyoruz soru sayısı çok az. Örneğin Avrupa'da çocuğa kitap veriliyor fakat kitap ihtiyacı karşılayacak tarzda kitap kaliteli çocuk 4 sene boyunca biyoloji dersinde onu görüyor, okul bittiğinde ise öğrenci o kitabı teslim ediyor teslim etmez ise öğrenciden parasını alıyor böyle olunca öğrenci kitabı da koruyor Ama tabii ki kitap öğrencinin ihtiyacını karşılayacak Örneğin Avrupa'da örnek kitap alamadık öğretmenlerden çocuklardan burada olsa biz okul kitaplarını çok rahat bir şekilde dağıtabiliyoruz bu kitaplarımızı değersizleştiriyor.

Sorunun çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir.

Avrupa'da bizim okullarda olduğu gibi yani böyle akıllı tahta falan bekliyordum böyle bir şey görmedim ya normal tahta tebeşiri kullanıyorlar yani tahta tablet muhabbet olay yok Almanya'da okuyan kuzenlerime Yeğitek Eba'dan bahsettim dedi ki bizde böyle bir şey yok biz bazen teknolojik şeyleri abartıyoruz. Öğrenci kağıda kaleme dokunmalı öğrencinin defteri çok önemli, yani sınava hazırlanan öğrencilerin kitap ihtiyacını yardımcı kitap ihtiyacını karşılamak lazım.

Beşinci Sorun

Sınav odaklı eğitim sistemi

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Fen lisesindeki beyni iyi olan öğrenciler yazık ediyoruz çocuklar bildiğin testmatik oldu örneğin bir TÜBİTAK projesi yapacaksınız fakat çocuk ben diyor sınava hazırlanacağım diyor bir projeye etkinliğe katılmak istemiyor ailede istemiyor bu durum öğrencilerin yaratıcılığını olumsuz etkiliyor. Öğrencileri testmatik haline getiriyoruz baktığımız zaman istatistiklerde en mutsuz meslek doktorluk görülmüş gençliğini yaşayamadı proje üretmedi sürekli test sınav yani çok para kazansa bile mutsuz zeki öğrencileri farklı yönde kullanabiliriz Fen Lisesi gibi okullarda çok farklı öğrenciler var aslında ama çocukların aklında test çözmek sınav olduğu için maalesef olmuyor bu ailelerde de böyle okula geldiği zaman veli diyor ki kaç tıp kazandırdığınız hiç bir aile demiyor ki işte kaç tane proje yaptırdınız, sosyal sorumluluk alanında ne gibi faaliyetler gerçekleştirdiğiniz ve böyle olunca idarecisi ile öğretmeni ile herkes sonuç odaklı. Örneğin daha önce TÜBİTAK koordinatörlüğü yaptım çok zeki olmayan çocuklardan çok harika projeler çıktı çocuklarımızı çevrede gördükleri sorunlara çözüm üretmeye çalıştılar, çocuk gözüyle baktığınız zaman topluma faydalı oldum bir soruna çözüm üretmeye başladım ve projen kabul görüyor bu çocuk için müthiş bir özgüvendir ÖSYM öyle bir şey oluşturmali ki bu tür projelerde yer alan çocuklara pozitif ayrımcılık tanımalı maalesef sınav sistemi öğrenciyi test odaklı bir sisteme soktu, burada ailenin baskısı da söz konusu çocuk aileyi yansıtır çocuğa baktığım zaman ben ailenin paniğini görüyorum ailenin baskısı var ki çocuk bu kadar panik yapıyor.

Sorun neden çözülüyor ve nasıl çözülebilir.

Okullarda rehberlik sistemini güçlendirmesi lazım velilerin iyi eğitilmesi lazım Biz okulda çocukları ne kadar düzeltirsek düzeltelim aile evde çocukları maalesef bozuyor yani diyor ki veli matematikten fenden kaç aldın hangi projeyi yaptın diye soran yok. Çevresel etkinliklerimiz çok az ben bir biyoloji öğretmeni olarak arazi gezeceğim fakat prosedürün altında eziliyorum bütün sorumluluğu bana yıkıyor yönetmelik. Bir kere öğrencileri bilim merkezine götürdük çocukları tamamen risk aldık, çocuğun birine bir şey olmuş olsa hapi yuttuk Avrupa'da öğretmen böyle izin almıyor bürokrasi altında ezilmiyor dersin bir parçası orada sorumluluk öğretmende değil, sadece veli'den izin alınması yeterli. Neden çözülüyor, nüfusumuzun kalabalıkları etkili olabilir, çözebilmemiz İçin insanları değiştirmemiz lazım.

ÖĞRETMEN 6 (Ö-6)

Birinci Sorun

Merkezi sınav sistemi

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğrenciyi ezbere yönlendir daha çok sınavda çıkacak soruları çözmeye çözdürmeye yönelik bir eğitim sistemi ortaya çıkıyor yani öğretmenler adına da baktığınız zaman işte dersine girdiğiniz sınavdaki soruları tahmin edebilme bunları derslerinizde işleyebildiyseniz soruyu yakalayabiliyseniz maalesef bu başarı ölçütü gibi görünüyor. Aslında bu olmamalı ben kendi alanımla ilgili söyleyecek olursam tarihi sevdirmek lazım öğrencilerin analiz sentez gibi üst düzey becerilerini kazandırma üzerine olmalı fakat maalesef sınav üzerine kurulu ve derslerinize olan ilgi merkezi sınavda çıkan soru sayısına bağlı hale geliyor soru sayınız az ise dersiniz çocuğun çok umurunda olmuyor, soru sayınız az geldiği için soru sayınız kadar değeriniz oluyor örneğin tarihte 5 soru geldiği için maalesef çocuğun bakış açısı bu oluyor örneğin bu durum tarih gibi genel kültürü yükseltebilecek bir alandan çocuklar uzak duruyor çünkü tarihi öğrenmesem de olur zaten 5 soru var hani öğrenmesem bile bunu çalışsam bile bunu cevaplayabilirim mantığı ortaya çıkartıyor. Yeni nesil matematik ve dil üzerine kurulu bir eğitim sistemiyle yetişiyor bunların çıktılarını yıllar sonra göreceğiz.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Toplumsal bir sorun gibi duruyor biz anne babalar çocuğumuzun sadece okuyarak para kazanabileceğini düşünüyoruz çocuk masa başı işlerde para kazansın istiyoruz çok yorulmasın istiyoruz gri yakalı olarak adlandırılan o teknik işleri yapan ara eleman diye tabir ettiğimiz işleri yapacak elemanı istemiyor yani masa başı işleri yapsın istiyor işte eli nasır tutmasın, ailelerin böyle bir istekleri söz konusu bu durum insanları hep okumaya yönlendiriyor ülkemizde baktığımız zaman yabancı işçilerin fazla olduğunu görüyoruz bunlar bu alandan çıkmış olsa bu sektör çok ciddi sıkıntı yaşayabilir. Biz herkesi okutmaya çalışıyoruz o gri yakalıların yapacağı işler yapacak insan kalmayacak bizim çocuklar bu işleri beğenmiyor daha doğrusu aileler bu duruma çok sıcak bakmıyor yani çocuklarının okuyarak bir iş sahibi olabileceğini düşünüyor. Anne-babalar da biz zorluk çektik aman çocuklarımız çekmesin düşüncesi çok fazla var. Bu anlayış eğitim sistemini olumsuz bir şekilde etkiliyor, bu durum merkezi sınava yönelik yarışmacı bir eğitim anlayışını ortaya çıkartıyor.

Sorun neden çözülemiyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Sorunu çözmek sadece Bakanlığın devletin hükümetin tek başına yapabileceği bir şey gibi durmuyor biraz önce söylediğim gibi toplumsal baskı eğitim üzerinde çok fazla var anne babaların eğitime bakış açısını değiştirmek lazım.

Anne babanın çocukların üzerinde çok seçim hakkı olmamalı aslında çocuğun helal üzerinden para kazanması önemlidir fakat baktığımız zaman anne babalar çocukların ne olup olmayacağına kendileri karar veriyorlar kendi istediklerini çocukları yansıtmaya çalışıyorlar ya da kendi olamadıklarını çocuğunun olmasını istiyorlar anne babanın bu böyle bir seçim hakkı olmamalı diye düşünüyorum, bizde okumanın dozu fazla kaçtı okumayı illaki meslek sahibi olarak düşünmemek lazım, evet lise okunmalı anne babalar çocukların gelişim sürecindeki evrelerini kabul etmiyor herkesi okutma arzumuz herkesi beyaz yakalı yapma düşüncemiz eğitim sistemini olumsuz etkiliyor. Alman eğitim sisteminde olan öğretmenin okulun çocuğu yönlendirme sistemi bizde de olmalı.

İkinci Sorun

Ezberci eğitim anlayışı

Sorunun etkileri nelerdir.

Çocuğun kendini öne çıkartacak kendi özgünlüğünü ortaya koymasını sağlayacak bir eğitim anlayışımız yok hal böyle olunca düşünme becerileri gelişmeyen, bir konuyla ilgili analiz sentez yapamayan bir öğrenci profili yetişiyor, eğitim öğretim sürecinde anlatıma dayalı öğretmeni aktif öğrenciyi pasif kılan bir eğitim anlayışımız var bu durum.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Merkezi sınav sistemin varlığı doğal olarak ister istemez böyle bir eğitim anlayışını ortaya çıkartıyor. Diğer bir neden ise öğretmenlerin geleneksel bir çizgiden geliyor olması öğretmenlerin başka bir şey görmemesi o çocuğu yönlendirecek çocuğu eğlendirecek derse başka şekillerde aktif hale getirecek programlara bizlerin de çok fazla sahip olmaması anaokulundaki öğretmenlere bakıyorum çocuklara bir şeyler öğretmeye çalışıyorlar ben çok mutlu olmuyorum çocuğumun bir şeyler öğrenerek gelmesinden çocuk anaokulunda oynamalı zıplamalı eğlenmeli fakat öğretmenlerimizin de bu alanda çok etkin becerilere sahip olmaması oynatma becerilerine sahip olmaması sorunun önemli bir nedeni olarak karşımıza çıkıyor.

Sorun neden çözülemiyor

Merkezi sınavların varlığı, öğretmenlerin gelenekçi anlayışa sahip olması çözüme engel fakat bunun yanında sınıf öğrenci mevcutlarımızın yoğunluğu, müfredatın yoğunluğu okul ortamlarının yetersizliği ve elverişsizliği gibi nedenlerde sorunu çözümü noktasında engel teşkil ediyor.

Örneğin kendi adıma söyleyeyim yaptığım projelerle vakıf ve derneklerden bu tarz eğitimler aldım, çocukları interaktif bir şekilde öğretme oyun oynatarak öğretme gibi eğitimleri aldım bu eğitimlerden döndükten sonra bunu uygulayacağım dedim zamanlar oldu evet bir iki gün uygulamaya çalıştım çok zorlanıyorsun süren yetmiyor,

müfredatı yetiştirmeye çalışıyorsun baktım olmuyor daha sonra sen de çarka ayak uyduruyorsun ve standartlaşıyorsun.

Sorun nasıl çözülebilir.

Müfredat seyreltilebilir, planlar daha esnek tutulabilir, öğretmene ve okula özgü planlama esnekliği tanınabilir. Plan yapan öğretmen ancak bu konular işleyebilir diyebilirim. Tabii ki burada müfredatın diğer kısmı boşta kalır öğretmen esnek bir müfredata sahip olmalı, burada merkezi sınav kıskacından kurtulmalıyız şuaınki sistem itibari ile pek mümkün durmuyor, çerçeve bir müfredat sunulup bu sorunu çözebilir.

Üçüncü Sorun

Yönetici sorunu liyakatsiz yöneticilerin varlığı.

Sorunun etkileri nelerdir.

Kendi okulunda böyle bir sorun olduğu için söylemiyorum. Fakat burada adam kayırmak sevilmeyen öğretmenin programını kötü hazırlamak var mobing uygulamak var norm kadro fazlası yapmak gibi böyle şeyler olabiliyor adaletli bir yönetim algılaması yok maalesef. Çalışma Hayatında ayaklarımın geri geri gittiği okul oldu, öğretmenliği sevmeme rağmen okula gitmenin eziyet olduğu zamanlar yaşadım bu idareci tutum ve davranışlarından dolayı okula giderken ayaklarımın gitmedi istemeye istemeye gittiğimi hatırladım dönemler oldu. Liyakat ciddi bir sorun liyakati olan bir insan adamına iyi ders programı adamına kötü bir ders programı hazırlamaz zaten herkese adil bir şekilde davranmaya özen gösterir öğretmenin motivasyonunu düşüyor öğretmen okulda mutsuz olursa öğrenci karşısında da mutsuz oluyor öğretmen bir an önce o okuldan nasıl kurtulurum formüllerini arıyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Yönetici atamada politik ve siyasi ideolojik bakış açısı olduğunu düşünüyorum. Fakat çok liyakatle arkadaşlarımızda var bir de kişinin kendisini bilmesi lazım örneğin ben kendim adına diyebilirim ben müdür olamam yani bu özelliği Allah bana vermemiş benim gördüğümü kendimde gördüğümü bu işi yapamayan insanlar nasıl görmüyorlar. Yönetim belki başka bir beceri alanı olabilir.

Sorun neden çözülemiyor.

Yani bu benim adam gibi düşüncesi olabiliyor öğretmenliği ilk başladığım 90'lı yıllarda yeni bir siyasi oluşum var öğretmen bir arkadaş vardı dedi ki benim bir müdür olman lazım dedi böyle derken yordu tamamen derdi siyasal bir bakış açısı ile biz iktidara geldiğimiz zaman böyle haksızlıkla yapmayacağız fakat maalesef hala daha iyi donecek ve siyasi bakış açısından sarılamadık.

Çözüm önerileriniz nelerdir.

Bu işi yapamayan idarecilerin hemen görevden alınması gerekir. Liyakat sahibi olanların tespit edilip göreve getirilmesi lazım bu tespiti öğrenci var öğretmen var üstteki il ilçe yönetimleri var veliler var bu çok rahatlıkla gözlemlenebilir. Ben örneğin çok sevmediğim bir kişi hakkında bu adam müdür diye biliyorum adamı sevmeye bilirim ama hakikaten bu adam bu konuda liyakatli diyebilirim.

Yöneticileri sınavla almak olmaz mevzuata çalışan herkes öğrenebilir, öğretmenler içerisinde liyakat sahibi, risk alabilen sorun çözmeye yeteneğine sahip olan öğretmenler belirli kriterler konularak öğretmenler arkadaşlar tarafından da tespit edilerek veya yöneticiler tarafından tespit edilerek seçilip belirlenip yönetici eğitimine tabi tutularak yönetici yapılabilir. Bu arkadaşlar gözlemlenebilir öğretmen gözlemleyebilir öğrenci gözlemleyebilir üst yönetim gözlemleyebilir bu şekilde yönetici seçimi olmalı.

Dördüncü Sorun

Öğretmenlerin mesleki gelişimi, öğretmenlerin kendini yenilemesi ve mesleğini iyi yapan öğretmenlerin yeteri kadar onurlandırılması, ödüllendirilmesi.

Öğretmenler yeniliğe çok açık değil öğretmen şu cümleyi kurmamalı ya bizim zamanımızda başlayan bir cümle çok gereksiz bir cümle bizim zamanımızın bir cümlesi bugünün çocuklarını bir önceki yüzyılın bakış açısı ile yetiştiremeyiz. Bizim zamanımızda böyleydi doğrusu bu böyle olmalı gibi cümleler olmaz, doğrusu buydu olmaz öğretmenler yeniliğe açık olmayan bir kitle gibi karşımıza çıkıyor.

Sorunun etkileri nelerdir.

Günümüz ve daha doğrusu geleceğin düşünce sistemine yönelik öğrenci yetiştirmiyoruz günün bakış açısı günün ihtiyaçları çocukların ilgi ve alakaları farklı bunları yakalayamıyoruz maalesef geçmişte kalıyoruz öğrencilerin ilgi ve ihtiyacına yönelik bir yaklaşım sergileyen diyoruz etkinlikler eğitim programları olmuyor.

Sorun neden kaynaklanıyor ve neden çözülemiyor.

Mesleğe başlarken idealist bir şekilde başlıyoruz, fakat sisteme de ayak uyduruyoruz idealist öğretmenden ideal öğretmen tipine doğru dönüyoruz buna aldığımız ücret, yönetim çalışmanın erdem olmaması, çalışan

öğretmenlerin bir şekilde ödülünü alamaması gibi faktörler etkili oluyor. Ben biliyorum İstanbul'da çalıştığım dönemde bir okul müdürü vardı maaşla ödüllendirme veriliyordu kendi arkadaşlarına veriyordu sen burada gel de çalış bir şey yapayım diye uğraş ama maaşla ödüllendirmeyi belli bir çevre alsın sen de otomatikman ideal oluyorsun sisteme ayak uyduruyorsun.

Sorun nasıl çözülebilir.

Öğretmenin performansını arttıracak motive edecek kaynaklar sunmamız lazım maddi odur olur manevi ödül olur öğretmen ona re edilebilir, maalesef burada da yani ideolojik bakış açısı karşımıza çıkıyor. Öğretmenim performansı ölçülmeli bu kişilere bağlı sistemle değil objektif kriterlerle tarafsız şekilde ölçülmeli eskiden müfettişler gelirdi eleştirel bir anlayışla performans ölçümü yaparlardı, fakat işinde uzman olan öğretmene rehberlik yapan müfettişlerde vardı bu uygulamadan vazgeçildi kişilerin karakterine bağlı olmayan başka bir ölçekler bulmak lazım.

Beşinci Sorun

12 yıllık zorunlu eğitim

Sorun neden kaynaklanıyor ve etkileri nelerdir.

Herkesi okutmak zorunda oluyor olmamız toplumda birçok sektörde ara eleman ihtiyacının artmasına neden oldu ve akademik düzeyi çok düşük okumak istemeyen öğrencilerin sistemin içerisinde zorunlu olarak tutulması okullarda disiplin sorunlarını arttırırken, eğitim adına zaman ve emek israfına da neden olmakta sitem içerisinde olmaması gereken öğrenciler eğitim sisteminde belirli okul türlerinde yoğunlaştığı için bu okulların eğitim kalitesini de olumsuz etki yapmaktadır.

Birçok iş sahasında istihdam açığı neden oldu, eskiden çocuk 8 sınıftan sonra ayrıldığı zaman bir meslek öğrenmeye başlardı ve kendisine meslek sahibi edilecek bir yol olurdu fakat şu anda bir zorunluluk olarak okuttuğumuz için bu alan boş kalıyor bunu başka bir şekilde doldurmak gerekiyor fakat bu eksiklik şu an dolmuş değil.

Sorun nasıl çözülebilir.

12 yıllık zorunlu eğitim devam edebilir meslek liselerinin toplum nezdindeki olumsuz algısını kırmak lazım, meslek liseleri daha aktif hale getirilebilir, Çıraklık Eğitim Merkezi'ne bu öğrenciler kaydırılabilir bu öğrencilere sahaya çıkarak iş alan neyse o alanı uygulayarak yaparak yaşayarak sorun çok rahat bir şekilde çözülebilir.

Meslek liselerindeki kültür dersleri azaltılmalı çocuklar meslek liselerinin mesleği öğrenmek amacıyla yönlendirilmeli meslek liselerinin imajı bir an önce düzeltilmeli meslek liseleri daha çok istihdam sağlayan ara eleman yetiştiren bir okul olduğu reklamlarla mı Kamu Spotu ile mi başka şekillerle mi yapılmalı diye düşünüyorum. Genel liseye gelmiş bir öğrenci burada okul yönetimi öğretmenler rehberlik servisi bu çocuğu Meslek Lisesine yönlendirilmeli öğrenci bu tür okullarda boşuna tutulmamalı, mesleksiz yetiştirdiğiniz her çocuk aslında baktığımız zaman ziyan olan çocuktur.

Anadolu lisesindeki çocuk gelmiş bu çocuk Anadolu Lisesi'ne uygun değilse bu çocuk bir an önce meslek lisesinde ya da mesleki eğitime yönlendirilmeli okuldaki öğretmenlerin idarenin rehberlik servisinin bu çocuk akademik eğitim alacak seviyede değil olduğunu belirtip Meslek Lisesine gönderebilmeli böyle bir yetki olmalı okullarda her şeyi veliye bırakmamız olmuyor ve beyaz yakalı bir çocuk istiyor. Tabii bu durum Anadolu liselerindeki yığılmayı da azaltacaktır ülkemizdeki eğitim sistemindeki sınav baskısında ortadan kaldıracaktır.

ÖĞRETMEN 7 (Ö-7)

Birinci Sorun

Merkezi sınavlar (LGS-YKS)

Müfredatla sınavlarda sorulan soruların uyumsuzluk göstermesi ve sınavın yoğunluğunun matematik güdümlü olması diğer dersleri yok sayması öneminin az olması.

Sorunun etkileri nelerdir ve neden kaynaklanıyor.

Önceki bakan Ziya Selçuk sorularda öğrencilerin yorum gücünü arttıracak hayal gücünü arttıracak okuduğunu anlamasını sağlayan soruları soracağız doğru bir yaklaşım ama bir terslik var örneğin Türkçe dersinde dil bilgisini edebiyatta eserleri yazarları niye gösteriyoruz Milli Eğitim Bakanlığının hazırladığı kazanım değerlendirme testleri boşa çıkıyor, örneğin sınavlarda üniversite sınavında tarih coğrafya felsefe gibi bronşlardaki dersleri soruları az olması bu derslerin varlığını sıkıntıya sokuyor öğrencilerin bu derslere yönelik ilgilerini zayıflatıyor.

2021 yılında matematik sorularının ciddi anlamda zor olması olimpiyat tarzı soruların olması. Müfredat ile sorulan sorular arasında ortaya çıkan çelişkiyi bir kez daha ortaya çıkardı. Milli Eğitim'in verdiği kazanım tesislerinde bu tarz soru yok milli eğitimle ÖSYM'nin sorular arasında uyumsuzluk var, sınavı kaldıracağız düşüncesi var bu sınav kalkmalı, fakat bu aşamada en adil olan sistem bu fakat kötü çok arızalı bir sistem olduğunu kabul etmemiz lazım. Yapısal bir sorun Ortaöğretimde bütün genel liselerin okulların Anadolu Lisesi yapılması sıkıntılı, okulları sınıflandırıyoruz. Öğrencilerin çoğu Anadolu liselerinde okumak istiyor, bu ayrı bir sorun, bu sorunun Anadolu

lisesi dışındaki okullara akademik düzeyi düşük öğrencilerin gitmesine neden oluyor ve bu okullardaki eğitimi, öğretmeni, okulun yapısını her yönüyle olumsuz etkiliyor, yerleşemeyen öğrencileri meslek liselerine İmam Hatip okullarına açık liseye yönlendirilmek zorunda kalınması sistemin ciddi arızaları var.

Sorun neden çözülüyor.

Sistemle çok fazla oynanıyor gelen her bakan her bürokrat sistemde arıza var diyerek yeni bir şey getirmeye çalıştı herkes kendi bakış açısına göre bir şey getirmeye çalıştı, sahadaki uygulayıcılardan fikir alınmıyor ya da liyakatsız insanlar bu konuda görevli önceki yıllarda okulumuza din öğretiminden bir grup gelmişti Ankara'dan gelmişlerdi YKS ile ilgili konuşmalar yapılacak adamlar yaptığımız uygulamaları bize anlatmaya başladılar, yeni nesil sorulması lazım şu lazım bunu yapın şunu yapın gelen kişiler kitabı bilgi ile konuşuyor sistemin ne olduğunu bilmiyor okulda zaten bizler uyguluyoruz ama Ankara'dan uygulanmadığı zannediyor kişi sistemi yeni keşfetmiş biz uyguluyoruz denemesi ile sınavıyla her yönüyle uyguluyoruz Ankara bir şeyler öğrenmiş bunu satmaya geliyor adamın liyakatsız olduğunu gösteriyor sahadan uzak olduğunu gösteriyor. Yenilik adı altında geriye dönüşler başladı sistemin tepesindeki insanlar bunun farkında değiller ÖSYM, MEB arasında yok arasında koordinasyon kopukluğu var.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Tarafsız bu işin uzmanı olan insanlardan, sahadaki uygulayıcılardan fikir alınmalı, sahayı iyi bilen, liyakatlı insanların görevde olması gerekir, müfredat güncellenebilir çelişkilerin ortadan kaldırılması lazım, sınav var ise bu sınav branşları öldürmemeli örneğin Türkçenin temel konularından biri anlatım bozukluğudur anlatım bozukluğu bilmeyen bir öğrenci doğru konuşamaz doğru yazamaz kendisini anlatamaz söylenenleri anlayamaz siz bir sınav yapıyorsanız bunu sormalısınız 5 yıldır bu konuyla ilgili soru yok.

İkinci Sorun

Okul kitaplarının içerik olarak iyi hazırlanmaması, her yıl değişmesi ve kaynak kitap sıkıntısı

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Okul kitapları edebiyat branşı ile ilgili çok karmaşık, dağınık. Ben öğretmen olarak anlatırken haz duymuyorum öğrencilerin bir bütün olarak konuları algılamasını engelleyecek düzeyde dağınık hazırlanmış, kitaplarımızdaki metinler iyi değil öğrencilerin dikkatini çekmiyor. İkinci kaynak kitap ayrı bir sorun, okullar ve öğretmenler çok yönlendirme yapıyor konusunda sorunlar yaşıyor, hani yönlendirmeyelim diyorum kitabı elime alıyorum herhangi bir konuda sorduğu 7- 8 soru var yani 7-8 soruyla öğrenci sınava nasıl hazırlanacak, o konuyu nasıl pekiştirecek. Vatandaş da ister istemez çocuğun yetişmesini istiyor o zaman parayla kitap alıyor. Konu anlatım kitapları yanında kaynak kitaplar verilmeli Eba'da testler var bunu kullanın diyebilir okula fotokopi, Kâğıt desteği verirse bu sorun çözülebilir teknoloji elimizin altında İstedığınız zaman kullanılabilir akıllı tahtalarda bu olur.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Siyasetin Milli Eğitim'in içinde çok fazla girmesi, popülist yaklaşım, rant kapısı olarak mı bakılıyor yeterli liyakata sahip insanların görevde olmaması olabilir. Yardımcı kitap basarsanız bunu öğrenciye verirsiniz bir de öğrencilere verdiğimiz okul kitaplarının her sene kitabın içeriği değişmemeli kitapların farklı bir öğrenci tarafından bir üst sınıfta geçtiğinde kullanılması sağlanmalı.

Üçüncü sorun

Öğrencilerde değer yargısı kavramının, milli duyguların çok güçlü olmaması değerlerimize önem verilmemesi bu konuda öğretmenlerin kendilerini geri çekmesi

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Aslında bir sorunun nedeni öğretmenler kendilerine geri çekmek zorunda kalıyor, eskilerin eti senin kemiği benim dediği sistem sanki çok daha doğru mu diye düşünüyorum yani öğretmen öğrenci ile ilgili herhangi bir olumsuz cümle kursa öğretmeni incitici bir şekilde çok farklı tepkiler gelebiliyor, öğretmen bunu gördüğü için çocuğun bir yanlış hareketine ben niye müdahale edeyim niye başıma dert alayım diyor. Cimer' den şikayet etmiş hiçbir şekilde sormadan sorgulamadan öğretmen yüklenebiliyor.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Tabii ki bu durum öğretmenleri öğretim faaliyeti dışında eğitimin içinde yer alan değer yargısı, ahlak, terbiye vb alanlarda bu tür şeyleri verme konusunda öğretmeni isteksiz kılıyor. Çünkü öğretmen müdahale ettiği zaman farklı sonuçlarla karşılaşabiliriz örneği basit bir devamsızlık olayı için bir siyasi okulu yönetimini arayabiliyor bu durum okulu öğretmeni rencide ediyor. Bu tür durumlar öğrencinin Öğretmenlere karşı saygısını etkiliyor.

Genel kültür dersler farklı bir boyutta ele alınmalı dersler öğrencilere sadece sınav odaklı verilmemeli, öğrenciyi toplumla buluşturmak lazım, öğrenciyi okurken hayatın içine katmalıyız. Yeni neslin ciddi bir iletişim problemi var tek kurdukları iletişim hayal sanal iletişimi toplum karşısında cesur olmayan gençler telefon karşısında kahraman kesiliyor. Çünkü hayal ile yaşıyor örneğin öğrenci bir soru sorduğunda nasılsın dediğimde iyi, nereden geliyorsun evden basit cevapları var adam cevap verirken dudağını bile kıpırdatmıyor ortada gençlerin ciddi bir iletişim problemi var.

Üçüncü Sorun

Öğretmenlerin özlük hakları ve kendilerini yenilememeleri

Sorunun Etkileri Nelerdir Ve Sorun Neden Kaynaklanıyor

Öğretmenlerin maddi olarak kazançları çok yeterli değil toplum nezdinde öğretmenin değeri çok fazla yok öğretmenin sınıfta durması bir iki öğrenciyi keşfetmesi bir iki öğrenciye dokunması aslında yeterlidir. Öğretmen çok değerliymiş gibi görünüyor ama uygulamaya baktığımız zaman biraz havada kalıyor.

Öğretmenlerin kendini yenilemesi ile ilgili problem de var. Öğretmenlerde tembelliğin olduğunu söyleyebilirim öğretmenliği elde edene kadar çok ciddi gayret sarf ediyor, öğretmenliği aldıktan sonra çalışma değil de dinlenme kampı olarak görülüyor kendilerini çok fazla yenilemiyorlar güncelleme yapmıyorlar öğretmen kendisini yenilemeyince bir hedefe ulaşmak isteyen öğrenci öğretmeni yeterli görmediğinde arayışlara giriyor, dershaneye gidiyor özel derse gidiyor ve maddi durumu ise özel okula gidiyor bu durum ailelere ayrı bir külfet getiriyor.

Sorun Neden Çözülemiyor Ve Çözüm Öneriniz Nelerdir.

Avrupa'da birçok ülkede öğretmenler belediyelerle anlaşıyor öğretmen iyi ise önümüzdeki yıl devam ediyor iyi değilse sizde çalışmayacağınız diyor memuriyet öğretmen için iyi bir zırh devlete girdiği zaman kendisini çok yormuyor. Sorunun çözilememesinde siyasi olma ihtimali yüksek siyasetin her yere müdahil olması dokunamıyor tedbirler olayın çözümü tarafını da olmayabilir ve kaybetmek istemiyor.

Sorunun çözümü için performans kriteri getirirseniz çözersiniz merkezi bir sınav yaparsınız en az yılda bir kere sınav yaparsınız öğretmenin gelişimini izlersiniz kriter koyarsınız elde ettiği başarıya göre öğretmenin zam verirsiniz, başarıyı ödüllendirmek lazım, takdir, teşekkürle başarı belgesi ile yetmeyebilir.

Dördüncü Sorun

Mesleki eğitim, meslek lisesi sorunu

Sorun neden kaynaklanıyor ve etkileri nelerdir.

Sistem içerisinde öğrencilerin hepsini okutmak üniversite yerleştirmek gibi bir sorun var üniversite sonrasında iş bulma kaygısı ile yetiştiriyoruz buradaki önemli mesele meslek liselerinin kesinlikle ülkenin eğitim sistemi içerisinde aktif bir şekilde yer alması gerekir. Örneğin pandemi döneminde gördük ki meslek liseleri ekonomiye önemli katkılar sundular özellikle maske yapımı gibi konularda iyi çok önemli adımlar attılar katkı sağladılar.

Meslek lisesini öğrenci ve veli ilk tercihi arasında bulundurmuyor. Çünkü başarısız okul algısı çok yaygın neden Anadolu liselerine yerleşemeyen öğrencinin tercih ettiği bir okul konumunda maalesef bu durum Anadolu liselerinde öğrenci yoğunluğunu da artırıyor. Diğer ikinci neden ise meslek liselerine gönderdiğimiz öğrencilere biz tüm dersleri gösteriyoruz burada öğrenci mesleğim yöneleyim üniversite mi okuyayım genel kültür derslerinin yapayım meslek derslerinin yapayım ikileme düşüyor. Meslek liselerinde akademik derslerin yoğunluğu azaltılmalı.

Meslek liselerindeki öğrencilere bazı temel dersler verilmesi lazım, örneğin edebiyat mı vereceksiniz Bu dersin içeriğinde onlara konuşma anlama anlatma kendini ifade etme gibi unsurlar öğretilmeli genel kültür derslerinde not olmamalı özellikle hele yani resim beden müzik gibi derslerin kesinlikle not sistemi içerisinde olmaması lazım adamın resme karşı yeteneği yok not vermeye çalışıyorsunuz.

Burada zorunlu temel eğitimin 12 yıl dünyada da birçok ülkede 11-12-13 yıl gibi Avrupa'yı bazı aldığımız zaman sıkıntı yaşarsınız çünkü genç nüfusu bizim kadar değil yani üniversite okuduktan sonra iş kaygısı diye bir şey yok. Sorun iş kaygısı olduğu için herkes üniversite sınavına girmek zorunda kalıyor özellikle Meslek Lisesi öğrencilerinin üniversite sınavına girmeyi düşünmesi ayrı problem oluyor.

Sorun neden çözülemiyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Meslek Lisesinde okuyan öğrenci yetiştireceksiniz mezun olduktan sonra öğrenci kalfalık belgesi vereceksiniz, üniversite okumak isteyen alanıyla ilgili üniversite yolunda icabında yüksekokula sınavsız alacaksınız. Bir dönem Meslek Liseleri için sınavsız geçiş vardı, fakat bunu kaldırdılar niye kaldırdılar yani yüksekokullara giden Meslek Lisesi öğrencilerinin niteliği düşürdüğünü ifade ettiler. Fakat Meslek Lisesi'ne giden öğrencinin yani Akademik bir şey yok ki zaten adamın amacı o değil daha doğrusu olmamalı, bu adamın derdi okumak değil bu adamı siz sistemin içerisinde zorunlu olarak tutuyorsunuz bu adam okulunda ne tam mesleği öğreniyor ne akademik derslerinde başarılı oluyor böyle olunca 16-17 yaşına gelmiş çocukta hiçbir yeteneği oluşmuyor.

Meslek Lisesi'ne giden öğrencilerin birçoğu genel liseye yerleşemedi için orayı tercih ediyor birincisi akademik Seviyesi düşük öğrenci hadi bunu geçtik yani herhangi bir meslek ile ilgisi olmayan istemeden öğrenci gidiyor ve bu öğrenci okurken yani meslek ve akademik dersler üniversiteye yönelik bir çalışma mı yapacak arasında bir ikileme kalıyor, ikisi de yarım yarım kalıyor.

Meslek Lisesindeki öğrenciler iyi yetiştirildiği zaman istihdam garantisi verildiği zaman ülkemizdeki Meslek Lisesi sorusunun kalkacağını düşünüyorum, Meslek liseleri şu aşamada büyük bir çoğunluğunun ekonomiye katkısı yok hani üretime katkısı olan okullar var maalesef sayıları çok az, tabii burada meslek lisesini yöneten kişilerin de farklı kabiliyete sahip olması lazım kesinlikle özel sektörle kamu birleştirmek iş yapmak lazım.

12 Yıllık kesintisiz eğitim de problem yani ortaokuldan sonra öğrencileri zorunlu olarak okula devam ediyoruz

böyle olunca kalfa-çırak dediğiniz bazı meslekler için gerekli olan unsurlar olmuyor, yani öğrenci Meslek Lisese gitmek istemeyince Anadolu Lisesi'ne gidiyor bu sefer yani orada da başarılı olamıyor öğrenci boş boşuna 4 yıl okumuş oluyor

Meslek Lisesinde okuyan öğrencilere istihdam sağlanırsa toplumdaki meslek liseleri ile alakalı olumsuz algı da ortadan kalkacaktır. Meslek Liselerini ayrıca bölgesel mahiyette düşünmek lazım, bölgede hangi sanayi sektörü varsa ihtiyaca göre şekillendirmek lazım.

Beşinci Sorun

Okullardaki ders saatlerinin sayısı fazla olması

Sorunun etkileri nelerdir ve nasıl çözülebilir.

Öğrenci 1'e kadar 2'ye kadar okulda kalmalı Yani 8 saat 10 saat ders saati sayısı fazla yani 6 saat vereceksin öğleden sonra öğrenci spor yapsın sanat yapsın, eğlensin öğrencinin sabah 9'dan akşam 4'e kadar pestilini çıkartıyoruz, böyle olunca ülkenin sanat alanında spor alanında şahsiyetleri şansa kalıyor. Çünkü biz ders saati diye öğrenciler boğuyoruz. Biz lisede bir öğrenciye 10 tane 12 tane ders gösteriyoruz ve bilgileri beynine dolduruyoruz bilgi çöplüğü oluşturuyoruz çocukların zihninde maalesef müfredatta gereksiz bilgi yığını var.

ÖĞRETMEN-8 (Ö-8)

Birinci Sorun

Öğretmen yetiştirme sorunu ve öğretmenin mesleki gelişimi, öğretmenlerin sadece yoğun planda teori bazında yetiştirilmesi.

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğretmen sadece bunu dersinde anlatıp çıkma olarak algılıyor öğrenciye karşı rol model olduğunu geri planda bırakabiliyor nitelikli öğretmen dediğimiz şey sadece dersini anlatıp çıkan öğretmen değildir öğrencinin sorunları ile ilgilenen öğrenciyi kazanan öğrencinin psikolojisi ile ilgilenen öğretmendir çocuğu her türlü alanda gelişimini sağlayan bir öğretmendir. Baktığımız zaman şu anda öğretmenlerin sosyal anlamda ahlaki anlamda öğrenciyi yetiştirmesi ile alakalı bir durum söz konusu değil sadece işte öğretim uygulanıyor baktığımız zaman sadece bilgi yüklenen öğrenciler yetiştiriyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Öğrencilerin öğretmen adaylarının üniversitede aldıkları eğitimin akademik bilgi içerikli olması yüzeysel gösterilmesi, bir de hâlihazırdaki öğretmenlerin kendisini geliştirmesi öğretmen duruma ben devleti atandım moduyla olaya bakıyor öğretmen kendini geliştirme ihtiyacı duymuyor herhalde bununla alakalı bir otorite bir sistem yok öğretmen Kendisi bu duruma ilgi ve ihtiyaç hissetmiyor. Yani öğretmenin yeni konuları yeni müfredat eklenenleri bilmesi yeterli bize değerler eğitimi ile alakalı şu konuları verin şunları işleyin diyor ya bu konuları birkaç öğretmen uyguluyor yani öğretmenler manevi değerler noktasında ahlaki değerler noktasında çocuğun kişisel olarak gelişiminden desteklenmiyor çocuk bizim için sistemden kaynaklanan bir durum var robot. Biz çocuğa bilgiye yüklenmesi gereken Merkezi sınavlarda iyi puan yapan çocuk yetiştirmeye çalışıyoruz iyi insan yetiştirmeye çalışmıyoruz Sınavda başarılı olan öğrenci yetiştirmeye çalışıyoruz sorunun kaynağında baktığımız zaman öğretmenin yenileşmeye kendini geliştirmeye İlgi ve ihtiyaç duymaması ve sistemsel problemler olduğunu söyleyebiliriz.

Sorunu neden çözülüyor.

Merkezi sınavların varlığı sorunun çözülmemesinde etkili bir unsur, ayrıca eğitim fakültelerinin öğrenci alımında problem söz konusu Belirli bir puanı yakalayan öğrencileri öğretmenlik fakültelerine yerleşebiliyor, kendini ifade edemeyen öğrenciler eğitim fakültelerine öğretmen adayı olarak alınıyor bunun yanında Eğitim fakültelerine çok fazla öğrenci alınıyor eğitim fakültelerinde 4 yıllık süreçte öğretmen adaylarının elenmesi gerekiyor uygulamaya dayalı bir eğitim yok denilecek düzeyde olduğunu düşünüyorum İşin açıkçası ben 4 yıllık üniversite hayatımda beni bir kere öğretmen dinledi. Burada iyi ders anlatabilen öğrencinin yüreğine dokunabilecek insanların yetiştirilmesi gerekiyor.

Sorunun çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir.

Üniversitelerde öğretmen adayı alımında kendi içerisinde bir eleme sistemi olmalı bu iyi bir öğretmen olabilir şeklinde olmalı üniversiteler eğitim-öğretimi sadece teori mesleki bilgi anlamında yapmamalı. öğretmen her alanda

donatılmalı teknoloji tasarım öğretmenliği yapıyorum üç boyutlu çizim anlatıyorum ya da robotik kodlama öğretmeye çalışıyorum bunun eğitimini almak için çalışıyorum benimle aynı alanda 4 öğretmen var ve bana diyorlar ki robotik kodlama almanın bunu yapmanın ne kadar gereksiz olduğunu söylüyorlar. Yani fakültelerde bizi öğretilen ile derste anlattıklarımız çok farklı saha çok farklı öğretmen atandığı zaman ne yapacağını bilmiyor. Eğitim fakültelerinin öğretmenlere verdiği eğitim de problem söz konusu evet teorik bilgiyi veriyor akademik bilgiyi veriyor ama Bu nasıl olacak nasıl yapılacak bunun uygulaması nasıl olacak sahada karşılaşılan çok farklı birinci sınıftan itibaren o kişiyi öğretmen olarak sınıf ortamına dahil etmek lazım hani dördüncü sınıftaki staj olayı 4 yıllık eğitime yayılması gerekir 1. sınıftan itibaren uygulama sahasını görmesi lazım. Öğretmenin sınıf içi okul içi performansının ölçülüp değerlendirilmesi gerekli bir dönem böyle bir şey getirilmişti performans sistemi performans değerlendirme sistemi fakat bunun kaliteli olması lazım objektif değerlendirme olması lazım belli bir sistem oturtulmalı bu iş evrak ötesine geçmeli evrak en basit iş öğretmen dersi girdiğinde nasıl Performans sergiliyor ne yapıyor bunu görmek bunu bilmek lazım.

İkinci Sorun

Yönetici sorunu eğitim camiasında liyakatsız yöneticilerin varlığı adam kendi görüşünden olmayı kendi istediğini yapmayana mobing çok rahat bir şekilde uygulayabiliyor.

Sorunun etkileri nelerdir.

Müdür dediğiniz herkese eşit mesafede yaklaşan kişinin görüşü burada etkili olmamalı yani siyasi görüşü etkili olmamalı mesela farklı görüşten bir müdür olduğunu düşünün kendisine yakın olan kişileri kayırabiliyor okul ortamına baktığımız zaman ise öğretmenler arasında motivasyon eksikliği ortaya çıkartıyor ya benim işim zaten yapılmaz benim görüşüm dikkate alınmaz öğretmen doğru olarak kendisini geri çekmeye başlıyor. Bu durum okul ortamında olumsuz iklimin oluşmasına neden oluyor iyi burada bazı idareciler öğretmeni bir birey olarak düşünmüyor senin çocuğun hasta olamaz anlayış noktasında problemler yaşanıyor anlayışın sadece bir tarafa yönelik olması gibi durumlar ortaya çıkıyor böyle bakış açısı olunca empati kuramıyor kişiler arasında ayırım yapabiliyor.

Sorun neden kaynaklanıyor

Yönetici atama sisteminden kaynaklanan problemler var, ben buradaki en büyük sıkıntı yönetici yetiştirme sistemimizin olmaması yani çok okul yöneticisinin yönetim becerisine sahip olmamasından kaynaklanan problemlerin ortaya çıkıyor aslında yani ekonomi bilecek iletişimi bilecek öğretim lideri olacak.

Sorunu neden çözilemiyor.

Siyasi ve politik bakış açısı üst yönetim sisteminden aşağı doğru inildiğinde problemler ortaya çıkıyor. Atamada görevlendirme sisteminde kural eksikliği var belli bir sistemimiz düzenlemesi söz konusu değil sınav yapıyoruz mülakat yapıyoruz politik olmayan ideolojik bakış açısı ayrılmış atama sistemi kuramadığımız için sorunu çözemiyoruz yani şu anda baktığımız zaman farklı görüşe sahip bir eğitim yöneticisi ben özelliklerini Milli Eğitim'in işte Şube Müdürü boyutunda olsun milli eğitim müdür boyutunda olsun göremezsiniz. Biz ideolojik boyuttan sıyırlamadığımız için işi en iyi yapacak insanları seçemiyoruz bulamıyoruz yani yönetsel bir problem var.

Sorunun çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir.

Sınav bir değerlendirme tamam fakat kişiyi işin başında görmek lazım tanımak lazım sürecini değerlendirmek lazım örneğin önce müdür yardımcısı olduğunda ne yapmış neler yapmış ne gibi faydaları sağlamış bir sistem olmalı bir puanlama sistemi olabilir objektif değerlendirme yapabilecek bir sistem olmalı yani ne olursa olsun bizim yönetici yetiştirmemiz lazım bunun için ayrı bir kurum olabilir yönetici olmak isteyenlere belli süre eğitim verilebilir öğretmen olduktan sonra yönetici olmak isteyenlerin 1 yıllık 2 yıllık yüksek lisans bazında eğitim alması gerekiyor.

Üçüncü Sorun

Ahlaklı bireyler yetiştiremiyoruz yani insani değerlere sahip bireyler yetiştiremiyoruz.

Baktığım zaman öğrenci yetiştirme sisteminizde büyük bir sorun var. Şu anda öğretmenlerin verdiği en büyük öncelik insan yetiştirmek yani bakıyorum ben bilgi veriyorlar iyi insanlar yetiştirmek istiyorlar, bunu şu andaki öğretmenler fark etti şu anda ortaokul ve lise kademesinde ve üniversite kademesinde olan öğrenci grubunda bu durum söz konusu değil Z kuşağında bu durumun olmasının en önemli sebebi bu neslin insani değerlerinden yoksun bir şekilde yetiştirilmesidir, sadece başarılı bir insan olmayı amaçlayan bir nesil yetiştirdik şu anda ilköğretim

öğretmenleri bu durumu değiştirmeye çalışıyorlar tabii ki bu durum öğretmenin ahlaki değerlere verdiği önemle ilgili bir durum var ayrıca evdeki ailede sıkıntılı şu anda baktığımız zaman veliler tarafından öğrencinin bir şey olması isteniyor iyi birey olma düşüncesi çok ön planda değil

Sorunun etkileri nelerdir.

İnsani değerleri bilmeyen bireyler yetişiyor. İkinci Dünya savaşında atom bombasını icad eden en iyi profesör olması gibi bunun dışında doktora gittiğin zaman yüzüne karşı sen öleceksin diyebiliyor empati kuramayan bencil Sadece kendini düşünen hayatı maddiyat olarak gören insanlar yetiştiriyoruz. Ben bir şey olmalıyım önemli olan onların para kazanması, şu anda parayı önemseyen maddiyat önemseyen insani değerlerin yok olduğu bir nesil gelmekte geldi de ve devamı da maalesef böyle gidecek.

Surun neden kaynaklanıyor.

Aile ve eğitim sisteminden kaynaklanıyor. Çünkü biz yarışmacı bir öğrenci profili yetiştiriyoruz öğrencilerin ve ailelerin tek derdi İyi okullara girmek ayrıca aile faktörü önemli aileden burada ben görmedim çocuğum görsün ben alamadım çocuğum alsın da burada ailelerin bir görgüsüzlüğü var burada çok kötü bir nesil ortaya çıkıyor her şey benim olsun her şey benim istediğim gibi olsun bencil bir nesil ortaya çıkartıyoruz aile ve eğitim sisteminden kaynaklandığını düşünüyorum eğitim sistemindeki sınav odaklı bakış açısının olması ilkökul üç dörde kadar sınav yok burada baktığımız zaman bir değerlendirme yapmak zorundasınız otomatikman burada müfredatı öğrenip öğrenmediğini kontrol etmek istiyorsunuz maalesef çocuklar yarışmacı sistem içerisinde eğitim-öğretime devam ediyor öğretmen yapmasa bile veliler kendi aralarında bile çocukları yarıştıyorlar.

Sorunu neden çözülüyor.

Birincisi nitelikli öğretmen yetiştiremiyoruz diğer faktör ailelerin bakış açısından kaynaklanan bir şey var aile içerisinde manevi ve ahlaki değerlerin olmamasından kaynaklanan bir durum söz konusu biz maalesef maddiyata dayalı bir toplum haline geldik kapitalizmin getirmiş olduğu paranın getirmiş olduğu sonuç diye düşünüyorum hayatımız tamamıyla maddiyat üzerine kurulu Sorunun kaynağını aile faktörü olduğunu düşünüyorum çoğunlukla ailelerin bakış açısından kaynaktan düşünüyorum aileler egosunu çocukları üzerinden tatmin etme yoluna düşmüş ama çocuğun başarısının bir değeri yok eğitim sistemimizin rekabetçi yarışmacı bir durum içerisinde olması ve çözüm engelliyor eğitimin üçayağı vardır İşte veli öğrenci öğretmen de yani iyi yetiştiremeyen bir sistem olunca sonuç itibarıyla bencil bir nesil çıkacak hiçbir şey umurunda olmayan bir nesil ortaya çıkacak.

Sorunun çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir.

Aileler yetiştirilebilir ilkokuldan itibaren çocukları değerler eğitiminin uygulamalı olarak verilmesi lazım çocukların sosyal aktivitelere yönlendirilmesi lazım çocuk enerjisini atmalı işte Santranç öğrenmesini ne bileyim okçuluk öğrenmesini istiyorum ama bu okullar bazında hatta öğretmen bazında değişikliğe uğruyor sosyal etkinlikler diye bir ders var maalesef içi boş yarıştıran öğretmen matematik fen işliyor yarışmacı olmayan öğretmen etkinlikte çıkartır çocuklara oyun oynatır ama diğeri burada çıkartmaz oyun oynatmaz sadece işte tekrar yapar ders işler görsel sanatlar dersi var iye bu derste resim öğretmeni girmiyor niye İlkokullarda resim öğretmeni yok işte beden eğitimi dersine niye beden eğitimi öğretmeni gitmiyor ya bunlara branşında olan öğretmenler girmeli Belki adam baktığımız zaman sana bir şey yetiştirecek sporcu yetiştirecek müzisyen yetiştirecek yani biz çocuklara baktığımız zaman bu fırsatı ve imkanı vermiyoruz devlet okullarına baktığımız zaman birçok okulda böyle bir sıkıntı söz konusu benim okulumda sıkıntı spor salonumuz yok çocuklar beden eğitimi dersinde ya sınıfta hava güzel dışarıda oluyor.

Dördüncü Sorun

Merkezi sınav sistemi

Sorunun etkileri nelerdir.

Bu öğrenciler arasında öğretmenler arasında veliler arasında bir yarışa sebep oluyor ortaokulun başlangıcından itibaren öğrenciler yarışmaya başlıyor ailelerinde baskısından dolayı öğretmenlerde bunun farkında olarak erken yaşlardan itibaren özel ders süreci başlıyor dersane süreci başlıyor öğrencilerin üzerine büyük bir psikolojik baskı hem velilerin üzerine baskı yani sonuçta psikolojik ve ekonomik bir yük ortaya çıkıyor yani baktığınız zaman veli hem okula gönderiyor okul kursuna gönderiyor özel ders aldırıyor dershaneye gönderiyor Veli'ye baktığınız zaman velide çaresiz. Bu durum öğretmenlerinde bir pazar oluşturmalarına neden oluyor maalesef okul ortamı yarış ortamına dönüşüyor öğretmenler kendi içerisinde yarışmaya başlıyor ben bir sınıfın sınıf öğretmeniyim işte yan sınıftaki çocukların öğretmenleri ile oturduğum zaman bile hani seninki ne yapmış senin çocuk da kaç net var gibi

muhabbet oluyor, bu bizi bile yarışmaya sokuyor öyle bir durum ortaya çıkıyor ki veli çaresiz öğrenci bıkmış öğretmen artık yılmış artık daha önce uygulanan TEOG sistemi iyi bir sistemdir bu sistem çocuğu yormadan yarıştırmadan bu kadar ekonomik külfet getirmeden sen şu anda çok zor bir sınav yapıyorsunuz dershaneye kapatmaya çalışıyorsunuz okul kursu ile götürmeye çalışıyorsunuz kaynak alma diyorsunuz öğretmen nasıl kaynak olmayacak sınav eğitim amacından saptırdığını söylüyorum Bizim 8 sınıflar tek odak noktamız var sadece sınav.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Okulların sınıflandırılması nitelikli okul sınıflandırması proje okul meselesi böyle bir sorun ortaya çıkar diye düşünüyorum, yani iyi okulda okumak isteği gibi bir şey söz konusu proje okullarına baktığınız zaman en iyi öğretmenler çalışıyor.

Sınavın içeriğinde problem içeriğinin okulda öğretilenler farklı olması ilkokuldan itibaren çocukları ezber mantığı ile yetiştiriyorsunuz 8 sınıfta diyorsunuz ki okuduğunu anlama çıkacak yorumlayacak sın yeni nesil soru diyorsunuz bu çocuğa siz böyle bir şey öğretmediniz bunu LGS de istiyorsunuz çocuk özel ders alıyor kaynak kitap alıyor dershaneye gidiyor çözümü başka bir yerde arıyor Sınavla eğitim müfredatının uyuşmaması sorunun önemli bir nedeni arasında yer alıyor, burada sorun nedeni olarak rehber öğretmenleri de söylemeyelim rehberlik ve yönlendirme sisteminin işlevsizliği de sorunun nedeni olduğunu söyleyebilirim.

Sorun neden çözilemiyor ve soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Okuldaki müfredatla paralel bir sınav sistemi oluşturulmalı yani böyle bir sınav yapacaksınız bile eğitim öğretim boyunca sınav yapmalısınız, örneğin liseye geçişten bahsedecek olursam her yıl sınav yaparsınız TEOG mantıklı bir şeydi 4 yıl süresince sınav yapmak bu kadar yarışmacı bir durum ortaya çıkartmıyordu 8 sınıfta daha zor bir sınav yapabilirsin.

Çözüm önerisi olarak yani ortaokul bünyesinde söyleyeyim sınav bir yıla yoğunlaşmamalı okul ortalamaları daha çok ön plana olabilir yani üniversiteler kendi içlerinde bir sınav yapabilirler ya bu merkezi sınav baskısını öğrenci üzerinden kaldırmalıyız örneğin çocuk 8'den 9'a geçti 9. sınıf öğrencilerin var 10. sınıf öğrencilerin var sistem aynı şekilde devam ediyor 'de özel ders aldırmaştı de matematikten senden şundan bakıyorsun 10. sınıfa gelmiş gene aldırıyor İşte Fizikten kimyadan matematikten gibi hani baktığımız zaman yani öğrenci yetiştirmemizde problem var Biz gereken bilgiyi vermiyoruz ama sınavda istiyoruz o zaman ne oluyor bunu işte özel ders dolduruyor dersane dolduruyor veyahut da işte 12. sınıfta çocuğunu alıp özel okula gönderiyor. Yani öğrencilerin hem psikolojisi ile oynuyoruz hem de baktığınız zaman yani ailelere ekonomik bir külfet getiriyoruz.

Beşinci Sorun

Müfredat okul kaynaklarının merkezi sınavları karşılaması yetersizliği.

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Müfredatın içinin boş olduğunu söyleyebilirim yani baktığım zaman arkadaşlara soruyorum önüne fen bilgisi öğretmenine ne anlattım diyorum ben bir şey yoktu içi boş diyor burada ki mesele şu belki müfredatlı yoğun değil ama sınavda her şeyi soruyorsunuz yoğun soruyorsunuz yani burada şunu söyleyeceğim yani merkezi sınavlar ile okulda verilen müfredat arasında bir uyumsuzluk söz konusu konu olarak aynı konular çıkıyor yüzeysel olarak öğretiyoruz Hani müfredat bunu öğret diyor tamam güzel ama sınavda ise daha yoğun soruyorsun öğrettiğimiz içerik basit ama sınavda sorulan ise çok yoğun zor diyelim yani otomatikman öğretmen dışarıda desteklemek zorunda kalıyor konuların içeriğini azaltılması önemli ama yoğun olmaması söz konusu fakat sınavdaki ile merkezi sınavda ki ile karşılığı söz konusu değil Müfredatla sınav arasında bir uyumsuzluk var.

Sorun Neden çözilemiyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Milli Eğitim nasıl yaptığının farkında değil hem kaynak almayacaksınız diyor hem kaynak desteği yapmıyorsun ya da yaptığım kaynak ihtiyacı karşılamıyorsa yani soru çözmesi lazım çocuğun yaptığı sınava uygun ek kaynaklar dağıtılması lazım. Merkezi sınav ve buna bağlı olarak okulların sınıflandırılması bunu çözmemiz lazım.

Altıncı Sorun

Öğretmenlerin ekonomik / özlük hakları

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor

Öğretmenlerin özlük haklarının iyileştirilmesi lazım bir nesil yetiştirecek öğretmenim bu kadar düşük ücrette çalışmaması lazım yani şu anda baktığın zaman öğretmenler yurtdışına çıkmayı planlıyorlar niye çünkü ekonomik olarak öğretmenin kazancı düşük. Siz bu insanlardan geleceğin neslini yetiştireceğinizi istiyorsunuz. Bu durum öğretmen alım gücünü psikolojisini motivasyonunu her şeyi etkiliyor bu paraya bu işi yapılır mı düşüncesi ortaya çıkıyor ben öğretmen şunu sorgulamaya başlıyor ben boşuna mı okudum ben öğrenci yetiştiriyorum ben öğrenci yetiştiriyorum ve benim okulumdaki temizlikçi merdiven siliyor düşünün bana yakın maaş alıyor. Hani öğretmen yaptığı işin karşılığını kesinlikle alamıyorum yani öğretmenden çok şey bekleniyor nesil yetiştirmesi istemiyor fakat siz öğretmenim motivasyonunu ekonomik olarak sağlamıyorsunuz, yani öğretmen baktığınız zaman ek dersi kesilecek diye rapor almaya korkuyor.

ÖĞRETMEN 9 (Ö-9)

Birinci sorun

Okulu çocuklar için sadece öğretim yeri olarak görüyoruz. Oysa okul çocukların eğlenme fiziksel, sosyal ve estetik ihtiyaçlarını giderme yeridir. Okulu daha çok bir yaşam alanı haline getirme bizim temel projemiz olmalı çocuk okulda sadece zihinsel gelişmemeli her alanda gelişmeli.

Sorunun etkileri nelerdir.

Çocuk sadece öğrenme eğitir eğitim okul olarak düşünüyor. Bu durum çocuğun duygusal gelişimini engelliyor kendini ortaya koyamıyor ve özgüven sorununu ortaya çıkartıyor, rekabetçi duygusu ile eğitim verdiğimiz için çocuk rekabetçi yaklaşım içerisinde işbirliği paylaşma problem çözme gibi becerilerini kaybediyor çocuğu geliştiriyoruz derken çocuğun çok yönlü bütünlüğünü bozuyoruz.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Bizim yarışmacı bir eğitim sistemi içerisinde olmamızdan eğitimi sadece sınav odaklı rekabete dayalı bir eğitim olarak planlamışız, Bu da doğal olarak şu kadar ihtiyaç var şu kadar talep var arz talep ilişkisi içerisinde öğrenci yarışmacı bir duruma dönüşmüş, o zaman da çocuğu biz çok yönlü gelişimini eğitsel sosyal kültürel gelişiminin sağlayamıyoruz sadece koşan bir çocuk ortaya çıkartıyoruz.

Eğitim sisteminde çocuğu bilgi küpü olarak görüyoruz fakat erdem tarafı eksik kalıyor, uzman olarak bilgilendiriyoruz insan olarak erdem veremiyoruz iyi niyet tarafı eksik doğru insan yetiştiremiyoruz sadece sebep sonuç ilişkisi örneğin İstanbul'un fethinin sebebi şudur sunucu budur bu bizi bir yere götürmez onun felsefesini maneviyatını kavratmak lazım eğitim ezber üzerine kurulu doğal olarak yarıştırmaya ezber yaptırıyoruz.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Bizim çözebilmemiz için okulda kapasitesi yeteneği bir akademik seviyeye gidecek ve akademik seviyede başarılı olamayacak olan öğrenciyi de akademiye hazırlama prensibinden anlayışından uzaklaşmamız lazım. Biz akademik olarak başarılı olacak olmayacak çocuklar akademik olarak hazırlamaya çalışıyoruz, şunu yapmalıyız okulla hayatı birleştirmeliyiz okul çocuğu hayata hazırlayan bir yer olmamalı Hayatın kendisi olmalı, örneğin bulunduğumuz bölgedeki meslek lisesinde 70 model bir araba var sök yavrum tak Yavrum bu adam okulu bitirdikten sonra yeni nesil araba karşısına çıktığında ne yapacak okul hayata hazırlamayacak okul hayatın içinde olacak.

Meslek lisesi algısını nasıl kıracağız, yapısal anlamda değişmeli okuldaki bölümler ile çevre işletmeler arasında sözleşme yapılmalı çocuk sabahın okulda ise öğleden sonra iş yerinde olmalı okul ile ikisini birleştirmeliyiz, toplum o zaman bakacak ki bu okula gidenler ekmeğin ucundan tutuyor o zaman toplumdaki olumsuz olarak ifade edilen Meslek Lisesi algısı değişimi olacaktır bu algıyı siz eğitimle seminerle sunumla değiştiremezsiniz. Şu anda Meslek Lisesi'ne giden ekmeğin ucundan tutamıyor, İstanbul'a giderken yolun kenarında Sabancı, Koç gibi büyük firmaların meslek liselerinin olduğunu görüyoruz baktığınız zaman bu meslek liselerinde öğrenci problemi yok hatta öğrenci girebilmek için yarışıyor. Buradaki Meslek Lisesi çocuğu hayata hazırlamıyor gerçek hayatın sorunlarını çözemiyor o zaman firmalar kendi ihtiyacını kendisi karşılıyor maalesef kamu okulları reel sektörle birleştirilmediği için sorun çözülüyor bu sorun çözülürse öğretmende gelişir öğrencide gelişir, sistemde değişir.

İkinci Sorun

Eğitim sisteminde yapısal sorunları var

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Çocuk liseye geldiğinde ben ne okuyacağım sözel okuyunca ne olacağım şu eşit ağırlık okuyunca ne olacağım çocuğun yeteneği ile ona sunulan imkanlar arasında çelişki var bu durum çocukları seçime değil zorunlu hale dönüştürüyor bu çocuğun gelişimini kısıtlayan bir nokta, biz çocuğa diyoruz ki TYT' de ağırlık Türkçe ve matematik şimdi o zaman çocuk coğrafyayı tarihi felsefeyi yarışmacı bir sınav olduğu için bunların çok üzerinde durmuyor biz çocuğun çok yönlü edebi felsefi sosyal kültürel gelişimini çöp atıyoruz matematiği Türkçeyi yaparsanız giriyorsunuz, bu da çocuğun çok yönlü gelişiminde önemli bir engel belki çok esnek bir tip çok yönlü bir şeyler üretecek hayır sen bunu seçtin bu alanda gideceksin bunu yapacaksın diyoruz.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Kurumlar arası iletişim eksikliğinden temel bir felsefi bakış açısı oluşturulamamasından çözemiyoruz. 2005 yılında oluşturulan ilerlemeci eğitim felsefesi bireyi merkeze alan öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alan bir eğitim anlayışını vurgulamaktadır. 16 yıl geçti okullara gidelim bakalım hep öğretmen merkezli eğitim anlayışı var bizim teorik ile pratik arasında iletişim, etkileşim bütünlük de sorunlarımız var.

Nasıl çözebiliriz eğitimle ilgili tüm konular MEB yök ÖSYM bir araya gelecekler, aşağıdan yukarıya doğru bir çizelge 1 sıralama bir Hiyerarşi hazırlayacaklar nasıl yapabiliriz belirleyecekler. Eski Milli Eğitim Bakanımız da online bir görüşme yapmıştık ders dağılımı ile alakalı bir görüşme yapmıştık Sorun tek bizle alakalı değil demişti çok bağlantılı olduğunu söyledi maalesef eğitimle ilgili kurumlar bir o kadar uzlaşmıyorlar, koordinasyon problem var.

Üçüncü Sorun

Okul müfredatları çok derin çok yoğun bir yoğunluğu var akademik düzeyde bilgi var ve müfredatın merkezietçi yapısı.

Sorunun etkileri nelerdir.

Ben bir psikoloji kitap okumuştum lise öğrencileri için ben anlayamadım çocuğun okuyup anlaması mümkün değildi bilimsel bir dille yazılmıştı bilgi bilimsel olmalı ama dil akademik olmamalı. Kitaplarımızda bilgi yoğunluğu çok fazla akademik dille yazılmış bu durum çocuğun anlam vermesini zorlaştırıyor özellikle matematik de bunu çok hissediyoruz deniyor düşünüyor takla atıyor düşünüyor ve en sonunda diyor ki ben bunu yapamayacağım ve ben matematiği yapamayacağım artık matematiği öğrenemeyeceğim diyor öğrenemeyi öğreniyor öğrenilmiş çaresizlik ortaya çıkıyor çocuk bundan sonra dersle ilgili kendisini kapatıyor geçen bir psikoloji anlatıyorum İki kavram arasında doğru orantı vardır diyorum, hocam derse orantı sokmayalım matematikteki kavramdan bile soğumuş.

Sorun neden kaynaklanıyor

Eğitim öğretim deyince biz öğretme diye algılıyoruz bizim felsefemizle öğretme değil öğrenme olmalı Biz kitapları derin olarak hazırlayınca çok bilgi sununca çocuğun çok şey öğreneceğini ve çok şey öğreteceğimiz düşünülüyor. Müfredatı çerçeve olarak basit tutsak sadece konu başlıkları etkinlikler koysak çocuğa o konu başlıklarına geniş zamanda etkinlikler versek çocuk bunu öğrenir ve fikir sahibi olur, müfredat çerçevesinde çocuğun her şeyi öğrenmesini ve her şeyi öğretmeyi planlıyoruz.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Bu bilgi yoğunluğu çocukları bir süre sonra içinden çıkılmaz bir kuyu gibi hissettiriyor o da çocukları duygusal olarak kopartıyor soğutuyor. Oysa bizim çok basit etkinliklerle çocuğun düşünmesini sağlamamız lazım. Çözüm olarak bilgi merkezde değil etkinlik merkezli eğitim öğretim olmalı çerçeve çizeceğiz çerçeve içerisinde etkinlikler planlamalı öğretmen kendi ortamına imkanlarına uygun olanları belirlemeli. Biz öğretmeyeceğiz, çocuk kendi ilgi ve yeteneklerini bi nebze keşfeder öğretmenin önünde bir kitap var sunuyor gidiyor aldı almadı bakmıyor. Çerçeve çizilmeli o esnek bir çerçeve içerisinde etkinlikler düzenlenmeli öğretmen öğrenci etkinlik üzerinden öğrenebileceği kadar öğrenmeli ben belli standartı öğretmek zorunda kalmamamlayım bu net belirlenmiş müfredat çocuklarda fırsat ve imkan eşitsizliği neden oluyor. Çünkü siz bunu her yerde ortak imkânlarla sunuyorsunuz.

Dördüncü Sorun

Eğitim sistemindeki zaman ve mekan sınırlaması kaldırmamız lazım,

Sorun neden kaynaklanıyor ve etkileri nelerdir.

Çocuğa 8 saat ders vereceğiz diyoruz bu 8 saat önemsiyoruz içeriğinde ne verip vermediğimiz çok net olmuyor, müfredattaki bilgi bütünlüğünü vermek için bir zaman planlaması yapıyoruz dolayısıyla o zaman o şeyi çocuğa vermemiz için veriliyor fakat biz o zaman da çocuğu bıktırıyor eziyoruz, yok ediyoruz. Biz çok zaman harcıyoruz ama ürün verimsiz oluyor, ders bazında etkinlik planlamamız lazım çocuk o zamanı etkinliği düzenleyerek geçirip Belki daha anlamlı olacak burada yani 8 saatlik ders yoğunluğu da var saat içindeki yoğunluğumuz da fazla derinliğe girince çocuğu da yoruyoruz kaybediyoruz onun yerine derin bilgi yerine ana olması gereken kavramları tanıyıp ilişkilendiriyor ve tartışıyoruz, bu durum öğrencileri çok hareketli tutuyor.

Etiklerine geldiğimiz zaman öğrencilerin konuyu öğrenememelerine öğrenemeyince bu sefer özgüven kaybına neden oluyor çocuğu zaman ve konu sıkıntısı içerisinde tuttuğumuzda çocuk kendi başına bir şey öğrenme sürecinde olmuyor. Biz hep verme sürecinde oluyoruz çocuğu öğrenme kaygısına sokuyoruz çocuğa öğrenmeyi öğretmemiz lazım, yarışma psikolojisi içerisinde bu durum zor.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Bizim programımız esneklik içeriyor öğretmeni esneklik veriyor hayvancılık konusunda anlatırken bölge ile ilişkilendir, öğretmenin müfredatta verilen gibi değil de içinde bulunduğu öğrenci aile sosyal çevre coğrafi şartları düşünerek güncelleme yapabilmesi lazım değiştirmesi lazım öğretmen müfredatı alıyor oraya odaklanmış onu

dikkate alması lazım. Öğretmen bakış açısını gözden geçirmeliyiz, şimdi öğretmeniz A sınıfına gidiyorum aynı konuyu anlatıyorum süper B sınıfına gidiyorum ama hiçbir şey yok sorun B sınıfında değil sorun öğretmen de sen etkinliğini anlatımını aktivitelerini B sınıfına göre planlamanın lazım çünkü B sınıfındaki öğrencinin algısı düzeyi dikkati ilgisi farklı bu yapılan öğretmenlik olmaz.

Nasıl çözebiliriz, zaman ve mekan sınırını etkinlik merkezli yaparsak eğitimi konu anlatım sunum şeklinde değil de dolayısıyla zaman ve mekan sorunda ortadan kaldıracabiliriz, bir dersi sevdiren de sıkıcı hale getiren de kesinlikle öğretmendir sorunu bu çocuklar kötü diye çözemeyiz.

Beşinci Sorun

Öğretmenin niteliği sorunu

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Ben mesleği ilk başladığımda kredili sistem vardı bugün ilerlemeci sistem sürekli değişiyor bir sürü sistem değişti uygulanan sistemden hepsi ele avuca gelir sistemde saçma değildi. Ancak hiç başarılı olamıyoruz çünkü öğretmeni eğitmeliyiz öğretmeni dinamik hale getirmediğiniz sürece öğretmeni nitelikli hale getirmediğiniz sürece sistem başarılı olamaz. Sistemi taşıyan öğretmendir öğretmen O sistemi bilmiyor uygulamıyor dinamiklerini fark edemiyor bu sefer sistem çürümüş oluyor bu durum eğitimin girdisi ve çıktısını etkiliyor.

Birinci derecede öğretmen niteliği önemli öğretmeni mesleki standartlar alanında çok geliştirmeliyiz. Ne demektir mesleki standart sınıfta ders işliyoruz öğrenci sınıfta istenmeyen bir davranış sergiledi ne yaptı yanındaki ile konuştu güldü, ses çıkardı çocuk gene konuştu çocuğa bağırdıyorsunuz konuşma şeklinde çocuğa 1 defa istenmeyen bir davranış sergilediğinde konuşma diye bağırdırsan biz buna psikolojide birinci tip ceza diyoruz hiç kullanılmaması gereken bir ceza ses tonu da bir cezadır şiddettir. Bir daha yaparsa ne yapacaksın öldürecek misin istenmeyen davranışı kazandırmanın aşamaları var sen o aşamaları öğrenmen lazım ama baktığımız zaman öğretmenlerin birçoğu bilmez ama hepimiz her gün sınıfa girip çıkıyoruz ve ergen yapısındaki çocukları yönetmeye çalışıyoruz, çocuğa bağırdır çocuk susuyor ama öğrenci sustu öğretmeni de çöpe attı kapandı çocuk bu durum çocuğun öğrenmeye yönelik tutumunu, meslek seçimini ilgisini her şeyini etkiliyor gelişimini etkiliyor, Onun için öğretmenlerin mesleki standartların yüksek tutmamız lazım.

Bu sorun çocukta iletişim problemine neden olur arkadaşları ile çevresi ile sosyal sorunlara neden olur eğitim öğretimle ilgili motivasyonunu okulla ilgili duygusal yakınlığını uzaklığın etkiler kendini okula ait hissetmez çocuk daha Ergen olduğu için dersle öğretmeni ayıramaz dersteki başarısızlığını etkiler.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Öğretmenin bilgi eksikliği var alan bilgisi değil mesleki standartlar da eksikliği var pedagojide eksikliği var formasyonda eksikliği var bu alanda bilgisi olmayan deneyimi olmayan kura yara parçalayarak gidecek.

Nasıl çözülebilir, bu üniversite formatı içerisinde çok zor nasıl bir üniversite açılmış üniversitenin içerisinde işte Tıp var hukuk var İktisat var İşletme var birde Eğitim Fakültesi açılmış, nasıl olmalı bölge bölge eğitim üniversiteleri kurulmalı, üniversitenin içerisinde Anaokulu ortaokul lise olmalı bizzat öğrenciler olmalı üniversitedeki branşları yönelik yeni program yapılmalı öğrenciler hem eğitimde olacak hem uygulamalarını yapacaklar, öğretmen daha mezun olmadan okuldaki sınıfın havasını tozunu daha okurken öğrenecek yaşayacak. Halihazırdaki öğretmenlerdeki durum nedir. Öğretmenlerin gelenekçi muhafazakar bir yapısı var örneğin bir arkadaşım okulun birine müdür olarak atanmıştı o anlattı bakanlıktan bir yazı gelmiş bir işlevişle ilgili uygulama değişikliği bende duyurdum dedi emekliliği yaklaşmış 3-5 öğretmen odama geldi dedi hocam biz bunu 30 yıldır böyle yapıyoruz diye karşıma geldiler dedim ki ben demiyorum devlet diyor şeklinde cevap verdiğini görebiliyor musunuz direnç gösteriyor, öğretmenlerin değişime en kapalı meslek olduğu konusunda bir yazı okumuştum çünkü çok biliyoruz her şeyi yenilemeye değişimi öğretmen camiası çok da açık değil öğretmenlerin bu sorununu çözmek için öğretmenlerin performansını görmemiz lazım öğretmenin sınıf içi performansını Yani benim sınıf içi performansımın denetlenmesi gözlemlenmesi lazım 2-3 yılda bir müfettiş gelip de şu evrakları getir bir bakayım bu iş olmaz. Okul müdürü bir performans belirlemeli müfettişte performans belirlemeli, öğrencilere de genel bir değerlendirme yaptırılmalı öğretmenin genel niteliğinin ortaya çıkması lazım, tabii bu sicil falan değil. Öğretmenin standardını ortaya çıkarabilecek bir sınav olabilir bu sınav geçme kalma değil de sizin tarihteki alanınızla ilgili şu şu soruları sorduk ve sizin şu konularda bir takım eksiklerin olduğunuzu tespit ettik, bununla ilgili üniversitelerle bir kanal kurduk sizin gibi durumda olan 20 kişi belirledik sizi üniversitede bu konuda birbirinizi geliştirici bir etkinlik ortamı hazırladık kendinizi geliştirmenizi istiyoruz şeklinde olmalı

ÖĞRETMEN 10 (Ö-10)

Birinci Sorun

Merkeziyetçi müfredat

Meslek lisesindeki Müfredat ile fen lisesindeki müfredatın ve kitaplarının aynı olması ve aynı müfredatın uygulanması ve müfredatın yoğunluğu.

Sorunun etkileri nelerdir.

Okul türlerine göre müfredat öğrenci ihtiyaç ve ilgisini hitap etmiyor

Fen Lisesi'ne giden bir öğrenci için fizik dersi akademik başarı için önemlidir. Ama meslek lisesinde okuyan bir öğrenci için fizik dersinde aynı müfredatı verdiğimiz zaman bu durum öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap vermiyor. Bu durum çocuğun ilgisini dikkatini çekmiyor öğrenci bu dersten uzaklaşıyor ilerleyen süreçte başarısızlığın ortaya çıkmasına neden oluyor diğer dersten kendisine yine hitap etmeyen bir müfredat oluyor bütüncül olarak baktığımız zaman öğrenci şöyle düşünmeye başlıyor Ben tarihi yapamıyorum matematiği yapamıyorum bunların hiçbirini yapamayan bir öğrenci başarılı olacağına inanmıyor. Biz bir öğrenciye başarısızlığı değil başarıyı tattırmalıyız ki o müfredat işe yarasın.

Sorun neden kaynaklanıyor ve neden çözilemiyor

Öğrencilerin ihtiyaçlarına hitap etmeyen müfredatın olması, sorunun çözilememesinde, sorunun varlığı görülmek istenmiyor olabilir görüldüğü zaman ne olacağını düşünecek çok çeşitlilik olacağını düşünecek herkes belki kendi kafasına göre müfredat oluşturacak diye düşünülebilir değişikliğin sonu kestiremiyor olabilir.

Soruna yönelik çözüm öneriniz nelerdir.

Asgari düzeyde müfredat benzerliği olmalı bütün okul türlerinde aynı müfredat değil asgari düzeyde bir müfredat belirlenmeli. Öğrencinin kapasitesine göre göre müfredat şekillenmeli, müfredatta bir yoğunluk da var öğretmen müfredatı bitirmeye odaklanıyor.

İkinci Sorun

Eğitimin Okula hapsedilmesi

Eğitim dediğimiz zaman sadece akademik olarak bilgiyi aktarma olmaz bilgi yaşantıya dönüştürme vardır bilgi yaşantıya dönüştürebilmek için ben okulun dışında da eğitim vermeliyim. Örneğin Türkiye'nin platoları anlatıyoruz yakın çevrede plato varsa ben bunu çocuklara göstermeliyim çocuklara yaparak yaşayarak öğretmeliyim sınıfta kaldığın zaman ben bunların hiçbirini hayata aktaramıyorum okula hapsettiğim zaman öğrenciye akademik olarak bilgi veriyorum öğrenciyi hayatın içine çekemiyorum. Okul öğrenciler için yaşam alanı olmalı maalesef okullarımız öğrencilerin yaşam alanı değil sadece bilginin yüklendiği bir mekân.

Sorunun etkileri nelerdir.

Zorunlu eğitim süreci olduğu için öğrencilerin yaşama hazırlanmasında olumsuz etki meydana getiriyor sadece akademik bilgi yüklenmiş hayatın sorunlarını çözmeye yönelik çözüm üretmeyen bir öğrenci ortaya çıkmış oluyor çocuk 18 yaşında geliyor işe başlayacak insanlarla nasıl ilişki kurulur bunu bilmiyor, dilekçe yaz diyorsun bu dilekçeyi hangi cümlelerle ifade edeceğini meramını nasıl anlatacağını bilmeyen öğrencileri çeşitli yerlerde eğitim süresi içerisindeyken çalıştırmalıyız bu eğitim sadece mesleki amaç taşımamalı çocuklara sadece bilgi yükleyerek çocukları hayatı hazırlayamayız.

Sorun neden çözilemiyor.

Okullarda öğrenci sayıları fazla öğretmen sayıları az diyebiliriz akademik başarı ön planda olması okullarda akademik başarı beklentisi yüksek olduğu için buna yer kalmıyor kazanımı elde etmiş mi etmemiş mi buna bakıyoruz başka bir şeye bakmıyoruz çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate almıyoruz. Şöyle bir söz var balık bir kuş değildir balık uçamaz balığa uçmayı öğretmeyeceksin biz çocuklara her şey öğretmeye çalışıyoruz.

Soruna yönelik çözüm öneriniz nelerdir.

Çocukları ilgi ve yeteneklerine göre çalışma alanı içerisine kanallandırmalıyız. Bununla ilgili testleri kesinlikle yapmalıyız bugünkü eğitim sisteminde rehberlik anlayışımız evrak doldurma üzerine kurulu bunun dışına çıkmalıyız çocukların ilgi ve yeteneklerini mutlaka ortaya konulması gerekir. Sınıf düzeyinde aile bireylerinin çalışma alanları ile çocukları muhatap etmeliyiz örneğin bir veli öğretmen çalıştığı kurumdan İzin alınıp o çocukların o öğretmen bulundugu sınıfta derse girmesi örneğin marangoz çocukları götürüp bir marangozhanede 1 saat gözlem yapması bu neyi kazandıracak hayata bakış açısı kazandıracak. Biz çocuğa diyoruz ki ne olacaksın doktor olacağım polis olacağım öğretmen olacağım çocuk hangi meslek grubunu görürse bakış açısı oluyor belki kendinde göremediği bir vasfı orada ortaya çıkaracak, veli meslekleri ile öğrenciler tanıştırılmalı, öğrencilerin hayatı yaşamaya adına bu önemli olabilir.

Üçüncü Sorun

Sınav odaklı bir eğitim

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğrenci yorumlama düşüncesini ortadan kaldırıyor öğrencilerin oyun çağına olduğu dönemde oyun çağını bilgi yükleme ile yaşıyor öğrencinin oyun oynamaya da zamanı olmalı oyun oynamak insanın gelişimine olumlu katkı sağlayan önemli bir unsurdur örnek olarak bir birey oyun oynarsa beraberinde oynamış olduğu oyunla kişiliği muhakeme gücü artar kurallara uyma konusunda daha kararlı olur. Oyun insanın çocuğun dünyasında çocuğa oyun oynatmadığı mı zaman ders yüklemesi yaptığınız zaman belli bir süre sonra iç dünyasında bir genişleme olmayacak devamlı bilgi yüklenen eğlenmeyen bildiri olacaktır. Bu da zaman içerisinde mutsuz bir bireye

dönüşmeye başlayacaktır özellikle ilkököl ortaokul seviyesinde bilgi verilirken mutlaka bir oyunla bilgi vermeye yönelik etkinliklerin çok daha fazla olması gerekir bugün interaktif dediğimiz eğitimin daha yoğun kullanılması gerekir farklı bir yöntemle daha mutlu nesiller yetişir.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Ezberciliğe dayalı bir eğitim veriliyor olması bilgi yüklemeye dayalı bir eğitim verilmesi sınav odaklı eğitim Merkezi sınavların varlığı Sorunun kaynağı

Sorun neden çözülüyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Engel merkezi sınav varlığı sorunu çözümü engelliyor. Her bireyi akademik başarısı yükseltilecek bir birey olarak düşünmemek lazım mesleki eğitimi ortaokuldan itibaren başlamalıyız. İlgi ve yetenek testlerinin uzman kurum kuruluşlar tarafından alanında yetkin insanlar tarafından yapılması gerekir ki çocuklar liseye geçmeden iyi bir rehberlik ve yönlendirme yapılmalı. Şu anda kendi okulumu örnek verecek olursak şu ana kadar bizim okulda bölümlere baktığın zaman elektrik elektronik mobilya yiyecek içecek çocuk gelişimi var. Bu çocukların kaçına test yaptın hiç birine bu çocuk 4 yıl boyunca bu eğitimi alacak ama bu çocuğun bu mesleğe yönelik yeteneği ilgisi var mı çocuklar genel liselere nitelikli liseleri yerleşemediği için buraya geldiler. Ben her bireyin akademik başarısını yükseltecek diye bir anlayış olmamaları ülkede kuaföre ihtiyaç var o da tamircisine ihtiyaç var elektrikçi ile ihtiyaç var kesinlikle öğrencilerin ortaokuldayken ilgi ve yeteneklerine göre akademik başarısına göre mesleğe yönlendirmeleri gerekiyor bir kişinin kabiliyetlerini bulanmaya başladı dönem ortaokul döneminden itibaren başlar.

Dördüncü Sorun

Öğretmen yetiştirme sorunu

Öğretmen adayı olan bireylerin seçimi üniversite yerleşme olmadan önce yapılmalı, üniversite düzeninde alınan eğitimler de genel olarak akademik bilgi verilmesi söz konusu teorik bilgi veriliyor uygulama kısmı staj kısmı kısıtlı kalıyor. Öğrenci en az ikinci sınıftan itibaren staj görmeli stajı görürken de sınıfta bir kenarda oturma değil de eğitim-öğretim yılı içerisinde aktif olarak bulunmalı. Biz atandıktan sonra mesleğin inceliklerini gerekliliklerini öğreniyoruz sınıf yönetimi hak ve özgürlükler ve benzeri alanların atandıktan sonra yaşarken öğreniyoruz bu bilgileri biz üniversite eğitimi sürecinde almalıyız ki mesleğe başladığımız zaman kaliteli bir eğitim verme durumu ortaya çıksın.

Mevcut öğretmenler problem şu öğretmen kendisini güvende hissetmiyor ve öğretmenin ekonomik kaygılarının olması öğretmenlere gerekli değer verilmediğini düşünüyorum eğitimde sadece bir uygulayıcı olması. Örneğin müfredat üzerinden gidersek sen bu müfredatı uygulayacaksın sadece ben şöyle uygulamak istiyorum dediği zaman ders saati bana yetmiyor dediğin zaman sen 2 saatte bu kazanımları vereceksin öğretmen kararları uygulayacaktır yani esneklik yok.

Sorunun etkileri nelerdir.

İlk birkaç yıl yıl öğretmenin meslekten soğumasına neden olabiliyor yani mesleği bırakmasına neden olabilir, öğrenciler için eğitim öğretimin belirli bir plan ve program dâhilinde verilmediği bir zaman diliminin ortaya çıkmasına sebep. Çünkü ben nasıl vereceğimi bilmezsem veremeyeceğim belki yanlış bilgiyi veriyorum yanlış tekniği kullanıyorum öğrenci dediğimiz ürünü doğrudan etkiliyoruz.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Bireyin öğretmen olup olamayacağını üniversiteyi bitirdikten sonra daha belli olmaması üniversite süreci boyunca teorik bilgiye dayalı eğitimin daha yoğun uygulama eğitiminin daha kısıtlı olması.

Sorun neden çözülüyor ve sorunun çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir.

Üniversite ve Milli Eğitim'in öğrenciye alırken seçme seçme unsurunun olmaması. İhtiyaç analizinin yapılmaması on bin öğretmen mezun ediyorsunuz beş yüz öğretmen alıyorsunuz planlamanın istihdama göre olmaması. Öğretmen planlaması istihdama göre yapılmalı, teorik bilginin yanında uygulamalı eğitimin artması, performansa dayalı öğretmen alımı da yapılabilir.

Beşinci Sorun

Öğrenci problemi

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğrencilerin öğretmen eğitime yönelik değer verme konusunda geri planda düşüldü öğrencinin gözünde eğitime eğitime öğretmenin kıymeti saygısı yok. Öğrencinin başarı elde etme sinle beceri kazanmasına problem olarak karşımıza çıkıyor eğitim sistemine baktığımız zaman öğrenci sınıfı bir şekilde geçiyor öğrencinin sınıfı geçiyor olması eğitimde verilmesi gerekenlerin öğrenci açısından gerekli olmadığı düşüncesinin ortaya çıkmasına neden oluyor.

Sorunun kaynağı nedir ve nasıl çözülebilir.

Eğitim kurumlarının yönetmelikler anlamında öğrenciye gerekli yaptırımları uygulamasının zorlaştırılması. Tabi sorun akademik başarısı düşük olan öğrencilerden aile ekonomik durumu zayıf parçalanmış ailelerin varlığı aile bireylerinin ekonomik sıkıntısı çocuk yetiştirme ve çocukların eğitim faaliyetlerinin önüne geçiyor. Okullarda çocukların ilgisini çekecek faaliyetler bulmalıyız.

ÖĞRETMEN 11 (Ö- 11)

Birinci Sorun

Temelde yapısal sorunlar, teşkilat yapılanması, şematik yapılanma

Genelde Milli Eğitim Bakanlarının eğitim camiasının dışından olması eğitime bakış açılarının farklılaşmasına yol açıyor. Özellikle daha eski dönemlerde Türkiye'de hükümetler değiştiğinde eğitim sistemi ile ilgili olarak yaşanan değişimler son dönemlerde bakanların değişmesiyle birlikte değişir hale geldi. Bakanlığın adında da bulunduğu gibi eğitimi millileştirerek uzun soluklu sürdürülebilir politikalar üretmek gerekiyor

Sorunun etkileri nelerdir.

Sistemin tepesinde yaşanan değişimler sahadaki bizleri doğrudan etkiliyor. Örneğin YKS sistemine ilk geçildiği dönemlerde Tarih dersinden ilk sınavda soru sorulmaması yönünde bir karar alınmıştı, haliyle okullarımızdaki sayısal öğrencilerimiz zorunlu tarih derslerine karşı ilgisiz bir tavır takınmaya başladı. Daha sonra yapılan başka bir düzenleme ile de Tarih dersinden sınavda soru sorulmasına karar verildi. Bu arada geçen zaman diliminde öğrenciler sınavla ilgili yaklaşımlarını yeniden gözden geçirip hareket etmeye başladılar. Ancak yaşanan değişimler arasında geçen zaman dilimi öğrenciler açısından kayıp zaman olarak algılandı. Yaşanan tüm gelişmeler süreç devam ederken meydana geldiği için hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin motivasyonu olumsuz yönde etkileniyor. Ayrıca sınavların son zamanlarda olduğu üzere değişmesi eğitimin paydaşlarında sistemsel olarak algılanıyor ve bu durum sisteme olan güveni de zedeliyor.

Sorun Neden Kaynaklanıyor ve neden çözülemiyor

Eğitimle ilgili komple bir reform göze alınamıyor. Çünkü yapı çok büyük ve çok boyutlu. Bu durum büyük bir maliyet ve genişçe bir zamana yayılacak büyük çaplı bir çalışmayı gerektiriyor. Eğitim alanında çok geniş bir kitlenin bulunması, yaşanacak değişimlerden birçok kişinin etkilenebilecek olması ve yeni kurulacak sistemin kolay kolay zeminine yerleşemeyeceği endişeleri böyle bir reformu engellemektedir. Bu yüzden de uzun ve orta vadeli eğitim politikaları geliştirmekten çok, anı kurtarmaya dönük adımlar atılıyor.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Kısa, orta ve uzun vadeli planlamalar yapılabilir. Uzun soluklu sürdürülebilir politikalar üretmek gerekiyor Sorunun ne olduğunun tespitinin net bir şekilde ortaya konulması lazım. İkinci olarak eğitimin paydaşlarının yaşanan bu problemde sorun boyutunda mı yoksa çözüm boyutunda mı yer aldıklarını belirlemesi gerekmektedir. Zira varlıklarıyla sorun boyutunda yer alanlar çözüm üretebilme konusunda da yetersiz kalabiliyorlar. Bu anlamda eğitimin sistemimiz; eğitimin kendi değerleri ve doğruları içerisinde yeni bir paradigma ile ele alınmalıdır. Ayrıca yapılan uygulamalarda istikrar ve süreklilik olmalıdır. Bunların dışında eğitim müfredatları yaşanan hayatla iç içe olmalı aksi halde öğrencilerimiz okul hayatı içerisinde bazı dersleri gereksiz görebiliyor benim işime yaramayacak bilgileri ben neden öğreneyim mantığı ile derslere bakıyor ve okul hayatına bu yönüyle tepkisel olarak yaklaşabiliyorlar.

İkinci Sorun

Sınav Boyutu Merkezi Sınavlar

Türkiye'de yapılan merkezi sınavlarla eğitim sistemimiz ne kadar uyuyor, eğitim acaba öğrenciyi başka bir eğitim kurumuna yönlendirmek için verilen süreç midir? Aslında bizler genç bireyleri bunun için eğitmiyoruz, eğitim faaliyetleri bunun için yapılmıyor. Fakat maalesef Türkiye'de yaşanan bir gerçek var: Genç nüfus fazla üniversite kontenjanları az. Sosyal ve ekonomik koşullar öyle bir noktaya geldi ki liseye devam eden herkes üniversiteye gitmeli gibi bir algı oluştu ve belki de bu yüzden sınavların önemi biraz daha arttı.

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Eğitimin; ağırlıklı olarak sınav odaklı sınav merkezli olmaması gerekiyor ancak neredeyse tüm yolar dönüyor dolaşıyor sınav gerçeğine bağlanıyor. Herkesin derdi nitelikli bir lise ya da üniversiteye devam etmek olarak karşımıza çıkıyor.

Bunun dışında okulda ne öğretiliyor ve merkezi sınavlarda ne ile karşılaşılıyor problemi de oldukça önemli. Konuyla ilgili olarak yaptığım yüksek lisans tezimin konusu Milli Eğitim müfredatı ile ÖSYM Tarih sorularının uyuma düzeyiydi. Çıkan sonuç ise böyle bir uyuşmanın olmadığını bize gösterdi. Müfredatta kazanım ağırlığı fazla olan konularla ilgili sınavlarda az soru sorulmuşken kazanım ağırlığı az olan konulardan ise daha fazla soru sorulmuş. Bu durum öğrencilerin derse karşı ilgisini, alakasını ve bakış açısını şekillendirebiliyor. Bu durum sınavlarda soru sorulmayan derslere karşı öğrenci tutum ve davranışlarının şekillenmesinde de etkili oluyor. Bu

durumun bir sonucu olarak maalesef okullarımız dershaneci bir hüviyet kazanmak zorunda kaldı. Türkiye'de dershanelerin kaldırılması gündemde iken okullar dershane leşti.

Ayrıca merkezi sınavlar okul, öğretmen ve öğrenci başarısının ölçütünü sadece akademik düzeyde elde edilen başarı ile sınırlandırıyor. Bir lisede iseniz eğer ne kadar mühendislik kazandırdığınız ne kadar tıp fakültesi kazandırdığınız bir okuldaki başarının ölçüsü olarak ele alınıyor. Evet, bu bir ölçüttür ama yegane ölçüt müdür? Hayır. Sınav bir realite, ideal bir düzlemde okulun amacı sadece sınavlara hazırlamak değilse de sonuç itibarıyla bu realite ağır basıyor. Sonuçta bir üst eğitim kademesi için bir seçim var herkes de seçilmek derdinde olduğu için bu seçime öğrenci hazırlamak bir gerçek olarak karşımıza çıkıyor. Bunun sonucu olarak da sadece sınav başarısına endeksli bir eğitim anlayışı ortaya çıkıyor.

Sorun neden çözülüyor

Genel anlamda sosyo ekonomik koşullar dolayısıyla üniversite mezunu olmaksızın bir istihdam alanı oluşmayacağına yönelik ciddi bir bakış açısı var. Üniversiteye giden herkesin iş bulabileceği ekonomik anlamda hayatını devam ettirebileceği düşünülüyor. Bu da üniversiteye dönük olarak bir ilgi artışı beraberinde getirdiği için hemen hemen tüm öğrenciler üniversiteye gitmek istiyor. Üniversite kontenjanlarının da mevcut öğrenci sayısını kapsayacak boyutta olmaması ise kaçınılmaz olarak sınav anlayışını beraberinde getiriyor. Haliyle mevcut yaklaşımlar içinde an adil sistem de böyle bir sınav olarak görüldüğü için sınav sistemlerini kaldırmaya yönelik girişimler sonuçsuz kalıyor.

Sorun nasıl çözülebilir.

Tıkandığımız nokta aslında burası. Bu sistemden daha adil bir sisteminiz var mı? Hayır, böyle bir sistem üretmedik, okul puanları denildi, portfolyo denildi, okuldan gelecek notlar belirleyici olsun denildi, fakat bu çözüm önerilerinde de özel okullar ile devlet okulu çatışması durumu söz konusu haline geldi. Yani öğrenci seçimi için sınav dışında objektif bir kriter belirlenemeyeceği düşüncesi çözümü engellemekte.

Üçüncü Sorun

Öğretmen Yetiştirme Öğretmen Politikaları ve Mevcut Öğretmenler

Sorunun etkileri nelerdir.

Bu sistemin önemli saç ayaklarından bir tanesi kesinlikle öğretmen öğretmenin doluluğu öğretmen birikimi bu birikimin aktarımı eğitim sisteminde önemli bir yere sahip eğitim bilimleri kitaplarına baktığımız zaman çok ideal ortam çok ideal sınıflar çok ideal öğrenciler gibi yapılar vardı. Fakat işini içine girdiğimizde haddinden fazla öğrencinin iç içe geçmiş olduğu kitapta yazanla hayatta yaşanan arasındaki farkı gördük öğretmenlik sadece teorik düzlemde yapılacak bir alan değil yaparak yaşayarak öğreniliyor.

Öğretmen adayı alımında da bir problem var. Son yıllarda eğitim fakülteleri için bir limit getirildi fakat bu limit hala yüksek. Hiçbir şey olamazsam öğretmen olayım veya puanım buraya yetiyor deyip eğitim fakültesini seçme mantığı vardı eskiden. Bu şekilde isteyerek değil de zorunda kalmış olarak öğretmen olan ve bu işi yapanlar var. Bunun sonucunda da yaptığı işten verim ve doyum alamayan öğretmenlerimiz var. Bu anlayışın yetiştirdiği nesiller var maalesef

Önemli bir sorun da atanamayan öğretmenler. Bu soruna çözüm üretebilmek için eğitim fakültelerine çekidüzen verilebilir. Eğitim fakültelerinin devam etmesi nispeten sayısının az olması, istihdama yönelik planlamanın yapılması, Türkiye'nin ihtiyacına yönelik bir planlama oluşturulması daha mantıklı olabilir.

Mevcut öğretmenlerimize gelince pandemi süreci bize gösterdi ki nice öğretmenlerimiz eğitim teknolojilerinden haberdar değilmiş kullanma noktasında gerekli beceriye yetkinliğe sahip değilmiş. Bu sorununu hemen hemen tüm öğretmenler yaşıyor. çağ dijitalleşirken, hayat yeni bir boyuta evlenirken, eğitimle ilgili yepyeni tasarımlar gündeme gelirken eğitim öğretimin teknolojik imkanlardan bağımsız olacağı düşünülüyordu fakat öngörülüyordu anlaşılan biz öğretmenler bununla alakalı bir hazırlık yapmıyormuş, çağın gersisinde kalmışız Bu anlamda artık bir Z kuşağından Alpha kuşağından söz ediliyor. Bizler X ve Y kuşakları olarak gerilerde kaldık. Yeni kuşakların dilini ne kadar kullanabiliyoruz bu kuşaklara ne kadar hitap edebiliyoruz öğretmenin kendini bir güncelleme problemi var. Kısaca bu duruma değişme karşı bir direnç diyebiliriz.

Öğrencilerimiz dijital ve görsel bir çağda yaşıyor ve bu durum derslerimize karşı tepkiye neden olabiliyor. Sadece sözel anlatıma dayalı bir teknikle ders sunumu çeşitli sorunlara neden olabiliyor. Halihazırda çalışan öğretmenler olarak kendimizi güncellememiz gerekir. Gerekli güncellemeyi yapalım ki örnekliğimiz orada ortaya çıksın öğrenciye onun dili ile hitap edemediğimiz zaman bizim örneklik boyutumuz da boşa çıkıyor öğretmen bu anlamda rol modeller ve örneklik sergileyemiyor. Formasyon derslerimizde edindiğimiz öğretim teknik ve yöntemlerini meslek hayatında uygulamadığımız gibi yeni ortaya çıkan yöntem ve tekniklere de yabancı kalıyoruz. Değişime karşı bu direnç durumu biz öğretmenleri gelenekselleştirip muhafazakârlaştırıyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Yeniliğe açık öğretmen adayları var. Ancak bu öğretmen adaylarımızın önünde de KPSS sonrası yaşanan atanma ile ilgili problemler var. Bilindiği gibi birçok branşta bir doymuşluk bir doluluk var. Ben 23 yıllık bir öğretmenim ve daha önümde 14 yıllık bir yol var. Bu anlamda atama bekleyen neslin önünü açamıyoruz. Belki de sıranın kendisine gelmesini bekleyen bu nesil donanımları itibarıyla, aldığı eğitim itibarıyla çok daha farklı olabilir, daha

donanımlı olabilir, öğrencilerle daha aktif etkileşim kurabilir. Ama maalesef yeniye yabancı ve yabancı olduğu şeyden de ürken bir öğretmen kadrosu var. Bekleme durumunda olan nesil yaşı itibarıyla da teknolojiyi kullanabilme becerileri itibarıyla da daha iyi pozisyonda yer alabilirler. Bu anlamda istihdamı kolaylaştırıcı bir politika uygulanabilir. Örneğin eğitim fakültelerinde daralmaya gidilebilir, formasyon alacak kişi sayısına kota getirilebilir. Her yere üniversite açarak eğitimimizin kalitesini ispatlamış olmayız.

Bir de tabii ki devlete sırtını dayama mantığı var. Gözlerimi kapar işimi yaparım rahatlığı var. İşin açıkçası eğitimde reform demiştik ya belki de işe bu noktadan başlamak gerekiyor olabilir. Öğretmenliği memuriyet zihniyeti ile yapıyoruz. Son dönemlerde öğretmenlik mesleğinin tanımı, öğretmenliğin yerinin, değerinin ne olacağı ile ilgili bir kanuni düzenleme yapılması gündeme geldi. Belki de bu düzenlemeler ile yeni boyut kazanılabilir. Öğretmen kalitesi sorununun çözümünde hizmet içi eğitimler önem taşıyabilir. Maalesef hizmet içi eğitimler formalite olarak görülüyor. Bu eğitimleri o noktadan kurtarmamız lazım bu zihinsel bir şey ne kadar kanunu hale getirirseniz getirin ama zihinsel manada bu düzeltilmediği zaman problem aynı şekilde devam ediyor

Soruna yönelik çözüm öneriniz nelerdir.

Geleceğe dönük bir projeksiyon çıkararak ne kadar öğretmen ihtiyacı var sorusuna öncelikli olarak cevap bulunmalı. Buna göre planlama yapılması lazım. Ayrıca eğitim fakültelerinin tercih edilebilmesi için adaylar örneğin ilk 50000 kişi içinden alınabilir. Bu anlamda öğretmenliği hayatında idealize etmiş bireyler yapmaya başlarlar. Aslında öğretmenlik bir meslek değildir öğretmenlik bir hayat tarzıdır, bir yaşam felsefesidir. Bu anlamda bunu hayat felsefesi olarak görmüş yaşam biçimi haline getirmiş kişilerin öğretmen olması lazım gelmektedir. Böylece puanım buraya yetiyor bari öğretmen olayım sallabaşını al maaşını tipolojisinden çıkarabiliriz öğretmenliği. Ayrıca özlük haklarında düzenleme yapmak lazım. Son dönemin önemli bir tartışması 3600 ek gösterge meselesi. Bu anlamda düzenlemeler yapılabilir ve atanmak için sırasını bekleyen kitlenin önü açılabilir. Öğretmenin emekli olması için illaki 60-65 yaşları beklenmeyebilir. Bu yaşlara gelen öğretmenlerimizin performansları düşüyor.

Nitelikli öğretmenin yetişmesi için öğretmen liseleri tekrar gündeme getirilebilir. Böylece öğretmen kaynaklı sorunları aşabilmek için işin lise ayağından başlanmış olur. Meslek hayatı içerisinde ise hizmet içi eğitimler geliştirilebilir. Böylece yenilikçi eğitim metotlarını, eğitimde teknoloji kullanımını, dijitalleşen eğitimi öğretmenlerin gündemine taşıyarak etkileşimli çalışma ortamları oluşturabilir, mevcut öğretmen kadrosu eğitilebilir. Ayrıca sene başı dönem arası ve yılsonu zümre çalışmaları ile seminer çalışmaları uygulamada karşılığı olmayan bir boyutta değerlendiriliyor. Bu çalışmalar daha aktif hale getirilebilir, etkinliklerle doldurulabilir.

Dördüncü Sorun

Öğretim materyali desteği yardımcı kaynaklar Milli Eğitim'in materyalleri var olan ihtiyacı cevap vermiyor.

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Mili Eğitim müfredatında yer almayan bir konu ÖSYM sınavlarında karşımız çıkabiliyor. Bu da öğrencilerin bakanlığın hazırladığı yayınların dışındaki yayınlara yönelim göstermelerine sebebiyet verebiliyor. Çünkü öğrenci Milli Eğitim kitabında bulamadığı bilgiye dışarıdan aldığı bir yayın ile erişebiliyor. Aslında devletin herkese kaynağı ulaştırması eğitimde fırsat eşitliği açısından oldukça güzel bir uygulama. Fakat bu kaynağın ihtiyaca cevap vermesi gerekiyor. İhtiyaca cevap verilemediği için bugün özel sektörün yayınları piyasada yer edinebiliyor. Yayın anlamında kitaplarımız ihtiyaca yeteri kadar cevap vermiyor. Burada öğretmen camiası işin içine katılabilirdi. Ben de çözümde varım diyebilmeliyiz öğretmen camiası olarak. Hep eleştiriyoruz her şeyi eleştiriyoruz. Belki bunun da yapılması gerekiyor. Ancak çözüm noktasında da harekete geçmek gerekiyor.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Ders kitaplarımız bilgi biraz daha sadeleştirilmiş kitaplar olmalı ve bu kitapların yanında soru bankaları da verilebilmeli, Böylece öğrencilerimizin ek bir kaynak almasına gerek kalmadan sorun çözülebilir. Bu sorunun çözümü konusunda öğretmenlerimiz çeşitli unsurlarla teşvik edilebilir.

İhtiyaca cevap verememe boyutu, materyallerde fazla bilgi yoğunluğu sıkıntıları söz konusu ve bu kadar bilgi yoğunluğu içerisinde öğrenci kaybolup gidebiliyor. Yayınlarımızı sadeleştirmemiz lazım. Ayrıca ihtiyaca cevap verme noktasında materyal içerikleri çeşitlendirilebilir. Milli Eğitim'in üretmiş olduğu materyaller yabana atılacak ürünler değil kesinlikle. Bu ürünleri çeşitlendirerek öğrencilerimizin kolayca erişebileceği bir yapıda sunmak gerekir. Burada da öğretmen kadrosuna büyük işler düşüyor. Bu işte gönüllü olacak öğretmenler lazım. Ben buradayım diyebilen ve mesaisi olmayan öğretmenler lazım. Sadece eleştiren değil çözüm noktasında adım atan öğretmenler lazım kısacası.

ÖĞRETMEN 12 (Ö- 12)

Birinci Sorun

Öğrencilere kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitim veremiyoruz.

Meslek lisesindeki çocukla fen lisesindeki çocuk aynı müfredat tabi, okulun fiziki yapısından müfredata ve sınav içeriğinden değerlendirme sistemine kadar bu durum geçerli.

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğrencinin kendi güçlü ve zayıf yönlerini görmeden kaybolmasına güçlü yönlerinin fark edilmeden kaybolmalarına veya zayıf noktalarını geliştirme şansı bulamamalarına neden oluyor. Çıkış noktası olarak tek tip beden de eğitim vermeye çalışıyoruz. Örneğin bunu bir tişört bedeninde düşündüğümüz zaman herkese midyum tişört giydirmeye çalışıyoruz bunun içerisinde farklı bedende olanlar var herkese aynı beni vererek eşitlik uyguladığımızda düşünüyoruz. Bu yanlış herkese tişört vermek bunun eşitlik tarafı olabilir fakat bedeni diye kastettiğim nokta ilgi ve yetenek noktasıdır ona uyarlayarak verebilirsek eşitlik noktasını böyle sağlayabiliriz.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Eşitliği bu şekilde tek tip vererek sağlayabiliriz yanlışlığı ondan kaynaklanıyor, herkese İngilizce eğitimini matematik eğitimini aynı müfredatı aynı kitabı verdim, dolayısıyla eşitliği sağladım algısı olabilir. Oysaki ihtiyacı olan daha farklı bir şekilde değerlendirme fırsat sunulması geliştirilecek noktada daha fazla ders saati alması veya ona uygun kurlara göre hareket etmesi. Bu planlama noktasında da yönetim anlamında belirli zorluklar getirebilir burada taşı elini altına koymak gerekiyor yukarıdan aşağı değil de iyileştirmek noktasında eğitim-öğretimi aşağıdan yukarıya öğrenciden başlayarak şekillendirmeliyiz eğitim-öğretime daha çok İhtiyaca cevap veren fırsat eşitliğini sağlayan ve başarıyı mutluluğu üretkenliği daha da fazla arttıran bir noktaya bizi ulaştırabilir.

Sorun neden çözülüyor.

Bir kitabı hazırlayıp herkese göndermek kolay öncelikle öğrenci seviyesine uygun mu Onu tespit etmek onu planlamak lazım Burada herkese sorumluluk düşüyor burada iç dinamiklerden kaynaklanan değişikliği belirledikten sonra okul tipleri okul hedefleri öğrenci profili bu noktada içerden başlayarak bu dinamiği geliştirebilmek için bunu görüp tespit etmek gerekiyor birde işin öğretmen ayağı var tabii öğretmenleri de geliştirmek lazım.

Çözüm öneriniz nelerdir.

Öğretmenlerin yetiştirilmesi idarecilerin yetiştirilmesi ve yukarıdaki politika yapıcılarının bu işi görerek iç dinamikleri görerek politikaları şekillendirmesi lazım, öğrencilerin ilgi ihtiyaç ve yetenekleri doğrultusunda kitapların müfredatının değerlendirilme sisteminin şekillendirilmesi yönlendirilmesi. Bu durum sadece kitapla alakalı değil değerlendirme sisteminde ilgi yeteneklerin görülmesi spor sanat ve benzeri alanlarda görülüp yönlendirilmesi yani öğrencinin güçlü yönlerinin farkına varıp güçlendirilmesi lazım eksik yönlerinin de tespit edilip telafi edilmesi lazım geniş bir resmin çizilmesi lazım. Ortak hedef kazanımlar belirlenir kapsayıcı şemsiye belirli bir nokta belirlendikten sonra okulun bölgenin öğrencilerin şartlarına göre düzenlenebilir ve buna göre değerlendirme yapılır bu durum daha da eşit fırsatlar sunan bir noktaya bizi evirebilir. Yukarıdan aşağıya değil aşağıdan yukarıya sahadan yukarıya doğru bir plan masadan değil de aşağıdaki dinamikleri görüp çeşitlendirmek çeşitliliği fırsat eşitliğini sağlayan bir unsur olarak görmek lazım.

İkinci Sorun

Öğretmenlerin seçilmesi ve yetiştirilmesi

Öğretmen adayı seçimi yapılırken sadece sınavla öğrenci seçiyoruz Ama özel yetenek gibi bir alanı olması lazım çünkü terziye kumaş verirken terziyi seçersiniz ustaya arabayı verecekken ustayı seçerseniz ama öğrenci emanet edilen kişilerin psikolojisi, aktarımı pedagojisi yatkınlığı ruhsal durumu hepsinin dikkate alınması gerekir, bu işin yazıya bakan şıkka bakan akademik bilgiye bakan kısmından daha değerlidir.

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğretmen adayı alımında sadece yazılı teste bakarsanız doğru cevaba bakarsanız sonucunda doğru iletişim kuramayan çocukla ilgili bulunduğu paydaşlarla iletişim kurarken doğru yaklaşımdan uzak aktarımlar yapan öğretmen faydadan çok zarar getirebilir.

Çocuğa karşı kullanılabilecek yanlış bir söz yanlış bir bakış iyi niyetle yapılmış olsa bile örneğin bir bıçak cerrahın elinde hastaya can verebilirken aynı bıçak katilin elinde hayata mal olabilir gibi eğitimde bizi uç noktalara götürebilir. Bunu neye göre söylüyoruz çünkü sahanın içindeyiz çocuğa karşı öğretmenin yapacağı kötü söz bile onun depresyona kadar gidebileceği, kendini başarısız hissedebileceği bir duruma neden olabilir öğrenci ile doğru iletişim kurmak öğrencinin dilini bilmek yerüstü kaynağımız diye ifade ettiğimiz öğrencilerin özgüvenini başarısında yaratıcılığında vb gelişiminde çok önemli bir yere sahiptir. Başarının sadece doğru şıkka hızlı şekilde ulaşma algısı olarak gören kişinin öğrencisine olan yaklaşımı sadece akademik başarı ile sınırlı kalıyor, ardından da sonra bu çocuklar beni sokakta gördüklerinde işte hiç saygısı yok insani yönü yok gibi bir serzenişe vardıklarını görüyorum. Siz ona dair çocuğa hiçbir şeyi vermediniz ki çocuktan ne bekliyorsunuz Bunlar sahada yaşıyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Öğretmenin başarısının, iyi eğitim verip vermediği yegane ölçütü doğru şıkkı kısa sürede ulaşma algısının olması ve buna değer verilmesinden onun önemsenmesinden kaynaklanmaktadır tüm paydaşlar için bu durum geçerlidir bu işin sosyal yönü duygusal yönü psikolojik yönü olmalı. Örneğin biz Erasmus projesi yürütüyoruz bu projeye öğrenci seçerken değerlendirme kriteri oluşturduk bu kriterlerden biri sosyal duyarlılık projesi içerisinde gönüllü olarak katılmış olmak, öğrencinin bunun bir karşılığının olduğunu görmesi değerlendirildiğinin görmesi çocuklar da bambaşka bir bakış açısı oluşturuyor öğrenci adına katıldığı bir etkinliğin projenin değerlendirildiğini görmesi bunun farkına varılması yatkınlığı olan öğrencilerde bunun pekiştirmesi daha da gurur duyarak yapmasına vesile oluyor.

Sorun neden çözülüyor.

Öğretmenlerin zihninde başka bir değerlendirme ölçütü yok ben veli ile konuşurken idarecilerle konuşurken benim çocuklara akademik olarak ne verdiğime bakılacak ona göre testteki doğru sayısına bakılacak ben de ona göre değerlendirilmiş tim öğrenciyken ben de ona göre değerlendireceğim ben böyle bir kısır döngü içerisinde duruyoruz bunun içinden çıkıp yukarıdan bakmamız lazım.

Soruna yönelik çözüm öneriniz nelerdir.

Öğretmen adayı seçilirken yetenek değerlendirilmesi yapılmalı yetenek bir sanattır bunun görülmesi lazım. Tıp fakültelerinin nasıl uygulama hastaneleri varsa üniversitelerinde en az 3 sınıftan itibaren 2 yıl bu tür uygulama okullarına olmalı üniversitelerin bütün kademelerinde uygulama okulu olacak burada çalışan hocalar da bu uygulama okulunda görev alaca üniversitede çocukların derslerine giren hocalar da idari görev alacaklar icabında dolayısıyla hem akademik ekip sahanın içerisinde olacak. Daha sonra bu sahaya çıkacak olanlar genç öğretmenler sudan çıkmış balık gibi düşmeyecekler öğrencinin karşısına, atandıkları okullara okul dinamiği içerisindeki sorunları ve çözümünü göreceklere uygulama okulunda okul gibi olacak tabii veliler de bunu kabul edecek veliler de bu durumu bilerek gönderecekler akademik personel de orada çalışmalar yapacak milli eğitim ile YÖK ile birlikte hareket edecek o dinamizmi yansıtacak bakış açısı ile bütünleştirilmiş oluruz diye düşünüyorum okullar akademi ile birleşmiş olur yani yeni atanmış öğretmen sınıf dinamiği ile ilgili okulu ile ilgili bir araştırma yapacak ve oraya özgü güçlendirilmesi gereken iyi yönü okulun zayıf yönlerini tespitte bulunup bunu mezun olduğu okula sunacak rapor haline getirecek. Böylelikle hem araştırma yapma hem kendini geliştirme hem eksikleri tespit etme, çeşitliliği görme atandığı okulun zayıf ve güçlü yönlerine katkıda bulunacak.

Üçüncü Sorun

Mevcut öğretmen sorunu

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğretmenlik öğrenmedir, öğrenme süreci ömür boyu devam eden bir süreç olmalı öğretmen bunun farkında olmalı. Ben artık yerleştim kadroya aldım değil devam etmeli bu devam noktasında da öğretmenleri teşvik edecek yönlendirecek özlük hakları olabilir mali noktaları olabilir bunlar verilebilir. Bunlar yapılırken de hizmet içi eğitimler var bu hizmet içi eğitimler aktarım üzerinden yapılıyor, çıkar birisi anlatır diğerleri dinler sonra değerlendirmek için bir test yapılır katılım sertifikası alır gider bu aktarımdır. Oysaki öğretmenin de yapılandırıcı bir eğitim alması gerekir kendini dönüştürecek bir eğitim alması gerekir. Dolayısıyla hizmet içi eğitim aktarım şeklinde değil öğretmen o bilgiyi alacak kendi üzerinde test edecek uygulayacak hizmet içi eğitim alan bunu özümseyecek sınıfında uygulayacak hizmet içi eğitimde şu an yukarıdan aldık gördük ne biliyorsun diye sordüğümüzde hatırlamıyorum veya konu başlığını söylemesinden ötesine geçmemiz lazım öğretmen aldığı hizmet içi eğitim içselleştirmiş olmalı tabii bu zaman alıcı masraflı bir şey fakat eğitim buna değer bu eğitimi özgürleştiren bir unsurdur hem bireyi hem toplumu.

Sorun neden kaynaklanıyor ve neden çözülüyor.

Bir iç motivasyon iki dış motivasyonu iç motivasyon olan öğretmenler hiçbir şey yapmazsanız da onlar zaten işini yapıyor. iç motivasyon engelleyen ortamlarda eğitim sistemi içerisinde mevcut, iç motivasyonu yüksek olan bazı öğretmenler gelişime açık olmayan ortamlarda bulundukları için ne kadar mücadele etseler de bu sefer kendilerini akıntıya karşı kürek çekmek gibi bir durum içinde görüyorlar takdir görmeyi bir köşeye bıraktım tam tersine Hocam ne işin var ne yapıyorsun ne gerek var gibi daha da cesaret kırıcı onları da tembelliğe sevk edecek bir durumla karşılaşabiliyorlar. Tabii bulundukları ortamda böyle bir durum daha da cesaret kırıcı olabiliyor. Yine de biliyorum ki öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu Ona rağmen ufak bir kırıntı bulursa üstünden ilerleyebiliyor bunların gözlemlediğim kadarıyla sayıları az tabii ki ikinci kısım ise dış motivasyon eğitimin iyi olduğu iyi örneklerin olduğu ülkelere baktığımız zaman asıl yatırımın öğretmene olduğunu görüyoruz öğretmeni yetiştirirken öğretmene verilen zaman öğretmene verilen değer gelişimine harcanan önem ve emek bu durumun niteliği lokomotif olarak arttığını görüyoruz.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Bu noktada işin hukuki altyapısı ekonomik altyapısı bütün dinamikleri bir araya getirerek sistematik bir hale getirerek sabahdan akşama değişen karar ve uygulamalarla değil bunun pilot uygulamasını yaparak ondan sonra sahada yaygınlaştırmak aksaklıkların görülüp daha da düzeltme fırsatı verecektir. Öğretmen seçimi ve mevcut

öğretmenlerin yönlendirilmesi motive edilmesi mesleki gelişimlerinin sağlanması eğitim sistemi üzerinde ana kilitler önem sırasına koyacak olursam kesinlikle öğretmendir.

Dördüncü Sorun

Eğitim yöneticileri (okul-il ilçe)

Öğretmenlerin seçilmesi ve geliştirilmesi noktasında yetiştirme ve geliştirme sürecinde eğitim önemli ise aynı durum yöneticiler içinde geçerlidir. Yönetici olacak olan okul müdürü, müdür yardımcısı İlçe Milli Eğitim Müdürü İl Milli Eğitim Müdürü bunun yönetim ayağına dair eğitimi almış olmaları gerekir planlanarak o işin eğitici, liderlik organizasyon gibi alt başlıklarıyla ele alarak oradan yetiştirilmesi gerekiyor. Bulundukları okul ve konumlarıdaki idareci olarak yaptıkları ortaya koydukları başarılar, projeler gelişimler vb İdareci kısmındaki görevlilerinde terfilerinde burada gösterdikleri performansları bakılarak yapılması daha etkili yönetimi sağlar

Sorunun etkileri nelerdir.

Hani öğretmen sorunu ülkenin yerüstü kaynağının yetersiz ellerde heba olmasının neden olabiliyorsa, sahada öğretmene rehberlik edecek öğretmenin İç motivasyonu yükseltecek olanlar eğitim yöneticileridir. Eğitim yöneticilerinin öğretmenlere yönelik yanlış tutumlar sergilemesi öğretmenin motivasyonunun kırılmasına, huzursuz mutsuz olmasına, değer görmediği hissine kapılması gibi olumsuz bir durumu ortaya çıkarttığı gibi öğretmenin standartlaşmasına ve potansiyelinin altında mesleğini sergilemesine neden olmaktadır. Öğretmende öğretmen hal böyle olunca var olanın üstüne bir şey koymaya gerek duymuyor. Bu tür sorunların var olduğu okullarda kurum kültürü oluşmuyor.

Sorun neden çözülüyor.

Bir söz vardır gömleğin düğmesini baştan yanlış iliklerseniz ne yaparsanız yapın diğerlerini düzeltemezsiniz. Yöneticiyi yetiştirme noktasında bir şeyler yapmadığımız için öğretmenler için de aynı geçerli sahaya giriyor sahada bunu öğreniyim diye zaman geçiriyor vura dökme kırma çarpa iş öğreniliyor. Baştan plan sistem üzerine kuramadığımız için anlık çözümlerle olmamış bunu görevden aldım bu oldu bunu oraya taşıyalım gibi anlık tepkisel hareketlerle davranıyoruz tedavi ediliyormuş gibi bir izlenim oluşuyor fakat sorunun nedenine ve çözümüne odaklanmıyoruz.

Eğitimde devletin bakış açısı vardır bütün paydaşlar bu nokta için hareket eder etmeli de ülkenin iyi olabilmesi için değerler bellidir bunlar üzerine eğitimin ortak bir hedefi vardır siyasi görüşlerden bağımsız olarak bir ülkenin ortak bir eğitime hedefi vardır. Herkes bu ortak hedefe göre hareket etmelidir. Bütün paydaşlar siyasi görüş değişebilir yönetimler değişebilir. Eğitim sistemi değişmemeli ortak değerler o bireyi toplumu geliştirici dinamik bir yapıdır.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Yönetici yetiştirme sisteminde eğitim almalı sahaya girecek sahaya performansına göre de ona göre o idarecilik kariyerinde başlayacak ve yol alacak. Yetiştirdin sonra idareci olarak gönderdiğinde örneğin Burası Fen Lisesi buranın akademik olarak istenilen çalışmaları var ama sen buraya ne katacaksın ne geliştirecek sin ne kadar 4 yıl 5 yıl sonra bu noktalar üzerinden değerlendirilmesi gerekir. Bu notlar üzerinden değerlendirelim ya devam ya tamam denmeli, okul ve konumlarıdaki idareci olarak yaptıkları ortaya koydukları başarılar, projeler gelişimler vb idareci kısmındaki görevlilerinde terfilerinde burada gösterdikleri performansları bakılarak yapılması daha etkili yönetimi sağlar.

ÖĞRETMEN 13 (Ö-13)

Birinci Sorun

Eğitim ekonomisi doğru harcanmaması, planlama sorunu, gerek okul yapımında, okullara öğrenci yerleştirilmesinde fırsat ve imkan eşitliği ne göre dağıtılmaması.

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğrenciler arasında, okullar arasında fırsat ve imkan eşitsizliğine neden oluyor. Örneğin kitap basılıyor bu kitaplar yetersiz kalıyor bunun için devlet ciddi bir para harcıyor, ayrıca bazı okullarda çok yüksek sayıda öğrencisi var fakat iki sokak ilerideki okul daha boş örneğin meslek liseleri bomboş kalıyor genel liselerde öğrenci sayıları fazla. Okulları ayrılan ödenekler okullarda etkili kullanılamıyor, paralar bazen gereksiz şeylere harcanıyor, özellikle daha çok üst yönetimi memnun etmek için Show'a dayalı oluyor. Ayrıca öğretmen kaynağı doğru planlanmıyor, bazı okullarda öğretmen açığı varken bazı okullarda öğretmen fazlalığı oluyor.

Sorun neden kaynaklanıyor

Planlamadan kaynaklanıyor. Örneğin rehberlik, yönlendirme ve yerleştirme sistemi doğru uygulanmış olsa meslek liseleri boş kalmaz.

Sorun neden çözülüyor ve nasıl çözülebilir.

Planlama işleminin doğru yapılamaması anlık kararlar günlük kararlar, ayrıca ideolojik etkenler siyasi faktörler bürokratik yaklaşımlar. Zaman bir ekonomidir örneğin müdür yardımcılarını eğitime katkıda bulunmak yerine yukarıdan gelen emirleri üst kademelerin istediği kâğıtları düzenleyen bir memur durumuna düşüyor. Bu da eğitim ekonomisi aslında okul yöneticisinin zamanını bürokrasiye harcıyorsunuz.

Çözüm olarak, zaman yönetimi için milli eğitimdeki dijital ortamın daha güçlü kılınması bilgi paylaşımının yukarıdan çok daha iyi gözlemlenmesi ve yönetilmesi sorunu çözebilir. Ekonomik kaynakların okullara eşit dağıtılıp her okulun güçlü kılınması. Öğrenci kaynağının tüm okullara yayılması, eğitimdeki fırsat ve imkan eşitliğinin öğrencilere eşit dağıtılması ekonomiden kastım Sadece para değil zaman var emek var kişi kaynağı var bazı okulların çok parlatılmasının nedeni velidir öğrenci kaynağıdır, planlamaya doğru yapmak gerekir her okulu güçlü hale getirmek lazım.

İkinci Sorun

Eğitimde fırsat ve imkan eşitliğinin olmaması bunun yönetmelikte kağıt üzerinde olması

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Fırsatın tanımı herkese yeterince zaman verilmesi sen bir sanatçısın sana fırsat verilirse sen ürün ortaya koyabilirsin, her öğrenciye fırsat verilebilecek doğru zaman dilimini seçilmesi gerekir imkan ise her öğrencinin bu fırsattan faydalanıp kendini ifade edebilmesidir. Bu durum eğitim ekonomisi ile ilgilidir, yapılması gereken eğitimde hiçbir birey göz ardı edilmemelidir dolayısı ile maddi koşulları ne olursa olsun her bireyin okula gittiği zaman devletin eşitlik elini hissetmesi lazım devlet o kişiyi eşitlemesi lazım bunun içinde eğitim ekonomisini doğru uygulamak lazım doğru planlamak lazım doğru imkanları vermek lazım örneğin piyano kursu A okulunda piyano var çocuk bu imkanlardan faydalanarak kendi kişisel gelişimini sağlarken B okulunda sadece akademik eğitim var. Bu durum maddiyatla ilgili değil okulun önemseydiği bir durumla ilgili, bir okulda spor salonu var ama diğer okulda yok orada spor yapmak isteyen öğrenci bundan faydalanırken diğeri faydalanamıyor, kitlesel olarak yeteneklerin sönmesine fark edilememesine, geliştirilmemesine, ihtiyaçların fark edilememesi neden olmaktadır.

Bu sorun neden kaynaklanmakta eğitim ekonomisi göz ardı ediyoruz, eldeki kaynaklar doğru kullanmıyoruz planlamayı doğru yapmıyoruz. Bu durumun ekonomi ile işi yok planla alakalı öncelikle ilgili okul yapımında sadece derslik düşünüyör.

Sorun neden çözülemiyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Planlamaya doğru yapacaksınız bütün okullarda ekonomiyi eşit dağıtacaksınız.

Taşımalı eğitimin es geçmemek gerekir taşımalı eğitim bir katlıamdır öğrencinin bulunduğu bölgedeki okulu güçlendireceksiniz esas olan budur oraya harcanan parayı doğru harcarsak okulu güçlendirirsek kişilere fırsat ve imkan eşitliği sağlamış oluruz. Çocuk taşımalı eğitim de okul çıkışında satranç, resim, futbol vb. kurs var o çocuk Okul dışında buna kalamıyor tabi bu durum okuldaki eğitimdeki daha doğrusu fırsat ve imkan eşitliğini zedeliyor çocuğun bulunduğu çevrede bu okul dışı faaliyetleri yapabileceği okulları güçlendirmek lazım taşımalı eğitim sadece okula gelip giden öğrencilere oluşturuyor.

Üçüncü Sorun

Okulların donanım eksikliği.

Nedir donanım eksikliği, eğer beden eğitimi dersini düşünün okulda spor salonu yoksa soğuk bir bölgede yılda açık havada ne kadar yapabilirsiniz.

Sorunun etkileri nelerdir.

Mesela okçuluk çok popüler her okulda açılmaya başladı bir okçuluk faaliyetinin açılması en az 14 15 bin liraya mal oluyor bir ok fiyatı 1700 lira, bu kadar masraf ediyorsunuz, bununla ilgili platformu oluşturamıyorsunuz. Bir okulda ne lazım spor salonu lazım müzik odası lazım resim odası lazım bilgisayar sınıfı lazım çok basit bir örnek robotik kodlama diye bir şey çıktı her vali kendine göre bir şey bunu uydurduğu yani uydur değil de ortaya çıkarttı. Bilişim sınıfları robotik kodlamaya dönük hazırlandı bu yapılan masraf ciddi masrafta sadece ihtiyacımız olan bu mu okulun bir sürü ihtiyacı var bir müzik sınıfı niye oluşturulmuyor bir resim sınıfını oluşturulmuyor okulların donanımlarının planlamaya bağlı olarak standart düzenlenmesi lazım bu aynı zamanda eğitimde fırsat ve imkan eşitliği sağlar maalesef biraz şovenizm ortaya çıkıyor okullar arasında uçurumlar ortaya çıkıyor.

Sorun neden kaynaklanıyor ve soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Bir okulların sadece binadan derslikten ibaret olduğunu düşünüp diğer donanımları okul yönetimine bırakmak okul yönetimi bunu nasıl yapacak, bunun yerine Milli Eğitim Bakanlığı okul standardı belirlemeli yani sırf bina yapmak için derslik yapmak için okul yapılır mı? Özel okullardan bu standardı istiyor fakat kendi okullarında böyle bir standardı yok.

Dördüncü Sorun

Öğretmenlerin mesleki gelişimleri eğitim öğretim adına çok ciddi problem.

Eskiden çok iyi fizikçi kimyacı matematikçi ders anlatır kazanan öğrenci sayısı ne bakılır öğretmenlik günümüzde çok ciddi anlamda Pedagojik altyapı gerektiren bir bilimdir meslektir. Girdiğimizde sınıfta sadece o dersi anlatmak, bilgiyi aktarmak yeterli olmaz o derse nasıl öğretilceğinin senaryosunu çok iyi kurgulamamız lazım. Her öğrenciye hitap etmeliyiz her öğrenciye harekete geçirmeliyiz eğer bunu yaparsanız sınıf içi sorunlar çözülür Okul içi sorunlar çözülür, dolayısıyla öğretmen de gerekli donanımına sahip olursa çiçek bahçesi çok fazla çiçek vermeye başlar sadece belirli bölge değil tüm bahçe çiçek verir.

Sorunun etkileri nelerdir.

Eğitimde belirli bir zekaya sahip olan öğrenci ya da belli bir ekonomiye sahip olan öğrenciler eğitime katılıyor geri kalanlarını çöpe atıyoruz, mesela matematik öğretmenini sınıfta 5 öğrenci anlıyordur, matematik öğretmeni ben bu sınıfın tamamına nasıl öğretim hedefi ile gitmiyor. Bunun için de öğretim yöntem tekniklerini çeşitlendirmiyor, bu sorun öğrenci kaybına emek kaybına veli adına maddiyat kaybına zaman kaybına neden oluyor, en önemlisi eğitimdeki çıktı kaybına neden oluyor, eğitimdeki beklentimiz ne davranış değişikliği gerçekleşmiş birey ama baktığımız zaman çıktı da davranış değişikliği gerçekleşmemiş öğrenci geldiği gibi geri çıkmış.

Sorun neden kaynaklanıyor

Öğretmenlerin geleneksel davranışlarından, ikincisi okuldaki donanım eksikliğinden üçüncüsü öğretmenlerin mesleki gelişimlerini arttırmak için gerekli ekonomiye ya da ihtiyaca sahip olmamasından kaynaklanıyor. İlgiye sahip olmamasından kaynaklanıyor ilgi var ekonomi yok ekonomi var ilgi yok, zorlama ile öğretmene harekete geçiremezsiniz öğretmenin ihtiyaç duyması lazım öğretmenin mesleğini iyi yapma ihtiyacı duyması lazım.

Sorun neden çözülüyor.

Arz ve talep dengesinden kaynaklanıyor aynı öğretmeni x okulda koyuyorsun orada öğretmen alelade davranıyor aynı öğretmene y okuluna koyuyorsunuz öğrenci talep etmeye başladığında öğretmen de sunumunu buna göre yapıyor, maalesef herkes durumu kabullenmiş durumda tabii burada problemin başında okulların sınıflanmış olması sıkıntılı bir durum. Fen Lisesi diye bir okul olmamalı bilim sanat diye bir yer olmamalı eğitimdeki fırsat imkan eşitliğini yok ediyorsunuz örneğin öğretmen Meslek Lisesine görev yapıyor, meslek lisesindeki çocuk diyor ki benim matematikle ne işim var, bu sefer öğretmen de buna göre davranış geliştiriyor, bir diğer faktör de öğretmenin mesleki tükenmişlik duygusu bu soruna neden oluyor. Yeni mezunlar canavar gibi okulda aldığı pedagojik formasyonu kullanıyor sonra eli boşa çıkıyor, maalesef bir anda tükenmişliğe doğru kayıyor.

Soruna ilişkin çözüm öneriniz nedir

Eğitimde esneklik ilkesi diye bir şey vardır öğretmen belirli bir plana ve programa bağlı olmaksızın kendi planını yapmalı, Milli Eğitim'in gönderdiği plan bir çerçevedir öğretmen yöntem ve tekniğini rahatça seçmeli bu seçimi yaparken herhangi bir ekonomik kaygı duymaksızın ya da herhangi bir bürokratik kaygı duymaksızın bunu yapmalıdır.

Okulların sınıflandırmasında ortadan kaldırdığımız zaman öğretmeni de heyecana getirecek doğru ortamlar yaratırız okul iklimi öğretmenin gelişiminde etkiler.

Kesinlikle Milli Eğitim bünyesinde öğretmen akademileri kurulmalı öğretmen akademileri Garanti Bankası'nın var bildiğim kadaryla Milli Eğitim'in yok burada öğretmenler ihtiyaç duydukları konularda eğitimlerini almalı ya da bazı eğitimler öğretmenlere zorunlu hale getirilmeli, bazı öğretmenlerin pedagojik eksiklikler olabilir bu öğretmenler tespit edilmeli ve bunları bu eğitim verilmeli.

Okullarda veli, öğrenci memnuniyet anketleri yapılmalı bu durum gözardı edilmemeli, iyi gözlem çoğulun yaptığı gözlemdir müfettişin yaptığı gözlem ya da kişinin girdiği sınav iyi bir gözlem olmaz.

Öğretmenin ekonomisini düzeltmek lazım eğitim ekonomisini düzeltmek lazım

Beşinci Sorun

Velilerin gelişimleri

Sorunun etkileri nelerdir.

Sonuçta çocuk Veli'ye göre hareket eder. Veli eğitimin önemli sacayağıdır. Veli'nin çocuğa davranış biçimi farklı olmamalı okulla aynı dili konuşmalı veli çocuğuyla iletişim akademik bakış açısı, sosyal bakış açısı çocuğun gelişimi açısından Veli'ye çok iş düşüyor veliye eğitim verilmeli aile eğitim seminerleri yapılmalı. Veli öğrencinin gelişimini desteklemiyor olabilir maddi manada değil sadece manevi ve sosyal anlamda olabilir, veli ile okul aynı dili konuşuyor olmalı kesinlikle veli eğitimleri yapılmalı.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Velilerin çocuklarına geleneksel davranış açıları ile hareket etmeleri. Örneğin Z kuşağı Alfa kuşağı denilen kuşak geldi, aile ile çocuk arasındaki iletişim ben senin yaşındayken diye başlıyor, veli çocuğa hala öğüt veriyor Z kuşağının en gıcık kaptığı öğüttür.

Sorun neden çözülüyor.

Karşımızdaki insanlar velilerimiz çok farklı kültürel yapıda çok farklı ekonomik seviyede eğitim seviyesinde her şeyiyle birbirinden farklı bireylerden oluşuyor, standart bir eğitim kültür oluşturmamız lazım ailelerin zihninde milli eğitimin temel görevlerinden biri olan genellik ve değişmezlik ilkesinin hayata geçmesi gerekir genellik ve değişmezliği çocuğa bakış açısı olarak oluşturmamız gerekiyor.

Soruna ilişkin çözüm öneriniz nelerdir.

Halk eğitim merkezlerinden, rehberlik araştırma merkezlerinden destek alınarak çeşitli uzmanlar davet edilerek okullarda veli eğitim seminerleri, veli gelişim akademileri oluşturulmalı ve bunlara veliler katılmaya zorlanmalı ehliyet sınavına katılmak nasıl sorunluysa buna da katılmak zorunda kılınmalı tutarsızlığı ortadan kaldırmamız lazım velilere doğru iletişim dilini öğretmek lazım sorun üzerine değil çözüm üzerine odaklanmalı çözüm üzerine tartışmalıyız.

ÖĞRETMEN 14 (Ö-14)**Birinci sorun****Mesleki Eğitim Sorunu****Sorunun etkileri nelerdir.**

Gelişmiş ülkeler mesleki eğitim üretimi arttırıyor fakat ülkemizde ise mesleki eğitim ülkenin kalkınmasında istenilen düzeyde desteği vermemektedir.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Şimdi buradaki sorunun temelinde baktığımız zaman aileler karşımıza çıkıyor. Çünkü aileler çocuklarının beyaz yakalı olmasını istiyorlar artık bunun yanında mesleki eğitim noktasında yeterli yatırımların yapılmadığında söyleyebiliriz. Ayrıca meslek okulları staj ve uygulama dışında piyasa ile koordineli çalışma içerisinde hareket etmiyorlar, istihdam noktasında mezun öğrenciler iş hayatına tam anlamı ile giremiyorlar.

Sorun neden çözülüyor.

Meslek liseleri ile ilgili toplumda kötü bir algı var, çocuğun bu okullara gönderildiği zaman çocuğun kaybedebileceği düşüncesi, ahlaki durumunun bozulabileceği serseri olabileceği gibi olumsuz durumlar söz konusu, toplumdaki bu algıyı varlığı sorunun çözülmesi engelliyor ayrıca şu anki sistem içerisinde meslek liselerine akademik seviyesi çok düşük öğrencilerin gelmesi kısacası genel liseler ortalaması tutmayan öğrencilerin geliyor olması çözüm için bir engel teşkil etme.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Meslek Lisesinde okuyan öğrencilerin aldıkları eğitim daha nitelikli bir hale getirilebilir öğrencilere okuduğu meslek alanları ile ilgili pratik kazandıracak uygulamalar artırılabilir, özellikle 11 ve 12.sınıf düzeyin genel kültür dersleri tamamen çıkartılabilir.

Öğrencilerin mezun olduktan sonra piyasada iş bulabilmelerini kolaylaştıracak olanaklar sağlanabilir

İkinci Sorun

Öğretmenin yetiştirilmesinde ve kendini yenilemesinde problemler var.

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğretmenin ben memur oldum bir başarı ölçtüm yok kendini yenileme gibi bir derdi yok örneğin okul kitapları değiştiğinde ilk tepki öğretmen gösteriyor değişime öğretmen çok kapalı.

Sonuçta öğretmenin çocuk üzerinde çok büyük bir etkisi var, öğretmen buna dikkat etmiyor, sen öğretmensin toplumun önünde olacaksın geleceğin insanını sen yetiştireceksin senin öğrenciden toplumdan önde olman lazım, konuşmasına, giyimine hal ve hareketlerine kendini yenilemene dikkat etmen lazım bunlara dikkat etmeyen bir öğretmen nasıl geleceği inşa edebilir.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Öğretmeni yenilemeye zorlayan bir sistem yok aslında sistem ve herhangi bir denetim olmadan kendisi yapması lazım alanımızla alakalı yenilikleri takip etmeliyiz fakat öğretmen de kapalı bir durum var. Yani iyi yetiştirmesi lazım öğretmenin kendisini örneğin bir anket yapılsa alanı ile alakalı değişimleri yenilikler takip ediyor mu öğretmen sonuç ne çıkacak öğretmen yaptığı işi rutine bağlıyor sorunda öğretmenin görev aldığı okul türleri de etkili. Örneğin iyi öğrencilerin olduğu okullarda öğrenci seni zorluyor ama ortalamanın altı okullarda öğretmene zorlayacak hiçbir faktörü yok örneğin bir meslek lisesinde çalışan öğretmen 9 ve 10.sınıflara fizik-kimya-biyoloji anlatıyor 11 ve 12. sınıflarda anlatamıyor çünkü ders yok.

Sorun neden çözülüyor.

Sorun öğretmenin kendisini yenileme ihtiyacı duymamasından ve öğretmeni yeniliğe ve değişime zorlayacak bir sistemin denetim ve değerlendirme sisteminin olmamasından çözülüyor.

Ayrıca sistem içerisinde fark yaratan öğretmeni farklı olan öğretmeni ortalamaya çekmemek lazım maalesef okullarımızda bu durum yaşıyor işte bir öğretmen farklı bir şey yapmak istediği zaman sen başımıza iş çıkartma, icat çıkartma gibisinden durumlar yaşıyor. Hizmet içi eğitim seminerlerinin işlevsizliği ve inandırıcılığının olmaması sorunun çözümünü engelliyor

Soruna ilişkin çözüm öneriniz nelerdir.

Sınav olabilir sınav öğretmeni sınıfta bırakma anlamında değil 3 yıla bir sınav olabilir yani öğretmenin eksikleri tespit edilebilir kendisini geliştirmesi sağlanabilir, sınavda alınan başarı ve başarısızlık durumuna göre öğretmen Hizmet içi Eğitim alabilir buradaki sınav öğretmeni sınıfta bırakmak mantığı ile değil öğretmenin gelişimine kendisini yenilemesine katkı sağlamak amacıyla olmalı böyle bir sınav öğretmeni motive edebilir heyecanlandırabilir bu tür bir sınav beni motive eder fakat şu da bir gerçek ki böyle bir sınav yapılmak istense ilk karşı çıkacak olanda öğretmen camiasıdır. Okul İdaresi de öğretmene destek sunabilir, örneğin okul yönetimleri öğretmenlere branş bazında destek olamasa bile bütün öğretmenler için ortak olan eğitim bilimleri alanında, öğretim yöntem ve teknikleri alanında katkı sunmalı.

Üçüncü sorun

Eğitim öğretim yöntemi ve ezbere dönük bir eğitim anlayışı

Sorunun etkileri nelerdir.

Özellikle okullarda ezbere dönük uygulanan eğitim öğretim yöntemi öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerinin gelişmesine engel olmakta, öğrencilerdeki özgünlüğü, yaratıcılığı farklı düşünmeyi engelliyor öğrenci sadece sınavı kazanmaya odaklı ya da dersi geçmeye bir düşünce içerisinde sevk ediyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Öğretmenler sorunun çıkmasında temel etken. Çünkü öğretmenler alışkanlıklarını geleneklerini değiştiremiyorlar, ayrıca müfredat ve bu müfredatı yetiştirme düşüncesi zaman problemi sorun teşkil ediyor. Üst öğretime geçiş sınavlarında bilgi düzeyindeki becerilerin ölçülmesi.

Sorun neden çözülüyor.

Öğrencilerin eğitim öğretime başladığı günden itibaren düşünme alanına yönelik çalışmalar yaptırılmıyor ya da yeterli ve istenilen düzeyde değil. Ölçme ve değerlendirmenin düşünme alanına yönelik değil ezbere alanına yönelik yapılması bakanlık son yıllarda özellikle LGS Sınavı sınavında buna biraz düzeltme getirdiğini söyleyebiliriz

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Öğretmenler eğitmek lazım öğretmenlere öğrencilerin üst düzeyi becerilerini geliştirmeye yönelik rehberlik alanında hizmet içi eğitim verilmeli bu alana yönelik uygulamalar geliştirmeleri öğrencilerin özgün düşünceleri kesinlikle desteklenmeli.

Dördüncü Sorun

Sık sistem değişikliği

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğrencinin ve öğretmenin sürece adapte olmadan değişmesi verimi düşürüyor, eğitime olan inancı zedeliyor, öğretmenin motivasyonunu düşürüyor, eğitim kademesi 4 yıl olduğu için sistemin en azından 4 yıl sabit kalması gerekir Sistemden kastettiğimiz sadece sınav değil Örneğin çocuklar ilkokulda el yazısı ile başladılar ama Ortaokulda terkedildi Örneğin ders sayıları da örnek gösterilebilir getirilen uygulamanın sonucu meyvesi görülemiyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Sistem hazırlanırken, planlanırken önceki örneklerle veya günün şartlarına göre planlanıyor ama süreç ise çok hızlı değişiyor geleceğe dönük bir sistemin planlamak lazım bugünün bir gerçeği var fakat geleceğinde bir gerçeği var geleceğin gerçeği bilinmeyebilir ama öngörülebilir bir 10 yıla kadar birçok meslek grubu yapay zeka ile geçecek bugüne göre bir plan yaptığınızda 4-5 yıl sonra çok hızlı değişiklik yaşanmış günün ya da bugünün değil geleceğe dönük planlama yapılması lazım sistem hazırlanırken sosyologlar siyaset bilimciler, yapay zeka uzmanları için içine dahil edilmeli.

Bugün ilkokul programı yapıyoruz okula başlayan çocuk 15 yıl sonra - sistemden çıkacak bugün planı hazırlarken 15 yıl sonra nasıl bir dünya öngörülüyor. Bu öngörüye göre program yapılması lazım ve bu programda ısrarcı olmak lazım süreç içerisinde program kökten değişmemeli güncellemeler yapılmalı fakat sistemde güncelleme değil kökten değişiklik yapılıyor. Örneğin oyunlardaki yamalar gibi güncelleme yapılmalı, çünkü değişim kaçınılmazdır bazı şeyleri ön göremeyebilirsiniz, nasıl bir insan istiyorsunuz üretken bir insan bilgiyi üreten fikir üreten ürün üreten bir insan değişiklikler onun üzerinde planlanmalı geleceğe dönük planlama, dün ve bugüne göre yapılan

planlama geleceğin çocuklarını hazırlayamaz. Çocuklar teknoloji konusunda eğitimin çok önünde öngörülebilir bir hedef belirlenmeli en az 4 yıllık bir program yapılmalı.

Sorun neden çözülüyor.

Eğitim geleneği geçmişin birikimi engel teşkil ediyor, eğitim programını hazırlayan arkadaşlarında bizlerin de geçmiş bir eğitim sistemi ile gelmesi gelenekçi bir sistemle eğitim aldığımız için yeniliğe ve değişime ayak uyduramıyoruz. Dünyada teknoloji alanında gelişme var fakat biz bu gelişmede öncü değiliz öncü olmayıp tüketicisi kullanıcısı olduğumuz için muhtemelen geleceğin sorunu da biz belirleyemiyoruz Tabii ki bu sorun sadece eğitimle alakalı sorun da değil ekonomik boyutu var sosyolojik boyutu var sorun dışarıdan geliyor çözümü de bulamıyoruz. Daha önce Ziya Selçuk'la toplantıya katılmışım tarih öğretmenleri ile diyordu ki siz çocuğa bilgi öğretmeyin çocuk bilgiye bir şekilde ulaşır. Siz çocuğa bir metni okuduğunda buradan bir tarihi yorum çıkarabilmesini tarihi olayın nasıl bir yer kapladığı ne olduğunu yorumlayabilmesini öğretin, bilgiyi üretebilmesi öğretin diyor bakanlık bunu düşünüyor aslında fakat uygulayıcılar geleneği kolay kolay aşamıyor ben yazılı sorularıma baktığımda 30 yıl önce öğretmenimin bana sorduğu sorular soruyorum.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Çok boyutlu olarak düşünmek gerekiyor ekonomik boyutu felsefi boyutu sosyolojik boyutu teknolojik boyutu ikincisi yukarıdan aşağı bir eğitim başlamadan önce programı yapan kişilerin bu işi eğitim olması lazım, sonra uygulayıcıların ciddi bir eğitim alması lazım öğretmenlerin kendini yenilemesi lazım.

Yeni getirdiğimiz bir sistemi en az 4-5 uygulamalıyız, eksisi ile artısı ile sonucunu kesinlikle görmeliyiz Bakanlığın aslında bir vizyonu var fakat öğretmenler bunda ne kadar ilgileniyor, uygulayıcı öğretmen çünkü öğretmene iyi aktarıldığı zaman kısa vadede dönüş alınmayabilir fakat uzun vadeli sonuç alınabilir.

Ben getirilen bir sistem en az 4 yıllık kademe sürecinde ne olursa olsun değişmemeli meyvesi bir görülmeli hem öğretmenin hem öğrencinin dünyanın değiştiğini iyi görmesi lazım.

Beşinci Sorun

Okullar arasında bölgesel farklılıklar ve altyapı eksiklikleri

Sorunun etkileri nelerdir.

Bu durum fırsat eşitsizliğine neden olmakta, örneğin uygulama derslerinde problem olabiliyor, resim müzik fen gibi uygulama isteyen dersler merkezi konumda olan bir okulda derslerin öğretmeni, dersin materyalleri var fakat taşrada öğretmeni olmuyor uygulama alanı olmuyor. Böyle olunca kırsaldaki özellikle yetenekli kişiler sistemin dışında kalabiliyor, çok yetenekli bir öğrenci uygulamalı bir ders görse çok iyi bir fizikçi çok iyi bir ressam müzisyen olabilir böyle olunca öğrenciler arasında fırsat ve imkan eşitsizliği ortaya çıkıyor, ülkemiz adana uluslar arası bir müzisyen yada ressamın çıkması rastlantıya yada zenginliğe kalıyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Öğretmen sirkülasyonunun sık değişimi olabilir, ikincisi yatırım hazırlanırken planlama yapılırken okul müdürlerinin bakış açısı da sorunu çıkartıyor. Örneğin okul müdürleri önce kendi odasını düşünebiliyor abi kimya laboratuvarını resim atölyesini müzik sınıfını önceliğine almayabiliyor tabii bunu doğrudan müdüre bağlamayalım okul yapımında öncelik dersliğe odalara öncelik verilmekte. Örneğin kapalı spor salonu belki çok iyi bir basketbolcu voleybolcu yetiyecek ama hala baktığımız zaman birçok okulda yok bunu ekonomik düşünmemek lazım ekonominin iyi kullanılamaması planlanamaması.

Sorun neden çözülüyor.

Akademik başarının başarı ölçüsü olarak görülmesi ama biz bu okulda iyi bir müzisyeni kaybediyoruz İspanya dediğinde aklımıza bir mühendisi gelmiyor ama Picasso gelebiliyor yani öncelik akademik başarıda aranması iyi bir müzisyenin iyi bir sporcunun ortaya çıkmasına engelleyebiliyor okullarımız maalesef akademik dışında ortam hazırlayamıyor planlama yapılırken düşünülmediği için fırsat eşitsizliği ortaya çıkıyor bölgesel farklılıklardan bazı bölgelerde öğretmen daha az ya da kısa sürede kalıyor.

Soruna yönelik çözüm önerileriniz nelerdir.

Yeteneklerim keşfinde başarıda öğretmenlere ek puanlar ödüller verilebilir. Öğretmen desteklenebilir okul müdürü desteklenebilir. Okulların yapımında standart gidilebilir her okulda bir sanatsal etkinlik atölyesi olması görsel sanatlar sınıfı gibi tabiki sadece oda değil materyali ile öğretmeni ile örneğin okulda yangın merdiveni isteniyorsa sanat, spor sosyal etkinlik gibi alanlarla ilgili standart getirebilir. Okul yapımında planlama doğru yapılmalı ve ders dışı etkinliklerde öncelikler arasına girmeli.

ÖĞRETMEN 15 (Ö-15)

Birinci Sorun

Okul kitaplarının okul seviye ve türlerine göre farklı olmaması ve müfredatın yoğun olması

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Orta ve alt seviyedeki öğrencilerin öğrenme problemleri ortaya çıkıyor meslek lisesindeki ve fen liselerindeki öğrencilerin aynı kitabı görmüş olması problemler ortaya çıkıyor. Programı, kitapları hazırlayanlar ile uygulayıcılar arasında iletişim kopukluğu ve merkezîyetçi eğitim anlayışının varlığı.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Tüm öğrencileri aynı düzeyde kabul ediyoruz. Müfredatta konuların fazlalığı ve merkezîyetçi bir anlayış sorunun çözümünü engellemektedir. Müfredattaki konuların azaltılması öğrenci ile herhangi bir konu üzerinde daha fazla vakit geçirilmesine ve bu durum öğrenme olasılığını daha çok arttırır, müfredatlarının işlenmesi ile ilgili öğretmenlere esneklik tanınmalı ve müfredattaki merkezîyetçi anlayış azaltılmalı. Merkezi sınavla ilgili müfredat problemi ise şöyle çözülebilir. Üst düzey bölümleri okumak isteyen çocukları ayrı bir sınava tabi tutulabilir diğer çocuklar için lise bitirme sınavı yapılabilir.

İkinci Sorun

Öğrencilerin bilgiye eşit düzeyde erişme problemi. Örneğin şehir merkezinde okuyan çocukların bilgiye kaynağa erişme sorunu daha az, kırsal kesimde ise çok fazla sorun var.

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Öğrenciler eşit şartlarda yarışın içinde yer alamıyor fırsat eşitsizliği ortaya çıkıyor, imkânı daha çok olan kişiler merkezi konumda oturanlar bilgiye daha rahat ulaşıyor. Ailelerin sosyo ekonomik farklılıkları.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm öneriniz nedir.

Sorunun nedeni yani aileler arasındaki sosyo ekonomik eşitsizliklerin varlığı sorunun çözümü engelliyor. Devlet çocuklar arasındaki eşitsizliği ortadan kaldırmak adına bütün materyalleri kaynakları kırsal kesimdeki öğrencilere de sunmalı.

Üçüncü Sorun

Okullardaki fiziki şartlar

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Öğrenciler okulda girdiği zaman okulu evleri gibi görmeli sevmeli okula zorunluluktan gelmemeli. Okullar öğrencilere cezbeden bir yapı olmalı maalesef okullarımızdaki fiziki durumlar öğrencilerde okul noktasında isteksizliğe neden olmakta, öğrencileri dört duvar arasında kapatıyoruz çocuk okula gittiği zaman önce okuldan ayrılmayı düşünmemeli. Sorunun kaynağı ekonomik olduğu kadar okul yapım noktasında planlamada bir takım yanlışlıklar var devletimizin okulların fiziki alt yapısını güçlendirmeye gücü var fakat öncelik sadece derslik sayısına verilmekte diğer eklentileri öncelik sırasında yer almıyor.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Finansman sorunu çok olmasa da planlama ve özellikle uygulayıcılar arasında ile yapıcılar arasında iletişim kopukluğu, araştırma eksikliği de sorunun çözülmesinde engel oluyor öğrenciler bir okulla ilgili ne istekte bulunur öğretmenler ne istekte bulunur, bir ekip kurulabilir. Bu ekip okullarda ne olmalı ne yapılmalı bunu el atmalı. Ülkenin zenginleri okul yapımı noktasında aktif kullanılabilir. Bir ekip kurulabilir bu ekibin görevi sadece inşaatı yapmak değil ihtiyaca göre planlama yapalım öğrencilerin ne istediği noktasında görüş alıp yapılabilir.

Dördüncü Sorun

Öğretmen sorunu

Öğretmenlerin atanana kadar 4 takla atması fakat kadroya geçtikten atandıktan sonra üzerine düşenleri tam anlamıyla yapmaması, öğretmenin yaptığı eğitim öğretim faaliyetleri ile ilgili başarılı olup olmadığını ölçen bir sitem yok bu öğrenciler neden başarısız diyen bunu sorgulayan yok öğretmen başarılı olsa da olmasa da bir sonraki eğitim öğretim yılında görevine aynı devam edecek, hocam siz başarılı bir öğretmen değilsiniz önümüzdeki yıl sizle çalışmayacağız diyen bir sitem yok, bu bağlamda öğretmenler kendini geliştirmiyor ve kendini geliştirmeye ihtiyaç duymuyor iş tamamen öğretmenin vicdanına kalmış.

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Sorun öğrenci diye ifade ettiğimiz ürünü etki etmektedir, öğrencinin başarı ve başarısızlığında, her türlü gelişiminde öncelikli etken öğretmendir. Koruyucu zırhın varlığı soruna neden teşvik etmekte öğretmen kendini yeterli görmekte gelişim ihtiyacı duymuyor, öğrencinin de seviyesinin düşük olması soruna neden olmakta. Bu sorun okul ortamından okul yönetiminden de kaynaklanmakta, okul yönetiminin iyisi iyi bir rehber olur iyisi size müsaade eder, her türlü yaptığını da işte size sizin arkanızda durur kötüsü ise yaptığınız işle alakalı olmaz hiç umursamaz.

Öğretmenin performansını denetleyen bir sistemin olmaması problem 20 yıllık öğretmenlik hayatımda beni kimse denetlemedi, bana hiç denk gelmedi, sadece 2 kez dersime bir müdür geldi sadece notunu aldı geçti denetim ve değerlendirmenin sadece müdür tarafından yapılması yeterli değil üst bir mekanizma olmalı. Ben işimi bu çocuk ne öğrendi, ne yaptı nereden nereye ulaştı yani çıktı ile alakalı herhangi bir denetim performans yok.

Sorun neden çözilemiyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Öğretmen denetlendiği zaman mobing unsurunun ortaya çıkabileceği düşüncesi, objektif kriterlere dayalı bir denetim mekanizmasının oluşturulmaması burada unutulmamalı ki denetimden kastım açık aramak değil öğretmenin artılarını eksilerini ortaya koyacak öğretmenlere rehberlik yapacak onu yönlendirecek bir sistem yok. Öğretmenlere verilen mesleki eğitimlerin sadece sayısal veri olarak bakılması belge alın bu sizin işinize yarın yarayacak mantığı sorunun çözümüne engelliyor, ayrıca öğretmenlere mesleki gelişim alanında verilen seminerler nitelikli değil. Öğretmenlerin mesleki gelişimi denetlenmeli, her branşın öğretmenine aynı branştan olan bir birileri denetlemeli rehber olmalı il ve ilçe düzeyinde bir planlama yapılmalı. Öğretmenlerin mesleki gelişim ile ilgili seminerlere inandırması lazım, öğretmeni araştırmaya sevk eden sistem oluşturmalı. Öğretmen yetiştiren okulların hocaların sahaya inmeli gözlemlemeli ve buna göre üniversitelerde bir eğitim öğretim programı çıkarılmalı.

Beşinci Sorun

Merkezi sınav sistemi

Merkezi sınav sisteminin varlığı çocukları maalesef yarış atına çeviriyor çocuklar öğrenmeden ziyade ezber sistemine yöneliyor

Sorunun etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Merkezi sınavın varlığı malesef öğrencilerde psikolojik sorunlara neden olabiliyor sınava hazırlanma sürecinde sınav esnasında sınav sonrasında psikolojik sorunlar ortaya çıkartabiliyor. Merkezi sisteminin varlığı öğretim sisteminde etkiliyor. Öğrenmeden ziyade ezber sistemine geçici bilgiye yönlendiriyor, öğretmenleri makineye, test öğretmenine çeviriyor, bu durum öğrencilerin genel kültürünün de azalmasına neden oluyor, çünkü öğrenci sadece sınavda kendisine lazım olan bilgiye yöneliyor. Gelecek kaygısı hayatın bir tek Sınavla bağlı olduğu düşüncesi.

Sorun neden çözilemiyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Fırsat eşitliğini sağlayan sistem bu şu anda böyle devam ediyor en adil sistemi olarak bu görüyor. Lise bitirme sınavı getirilebilir, her öğrenci merkezi sınava girmek zorunda kalmaz üniversiteler lise bitirme sınavı sonucuna göre üniversiteleri için başvuru kriteri belirleyebilir bu şekilde merkezi sınav baskısı ortadan kaldırılabilir.

ÖĞRETMEN 16 (Ö-16)

Birinci Sorun

Eğitim Anlayışımız

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğretim eğitim'den önce geliyor öğretim birinci planda eğitim ikinci planda gençlere baktığımız zaman ahlaksız bir gençlik şımarık bir gençlik görüyorum ben. Günümüzde gençlik arasında büyük bir bozulma yozlaşma söz konusu şımarık bir gençlik ne yaptığını ne istediğini bilmeyen amaçsız bir gençlikle karşı karşıyayız liselerde.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Sorun büyük oranda ailelerden kaynaklanıyor neden çünkü aileler çocuklarının her istediklerini yapıyorlar ben yaşayamadım çocuğum yaşasın ben yapamadım çocuğum yapsın ben giyemedim çocuğum giysin ben alamadım çocuğum mağdur kalmasın gençliği bu durum buraya getirdi diye düşünüyorum.

Sorun neden çözilemiyor.

Çünkü bu konuda disiplin cezaları yetersizliği elimizi kolumuzu bağlıyor çocuğun olumsuz bir hareketini gördüğümüzde herhangi bir şekilde yaptırım uygulamıyoruz çocuğa herhangi bir ceza veremiyoruz. Güney Kore eğitim sistemi veya Japonya'nın eğitim sistemine baktığımızda mı çocukların kendi sınıflarını kendileri temizlediğini görüyorum öğrenciler sınıflarını süpürüyor pencereleri siliyor benzeri işleri yapıyorlar. Biz bunu bugün okulda yapmaya kalktığımızda veliden çok büyük bir tepki alırız böyle olunca ne oluyor sabah tertemiz bir sınıfa giriyoruz akşam çıkarken sınıfta her taraf çöp kağıt parçası kalem için çöpe gitme zahmetinde de bulunmuyor ve benzeri şeyler çöpünü pencereden dışarıya çok rahat bir şekilde atabiliyor. Bu konuda öğrenciye her hangi bir yaptırım uygulanamıyor. Elimizi kolumuzu bağlayan disiplin cezalarının yetersizliği.

Çözüm öneriniz nelerdir.

Tabii ki disiplin cezası yeterli değil biz öncelikle çocuklarımıza ahlak eğitimi vermemiz gerekiyor ahlak eğitimi değerler eğitimine ilköğretim 1. sınıftan itibaren hatta anasınıfından itibaren vermeye başlarsak biraz önüne

geçebiliriz diye düşünüyorum. eğitim müfredatlarında ahlak eğitimi değerler eğitimi olabilir sadece kitaptan okutulup geçen bir eğitim olduğu için uygulamada çok geçmeyen bir eğitim olduğu için yetersiz kalıyor mesela temizlik eğitimi nasıl verirsiniz öğrenciye sınıfını temizletirsiniz tuvaleti temizletebilirsiniz işte bunu yapabilirsek önüne geçebiliriz yoksa bunun önüne geçmemiz çok da mümkün değil.

İkinci Sorun

Müfredattan kaynaklanan sıkıntılarımız var sürekli müfredat değişikliğinin yaşanması.

Bakan değişiyor müfredat değişiyor bakan değişiyor sınav sistemi değişiyor bakan değişiyor o değişiyor bu değişiyor eğitim bugün sokakta kime sorarsanız sorun yaz boz tahtası olmuş ben ÖSS LYS YKS TYT AYT yani sınavın adı bile o kadar çok değişiyor ki sistemde sürekli bir değişim var müfredatla beraber sınav sistemi de değişiyor müfredat değişikliğinden kaynaklı sorunlar diyelim örneğin bir derse ait sınavda çıkacak soru sayısı bu yıl 15 ise önümüzdeki yıl 5 düşebilir ya da 25 e çıkabilir.

Sorunun etkileri nelerdir.

Birincisi milli eğitimi olan güven zedeleniyor benim çocuğum da bundan 4 yıl öncesinde üniversite sınavına girmişti hep şu endişeyi taşıdı acaba önümüzdeki yıl sınav sistemi değişir mi acaba önümüzdeki yıl matematik soru sayısı değişir mi acaba geometriden soru çıkar mı Edebiyattan paragraf sorusu kaç tane çıkar gibi belirsizlikler çocuklarda hep endişeye yol açıyor çocuklar hep endişeli bir bekleyiş içerisinde tabi. Burada bilinçli öğrencilerden bahsediyorum sınava iyi manada hazırlanan öğrencilerin hepsi bu endişeyi taşıyor Milli Eğitim'e güvensizlik ortaya çıkartıyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Bakan değişimi bürokrat değişimi üst amirlerin sürekli değişiminden ve her gelen bakanın kendisinin imzasını atmaya çalışmasından bir önceki bakan da daha iyisini yapacağını düşünerek bu adımları atıyor ama kendi attığı adım henüz meyvesini vermeden yeni bir bakan geldiği için sonuca beklemeden sürekli sistem değişiyor yani bürokrasi değişim ve buna bağlı politik etkenler diyelim.

Sorun neden çözülemiyor.

Çözülememesi nedeni üst yönetimde meydana gelen değişiklikler den kaynaklanıyor yani bu kadar basit olmamalı karar değişikliği sınav değişikliği diye düşünüyorum maalesef ülkemizde bir günde LGS Sınavı kaldırılınsın kaldırılmasın tartışması oldu kaldırılması düşünüldü bakıldı ki alternatif çözüm yok adını değiştirdiler bu şekilde çözmeye çalıştılar.

Çözüm öneriniz nelerdir.

Eğitimde planlamanın uzun vadeli yapılması lazım günlük planlar olmamalı. Bugün yaptığın planı en az 10 yıl 20 yıl 25 yıl uygulamak lazım onun için planlamaya doğru yapmak lazım dünyada eğitimde örnek olabilecek ülkeler var ve bunlar rol model alınabilir. Ben hep söylüyorum Güney Kore'de Japonya'da gerçekten ahlaklı nesiller yetiştiriyorlar, çalışan nesiller yetiştiriyorlar bunlar bu işi nasıl yapmışlar onları örnek alabiliriz onların eğitim sistemlerini kendinize uyarlayabiliriz hangisi bize uyar hangisi bize uymaz bakıp yapabiliriz.

Üçüncü Sorun

Sınıflardaki öğrenci sayılarındaki dengesizlik.

Merkezi okulların öğrenci sayıları fazla örneğin merkezin dışında kalan bir okulda bir sınıftaki öğrenci sayısı 15-20 iken merkeze doğru yaklaştığınız zaman aynı okul türü ve sınıf kademesinde bir sınıftaki öğrenci sayısının 30 ile 40 aralığında olduğunu söyleyebiliriz. Bakanlık verileri açıklarken örneğin ortaokullarda sınıf öğrenci sayısı ortalaması 20 diyor ama siz merkezi okullarda bunu göremiyorsunuz bu nerede 22 dir? Bu işte ilçelerde ve beldelerde kenar mahalle okullarında ama merkezi okullara yaklaştığınız zaman sayı 40'a kadar yaklaşıyor.

Sorunun etkileri nelerdir.

Öğrenci sayılarının fazla olması sınıf içindesin de okulda bütün öğrencilere ulaşmamızı engelliyor. Ben bugün 32 öğrencilik 12 sınıf öğrencilerine derse girdim hem fiziki olarak burada 32 öğrencinin 32 si ile birebir göz teması kuramıyorsunuz yani konuyu anlattıktan sonra dönüt alma şansınız olmuyor ama bu öğrenci sayısı 20 olduğu zaman ben konuyu bitirdiğim zaman öğrencilerin tamamına yakınından dönüt alma şansına sahip olurum. Diğer türlü ne oluyor ben konuyu anlatıyorum çekiyorum gidiyorum kimler konuyu anlamış kimler anlamamış bunun dönütünü alma ihtimalim söz konusu değil kalabalık sınıflarda bu mümkün değil birebir öğrencilere ulaşmamız mümkün değil öğrenci sayısına kadar az olursa bizim için öğrenciye dokunmanız öğrenciye ulaşmamız dönüt almamız o kadar kolay olacaktır.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Bakanlık sorunun kaynağını iyi biliyor herkes merkez okullara gelmeye çalışıyor neden merkez okullara öğretmen eksiği olmadığı, fiziki imkanları daha iyi olduğu daha iyi bir donanıma sahip olduğu bu okullarda eğitimin daha

iyi olduğu düşünüldüğü için merkez okullarda yığılma söz konusu baktığımızda günümüzde merkez okullarla çevre okullar arasında fark yok aslında ama çocukların velilerin kafalarında eskiden kalma bir alışkanlık var aslında sorunun kaynağını ortadan kaldırmak adına her öğrenci en yakın okula gidecek dedi fakat bu yasak bir şekilde dinliyor.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Herkes evine en yakın okula gidecek, bulunduğunuz yerde Endüstri Meslek Lisesi yoktur o öğrenci merkeze gelebilir kenar mahalle okulları ile merkez okulları arasında çok büyük bir fark olduğunu düşünmüyorum ama veli'nin kafasında böyle bir algı söz konusu bu algıyı yıkmak lazım fiziki şartlarda problem varsa o dengelemek lazım.

Dördüncü Sorun

Öğretmenlerin mesleki eğitimi

93 yılında mezun oldum üniversiteden mezun olduğunda bilgisayar yoktu bizde yoktu okulda yoktu 93 yılında mesleğe başladım gittiğim okullarda belki bilgisayar 1 taneydi yani fazla yoktu biz bugüne geldiğimiz zaman bilgisayarsız hiçbir şey yapamıyoruz peki bunun bir eğitimini aldık mı hayır sağdan soldan baktık bu nasıl yapılmıştı bilgisayar nasıl açılıyormuş işte yazı nasıl yazılıyormuş Excel nasıl kullanılıyormuş bunu baka baka öğrendik.

Öğretmenlerin mesleki eğitimlerinin sürekli güncellenmesi öğretmenlerin kendilerini güncellemesi gerekir diye düşünüyorum öğretmenin bunu kendisi yapması çok zor olabilir bunun program dahilinde yapılması gerekir bakanlık bu program belirlemesi gerekir.

Sorunun etkileri nelerdir.

Yaşlı öğretmenler eski öğretmenler hani Hababam Sınıfı'nda izlemiştir görmeyen öğretmenler var duymayan öğretmenler var dersini anlatamayan vesaire bizde akıllı tahtanın başında geçtiğimiz zaman öğrencinin karşısında zaman zaman komik duruma geçebiliyoruz öğretmen akıllı tahtayı açmayı bilmiyor öğretmen Google'dan şunu bulmayı bilmiyor öğretmen şu program bilmiyor falan yani bu durum öğretmen orada öğrenci karşısında özgüvenini kaybediyor, özgüven kaybettikten sonra öğretmen artık ağızla kuş tutsa öğrenciye yaranamıyor öğrencinin gözünde öğretmen bu durumlara düşebiliyor mağdur olabiliyor.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Hem sistemden kaynaklanıyor hem de öğretmenlerden kaynaklanıyor öğretmen kendisini sürekli yenilemesi gerekiyor yenilemiyor veya yenilemiyor. Bu sadece teknolojik alanda değil okullarımızda ergenlik çağında hareketli öğrencilerimiz var düşebiliyor bayılabiliyor bir şekilde sağlık sorunları ortaya çıkabiliyor. Örneğin ilkyardım eğitim eksikliği şimdi yeni yeni vermeye başlandı mesela okulda bir öğrenci baygınlık yaşadığı zaman biz ne yapıyoruz öğretmenler olarak müdahale etmeye çalışıyoruz bir öğretmen müdahale edebiliyorsa ediyor veyahut ta bilmeden müdahale ediyor cahilce diyelim yapmaması gerekeni yapıyor öğrenci başını çarpmış mı vurmuş mu bu durum bu gibi durumlarda ne yapılması gerekir baygınlık geçiren öğrenciler kalp hastalıkları falan yaşıyor olabilir hastalığının bayılmasını sebebi nedir ne değildir derken bizim yaptığımız tek şey öğrenciye alıyoruz sakın bir yere o tutuyoruz öğrencileri uzaklaştırıyor ve 112'yi arıyoruz ve 112 ne zaman geliyor belki yarım saat belki 15 dakika sonra bundan başka yaptığımız bir şey yok neden ilk yardım eğitimini almamış bizim okulda 50 küsur tane öğretmen vardır daha yeni yeni almaya başladılar zorunlu hale getirildi. Bu 2 yıl öncesine kadar kaç tanesi ilk yardım eğitim almıştır sayısı çok azdır. Ben bunun eksikliğini ömrüm boyunca hep hissettim hem yaşadım bunu bu eğitimi almam lazım bayılan öğrenciye nasıl yaklaşmalıyım yaralanan öğrenciye parmağı kesilen öğrenciye gözüne kalem batan öğrenciye nasıl yaklaşmalıyım bununla eğitimini hiç almadım bunu üniversitede almam gerekiyordu sürekli böyle vakalarla karşılaşılıyor karşılaşacağımı da biliyorum yine karşılaşmaya devam edeceğim üniversitede ilk yardım eğitimi konusuna yönelik hiçbir eğitim verilmedi hep edebiyat anlatıldı kelimelerinin ekleri kökleri anlatıldı kelimelerin etimolojisi anlatıldığı ve eski Türk edebiyatı yeni Türk edebiyatı akademik bilgiler anlatıldı ben 24 saatini 8 saatini öğrenci ile geçiriyordum bu süreç içerisinde acil durum vakaları karşımıza çıkıyor bu konuda eğitim almadım eksikliğini hep hissediyordum ben bunu mesleki yetersizlik olarak görüyordum.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Bakanlık sistemli olarak öğretmeni eğitim vermesi gerekir bunun sonunda ciddi sınavlar yapılması gerekir böyle uyduruk eğitimler değil şu andaki gibi değil yani biz seminer döneminde eğitim yapıyoruz öğretmen söylüyor öğretmen dinliyor bahsettiğim eğitimler bu eğitimler değil uzman eğitim verecek ama sonunda ciddi bir sınava tabi tutulacak ve sınavı geçemediğim takdirde yeniden aynı eğitim almaya şart koşulacak tabii ki bu eğitim işte 3 yıl önce aldık 4 yıl önce aldık ama bunu ara ara bakmak lazım tekrarlanması gerekir.

Şu anki seminer dönemleri çok verimsiz yani seminerlerde kitap özeti yapıyoruz biz anlatıyoruz. Öğretmen arkadaşlar dinliyor öğretmen anlatıyor biz dinliyoruz böyle sunum yoluyla olmaz üst düzey eğitimlerle değerlendirilmesi gerekiyor uzmanlar tarafından verilen eğitimlerle bu sürenin değerlendirilmesi gerekir tabii bu eğitimler süreklilik arz etmeli.

Beşinci Sorun

Eğitim sisteminde rehberlik ve yönlendirme yetersizliği

Öğrencilerimizi üst kademeye yönlendirmede çok ciddi problem yaşıyoruz ki bence en büyük problemlerden biri. Biz deki rehberlik ve yönlendirme özellikle ortaokuldan liseye geçişi şu puanı aldın şu lise olur şu lise olmaz şeklinde yapılan rehberlik ve yönlendirme sistemi hatta bu durum üniversite tercihinde bile kısmen geçerli bir durum.

Sorunun etkileri nelerdir.

Anadolu Liselerinde çok fazla yığılma var, istiyor ki herkes çocuğum doktor olsun mühendis olsun istiyor aman benim oğlum kızım işçi olmasın el emrinde çalışmasın çocuk bu okullara geldiği zaman belli bir süre sonra kendisinin akademik olarak yetersiz olduğunu görüyor çocuk ne doktor ne mühendis ne de işçi olabiliyor bir fabrikada iyi bir işçi olacakken onu olamıyor. Genel liseden mezun olduğunda akademik olarak başarısız ve 18-19 yaşına gelmiş hiç bir meslek alanında becerisi olmayan vasıfsız bir birey olarak karşımıza çıkıyor. Hani derler ya Midyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan oluyorsunuz.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Çünkü herkes çocuklarının Anadolu Lisesinde okumasını istiyor iyi okulda demiyorum. Benim merak ettiğim konulardan bir tanesiydi Almanya'da yeğenim var bu yaşlarda çocuğu var ortaokuldan lise düzeyine geçecek hangi okula göndereceksin diye sordum dedi ki onu biz belirleyemiyoruz onu okul öğretmenlerinin belirlediğini söyledi çocuğun seviyesi yeteneği neyse ona göre okul türüne gidecek A tipi okula B tipi okula gidecek veli çocuğunu ben şu okula göndermek istiyorum böyle bir sistem olmadığını dile getirdi çözümü ilkökul öğretmeninin Ortaokul öğretmeninin görüşü bu çocuk meslek lisesine gitmesi gerekir diyorlarsa bu çocuk meslek lisesine gidecek bu çocuk ticaret lisesinde gitmesi gerekiyor diyorsa oraya gidecek bu çocuk Anadolu Lisesinde okuması gerekiyor diyorsa orada okuması gerekiyor yani İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin görüşü kesinlikle alınmalı bir üst kademeye öğrenci gönderirken.

Sorun neden çözülüyor.

Veli kaynaklı problem var öğrenci kaynaklı problem var tabii rehberlik ve yönlendirme noktasında problem var tabii ki meslek liselerinin de fonksiyonu var okullar kendi reklamlarını çok iyi yapamıyorlar kendi reklamlarını çok iyi yaparlarsa öğrenciler gidebilir meslek liseleri adına şöyle bir sorun var biz de liselerde üniversiteye gönderdiğiniz öğrenci sayısı ile reklam yapabiliyorsunuz yani adam yetiştirmek ile ilgili bir reklam yapamıyoruz üniversiteye kaç tane öğrenci göndermişsin 4 yıllık fakülteye kaç tane öğrenci göndermişsin tıpa mühendisliğe kaç tane öğrenci göndermişsin kısacası eğitimde her okul türünün başarısının ölçütü sayı bu bağlamda meslek liseleri reklam yapamazlar onlar kalifiye eleman yetiştirmeli genel lise öğrencileri üniversiteye gidemediği zaman boş kalıyor ama endüstri meslek lisesi öğrencisinin hiçbir zaman boş kalma ihtimali yok Meslek Lisesi öğrencisi ekmeğini taştan çıkartabilir ama öğrenci ne hikmetse erkekler kız öğrenci yok diye gitmek istemiyor kızlar da erkek öğrenci çok fazla olduğu için gitmek istemiyor böyle bir çelişki de var veli ve öğrenci bazında başarısızlık yönünde olumsuz bir algı var bütün başarısız öğrenciler meslek Lisesine gidiyor diye bir algı var bu algı yıkamamız lazım.

Çözüm önerileriniz nelerdir.

Bilinçli veli ve bilinçli öğrenci olması lazım benim çocuğum eğer Meslek Lisesine gidersin işsiz kalmayacak ama düz liseye giderse işsiz kalacak bunu bilmesi lazım iyi anlatamıyoruz herhalde Ortaokul ve ilkökulda rehberlik ve yönlendirme olmadığı için çocuklar yanlış alanlara gidiyorlar. Biz veliye ve öğrenciye şunu anlatmamız lazım üniversite mezunu işsiz kalabiliyor ama meslek lisesi öğrencileri işsiz kalmıyor.

ÖĞRETMEN 17 (Ö-17)

Birinci Sorun

Okulların fiziksel yetersizliği, donanım eksikliği

Etkileri nelerdir ve neden kaynaklanıyor.

Örneğin laboratuvarların olmaması uygulama alanında eksikler ortaya çıkartıyor, Bilgi uygulamaya aktarılamıyor yaparak ve yaşayarak öğrenme dediğimiz unsur olmuyor öğrenme etkiliyor. Planlama ile ilgili Bu durumu ekonomik yetersizliklerden kaynaklandığını düşünüyorum.

Neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz.

Sosyal etkinlik ve uygulama kısımlarını göz ardı ediyoruz kampüste tarz bir okul düşünülebilir ya bu öncelik arasına girmiyor dört duvar olsun sıra olsun bu mantıkla yapılıyor.

İkinci Sorun

Sınav odaklı eğitim sistemi

Etkileri nelerdir ve sorun neden kaynaklanıyor.

Örneğin LGS Sınavı her öğrencinin sınava girmemesi üzerine kurulmuştu ve fakat tekrar her öğrenci sınava girmeye başladı, adalet anlamında en adil sistem bu düşünüyor bu gibi duruyor. Uygulama yerine soru çözmeyi odaklanıyoruz çocukların eğlenebileceği farklı etkinlikleri yapmak yerine ne yapıyoruz. Bu sınavda çıkar mantığıyla devamını soru çözüyoruz çocukların sosyal gelişimlerini göz ardı ediyoruz çocuk yapamazsa okuldan soğumaya başlıyor Çocuklarımız koşan Ata dönüyor Tabii Veli de aynı şekilde

Neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Türkiye'deki öğrenci sayısının fazlalığından kaynaklanıyor diye düşünüyorum yapılabilecek en doğru yöntem bu gibi duruyor. TEOG tarzı bir sınavda düzenleme yapılabilir mesleki eğitime çocukları erken yaşta yönlendirebilirsek çözülebilir, Çocukların hepsini akademik bir sınavın kapısına koymamış oluruz.

Üçüncü Sorun

Müfredatın yoğunluğu ve ders kitaplarının yetersizliği

Etkileri nelerdir ve neden kaynaklanıyor.

Uzun yıllardır aynı tarz kullanmadığımız tarzda yetersiz teknolojiye ayak uydurma anlamında birçok yayının akıllı tahta uygulaması var içeriği bol ders kitapları 35 yıldır kitapların sadece tarihleri değiştirdik gönderiliyor. Bazı sınıf düzeylerinde yığılmalar var konularda Örneğin 7.sınıf Fen konuları çok yoğun içerik olarak diğer yardımcı kitaplara baktığımızda içerik olarak zayıf. Sınava hazırlanan öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermiyor. Bakanlık fasikül tarzı ekstra yardımcı kaynak sağlayabilir EBA var ama ders kitapları ile örtüşmesi lazım ikisi birleştirilip y dijital olarak büyük bir içerik haline getirilebilir ders kitapları yaptığımız sınav kapsamında düşünüldüğünde ihtiyaçlara cevap vermiyor ücretsiz dağıtılması da onu ayrı bir sorun çocukların kıymet vermemesi ile ilgili bir durum da var bedava dağıtılıyor mantığı var israf anlamında da bir sorun ortaya çıkarıyor,

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Sınav odaklı bir sınav sistemimiz var ama konuların sonunda 5-6 soruluk gibi bir şey var hani ödev vereceksiniz ödev vereceğiniz tarzda bir etkinlik soru tarzı şeyler çok eksik. Çağımız teknoloji çağı dijital değiştirilip bakanlık ekstra fasikül tarzı bir şeyler verebilir.

Dördüncü Sorun

Sınıf mevcutları kalabalık olması

Eğitimin kalitesi açısından büyük bir engel, yapılacak uygulamaları etkinlikleri olumsuz etkiliyor. Örneğin bir deney yapmak istediğinizde grup çalışması yapma şansınız yok 30 40 kişilik bir sınıfta nasıl bir etkinlik yapabilirsiniz nasıl bir uygulama yapabilirsiniz.

ÖĞRETMEN 18 (Ö-18)

Birinci Sorun

İnsani ve etik değerler eğitimi. İnsani değerler ortaya koyamayan okumuş insanlar.

Etkileri nedir ve neden kaynaklanıyor.

Örneğin, sağlık sektörü hizmet sektörlerinden birisidir. Doktor ya da diğer sağlık personelinin asıl işi insanlara hizmet etmektir. Günümüzde ise bu sektör neredeyse tamamen para kazanmaya dayalı ticari bir sektör olmuştur. Hasta sedyede yaşam mücadelesi verirken sağlık personeli hastayı ticari gelir kapısı olarak görebilmektedir. Burada okulda verilen eğitimin de payının olduğunu düşünüyorum.

Neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz.

Çözülmemesinin nedeni insani ve etik değerlerin yeterince işlenmemesi. Çözümü için insanı merkeze alan ve onun davranışsal, duygusal bütünlüğü içinde inceleyen, duygusal ve gelişimsel dönemlerini içine alan ve davranış kazandırmaya çalışan bir eğitim anlayışı ortaya koyabilmektir. Özellikle ilköğretimden başlayarak davranış kazandırılması. Örneğin; çöpi çöp kovasına atmalısın, çöp kovası yok, hadi yapalım yerlere zorunlu olmadıkça tükürmemelisin tükürmek zorunda kaldın, üzerine ayakkabınla basarak görünmez hale getir ki insanlar tiksinsin vb.

İkinci Sorun

Müfredatın yoğunluğu

Etkileri nedir ve neden kaynaklanıyor.

Öğrencilerden gelen isyan sesleri. Bence bu isyana kulak verilmeli. Ders müfredatları üniversite hocalarının siz anlatın biz rahat edelim. Formatında hazırlanmamalı. Evet, öğrenciler mutlaka belli becerileri kazanmış olarak

üniversiteye gitmeli ama lisede uzmanlaşmak zorunda bırakılmamalı. Mesela sayısal okuyan bir öğrenci kimyada benim kadar bilmek zorunda olmamalı.

Neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz.

Bu sorun neden çözülüyor bilmiyorum. Galiba üniversitelerin liselere olan baskısından. Sorun tek bir kaynağa dayalı değil, tek bir seferde çözülebilecek bir sorun da değil. Ders müfredatları öğrencilerin öğretim gördükleri alana uygun hale getirilerek biraz daha anlam kazandırılabilir. Örneğin kimya dersi meslek liselerinde, mobilya bölümünde ağaç kimyası, metal bölümünde metal kimyası, elektrik bölümünde elektrik kimyası olarak okutulabilir. Yani alanına uygun becerileri kazanmaya, günümüz bilim ve teknolojisine uygun hale ve alanıyla ilgili yaşanabilir hale getirilebilir.

Üçüncü Sorun

Sınıflardaki öğrenci sayılarının fazla olması.

Etkileri nedir ve neden kaynaklanıyor.

Ders verdiğim sınıflarda 34 öğrenci bulunuyor. Ders saati 2 saat olduğu zaman 15 şubede derse girmem gerekiyor. Bu durumda yaklaşık olarak 510 farklı öğrenci ile etkileşimde bulunuyorum. Bu çocukların ismini öğrenecek kadar bile onları tanıyamıyorum. Lise çağındaki öğrenciler uzun dönem için kar/zarar hesabı yapamadıkları için ikna edilmeleri gerekiyor. Koca bir blok karşınızda. Sorunun kaynağında göçler, nüfus artışları plansız şehirleşme gibi etkenlerin olduğunu düşünüyorum.

Neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz.

Yeterli planlama yapılamaması eğitim planlaması değil. Yerleşim planlaması, köy yaşamının korunamaması gibi. Eğitimde özel okulların payının artırılması olabilir. Böylece devlet bina yapmaktan kurtulabilir. Vergi alarak öğrencilerin desteklenmesi sağlanabilir.

Dördüncü Sorun

Mesleki eğitim sorunu

Etkileri nedir ve neden kaynaklanıyor.

Özellikle mühendislik bilimleri uygulamalı bilimledir. Mühendis olarak yetiştirdiğimiz bireyler uygulama yapmadan yetişmektedir. Endüstride/sanayide üretim ve tamir işlerinde uğraşan ara elemanların söylediği meşhur bir söz var. Ben mühendis tanımam onlar benim yaptığımı yapamaz ancak imza atar. Bu durum genel liselerde öğrenci sayısının çok fazla olmasına bunun yanında meslek liselerinin öğrenci açısından hem nicelik hem de nitelik sorunu yaşamasına neden oluyor. Başarılı öğrencilerim meslek liselerine yönlendirilememesi. Meslek liselerinin başarısız öğrencilerin gittiği okul algısının çok yaygın olması.

Neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Meslek liselerinde verilen eğitimin buna uygun olmaması, meslek lisesinden mühendislik alanlarına geçecek öğrencilere ayrıcalık tanınmaması. İdeolojik nedenler. Genel lise sayılarının azaltılması. Meslek liselerinin kalitelerinin ve sayılarının artırılması, işbaşı eğitimlerinin verilmesi, mühendislik alanlarına tercih yapacak adayların mesleki eğitime yönelmesinin teşvik edilmesi. Çıraklık Eğitim Merkezlerinin (Mesleki Eğitim Merkezi) sayılarının artırılması ve akademik başarı sağlayamayan öğrencilerin buralara yönlendirilmelerinin sağlanması. İşgücü planlamasının yapılması ve buna uygun öğretim planlamasının yapılması gerekli.

ÖĞRETMEN 19 (Ö-19)

Birinci Sorun

4+4+4 eğitim sistemi

Sorunun etkileri nelerdir.

Özellikle 5.sınıf öğrencilerinin ortaokul kademesinde olması sistemin temelini, sarsan bir nokta, çünkü öğrenciler ilkokuldan ota okula geçtiği zaman birçok şeyin bilincinde olarak hazırbulunmuşlukları yeterli düzeyde olarak geçmeli kendi öz bakım becerilerini geliştirip sorumluluğunu alabiliyor olmalı fakat sistemde (4+4+4) 5.sınıflar ortaokulda yaşlarından dolayı henüz ortaokula adapte olabilmemiş değiller ortaokul seviyesinde başarılı olabilecek yeterlilikte olmadıklarını düşünüyorum. Bu durum onların bocalamalarına derslere ve okula uyumda başarısız olmalarına sebep oluyor, genele vurulduğunda okulda bu durumdan kaynaklı problemler ortaya çıkmakta ve bu durum okulun ve öğretmenlerin üstte sınıflara yönelik tutumlarında okul yapısında tutarsızlıklara neden oluyor.

Neden çözülüyor ve çözüm öneriniz

Çocukların gelişimsel düzeyleri bulundukları sınıf düzeyine uygun değil. İlkokulu 5 yıl yaparsınız problem çözülür

İkinci Sorun

Ders saatlerinin uzunluğundan kaynaklı öğrenci dikkat dağınıklığı.

Sorunun etkileri nelerdir.

İlk ve Ortaokulda bulunan öğrencilerin yaşa bağlı fiziksel ve psikolojik gelişimleri dikkate alındığında 40 dakikalık ders öğrencilerin dikkatlerini sürdürebilmeleri için oldukça uzun bir süre. Dikkat dağınıklığı olduğunda da öğrencinin ilgisi başka yöne kayacak, dersin düzeni bozulup öğrenci başarısı düşecektir.

Sorun neden kaynaklanıyor.

Küçük yaşlardaki bireyler bir konuda dikkatlerini uzun süreli tutmakta başarılı olamazlar. Fiziksel ve psikolojik gelişmeleri buna engel olmaktadır. 40 dakika olan derslerde öğrencinin dikkati 20-25. Dakikadan sonra dersten kopup başka konulara kaymaktadır. Örneğin; arkadaşı ile konuşmak, pencereden dışarıyı izlemek vs. bu da genel olarak ders akışını bozacak diğer öğrencilerin dikkat dağınıklığını tetikleyerek başarısızlık kaçınılmaz olmaktadır.

Neden çözülüyor ve çözüm öneriniz nelerdir.

Bakanlık ders saatlerindeki inisiyatifi valiliklere bırakmakta valiliklerde uzun ders saatlerinin daha doğru bir karar olduğu kanısına varmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığının bir genelge ile ders saatlerini düşürmemesinden dolayı kaynaklanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı bir genelge ile ders saatlerini düşürmelidir.

Üçüncü Sorun

Okulların fiziki ve donanım eksikliği

Sorunun etkileri nelerdir.

Her okulun alt yapısının aynı olmaması, laboratuvar ve atölyelerinin olmamasından doğan eşitsizlik ve eğitime olumsuz yansımaları. Her okulda gerekli alt yapı; laboratuvar, atölye olmamasından dolayı ülkemizde ne yazık ki fırsat ve imkân eşitliği sağlanamamaktadır. Öğrencilere verilen eğitim de aynı şekilde adaletli ve eşit olamıyor.

Sorun neden kaynaklanmaktadır

Donanımları ve imkânları yeterli ve tam olan okul öğrencileri çeşitli deneyler, çalışmalar yapıp gözlemlerde bulunarak; akıllı tahtalarda etkinliklerle, konuları görselleştirerek daha etkili bir eğitim öğretim imkânı bulurken; bu olanaklardan mahrum okullardaki öğrenciler sadece kitaptaki verilerden yararlanarak eğitim almakta ve diğer öğrencilere göre başarıları daha düşük, kazanımları gerçekleştirme becerileri daha eksik olmaktadır. Bunun sonucunda eğitimde ne yazık ki eşitlik sağlanamamaktadır.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nedir.

Gerekli maddi imkânların sağlanamamasından dolayı problem çözülmemektedir. Eğitime ayrılan bütçe arttırılabilir. Okulları eşit hale getirebilecek maddi imkân sağlayabilecek kişi ve kurumlardan destek alınabilir.

ÖĞRETMEN 20 (Ö-20)

Birinci sorun

Bence öğretmen sorunu ilk sorunların başında gelmektedir

Sorunun etkileri nelerdir.

Özellikle öğretmenlerin mesleğe bakışı öğretmenlik mesleği de garanti meslek olarak görülmesi öğretmenlerin kadrolu ya geçtikten sonra okul idaresinin karşısına dikilip Ben bu kadar çalışırım bu kadar yaparım bu kadar derse girerim gibi ders programını ona göre yap gibi istekleri artıyor. Öğretmenler 657'ye tabi devlet memurudur diğer devlet memurları nasıl çalışıyorsa öğretmenler de o şekilde çalışabilmeleri Bu durum öğretmen açığını didikleme de öğretmen derse girmeyince ücretli öğretmen almak zorunda kalınıyor. Örneğin devlet dyk kursu yapılması isteniyor fakat öğretmen derse girmek istemiyor Zorunlu olmadığı için girmek istemiyor öğretmenler ikna edilmesi isteniyor fakat ikna edilmek demek gönülsüz iş yaptırması anlamına gelebilir Öğretmen verim alamıyor Bu durum eğitim öğretim faaliyetlerinin aksamasına neden olduğu gibi okulda verimi azaltıyor.

Sorun neden kaynaklanmaktadır.

657 sayılı kanun koruyucu yapısı Örneğin Milli Eğitim'de çalışan öğretmenleri bir özel okul kaç tanesini çalışır veya hatta benzer şartlarda kaç ile çalışır.

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nedir.

Kanun etkili fakat üniversitelerdeki eğitim öğretmen seçimindeki hatalar öğretmen adayındaki seçim istemeyerek öğretmen olması kişilerin garanti gözüyle bakılması sorunu tetikliyor sosyal becerisi olmayan iletişimi olmayan

ders anlatma becerisi olmayan kişilerin garanti meslek olarak öğretmenliği tercih etmeleri sorunların çözülmesine engelliyor, ayrıca üniversitelerde uygulamalı eğitimin az olması sorunun çözülmesini engelliyor. Çözüm olarak öğretmen okulu sisteminin revize edilerek yeniden aktifleştirilmesi lazım, hizmet içi eğitim daha etkili ve verimli hale getirilmeli.

İkinci Sorun

Yönetim sorunu, okullardaki yönetici sorunu,

Sistem içerisinde liyakatsiz yönetim becerisi olmayan kişilerin olması uyum sorunu olan iletişime kapalı tartışmaya açık olmayan yöneticilerin varlığı yöneticilerin yetiştirilmesinde ve seçilmesinde sorunlar var.

Sorunun etkileri nelerdir.

Bu sorun okulda uyumu bozmakta verimi düşürmekte öğretmenlerin okula bağlılığını azaltmakta kurum kültürünün oluşmasını engelliyor,

Sorun neden kaynaklanıyor.

Mevcut yönetici seçim sisteminde problem var problemin olduğunu şuradan anlayabiliyoruz çünkü öğretmenlik sürekli değişiyor sürekli yönetimi yönetmeliğin değişmesi insanları da mutsuz kılıyor ve güveni zedeliyor yönetici geleceğini göremediği için mutsuz oluyor yöneticinin mutsuz olduğu öğretmeni mutsuz kılıyor sarmal bir şekilde devam ediyor.

Sorun neden çözülüyor.

Uygulamada bir istikrar olmadığı için yönetmeliklerde sıkıntıların varlığı değişim olması sürekli sorunun çözümüne engelliyor, ideolojik bakış açısı sorunun çözümünü engelliyor.

Çözüm önerileriniz nedir.

Bakanlığın 2000'li yılların başında uyguladığı sistem daha doğruydı o dönemde genel kültür alanında genel yetenek alanları sınav yapıyor daha sonraki süreçte iki aylık süreçte alanında yetkili kişiler tarafından yönetici eğitimi verilmekteydi bu eğitim sonrasında yönetici adayları sınava alınır. Seminer sürecinde yönetici adayları yetiştirilir iletişim becerisi problem em çözme becerisi çatışma yöntemleri, pedagojik formasyon liderlik birçok konuda eğitim verilir daha sonraki süreçte ise yönetici adayları sınav alınır bu sınava geçtiği takdirde yönetici sertifikası verilirdi böyle bir sistem geri getirilmeli liyakatı içeren yönetici seçme sistemi oluşturulmalı.

Üçüncü Sorun

Okulların fiziki yetersizlikleri

Okulların derslik sayısı az ikili eğitim yapan okulların varlığı sınıfların kalabalık oluşu, altyapı sorunları spor ve benzeri tesislerin olmayışı kuru binaların yapılması.

Sorunun etkileri nelerdir.

Çocukların gelişimine engellemekte, Türkiye'nin sporcu yetiştirmesine engel teşkil ediyor, çocukların enerjisini atacak oynayacak bir alanların olmayışı bu durum çocukların gelişimini ülkenin spor faaliyetlerindeki başarısının artmasına engel teşkil etmekte çocuk enerjisini atamıyor, Okulu sevmiyor bıkkınlığa neden oluyor

Sorun neden kaynaklanıyor

Bu sorunun nedeni ekonomik kaynaklı değil devletin bu konuda gücü var sadece saha çalışmasının olmayışı tavanla yukarısının arasında iletişim kopukluğu sadece okul yapıyor derslik sayısı düşünülüyor fiziki alanların eksikliği okul yapıyor fakat spor salonu yok ilimizdeki yeni yapılan okullarda spor salonu yok. Bu sorunun kaynağındaki neden planlamanın kötü olması

Sorun neden çözülüyor ve çözüm önerileriniz nedir.

Neden çözülüyor planlamanın doğru yapılmasından kaynaklanıyor yoksa devletin gücü yerinde yeterli bu iş için. Bakanlık okul mantığını değiştirip, doğru planlama yapılmalı bir okul yapılırken bütün eklentileriyle yapılmalı.

Dördüncü Sorun

Sosyal çevre ve aile sorunu

Sorunun etkileri nelerdir.

Veli eğitimi gerçekleşmezse çocukların eğitilmesi de zordur. Örneğin akademik başarısı yüksek olan okullarda veli profiline bakıldığında eğitilmiş ailelerin çocukları gelmekte veli ayağa iyi olmadıkça eğitimin iyi olması mümkün değil ailenin sosyal ve ekonomik problemleri çocuğa yansımakta, çocukla evde ilgilenmediği süre içerisinde eğitimde başarılı olunması zor. Çünkü çocuğun birinci eğiticisi annesidir sadece okuldan çocuğu şekillendirir. Taşınalı eğitim süreci sıkıntılı bir durum çünkü öğrenciler ders saatleri haricinde okula gelip gidemiyor.

Sorun neden kaynaklanıyor ve çözüm önerileriniz nelerdir.

Ekonomik nedenler ve kırsal bölgedeki belli profilin eğitim seviyesinin düşük ve sosyo ekonomik durumunun çok iyi olmaması. Bazı dönemlerde öğrenciler tarım işçisi olduğu için okullara devam edemiyor, çevresel sorunlar da eğitimi olumsuz etkiliyor. Ekonomik Problemleri ortadan kaldırırsak veli' nin öğrenci olan ilgisi daha da artabilir.